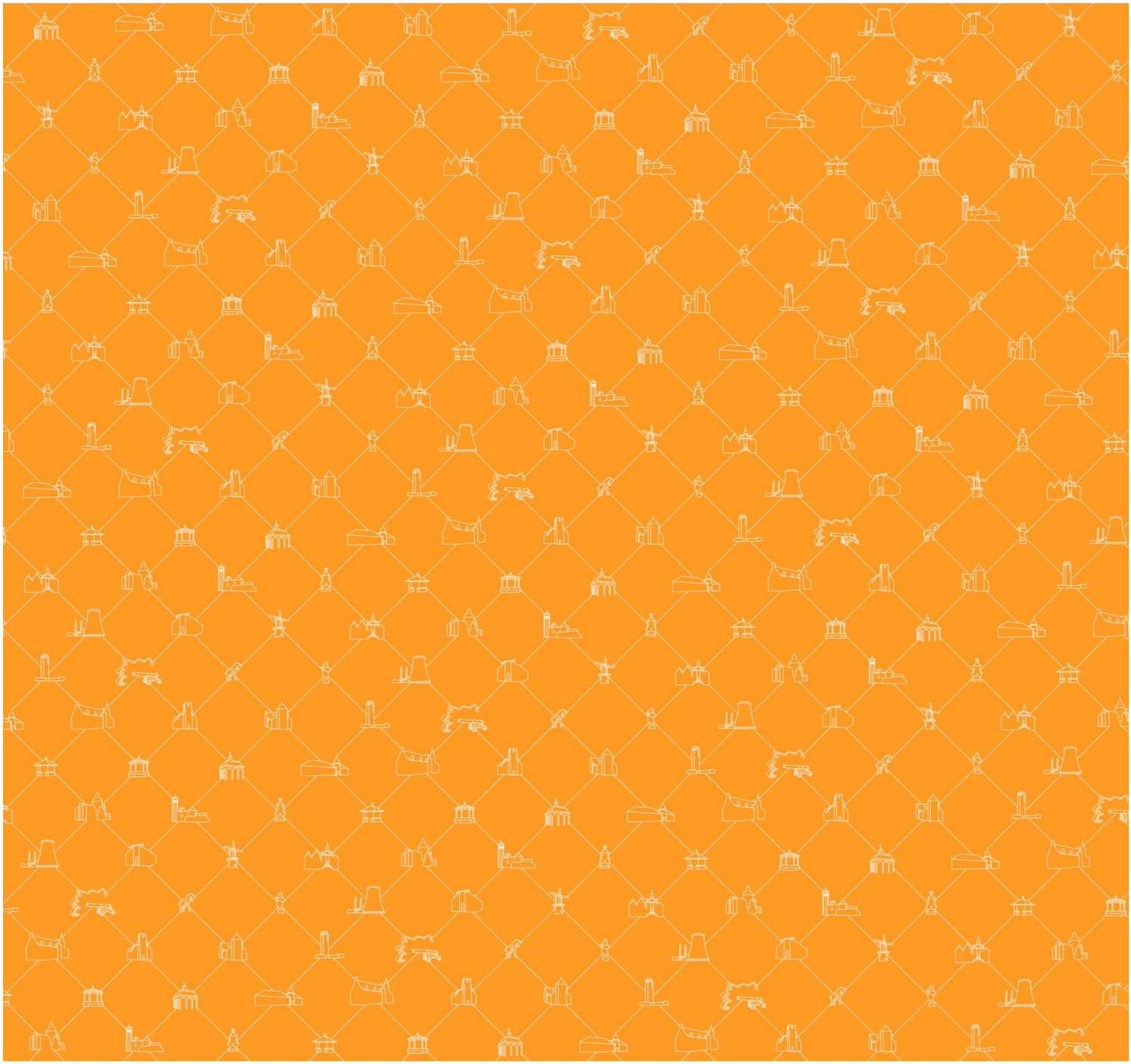
Gemeente
Geertruidenberg

Jaarstukken 2022

Gemeente
Geertruidenberg

Gemeente Geertruidenberg

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave **2**

Inleiding **5**

Voorwoord 5

Samenvatting **7**

In één oogopslag **10**

RIO (Rekening in een oogopslag) 10

Programma 1 Leefbaarheid, Wonen en Duurzaamheid **12**

1.1 Wat wilden we bereiken en wat hebben we ervoor gedaan? 12
1.2 Beleidsindicatoren 37
1.3 Wat heeft het gekost? 38
1.4 Verbonden partijen 38
1.5 Risico's 39
1.6 Voortgang investeringen 40

Programma 2 Economie, Recreatie & Toerisme **41**

2.1 Wat wilden we bereiken en wat hebben we ervoor gedaan? 41
2.2 Beleidsindicatoren 44
2.3 Wat heeft het gekost? 45
2.4 Verbonden partijen 45
2.5 Risico's 46
2.6 Voortgang investeringen 46

Programma 3 Sportvoorzieningen **47**

3.1 Wat wilden we bereiken en wat hebben we ervoor gedaan? 47
3.2 Beleidsindicatoren 50
3.3 Wat heeft het gekost? 50
3.4 Verbonden partijen 51
3.5 Risico's 51
3.6 Voortgang investeringen 51

Programma 4 Onderwijs **52**

4.1 Wat wilden we bereiken en wat hebben we ervoor gedaan? 52
4.2 Beleidsindicatoren 53
4.3 Wat heeft het gekost? 54
4.4 Verbonden partijen 54
4.5 Risico's 54
4.6 Voortgang investeringen 54

Programma 5 Mens, Zorg en Inkomen 56
5.1 Wat wilden we bereiken en wat hebben we ervoor gedaan? 56
5.2 Beleidsindicatoren 67
5.3 Wat heeft het gekost? 69
5.4 Verbonden partijen 69
5.5 Risico's 69
5.6 Voortgang investeringen 70

Programma 6 Gemeentelijke gebouwen, Monumenten, Kunst en Cultuur 71
6.1 Wat wilden we bereiken en wat hebben we ervoor gedaan? 71
6.2 Beleidsindicatoren 74
6.3 Wat heeft het gekost? 74
6.4 Verbonden partijen 74
6.5 Risico's 74
6.6 Voortgang investeringen 75

Programma 7 Dienstverlening en Bedrijfsvoering 76
7.1 Wat wilden we bereiken en wat hebben we ervoor gedaan? 76
7.2 Beleidsindicatoren 86
7.3 Wat heeft het gekost? 87
7.4 Verbonden partijen 87
7.5 Risico's 87
7.6 Voortgang investeringen 89

Overzicht Algemene dekkingsmiddelen en Onvoorzien 90

Overzicht Overhead 95

Paragrafen 97
Paragraaf A - Lokale heffingen 97
Paragraaf B - Weerstandsvermogen en risicobeheersing 106
Paragraaf C - Onderhoud kapitaalgoederen 114
Paragraaf D - Financiering 118
Paragraaf E - Bedrijfsvoering 120
Paragraaf F - Verbonden Partijen 125
Paragraaf G - Grondbeleid 127
Paragraaf H - Rechtmatigheid 129
Paragraaf I - Duurzaamheid 132
Paragraaf J - Covid-19 133
Paragraaf K - Donge Oevers 136

Jaarrekening 142
Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling 142

Balans 147
Overzicht baten en lasten 2022 163
Toelichting op het overzicht baten en lasten 165
P1 Leefbaarheid, Wonen en Duurzaamheid 165
P2 Economie, Recreatie & Toerisme 177
P3 Sportvoorzieningen 181
P4 Onderwijs 183
P5 Mens, Zorg en Inkomen 186
P6 Gemeentelijke gebouwen, Monumenten, Kunst en Cultuur 194
P7 Dienstverlening en Bedrijfsvoering 197
- Overzicht algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien 202
- Overzicht Overhead 206
Overzicht baten en lasten per taakveld 209
Overzicht baten en lasten per taakveld naar programma 211
Overzicht budgetoverhevelingen naar 2023 213
Programma Taakveld Baten en Lasten 215
SISA verantwoordingsinformatie specifieke uitkeringen 217

Inleiding

Voorwoord

Voorwoord jaarstukken 2022

Met genoegen bieden wij u de jaarstukken 2022 aan. Hierin leggen wij verantwoording af over het in 2022 gevoerde beleid en de daarbij behorende financiële resultaten. Het was een jaar met verschillende ontwikkelingen die van invloed zijn geweest op de behaalde resultaten.

Corona
De afgelopen jaren heeft de Coronacrisis een behoorlijke impact gehad op de hele maatschappij. Begin 2022 zijn de laatste beperkende maatregelen los gelaten waardoor de samenleving weer op gang kwam. Dat neemt niet weg dat we in 2022 nog steeds te maken hadden met na-ijleffecten.

De oorlog in Oekraïne
Waar we enerzijds het dagelijkse leven weer konden oppakken na Corona volgde anderzijds vrijwel onmiddellijk de uitbraak van de oorlog in Oekraïne, waarvan de effecten ook veel invloed op ons dagelijks leven hadden en hebben.

De oorlog zorgde voor een enorme stroom van vluchtelingen. Geertruidenberg heeft hierin doortastend gehandeld door eerst opvang in de Schattelijn te organiseren en later in het Hoge Veer. Hierin is niet alleen door de gemeentelijke organisatie veel tijd en energie gestoken; we hebben ook veel hulp en ondersteuning ontvangen vanuit de samenleving. Gelukkig hebben we kunnen laten zien dat wij, als organisatie en als gemeenschap, hiermee veerkrachtig en creatief om kunnen gaan.

De keerzijde van deze extra inzet is dat we moeten constateren dat ook een aantal zaken niet of niet volledig zijn gerealiseerd. In het jaarverslaggedeelte van deze jaarstukken wordt hierop, bij de toelichting in de programma's, ingegaan. Overigens werd de uitvoering van onze voornemens ook bemoeilijkt door de krappe arbeidsmarkt.

Bovendien zorgt de oorlog in Oekraïne ook voor een financiële en sociale impact op onze inwoners en ondernemers. Wij sluiten onze ogen daar niet voor. De toekomst is onzeker en de hoge inflatie en enorm gestegen energietarieven en kosten voor levensonderhoud raakten en raken hen diep.

Gemeenteraadsverkiezingen en formatie
2022 was een verkiezingsjaar. Dat brengt met zich mee dat in het begin van het jaar is ingezet op het realiseren en afronden van de afspraken uit het raadsprogramma 2018-2022.

In de laatste raadsvergadering voor het zomerreces heeft de gemeenteraad het coalitieakkoord 2022-2026 "Eén gemeenteraad voor drie kernen" besproken. In verband met het verloop tot de installatie van het nieuwe college en het aansluitende reces is het niet haalbaar geweest om al voor de begroting 2023 te komen tot een collegeakkoord met een financiële onderbouwing. Zoals in het coalitieakkoord al was aangekondigd, is de begroting 2023 daarom in de basis zonder nieuw beleid opgesteld.

Na het zomerreces is het college het coalitieakkoord gaan uitwerken in een collegeakkoord. Naast de wettelijke taken vormen de maatschappelijke opgaven hiervoor de basis. Deze opgaven zijn

uitgewerkt in het collegeakkoord en daarbij behorende eerste begrotingswijziging die eind december 2022 door het college zijn aangeboden aan de gemeenteraad en waarover in februari 2023 is besloten.

Fors overschot maar voorzichtigheid blijft troef
Het boekjaar 2022 laat ten opzichte van de begroting een fors overschot zien. Wij benadrukken echter dat financiële behoedzaamheid cruciaal blijft.

De opheffing van de reisbeperkingen in verband met Corona, de oorlog in Oekraïne en het recent opgelaaide conflict in Soedan zorgen voor een enorme verhoging van de instroom van vluchtelingen, asielzoekers en na-reizigers. Onze gemeente levert een eerlijke bijdrage aan de opvang en huisvesting van deze mensen.

Daarnaast zorgen deze conflicten voor wereldwijde spanningen en een prijsopdrijvend effect voor voedsel, energie, grondstoffen, halffabricaten en eindproducten, de daarmee samenhangende looneisen en leidt de stijgende rente tot forse toename van de kapitaallasten.

De zakken van de Rijksoverheid blijken inmiddels niet meer even “diep” te zijn als die bij aanvang van de Corona-crisis. De algemene uitkering zal door het trap-op-trap-af-systeem negatief worden beïnvloed door de bezuinigingen die in het vooruitzicht zijn gesteld door het Rijk dat inmiddels ook heeft laten doorschemeren dat het zogeheten ravijn als gevolg van de terugkeer van de opschalingskorting binnen de algemene uitkering per 2026 niet, althans niet geheel, zal worden gecompenseerd. Het mogelijke negatieve effect daarvan voor onze gemeente kan oplopen tot € 1.750.000 per jaar.

Al met al blijven wij voor 2023 en verdere jaren grote risico’s zien waarvan de gevolgen voor de financiën van de gemeente en/of van de door haar gesubsidieerde instellingen / verbonden partijen nog nauwelijks te overzien zijn, onder meer met betrekking tot:

- de na-ijleffecten van de Coronacrisis voor personen, instellingen en verenigingen;
- de toenemende inflatie en de stijgende rente en de effecten daarvan voor:
  - de investeringsplannen; denk onder meer aan scholen en MidZuid
  - de onderhoudsplannen; denk onder meer aan gebouwen, wegen en infrastructuur
  - het beroep op bijzondere bijstand
  - het beroep op schuldhulpverlening
- de energielasten
- de CAO-ontwikkelingen
- de opvang, huisvesting, inburgering, scholing en/of zorg voor vluchtelingen, asielzoekers, statushouders en spoedzoekers
- de toename van de noodzakelijke budgetten voor het sociaal domein als gevolg van meer vraag en loonkostenontwikkeling en/of de onhaalbaarheid van de door het Rijk ingerekende bezuinigingen.

Bij het vorenstaande zijn we grotendeels afhankelijk zijn van wereldwijde en landelijke ontwikkelingen waarop we zelf nauwelijks invloed kunnen uitoefenen. Het is niet ondenkbeeldig dat we om tegenvallers op te vangen incidenteel een beroep op de algemene reserve zullen moeten. De druk op onze reservepositie blijft dus onverminderd hoog.

Samenvatting

Financiële resultaten op hoofdlijnen
Hieronder geven wij de financiële resultaten van 2022 op hoofdlijnen weer. Voor een uitgebreide toelichting verwijzen wij u naar de toelichting bij de programma's, zoals opgenomen in het jaarverslaggedeelte en naar de toelichting op de financiële afwijkingen, zoals opgenomen in het jaarrekeninggedeelte. De inhoudelijke inrichting van het jaarverslag volgt de inrichting en structuur van de begroting 2022. Dat wil zeggen dat de verantwoording gebaseerd is op de programma's zoals die in 2022 waren begroot.

Evenals voorgaande jaren zijn de bedragen, daar waar mogelijk, afgerond op duizendtallen. Hierdoor ontstaat in sommige tabellen een afrondingsverschil.

Het resultaat van 2022 dient de worden gepresenteerd in 2 onderdelen, te weten de verantwoording van de reguliere bedrijfsvoering en de verantwoording van het saldo van alle mutaties in de reserves.

Resultaat	**2022**	**Begroting (na wijziging)**
Saldo van baten en lasten	2.761.000 V	577.000 V
Stortingen en onttrekkingen reserves (mutaties)	86.000 N	577.000 N
Resultaat	**2.675.000 V**	**0 -**

De jaarrekening 2022 sluit met een (bruto) overschot van **€ 2.675.000.** Dit overschot is inclusief de bedragen die in 2022 zijn overgehouden en waarvan de uitwerking en betaling in 2023 zal plaatsvinden. Er zijn namelijk altijd een aantal uitgavenposten waarover in 2022 reeds is besloten c.q. een bestelling is geplaatst, maar waarmee op basis van de voorschriften (levering heeft nog niet plaatsgevonden) geen rekening gehouden mag worden bij de bepaling van het zuivere jaarrekeningsaldo op 31 december 2022. Vandaar dat voorgesteld wordt om deze overschotten over te hevelen naar 2023.

Overhevelingen kunnen worden onderverdeeld in 2 groepen:

1. **Beleidsmatige overhevelingen:** dit betreft budgetten die in 2022 niet zijn besteed en waarvan aan de raad wordt voorgesteld deze budgetten naar 2023 over te hevelen om activiteiten af te kunnen ronden. Het gaat hier om specifieke middelen voor de uitvoering van concrete activiteiten of projecten waar geen structureel budget voor aanwezig is, waarvan de uitvoering vertraagd is en die in het volgend jaar kunnen worden afgerond.

2. **Technische overhevelingen**: dit betreft budgetten waarvoor in 2022 al wel verplichtingen met derde partijen zijn aangegaan maar waarvan de prestatie nog niet is geleverd. Om deze verplichtingen te kunnen nakomen moet in 2023 het budget beschikbaar blijven.

Een overhevelingsbedrag dient goed gemotiveerd te worden, van materiele omvang te zijn en aan te sluiten bij onze bestendige gedragslijn, te weten:
a. > € 25.000 of van politiek bestuurlijke importantie.
b. De overheveling moet een incidenteel karakter hebben.
c. Overhevelingen die hun herkomst hebben uit 2018 of 2019 gaan niet over naar 2023

Deze overhevelingen vallen in beginsel in het jaarrekeningsaldo en zullen in 2023 beschikbaar gesteld moeten worden. Het gaat hier om een totaal bedrag van € 1.208.000. Bij het raadsbesluit stellen we

voor deze middelen te bestemmen voor de verschillende doelen. Feitelijk is het (netto) jaarrekeningresultaat daarmee **€ 1.467.000**.

Het resultaat is het saldo van een veelheid van (veelal incidentele) afwijkingen ten opzichte van de begroting 2022. In de onderstaande tabel worden een aantal significante afwijkingen, niet uitputtend, genoemd die mede hebben geleid tot het jaarrekeningresultaat. In deel B Jaarrekening, is per programma, op detailniveau een toelichting opgenomen van de afwijkingen > € 25.000 van zowel de baten als de lasten.

Omschrijving	Bedrag	V/N	Overheveling naar 2023	V/N
Saldo Turap 2022-3	30.000	N		
Overhead salarissen, directe en indirecte kosten	430.000	V		
Toerekening Oekraïne vergoeding aan Overhead	498.000	V		
Algemene uitkering decembercirculaire (inclusief energietoeslag bijzondere bijstand)	639.000	V	442.000	N
Afwikkeling voorgaande dienstjaren BTW/BCF/Suppletie	101.000	V		
OZB eigenaren woningen, Niet-woningen en Gebruikers Niet-woningen	104.000	N		
Algemene uitkering (septembercirculaire)	301.000	V	215.000	N
Uitkeringen WWB, IOAW en loonkostensubsidies	540.000	N		
Energietoeslag 2022	126.000	N		
Algemene voorzieningen WMO	139.000	V		
Algemeen milieu	107.000	V	53.000	N
Middelen klimaatakkoord	202.000	V	190.000	N
Omgevingswet en omgevingsvergunning	221.000	V	86.000	N
Bestemmingsplan Pilots en projecten	176.000	V	88.000	N
Totaal van afwijkingen < € 100.000	659.000	V	134.000	N
Jaarrekeningresultaat uit reguliere bedrijfsvoering	**2.675.000**	**V**	**1.208.000**	**N**

Het totaal van de afwijkingen bedraagt € 2.675.000 voordelig. Het resultaat bestaat, op hoofdlijnen, uit een structureel voordeel van € 296.000 en een incidenteel voordeel van € 2.379.000, waarvan na resultaatbestemming € 1.469.000 resteert. In hoeverre het structurele voordeel doorwerkt in de begroting 2023 - 2026 valt nu nog niet te zeggen. Dit zal bij de Voorjaarsnota 2023 worden beoordeeld.

RESULTAATBESTEMMINGEN		
Omschrijving	**Bedrag**	**V/N**
Jaarrekeningresultaat uit reguliere bedrijfsvoering	2.675.000	V
Overhevelingen	1.208.000	N
Jaarrekeningresultaat na overhevelingen	**1.467.000**	**V**

Naast de resultaatbestemming vanwege de noodzakelijke overhevelingen naar 2023 wordt voorgesteld om een bedrag van € 250.000 te bestemmen naar de begroting 2023 ter dekking van de inhuur derden vanwege de ten gevolge van de opvang van Oekraïners uitgestelde reguliere werkzaamheden.

De ontwikkelingen op de arbeidsmarkt vragen van onze organisatie flexibiliteit. Daarnaast is gespecialiseerd personeel op het gebied van ruimtelijke ordening/mens en zorg/HR in het hele land al lange tijd lastig te vinden. Onze ervaring is ook, dat de doorstroom vanuit kleinere gemeente naar grotere gemeenten/andere organisaties groter is door de betere primaire en secundaire

arbeidsvoorwaarden die zij kunnen bieden.
Doordat de doorstroom bij kleinere gemeenten groter is en het wegvallen van een medewerker direct effect heeft op de voortgang van het proces en het behalen van de ambities is vaak haast geboden om de functie snel in te vullen. Vast personeel is niet snel te vinden waardoor er over wordt gegaan naar tijdelijke inhuur en de kosten voor personele inzet hoger zijn.
Gezien de ambities van het collegeakkoord wordt ook meer flexibiliteit van ons personeelsbudget gevraagd. Aangezien het inhuurbudget op dit moment niet toereikend is vragen wij u om van het resterende rekeningresultaat € 200.000 te bestemmen voor inhuur derden.

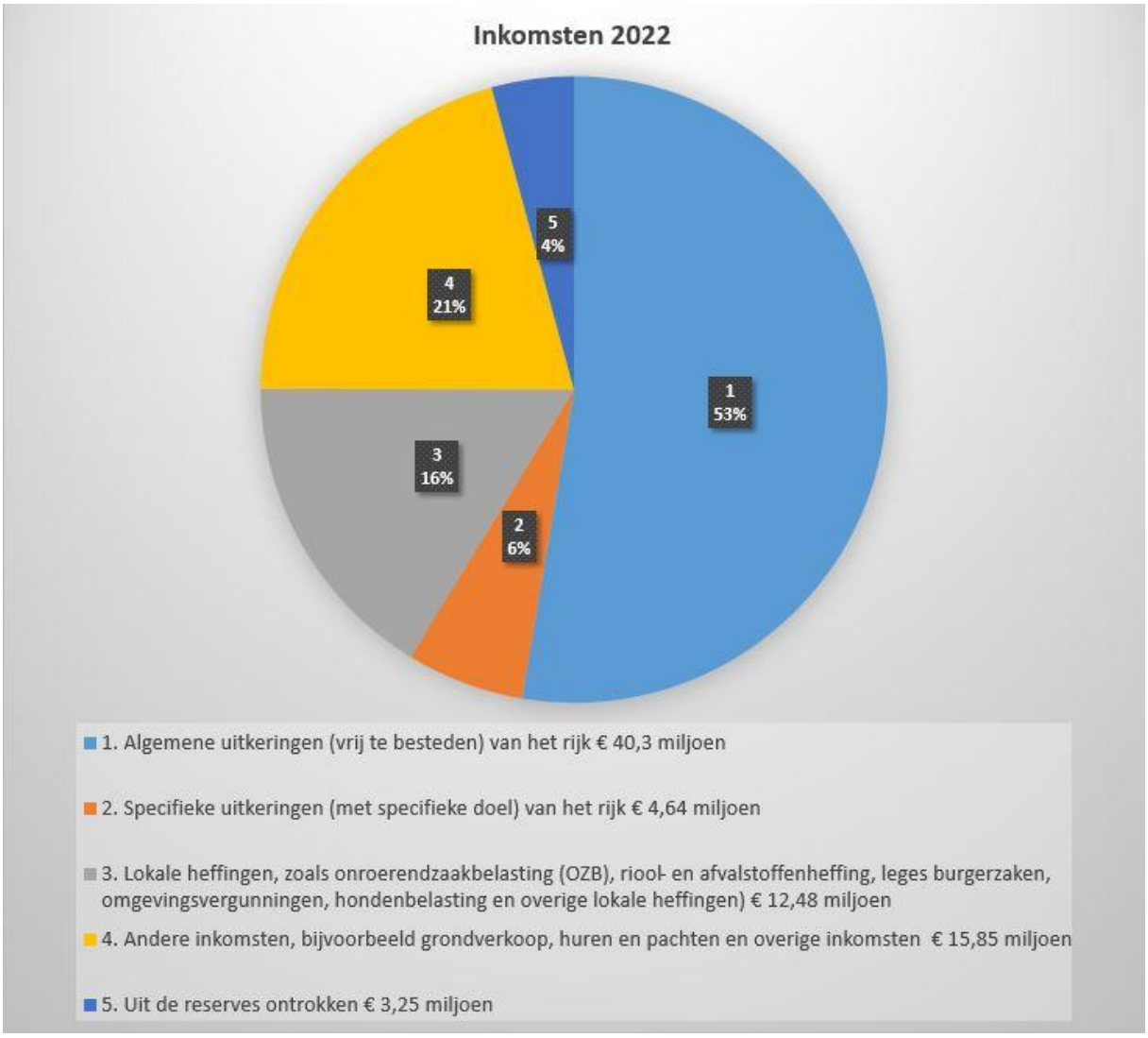
De specificatie van de resultaatbestemmingen treft u aan in het jaarrekeninggedeelte.

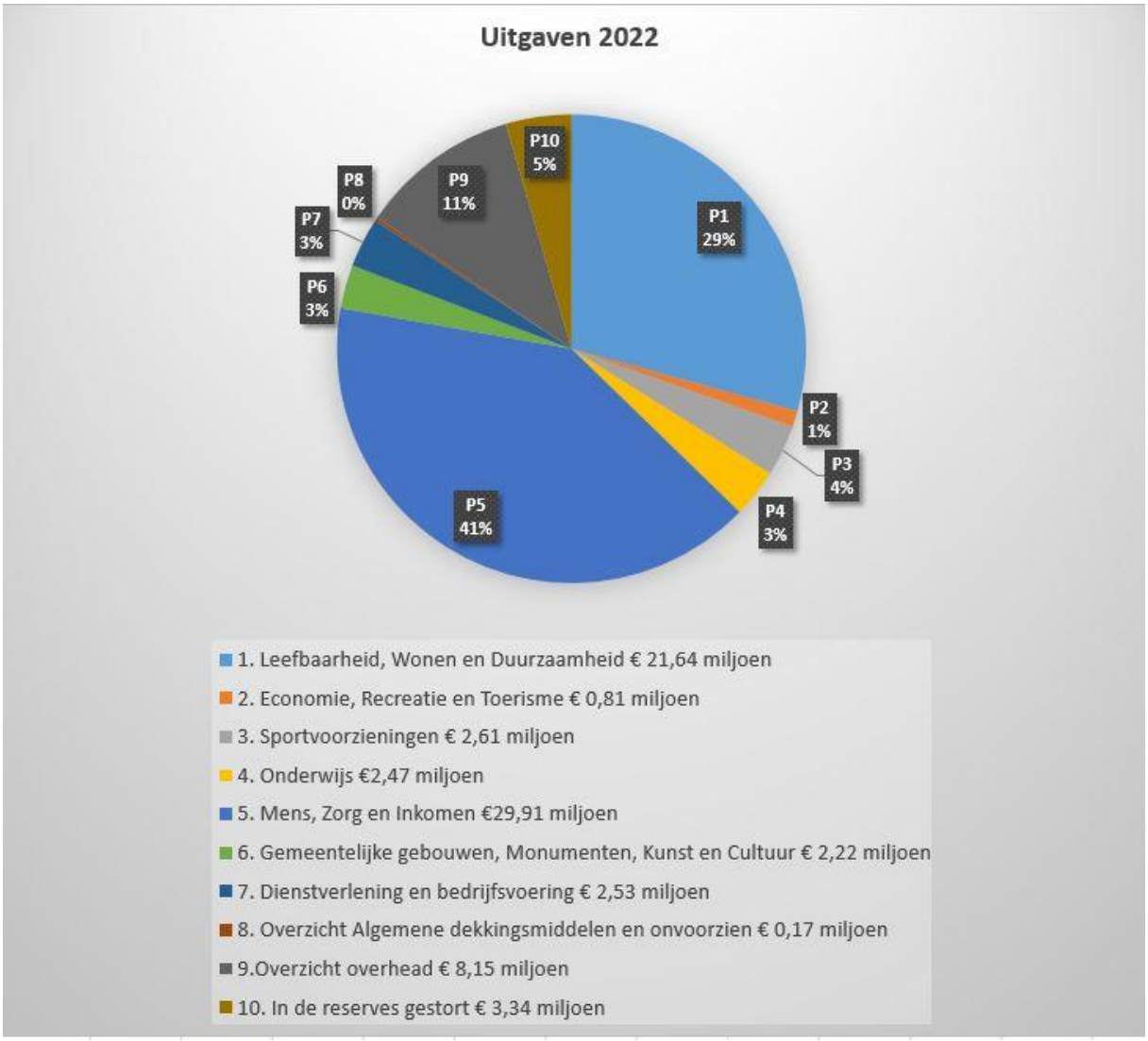
Risico's versus interne beheersing
In de jaarstukken wordt in de programma's een toelichting opgenomen op de belangrijkste risico's, waaronder de top 10 risico's, zoals opgenomen in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing. Hierbij wordt tevens aangegeven welke risico's zich hebben voorgedaan in 2022 en welke beheersmaatregelen het college daartoe heeft genomen. De risico's, die zijn opgenomen in de top 10 van de paragraaf Weerstandsvermogen, zijn voorzien van een cijfer. Dit cijfer correspondeert met het cijfer in de top 10.

Investeringen
Per programma wordt de voortgang van de in begroting 2022 opgenomen nieuwe investeringen gepresenteerd. Zo kan ook beoordeeld worden wat we niet hebben gerealiseerd ten opzichte van wat er begroot was. Een toelichting over de voortgang van de investeringen die eerder dan 2022 beschikbaar zijn gesteld is opgenomen in het jaarrekeninggedeelte. In beginsel leidt een vertraagde uitvoering van voorgenomen investeringen tot een incidenteel voordeel op de begrote kapitaallasten van 2023. De eventuele voordelige effecten zullen bij de Najaarsnota 2023 worden meegenomen.

In één oogopslag

RIO (Rekening in een oogopslag)

Uitgaven 2022
P1 29%
P2 1%
P3 4%
P4 3%
P5 41%
P6 3%
P7 3%
P8 0%
P9 11%
P10 5%
1. Leefbaarheid, Wonen en Duurzaamheid € 21,64 miljoen
2. Economie, Recreatie en Toerisme € 0,81 miljoen
3. Sportvoorzieningen € 2,61 miljoen
4. Onderwijs €2,47 miljoen
5. Mens, Zorg en Inkomen €29,91 miljoen
6. Gemeentelijke gebouwen, Monumenten, Kunst en Cultuur € 2,22 miljoen
7. Dienstverlening en bedrijfsvoering € 2,53 miljoen
8. Overzicht Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien € 0,17 miljoen
9.Overzicht overhead € 8,15 miljoen
10. In de reserves gestort € 3,34 miljoen

Programma 1 Leefbaarheid, Wonen en Duurzaamheid

1.1 Wat wilden we bereiken en wat hebben we ervoor gedaan?

Leefbaarheid stimulering wijken/buurten

De wijken in
Vanuit het wijkgericht SAMENwerken gaan we ook in 2022 proactief naar buiten toe, bellen we aan en leggen op locatie contact met inwoners. Met de inrichting van de fysieke wijktafels en de bakfiets zitten en staan we daadwerkelijk tussen de inwoners.

Beleid wijkgericht SAMENwerken
In 2022 wordt er een nieuwe beleidsnotitie opgesteld voor het wijkgericht SAMENwerken. Dit gebeurt op basis van input van onder andere inwoners, comités, wijkraden en het netwerk.

Wijkbudget
Om gehoor te geven aan de wensen en ideeën van inwoners en ter bevordering van de leefbaarheid en de sociale en maatschappelijk cohesie in de wijk, is het wijkbudget beschikbaar gesteld. Het wijkbudget kent enkele kaders, maar we geven vooral de inwoners een kans om een eigen initiatief (met omwonenden) te realiseren.

Buurtbemiddeling
Op basis van een samenwerkingsconvenant, ondertekend door verschillende partners, wordt Buurtbemiddeling uitgevoerd. Buurtbemiddeling wordt uitgevoerd door een externe partij: Surplus. Samen met Stichting Thuisvester worden de kosten voor de Buurtbemiddeling gefinancierd.

De wijken in:
In het voorjaar, zomer en najaar van 2022 is het team wijkgericht SAMENwerken maandelijks actief de wijk ingegaan met de bakfiets en de wijktafel. De bakfiets en wijktafel zijn opgezet op centrale locaties in de wijk, verdeeld over de drie kernen. Daarnaast heeft het team wijkgericht SAMENwerken diverse gesprekken gevoerd met buurtcomités en individuele bewoners op locatie in de wijk. Het team wijkgericht SAMENwerken ervaart veel betrokkenheid en positiviteit in het rechtstreeks en laagdrempelig contact met inwoners. De lijnen zijn kort en duidelijk, inwoners worden op deze manier steeds meer geïnspireerd en gemotiveerd om zelf aan de slag te gaan voor hun eigen wijk.

Beleid wijkgericht SAMENwerken:
Het beleid is op basis van input van onder andere inwoners, comités en wijkraden opgesteld. Het opgestelde beleid is eind 2022 gekoppeld aan de opgave leefbaarheid en geïntegreerd in het collegeprogramma. Op basis hiervan zullen wij het opgestelde beleid nog vaststellen.

Wijkbudget:
Inwoners zijn gestimuleerd en gemotiveerd om burgerinitiatieven te ontwikkelen en realiseren. Dit heeft ertoe geleid dat er in 2022 18 aanvragen voor het wijkbudget zijn ingediend, hiervan zijn 16 initiatieven gerealiseerd.

Buurtbemiddeling:
In 2022 hebben de coördinator buurtbemiddeling en alle vrijwillige bemiddelaar zich ingezet om vanuit een preventieve rol zoveel mogelijk burenescalaties voor te zijn. In 2022 zijn er 35

aanmeldingen voor buurtbemiddeling binnen gekomen. 65 % van de opgepakte meldingen zijn opgelost door inzet van buurtbemiddeling.

Volkshuisvesting

Met het aanbieden van startersleningen ondersteunen we starters bij de aankoop van hun eerste woning. Sinds 2009 zijn meer dan 100 startersleningen verstrekt. Het besteedbare budget bedraagt medio juli 2021 circa € 415.000, genoeg voor 20 leningen.

Opgave wonen
Wonen is een zeer urgent thema. Niet alleen lokaal, maar ook regionaal en landelijk zijn er grote opgaven waar we voor staan. Woningnood, vergrijzing, toenemende zorgvraag en andere maatschappelijke trends hebben hun uitwerking op wonen. In de Regionale Investeringsagenda (RIA) worden de krachten van de regio gebundeld om gezamenlijk de opgaven aan te pakken. Door deze urgentie op wonen en het toenemende aantal taken dat bij gemeenten wordt belegd (denk bijvoorbeeld aan de uitstroom Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang of het woonwagenbeleid), is het logisch dat er budget benodigd is voor de uitvoering van al die opgaven.

Programma wonen
De Omgevingsvisie die is vastgesteld omvat de opgave voor het realiseren van een programma Wonen, ter vervanging van de huidige woonvisie, die aan herijking toe is. Een Programma Wonen is noodzakelijk om op een goed onderbouwde manier de strategische woningvoorraad in de gemeente te kunnen sturen en waar nodig in te grijpen in de voorraad.

Het goed in oog hebben van de doelgroepen, type woningen, woningen in bepaalde prijsklassen die nodig zijn voor de vraag, of juist het op tijd afbouwen van bepaalde voorraad voorkomt problemen in de toekomst. Tijdig anticiperen op wat nodig is voor de woningmarkt, is van groot belang. Momenteel merken we dat er in het verleden (landelijk gezien) niet voldoende geanticipeerd is op de toenemende vraag, waardoor momenteel een krapte op de woningmarkt bestaat. Door een goed Programma Wonen op te stellen, kan er beter worden gezorgd voor aansluiting bij de wensen van de inwoners. Onder het programma wonen vallen – naast het strategische programma voor reguliere koop- en huurwoningen (sociaal en particulier) – verschillende zaken:

- Prestatieafspraken
- Woonwagenbeleid
- Huisvesting statushouders
- Huisvesting van uitstroom Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang.
- Huisvesting internationale medewerkers
- Regionale samenwerking
- (pre) Mantelzorgwoningen beleid
- Vierjaarlijks onderzoek

Prestatieafspraken
Ieder jaar worden met Woningcorporatie Thuisvester en de Huurdersvereniging Geertruidenberg prestatieafspraken opgesteld. Deze gaan in op verschillende facetten van sociale huurwoningen, waaronder duurzaamheid, beschikbaarheid, betaalbaarheid en het huisvesten van bijzondere doelgroepen (uitstroom BW en MO, statushouders, mensen met een zorgvraag, etc.). Iedere partij is verantwoordelijk voor de uitvoering van zijn deel van de afspraken. Ook de gemeente heeft

verschillende afspraken voor welke wij verantwoordelijk zijn. Het is dus van belang dat er voldoende budget is om aan onze afspraken te voldoen.

Woonwagenbeleid
Onder het Programma Wonen zal er beleid voor woonwagens moeten worden opgenomen. Wettelijk zijn we als gemeente verplicht te voorzien in voldoende standplaatsen en ook woonwagenbewoners binnen redelijke termijn een standplaats te kunnen geven.

Huisvesting internationale medewerkers
Op 8 april 2021 is het beleidskader voor de huisvesting van internationale medewerkers vastgesteld. De oriëntatie op de ontwikkeling van grootschaligere huisvestingslocaties is momenteel in gang gezet, waarbij meerdere initiatiefnemers zich melden met plannen. Onderzoek moet uitwijzen of er een geschikte locatie bij zit en vervolgens zullen stappen worden ondernomen tot het realiseren van deze huisvestingslocatie.

Regionale samenwerking
Binnen het regionale samenwerkingsverband van de woonregio Breda e.o. waar onze gemeente deel van uitmaakt, worden er gezamenlijke onderzoeken uitgevoerd (zoals beschreven onder het programma wonen). Een woningbehoefteonderzoek kan op gemeentelijke schaal worden uitgevoerd, maar ook op regionale schaal, waardoor de kosten over het algemeen lager zijn en er regionaal ook een meer gedeelde urgentiebeleving is. Het heeft dus de voorkeur regionaal op te trekken in het uitvoeren van onderzoeken.

Pre-mantelzorgbeleid
Gezien de aankomende vergrijzing en daarmee samenhangende zorgvraag, afname van intramurale zorgplaatsen en inzet op het programma Langer Thuis, zal de vraag naar mantelzorgers gaan toenemen. Hierop hebben wij als gemeente momenteel nog geen beleid. Om tijdig te anticiperen op de opgaven die komen, is het wenselijk dit beleid snel te gaan ontwikkelen.

Vierjaarlijks onderzoek
Voor dit programma, en vooral voor de wettelijke verplichtingen die daaronder gaan vallen, is er budget benodigd. Dit is niet begroot in de afgelopen jaren. Het woningbehoefteonderzoek dat de onderlegger vormt voor het woonprogramma dient up to date te zijn, zodat het programma niet ‘achter de feiten aanloopt’. Daarom wordt voorgesteld om het onderzoek van 2021 om de 4 jaar te herhalen, waar mogelijk in regionale samenwerking. Dit zou betekenen dat er budget benodigd is dat iedere 4 jaar terugkeert.

Bovenstaande toont aan dat er veel opgaven op ons afkomen, waarvoor budget benodigd is.

Het benodigde budget zal éénmalig € 20.000 bedragen voor de uitvoering van de opgaven wonen onder Programma Wonen (zoals wettelijke verplichtingen woonwagenbeleid en de uitvoering van de prestatieafspraken). Structureel is er € 10.000 benodigd als uitvoeringsbudget voor wonen. Tot slot is er iedere 4 jaar een budget van € 15.000 nodig voor een nieuw woningbehoefte onderzoek in combinatie met een herijking van het woonprogramma. Daarnaast vragen we structureel 0,5 FTE (€ 39.000) voor een beleidsmedewerker wonen.

De reden daarvan is dat de opgave Wonen de komende jaren erg urgent is. Op dit moment kunnen wij, binnen de huidige beschikbare capaciteit, al niet de wettelijke taken uitvoeren waartoe wij verplicht zijn, zoals het opstellen van een woonzorgvisie en het opstellen van woonwagenbeleid. Om dit structureel in orde te brengen en daarnaast in te kunnen spelen op de opgave rondom Wonen (zowel landelijk, regionaal als lokaal), wordt structurele inzet onmisbaar geacht.

Startersleningen
Met het aanbieden van startersleningen ondersteunen we starters bij de aankoop van hun eerste woning. In 2022 zijn er 17 startersleningen verstrekt, ter waarde van € 352.750.

Opgave wonen
In de jaarstukken is aangegeven dat er een grote opgave op gebied van wonen op ons afkomt, waarvoor budget benodigd is.

Het gevraagde budget was éénmalig € 20.000 voor de uitvoering van de opgaven wonen onder Programma Wonen (zoals wettelijke verplichtingen woonwagenbeleid en de uitvoering van de prestatieafspraken). Structureel is er € 10.000 gevraagd als uitvoeringsbudget voor wonen. Daarnaast is er gevraagd om structureel 0,5 FTE (€ 39.000) voor een beleidsmedewerker wonen.

De 0.5FTE is er inderdaad bijgekomen en deze is vooral ingezet op de verbinding van wonen met zorg en huisvesting van specifieke doelgroepen aan de reguliere woonopgave.

De andere gevraagde budgetten zijn bijna niet benut. Dit vanwege de vele crises die op ons af zijn gekomen op het gebied van volkshuisvesting. Onze organisatie heeft in 2022 veel capaciteit ingezet voor bijvoorbeeld de crisisnoodopvang van Oekraïners en het organiseren van oplossingen voor de huisvesting van doelgroepen zoals statushouders, spoedzoekers, vluchtelingen en asielzoekers. We nemen het budget daarom mee naar 2023, omdat de lange termijn taken, zoals het schrijven van het Programma Wonen en het uitvoeringsdeel hiervan nog steeds benodigd is.

Voorziening riolering

Om de achterstand in het beheerplan VGRP 2017-2022 in te lopen gaan we de volgende projecten voorbereiden en uitvoeren:

- Ravelijn Fase 2 en 3
- Namer en omgeving
- Emmaweg
- Vissersstraat en omgeving
- Burg. Krijgmangeerde – Onvermoeidelaan
- Beethovenlaan
- Past Bruijnenstraat
- Vijfhoevenlaan
- Heemraadsingel

Van de laatste 5 projecten is de verwachting dat deze na 2022 gestart kunnen worden. In 2022 staat gepland ook het nieuwe VGRP 2022-2027 vast te stellen. Voor grote delen van de riolering moeten de inspecties nog verwerkt worden waardoor er momenteel weinig inzicht is in hoeveel onderhoud er nodig zal zijn na 2022. Het nieuwe VGRP biedt de input voor het nog op te stellen Programma Openbare Ruimte.

De projecten Ravelijn Fase 2 en 3, Namer en omgeving, Vissersstraat en omgeving, Beethovenlaan en Vijfhoevenlaan zijn in 2022 in voorbereiding genomen en zullen worden uitgevoerd. De overige wegen/locaties worden in het nieuwe Gemeentelijke Rioleringsplan opnieuw geprogrammeerd.

Voorziening wegen

In 2021 is het wegenbeheerplan 2021-2025 met het meerjarenprogramma 2021-2022 Wegbeheer vastgesteld. Met dit beheerplan zijn extra budgetten beschikbaar gesteld om de kapitaalgoederen op onderkant C-niveau te onderhouden. Door het meerjarenprogramma in 2022 totaal te hebben uitgevoerd voldoen wij aan de eisen van de provincie Noord-Brabant. Met het opstellen van het Programma Openbare Ruimte hebben we na 2022 ook weer een actueel beheerplan wegen.

In 2022 hebben we conform de planning alle werkzaamheden aanbesteed. In 2022 is daarvan al circa 90% uitgevoerd. Voor een enkel project loopt de uitvoering door tot begin 2023. In 2023 wordt het Programma Openbare Ruimte vastgesteld en is er weer een nieuw uitvoeringsprogramma voor de komende jaren beschikbaar.

Vervanging mechanisch riolering

In 2022 wordt het nieuwe GRP (mogelijk vervangen door SSW) en VGRP vastgesteld voor de periode 2022 tot 2027. Hierin wordt duidelijk gemaakt hoeveel onderhoud en reparaties (met bijhorende kosten) er nodig zijn om de riolering in goede staat te houden. Ook wordt er invulling gegeven aan de door het Rijk opgelegde verplichtingen, bijvoorbeeld dat gemeentes hetzelfde type datacodering gebruiken.

De geldigheidsduur van het vGRP+ 2017-2022 is met één jaar verlengd tot 2024. In 2023 wordt aan de raad een nieuw Gemeentelijk Rioleringsplan voor de periode 2024-2028 ter vaststelling voorgelegd. Met de opgelegde verplichtingen is en wordt rekening gehouden.
Het SSW (Systeemoverzicht Stedelijk Water) is de opvolger van het BRP (Basis Rioleringsplan). In SWW of BRP wordt gekeken naar het technisch functioneren van het systeem en de optimalisaties die daarbij mogelijk zijn en worden in de regel elke tien jaar opnieuw opgesteld. Het huidige BRP stamt uit 2017 en wordt in 2027 opnieuw opgesteld.

Klimaatadaptatie

In 2021 wordt de DPRA-uitvoeringsagenda vastgesteld. In de periode 2022-2027 wordt deze uitgevoerd. Deze zal deels door het rijk en de provincie gefinancierd worden en deels door de gemeente zelf.

De DPRA-uitvoeringsagenda is op 29 juli 2022 door uw raad vastgesteld. De activiteiten uit deze agenda worden gecombineerd met andere werkzaamheden in de openbare ruimte uitgevoerd.

Programma Donge Oevers

In april 2020 heeft de gemeenteraad ingestemd met de herziene uitgangspunten van het programma Donge Oevers. Sindsdien worden de uitgangspunten voor de zeven verschillende locaties verder uitgewerkt.

Rivierkade
De rivierkade wordt een locatie waar ook recreatie en toerisme een plek krijgt. Daarnaast wordt in 2021/2022 het noordelijke gedeelte van het terrein uitgegeven voor de uitbreiding van het

bunkercentrum Dongemond. Ook is er in 2021 een stedenbouwkundig plan opgesteld op basis waarvan de geïntegreerde ontwikkeling in 2022 verder plaats kan vinden.

Oude Haven
In 2020 is besloten over het Definitief Ontwerp voor de openbare ruimte van deze locatie. In 2021 heeft de aanbesteding en gunning van de uitvoering van het plan voor de openbare ruimte plaats gevonden. In januari 2022 zal met de uitvoering worden gestart. Voor wat betreft de woningbouwlocaties is in 2020 een startnotitie opgesteld, waarmee een keuze wordt gemaakt in woningtypen, woningaantallen en stedenbouwkundige uitstraling. In 2022 moet de Europese aanbestedingsprocedure leiden tot de keuze van een ontwikkelaar. In 2022 zal ook de uitvoering van de verbeteringen aan de geprivatiseerde jachthaven plaats gaan vinden.

Achter de Hoeven
In 2022 zal de aanbestedingsstrategie worden opgesteld op basis waarvan de verdere activiteiten kunnen worden ingepland.

Fort Lunet
Als Mafeking verhuisd is naar de Rivierkade, komt het Fort in zijn geheel vrij voor toeristisch-recreatieve functies. In 2022 wordt een planologische procedure doorlopen om dit ook juridisch gezien mogelijk te maken.

Slikpolder
Om te komen tot Natuurpark Slikpolder zijn we afhankelijk van de keuzes van het waterschap omtrent de dijkversterkingsopgave. Totdat deze besluitvorming plaatsvindt staat het project Slikpolder on hold.

Timmersteekade
In 2022 zullen alle werkzaamheden aan de Timmersteekade ten behoeve van de historische schepen zijn afgerond.

Natuur ontwikkellocatie
Met het besluit van 23 april 2020 heeft de gemeenteraad een extra locatie toegevoegd aan het programma Donge Oevers. In 2022 zal een voorstel worden gemaakt op welke wijze deze natuur ontwikkellocatie wordt vormgegeven.

Rivierkade
In 2022 heeft de gronduitgifte voor bedrijvigheid en horeca plaatsgevonden. Bunkercentrum Dongemond zal de locatie in samenwerking met de gemeente (openbare gebied) tot ontwikkeling brengen. Daarmee wordt rivierkade een locatie waar ook recreatie en toerisme een plek krijgt.

Daarnaast is het ontwerpproces voor de herinrichting van het openbare gebied en het gebied van de watersportverenigingen opgestart en is ook het plan voor de renovatie van de loods afgerond.

Oude Haven
In 2020 is besloten over het Definitief Ontwerp voor de openbare ruimte van deze locatie. In 2022 is de gronduitgifte gegund aan Dura Vermeer om daar woningen te realiseren. Het waterelement is ook onderdeel van dit plan.

De herinrichting van de openbare ruimte is in 2022 volledig afgerond waarbij ook de riolering is

vervangen.

Planvorming met betrekking tot de ontwikkeling van de gemeentelijke jachthaven is in 2022 aangevangen. De toekomstige exploitant is hiervoor primair verantwoordelijk.

Achter de Hoeven
In 2022 is er aandacht besteed aan het participatieplan, de ecologische visie en het opstellen van de overkoepelende startnotitie. Er is vertraging opgetreden om de plannen te harmoniseren met nieuwe bestuurlijke uitgangspunten.

Fort Lunet
Als Mafeking verhuisd is naar de Rivierkade, komt het Fort in zijn geheel vrij voor toeristisch-recreatieve functies. Het is nog niet duidelijk wat de horeca-potentie van deze locatie is in relatie tot parkeren en brandveiligheid. Er zijn in 2022 daarom geen concrete stappen gezet.

Slikpolder
Om te komen tot Natuurpark Slikpolder zijn we afhankelijk van de keuzes van het waterschap omtrent de dijkversterkingsopgave. Totdat deze besluitvorming plaatsvindt staat het project Slikpolder on hold.

Timmersteekade
In 2022 is ook het Paviljoen gerealiseerd. Hiermee is het project volledig afgerond.

Natuurontwikkellocatie
in 2022 zijn hier geen vorderingen gemaakt. Er wordt gewacht op beleidsmatige uitgangspunten over natuurontwikkeling en de financiering daarvan voordat de ontwikkeling verder gebracht kan worden. Capaciteit speelt hierbij ook een belangrijke rol.

Hermenzeil

In 2021 vindt de definitieve toewijzing aan de winnende gegadigde plaats nadat het BIBOB-onderzoek is afgerond. Daarop volgt een optieperiode en moet een bestemmingsplanwijziging doorlopen worden om de door de nieuwe eigenaar gewenste ontwikkelingen mogelijk te maken. In de loop van 2022 wordt Hermenzeil definitief verkocht.

Na een aanbestedingstraject werd in augustus 2020 een geïnteresseerde partij, Europarcs, gevonden. Er volgde een uitgebreide en zorgvuldige verkoopprocedure. In februari 2022 besloot deze partij zich alsnog terug te trekken. Het bedrijf richt zich meer en meer op de ontwikkeling van andere projecten, met name in het buitenland. In deze fase van de procedure was terugtrekken nog mogelijk.

Het college heeft op 8 maart 2022 besloten de huidige verkoopprocedure te beëindigen. De gemeente start ook niet direct met een nieuwe verkoopprocedure. Het college nam dit besluit in afstemming met Provincie Noord-Brabant en de gemeenteraad.

De verkoopprocedure is met het besluit van het college nu ook formeel beëindigd. Het college

onderzoekt de komende tijd de mogelijkheden voor de toekomst van Hermenzeil en stemt hierover af met de provincie en gemeenteraad.

Integrale veiligheid

In 2019 is het Integraal Veiligheidsbeleid 2019-2022 vastgesteld. Daarin zijn de volgende prioriteiten benoemd: Jeugd en Veiligheid, High Impact Crimes, Ondermijning en Zorg en Veiligheid. Jaarlijks wordt op basis van dat beleid een focusblad opgesteld waarin de prioriteiten en overige aandachtspunten voor dat jaar worden beschreven en geactualiseerd. In 2022 zetten we de lijn van de afgelopen jaren voort en spelen we, wanneer die er zijn, in op de trends en (lokale) ontwikkelingen. Bovendien starten we in 2022 met het opstellen van nieuw Integraal Veiligheidsbeleid 2023-2026. De coronacrisis is een van de ontwikkelingen die effect zal hebben op het jaar 2022. In welke mate is op dit moment nog niet te overzien.

Inzet op coronacrisis en Oekraïne
Op voorhand werd gedacht dat de coronacrisis nog veel effect zou hebben op het jaar 2022 maar begin 2022 werden de coronamaatregelen al losgelaten. Kort daarop volgde de oorlog in Oekraïne en de grote stroom vluchtelingen. In Geertruidenberg hebben we hier actief op ingespeeld door een opvanglocatie voor vluchtelingen uit Oekraïne in te richten. Deze extra werkzaamheden hebben veel effect gehad op de uitvoering van prioriteiten uit het Integraal Veiligheidsbeleid 2019-2022.

Integraal Veiligheidsbeleid 2023-2026
In 2022 is het nieuwe Integraal Veiligheidsbeleid 2023-2026 opgesteld. In februari 2023 is dit nieuwe beleid vastgesteld door de gemeenteraad. In het Integraal Veiligheidsbeleid 2023-2026 staan de volgende prioriteiten benoemd: Jeugd en Veiligheid, High Impact Crimes, Ondermijning en Zorg en Veiligheid.
In aanvulling op het Integraal Veiligheidsbeleid 2023-2026 zal jaarlijks een focusblad opgesteld worden. Hierin staat aangegeven waar we ons dat jaar mee bezig zullen gaan houden.

Aanpak jaarwisseling
Ieder jaar wordt een aanpak jaarwisseling opgesteld. In deze aanpak wordt onder andere beschreven welke vuurwerkvrije zones gelden tijdens de jaarwisseling, welke locaties in de gemeente extra aandacht behoeven en welke afspraken er gemaakt zijn met de politie en het Openbaar Ministerie. Jaarlijks wordt u in een separate RIB geïnformeerd over de schade die is ontstaan tijdens de jaarwisseling door vuurwerk. Begin 2022 en 2023 heeft u deze RIB ontvangen.

Week van de Veiligheid
Tijdens de week van de veiligheid is actief gecommuniceerd over diverse onderwerpen op het gebied van veiligheid, denk aan inbraak- en brandpreventie, Meld Misdaad Anoniem en cybercrime.
In de week van de veiligheid heeft cybercrime extra aandacht gekregen in de gemeente Geertruidenberg. Er is namelijk een bijeenkomst georganiseerd voor inwoners in het kader van cybercrime/digitale veiligheid. Tijdens deze bijeenkomst kwamen een deskundige vanuit de politie en een slachtoffer van cybercrime aan het woord.

Opleiden, trainen, oefenen
In 2022 is aandacht besteed aan het vakbekwaam maken van ons College ten tijde van crisis. Hiervoor zijn diverse opleidingen en trainingen georganiseerd, zodat zij tijdens een crisis goed

voorbereid hun werk kunnen uitvoeren. De komende tijd zal hier extra aandacht voor blijven. Daarnaast hebben de crisismedewerkers van de gemeente ook diverse opleidingen, trainingen en oefeningen gevolgd, zodat ook zij weten wat hen te doen staat tijdens een crisis.

Aanpak mensenhandel
In 2022 is het Beleidsplan aanpak mensenhandel 2022-2025 vastgesteld. In aanvulling daarop is in het vierde kwartaal van 2022 een start gemaakt met het opstellen van een uitvoeringsplan met daarin de afspraken die nodig zijn om te komen tot uitvoering van het beleid. Dit uitvoeringsplan is in ontwikkeling en zal in de loop van 2023 bekend worden gemaakt.

Jeugd
In 2022 hebben we een aantal casuïstiek gehad met betrekking tot de jeugdoverlast. In de aanpak hiervan hebben we zeer nauw samengewerkt met betrokken instanties. Deze integrale aanpak bestond uit een groepsgerichte en individuele aanpak waarbij we hebben ingezet op zowel de ouders als de jongeren zelf. Deze trajecten waren zeer intensief qua inzet vanuit de gemeente maar hebben uiteindelijk wel de gewenste resultaten opgeleverd.

Handhaving en Toezicht

Het Vergunningverlening Toezicht en Handhavingsbeleid (VTH) met bijbehorend uitvoeringsprogramma dient afgestemd te worden op de Omgevingswet en de Wet Kwaliteitsborging beleidscyclus. In dit beleid wordt een afweging voor de prioriteitstelling opgenomen welke gebaseerd is op een probleem- en risicoanalyse van de gemeente. Voor het opstellen van dit beleid wordt een extern bureau ingeschakeld. De geraamde kosten hiervan bedragen € 15.000. Dit betreft een wettelijke verplichting.

In januari 2021 is het Vergunningsverlening, Handhaving en Toezicht (VTH) beleid vastgesteld. In aanvulling daarop is ook het VTH uitvoeringsprogramma 2021 vastgesteld. Deze beleidsstukken zijn door de provincie beoordeeld. De eerder ingezette lijn is gecontinueerd en hebben opnieuw de instemming van de provincie gekregen. In 2022 zullen we het beleid en de prioriteiten evalueren en waar nodig bijstellen.

In 2022 is het (nieuwe) beleid voor Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving opgesteld. Op 12 december 2022 is het concept-beleid aan uw raad gepresenteerd en is u gevraagd om hierop input te leveren. Inmiddels hebben wij dit ook vastgesteld.
Zoals elk jaar heeft ons college het uitvoeringsprogramma vastgesteld en in het kader van Interbestuurlijk Toezicht aan de provincie toegestuurd.

Dijkversterking Geertruidenberg en Amertak

De dijken rondom de Donge en de Amertak maken onderdeel uit van het Hoogwaterbeschermingsprogramma. Dit programma beslaat de opgave om de komende 30 jaar in heel Nederland minimaal 1.100 km aan dijken versterkt te hebben. Zo ook de dijken in onze gemeente. Door de nieuwe waterstanden en beschermingsnormen is het voorkeursalternatief uit 2017 tegen het licht gehouden. Onderzoeken of een dynamisch keermiddel een serieus alternatief is voor dijkverhoging wordt daarom door het waterschap onderzocht. Vooralsnog is nog onduidelijk wanneer het waterschap dit onderzoek heeft afgerond. Nadat we weten wat er met onze dijken gaat

gebeuren kunnen we verder met het uitwerken van enkele projecten, zoals de inrichting van Natuurpark Slikpolder.

In 2017 heeft het bestuur van waterschap Brabantse Delta een voorkeursalternatief vastgesteld. In 2018/2019 is door nieuwe informatie door het waterschap geconcludeerd dat het project niet met de oorspronkelijke aanpak verder kan want de afweging of dynamische keermiddelen een haalbaar alternatief zijn voor dijkverbetering moet eerst plaatsvinden. Deze afweging kan gevolgen hebben voor de uitwerking van het voorkeursalternatief uit 2017. Daar zijn we als gemeente via een ambtelijke werkgroep en een bestuurlijke stuurgroep bij betrokken. Het opstellen van een concrete inrichtingsschets voor 'Natuurpark Slikpolder' is afhankelijk van het project 'Dijkversterking Geertruidenberg en Amertak' van waterschap Brabantse Delta.

Het waterschap Brabantse Delta is nog niet gestart met project Dijkversterking Geertuidenberg en Amertak. Het opstellen van een concrete inrichtingsschets voor 'Natuurpark Slikpolder' is afhankelijk van dit project.

Omgevingswet - Omgevingsplan

Het omgevingsplan is één van de kerninstrumenten van de Omgevingswet. Als gemeente zijn we verplicht om één omgevingsplan voor ons hele grondgebied te hebben. Dit plan hoeft er nog niet direct bij de invoering van de omgevingswet te zijn, maar kan wel vanaf de invoering in delen worden opgebouwd. Het plan van aanpak (PvA) voor het omgevingsplan is in voorbereiding, en laat een eerste doorkijk zien in welk tempo we het omgevingsplan willen opzetten.

Verwacht wordt het PvA eind 2021 aan de raad voor te kunnen leggen. Het opstellen van het omgevingsplan is een omvangrijke klus die enkele jaren in beslag gaat nemen. Hiervoor is ambtelijke capaciteit en budget nodig om dit met behulp van adviesbureaus voor elkaar te krijgen. In de periode 2022 tot 2026 is voor het laten opstellen ca. € 220.000 nodig. In 2022 zullen naar verwachting de meeste kosten gemaakt worden (inhuur en opdrachtverlening). Uitgegaan wordt van een verdeling van 40% van het budget in 2022 en 20% in 2023, 2024 en 2025. Resterend budget aan het einde van een begrotingsjaar zal meegenomen worden naar het volgende jaar.

Naast de noodzakelijke inhuur van een adviesbureau is de verwachting dat inhuur van ambtelijke capaciteit op verschillende afdelingen noodzakelijk zal zijn. Bijvoorbeeld ondersteuning vanuit juridische zaken voor het aanpassen van gemeentelijke verordeningen, communicatie en sectorale adviezen vanuit Buitenruimte. Naar verwachting is € 100.000 per jaar noodzakelijk voor in te huren capaciteit. Het budget dat resteert voor de actualisering van onze huidige bestemmingsplannen is hiervoor niet toereikend. Naar schatting zal dit ca. € 45.000 zijn. Het benodigde budget per jaar zal variëren, aangezien de delen die per jaar worden opgesteld qua omvang en complexiteit van elkaar zullen verschillen.

In de periode tussen inwerkingtreding van de omgevingswet en het hebben van een volledig omgevingsplan is het tijdelijke omgevingsplan van kracht. Dit is een opeenstapeling van al onze huidige bestemmingsplannen, een aantal verordeningen en de zogenaamde bruidsschat, oftewel rijksregels die bij de invoering van de wet aan de lageren overheden worden doorgelegd. Vanwege de werkbaarheid en de duidelijkheid is het raadzaam om deze overgangsperiode zo beperkt mogelijk te houden.

De omgevingswet geeft geen termijnen voor het actualiseren van het omgevingsplan. Het constant actueel houden van het plan is een basistaak die vanuit de wet voortkomt. Het verwerken van

omgevingsvergunningen in het plan dient wel binnen 5 jaar te gebeuren. We ontkomen als gemeente dus niet aan een regelmatige actualisatieslag van ons toekomstige omgevingsplan. Na het opstellen van (een deel van) het omgevingsplan moeten we dus rekening houden met een jaarlijks terugkerend budget van € 10.000 voor actualisatie.

Middels een meervoudige onderhandse aanbesteding is een adviesbureau geselecteerd dat gaat ondersteunen bij het opstellen van de eerste deeluitwerking van het omgevingsplan. Het eerste deel waar het omgevingsplan voor wordt opgesteld is bedrijventerrein Dombosch. Het opstellen van een bestemmingsplan met verbrede reikwijdte voor Dombosch is dan ook niet meer aan de orde. De opdracht met het adviesbureau dat de gemeente hier bij ondersteunde is in goed overleg beëindigd. Door Dombosch als eerste gebied uit te werken en zowel de organisatie, het bestuur als burgers en bedrijven kennis te laten maken met het 'product' omgevingsplan houdt Dombosch een soort van pilotstatus.

In enkele themasessies met de ambtelijke organisatie, maar ook met het college en de raad, is een start gemaakt met het bepalen van de kaders voor het omgevingsplan. Verwacht wordt dan in het derde kwartaal van 2023 een uitgangspuntennotitie aan de raad kan worden voorgelegd, van waaruit het omgevingsplan verder uitgewerkt kan worden.

Omgevingswet - algemeen

De inwerkingtreding van de Omgevingswet is weer uitgesteld, veroorzaakt door de Corona crisis en problemen met de invoering van het digitale systeem. De datum van inwerkingtreding is nu gepland voor 1 juli 2022.

De Omgevingsvisie is in 2021 vastgesteld. Daarmee is de belangrijkste basis voor het toekomstig ruimtelijk beleid gelegd. De Omgevingsvisie is in te zien op de gemeentelijke webpagina als interactieve kaart. Deze kaart vormt de digitale basis voor de volgende stap in het proces: het Omgevingsplan, een bestemmingsplan voor de hele gemeente.

De stappen die hiervoor doorlopen gaan worden staan in bovenstaand kader aangegeven (Omgevingswet – Omgevingsplan) evenals de financiële consequenties. Gestart wordt met Dombosch als pilot. Het plan van Aanpak wordt in het laatste kwartaal 2021 ter besluitvorming voorgelegd.

Voorts wordt gewerkt aan de minimale acties die juridisch en bedrijfsmatig noodzakelijk zijn voor de invoering van de Omgevingswet:

- Digitalisering (DSO) is grotendeels afgerond zodat de aangepaste werkprocessen voor vergunningen, toezicht en handhaving ingevoerd kan worden. Het DSO is opgenomen in het gemeentelijk plan digitale dienstverlening. Extra bedragen zijn nu niet nodig. Een en ander uiteraard afhankelijk van de landelijke ontwikkelingen op dit gebied.

- Het opleiden van de medewerkers. De opleiding is inmiddels beschikbaar. Na een presentatie aan directie kan de opleiding binnenkort digitaal worden uitgerold over de organisatie.

- Aanpassing van de huidige gemeentelijke verordeningen is noodzakelijk en verplicht.

- De nota Burgerparticipatie met daarin de wijze waarop participatie wordt vormgegeven binnen de

Omgevingswet wordt naar verwachting, eind 2021 vastgesteld. Het Dienstverleningsconcept is vastgesteld op 8 april 2021.

- Samenwerking met de ketenpartners. Er wordt nu volop geoefend met fictieve casussen. Hiermee wordt de integrale samenwerking geborgd.

- Aandacht voor communicatie om de overgang naar een nieuwe manier van werken helder te maken voor alle inwoners.

De Omgevingswet omvat, naast het regelen bovenstaande praktische zaken (de minimale eisen), ook een omschakeling in denk- en handelwijze. De Omgevingswet beoogt naast 30% nieuwe wet- en regelgeving, voor 70% een cultuur-verandering teweeg te brengen. Bij een binnenkomend initiatief moet niet gekeken worden naar waarom iets niets kan, maar juist gezocht worden naar de mogelijkheden om wel te kunnen realiseren binnen de kaders van de Omgevingsvisie.

Een snel veranderende samenleving vraagt om een gemeente die voortvarend kan inspringen op actuele maatschappelijke ontwikkelingen. De Omgevingswet beoogt een snellere behandeling van aanvragen (1 loket), een open en flexibele houding van medewerkers en een snelle besluit-vormingsroute. De gemeenteraad heeft zich eerder uitgesproken een hoge ambitie voor te staan in de invoering van de Omgevingswet. Deze ambitie laat zich vertalen in de 70% cultuurverandering. Dit zijn de onderwerpen waarover nu wordt nagedacht. Op dit moment is nog onvoldoende uitgewerkt om een inschatting te maken van eventuele financiële consequenties.

De inwerkingtreding van de Omgevingswet is in 2022 wederom uitgesteld naar 1 juli 2023. In 2023 is de datum inwerkingtreding vervolgens weer uitgesteld naar ditmaal 1 januari 2024.

De eerste stap op de weg naar de Omgevingswet was het maken van de Omgevingsvisie. Deze is in 2021 vastgesteld. Daarmee is de belangrijkste basis voor het toekomstig gemeentelijk ruimtelijk beleid gelegd. De Omgevingsvisie is in te zien op de gemeentelijke webpagina als interactieve kaart. Deze kaart vormt de digitale basis voor de volgende stap in het proces:
het Omgevingsplan, 1 bestemmingsplan voor de hele gemeente. Het plan van Aanpak Omgevingsplan is inmiddels door de Raad vastgesteld. Aansluitend heeft Antea opdracht gekregen om te starten met het maken van een deel-omgevingsplan van bedrijventerrein Dombosch. In de geleidelijke overdracht van het project Omgevingswet naar de lijnorganisatie , is het budget Omgevingsplan vanaf 2022 ondergebracht bij Team Ruimte.

Voorts is in 2022 gewerkt aan de minimale acties die juridisch en bedrijfsmatig noodzakelijk zijn voor de invoering van de Omgevingswet:

1. Digitalisering (DSO) is grotendeels afgerond zodat de aangepaste werkprocessen voor vergunningen, toezicht en handhaving ingevoerd kan worden. De overgang naar de laatste software RX Mission is ook gemaakt. Het DSO is opgenomen in het gemeentelijk plan digitale dienstverlening. Extra bedragen zijn nu niet nodig. Een en ander uiteraard afhankelijk van de landelijke ontwikkelingen op dit gebied.

2. Het opleiden van de medewerkers. In 2021, tijdens de Coronaperiode, is de digitale opleiding Owet aangekocht en in 2022 voor alle medewerkers opengezet. Gaande 2022 hebben medewerkers de verschillende modules gevolgd. Er bleek meer behoefte aan "live" les en contact met collega's uit het veld. De Academie voor Openbaar Bestuur is hiervoor gevraagd. Alle medewerkers hebben aan kunnen geven welke cursus(sen) / informatie wenselijk was. Aan de

hand van de wensenlijst is een programma samengesteld en deels al afgerond. Een aantal oefen-modules zijn doorgeschoven nadat bekend werd dat de Omgevingswet opnieuw werd uitgesteld. Dit om de tijd tussen de praktische trainingen en de daadwerkelijke inwerkingtreding van de Omgevingswet zo kort mogelijk te houden. De gemeenten Altena, Drimmelen en Oosterhout zijn ook uitgenodigd om deel te nemen.

3. Aanpassing van een aantal gemeentelijke verordeningen en regels is noodzakelijk en verplicht.
In 2022 en in de loop van dit jaar zijn de volgende verordeningen vastgesteld:

3.1 Het dienstverleningsconcept is vastgesteld op 8 april 2021. De nota Burgerparticipatie met daarin de wijze waarop participatie wordt vormgegeven binnen de Omgevingswet is op 9 februari 2023 door de Raad vastgesteld.

3.2 De verordening Nadeelcompensatie, vastgesteld op 22-12-2022

3.3 De Verordening VTH is vastgesteld op 22-12-2022.

3.4 De Legesverordening wordt in het 3e kwartaal ter besluitvorming voorgelegd, Dit vanwege het uitstel van de inwerkingtreding van de Omgevingswet naar 1 januari 2024.

3.5 De Verordening op de Commissie Ruimtelijke kwaliteit 2022 en de Erfgoedverordening 2022 zijn beiden vastgesteld op 20-10-2022.

3.6 De Bruidsschat: verordeningen en regels van het Rijk die meekomen met de inwerkingtreding van de Omgevingswet.

4. Samenwerking met de ketenpartners: de Intaketafel en de Omgevingstafel.
De kleine plannen en vergunningsaanvragen worden aan het "loket" afgehandeld in samenwerking met de ketenpartners. Met ketenpartners worden bedoeld o.a. Waterschap, Archeologie , Eneco etc. De grot(ere) plannen worden besproken in de Omgevingstafel bestaande uit Drimmelen, Oosterhout en Geertruidenberg en de alle ketenpartners.
In 2023 wordt geoefend met voorbeeld-plannen, organisatie en praktische werkafspraken.

5. Cultuuromslag
De Omgevingswet omvat, naast het regelen bovenstaande praktische zaken (de minimale eisen), ook een omschakeling in denk- en handelwijze. De Omgevingswet beoogt naast 30% nieuwe wet- en regelgeving, voor 70% een cultuur-verandering teweeg te brengen. Bij een binnenkomend initiatief moet niet gekeken worden naar waarom
iets niets kan, maar juist gezocht worden naar de mogelijkheden om wel te kunnen realiseren binnen de kaders van de Omgevingsvisie.

Een snel veranderende samenleving vraagt om een gemeente die voortvarend kan inspringen op actuele maatschappelijke ontwikkelingen. De Omgevingswet beoogt een snellere behandeling van aanvragen (1 loket), een open en flexibele houding van medewerkers en een snelle besluitvormingsroute. De gemeenteraad heeft zich eerder uitgesproken een hoge ambitie voor te staan in de invoering van de Omgevingswet. Deze ambitie laat zich vertalen in de 70% cultuurverandering. Het Programmatisch werken sluit hier naadloos op aan. Dit heeft in 2022 geen consequenties gehad voor het budget Omgevingswet.

Plassengebied

Diverse plannen en projecten rondom het plassengebied worden steeds concreter of zijn zelfs al in uitvoering genomen. De scouting heeft intrek genomen in haar nieuwe onderkomen. Caron is begonnen met de zandwinning in zijn put en de eigenaar van de watertoren heeft zijn haalbaarheidsonderzoek voor een hotelontwikkeling afgerond en heeft de planologische procedure in voorbereiding. Als aanvulling op de visie uit 2018 is een herijking opgesteld, die onze ambities voor het gebied nog wat scherper maken. Deze ambities moeten uiteindelijk ook zijn weerslag vinden in de inrichtingsplannen van onze eigen noordelijke zandwinput. Voor deze plannen is een projectbegroting nodig die inzichtelijk maakt welke investeringen wij als gemeente de komende jaren kunnen verwachten en op welke manieren 13 er inkomsten gegenereerd kunnen worden. Of de ambities van de gemeente met een gesloten beurs te realiseren zal zijn moet nog blijken, maar vooruit investeren in het gebied om het vliegwiel in werking te zetten mag verwacht worden van de gemeente.

Het college heeft de ontwikkelvisie Plassengebied uit 2018 verder uitgewerkt. Deze uitwerking van de visie heeft ter inzage gelegen zodat iedereen zijn of haar zienswijze hierop kenbaar heeft kunnen maken. In januari 2023 stelde het college deze uitwerking vast.

De procedure van het bestemmingsplan Veerse Toren, welke de ontwikkeling van een hotel in en rond de watertoren aan de Oosterhoutseweg mogelijk maakt, is op 7 maart 2023 door de gemeenteraad vastgesteld. Voorafgaand aan de procedure is de anterieure overeenkomst met de initiatiefnemer gesloten. In deze overeenkomst wordt ook de verkoop van gemeentegrond aan de initiatiefnemer geregeld. Ondertussen is de initiatiefnemer bezig om de plannen verder uit te werken en tot overeenstemming te komen met een beoogde exploitant.
Voor de restauratie van de monumentale watertoren is in 2022 een omgevingsvergunning aangevraagd en verleend.

De zandwinning in de put van Caron is in volle gang. Het dagelijks bestuur van het waterschap heeft in december het besluit genomen om het verzoek van de aannemer te weigeren om een gebiedsspecifiek toetsingskader, zoals is bedoeld in artikel 45 van het Besluit bodemkwaliteit,vast te stellen voor de Plas Caron. Dit heeft als gevolg dat de aannemer de verondieping die nodig is voor de herinrichting niet mag uitvoeren met licht verontreinigde slib en grond. De (financiele) haalbaarheid van de herinrichting komt hiermee mogelijk onder druk te staan. Als gemeente hebben wij in een zienswijze aan het waterschap gevraagd dit in ogenschouw te nemen bij besluitvorming. Dat heeft hun besluit echter niet veranderd. Of de aannemer nog verdere juridische stappen neemt moet nog blijken.

Rondom de Nionplas wordt door de bomenkap de impact van de reconstructie van knooppunt Hooipolder op het gebied steeds beter zichtbaar. De noodzaak om tot een goed inrichtingsplan voor de noordelijke plas te komen wordt zo steeds duidelijker.

Toekomstperspectieven Amergebied

In de omgevingsvisie hebben we als gemeente een richting gekozen voor het Amergebied, basis van de scenario's die zijn geschetst in de toekomstperspectieven. Na deze keuze is het noodzaak om actief in gesprek te blijven met alle stakeholders in het gebied en te komen tot concrete stappen om de toekomstperspectieven steeds meer gestalte te geven. Deze gesprekken zullen moeten leiden tot een integrale gebiedsontwikkeling. Zowel vanuit de ambtelijke organisatie als vanuit het bestuur wordt deze actieve rol gevraagd.

Binnen het Amergebied staat veel te gebeuren. Het hoogspanningsstation van TenneT is een belangrijke schakel in het landelijke elektriciteitsnetwerk. TenneT is bezig met de verbetering en verzwaring van het elektriciteitsnet, daarbij worden ook in het Amergebied nieuwe verbindingen verwacht. In 2022 heeft vooroverleg plaatsgevonden met TenneT over verschillende projecten binnen het Amergebied. Daarnaast is overleg geweest met RWE over de ontwikkelingen op en rondom de Amercentrale.

Regionale Energie Strategie (RES)

De gemeenteraad heeft in 2021 de RES West-Brabant 1.0 vastgesteld. Hierin staan belangrijke uitgangspunten voor onze gemeente op het gebied van onder andere grootschalige duurzame opwek, energiebesparing en het verduurzamen van het Amer warmtenet. De komende jaren zullen we de RES uit gaan voeren en periodiek herzien zodra dat nodig is.

In 2022 hebben we verder vormgegeven aan het RES-burgerforum (RES = Regionale Energie Strategie) en zijn we hier regionaal mee gestart. Ook wordt er gezamenlijk gewerkt aan de voortgangsrapportage van de RES 1.0 en mogelijke richtingen voor de RES 2.0.

Aanlanding wind van zee

De minister heeft in 2021 besloten om voor het originele aanlanding wind van zee traject de voorkeur uit te spreken voor een aanlandingslocatie in Borsele. Daaropvolgend heeft de Rijksoverheid besloten om de productie van windenergie op zee te versnellen en te verhogen. Dat zorgt ervoor dat er meer dan één aanlandingslocatie nodig is. Voor de overige aanlanding(en) blijft onze gemeente in beeld.

Wij blijven daarom met het ministerie en andere partners in gesprek om onze belangen te behartigen. Meer duidelijkheid over of en waar een eventuele aanlanding in Geertruidenberg zal landen, wordt in de loop van 2022 verwacht.

De gemeente is aangehaakt bij verschillende overleggen over de Aanlanding Windenergie van Zee. De gesprekken over en de onderzoeken naar de aanlandingslocatie(s) lopen nog steeds en hebben nog geen concrete voorkeurslocatie(s) opgeleverd. Een mogelijke locatie in Geertruidenberg is nog steeds een optie.

Verkabeling 150 kV

Het bestemmingsplan dat het nieuwe ondergrondse tracé van de 150 kV hoogspanningsverbinding mogelijk maakt,en de oude verbinding planologisch onmogelijk maakt, is in oktober door de raad vastgesteld. De werkzaamheden voor het aanleggen van de ondergrondse kabel starten in 2022. Dit moet in 2023 leiden tot het daadwerkelijk ontmantelen van het bestaande tracé door onze kernen.

In 2022 is een deel van het nieuwe ondergrondse 150 kV hoogspanningstracé aangelegd. De werkzaamheden zijn nog niet helemaal afgerond en zullen dan in 2023 ook verder gaan. TenneT

heeft laten weten dat het verwijderen van masten en het hoogspanningstracé door Geertruidenberg en Raamsdonksveer pas in 2026 verwacht wordt.

Woningbouw projecten

Herbestemming Dok 12
De eigenaar van de huidige jachthaven Dok12 heeft aan de gemeente medewerking gevraagd om zijn haven te mogen her ontwikkelen tot een gevarieerd woongebied. Door het vaststellen van de startnotitie heeft de raad hier kaders voor meegegeven. Binnen deze kaders is de initiatiefnemer bezig om zijn plannen verder uit te werken.
Wanneer exact de (planologische) procedures opgestart worden is op dit moment nog onduidelijk.

Theresiakwartier
Voor de herontwikkeling van het Prisma terrein aan de Theresiastraat in Raamsdonksveer heeft de raad kaders en een beeldkwaliteitsplan vastgesteld. De sloopwerkzaamheden van de bestaande panden op het terrein zijn in 2021 al gestart. Het plan bestaat uit een deel nieuwbouw voor Prisma en een deel woningbouwontwikkeling. Met een beperkte afwijking van het huidige bestemmingsplan kan Prisma hun nieuwbouw realiseren. Verwacht wordt dat deze procedure dan ook al in 2021 is afgerond en Prisma gestart is met de bouw. Voor het woningbouw deel is een bestemmingsplanprocedure noodzakelijk. De ontwikkelaar wil deze nog in 2021 opgestart hebben om nog onder de Wet ruimtelijke ordening de procedure af te kunnen ronden. Afhankelijk van verdere vergunningverlening en verkoop kan de bouw wellicht in 2022 al starten.

Koloszaal
De eigenaar van Koloszaal, de voormalige Bliënborch school in Raamsdonksveer, wil op deze locatie stoppen met zijn evenementenhal en zijn sportschool ergens anders voortzetten. Een ontwikkelaar heeft voor deze locatie een plan bedacht met drie blokken appartementen. De voorbereidingen voor deze ontwikkelingen lopen in 2022 door. Met de ontwikkelaar wordt een overeenkomst gesloten en de planologische procedures worden in gang gezet.

Grote Kerkstraat 98 Raamsdonksveer
Op de hoek van de Grote Kerkstraat en de Boterpolderlaan is een bedrijfsbestemming aanwezig die al jaren niet meer in bedrijf is. Door brand is de loods verloren gegaan en de bouwkundige staat van één van de twee bijbehorende bedrijfswoningen is zeer slecht. De eigenaar is vanwege zijn persoonlijke situatie niet in staat dit te verbeteren. Een ontwikkelaar heeft zich bereid gevonden om deze locatie risicodragend tot ontwikkeling te brengen. Op de plek wordt voorzien in de ontwikkeling van appartementen gericht op kleinere één- en tweepersoonshuishoudens. Hiermee draagt de ontwikkeling bij aan de woonbehoeftes voor onze gemeente

Herstructurering Zoutmanstraat
De sociale huurwoningen rondom de Zoutmanstraat in Geertruidenberg zijn de oudste naoorlogse woningen binnen onze gemeente. Naast dat ze oud zijn, is de bouwkundige staat ook dusdanig slecht dat renovatie en verduurzamen geen optie is. Thuisvester is bezig om herstructureringsplannen voor deze buurt te maken. Met de bewoners zijn al diverse gesprekken geweest. Na vertrek van bewoners worden de woning niet meer ingevuld of alleen bewoond voor leegstandsbeheer. Het stedenbouwkundige plan krijgt in overleg met de gemeente steeds meer vorm. De benodigde procedures om dit plan mogelijk te maken worden naar verwachting in 2022 afgerond en worden de plannen aan de gemeenteraad voorgelegd ter besluitvorming.

Herbestemming Dok12
De voorbereidingen voor de ontwikkeling van woningbouw ter plaatse van de jachthaven Dok12 in Raamsdonksveer zijn in volle gang. Het voorontwerpbestemmingsplan 'Het Veerse Dok' heeft in 2022 ter inzage gelegen. De anterieure overeenkomst die met de ontwikkelaar gesloten moet worden is in voorbereiding.

Theresiakwartier
Het bestemmingsplan voor het woningbouwdeel in het plangebied is in 2022 vastgesteld en onherroepelijk geworden. De sloop van de voormalige woongebouwen van Prisma is afgerond en het nieuwe onderkomen van Prisma krijgt steeds meer vorm. De omgevingsvergunning voor de eerste 27 appartementen is verleend. De voorbereidende werkzaamheden zijn hiervoor in volle gang.

Tuin van Sandoel / Koloszaal
De ontwikkeling van 56 appartementen ter plaatse van de huidige sportschool en evenementenhal aan de Vijfhoevenlaan heeft in 2022 grote stappen gemaakt. De gemeenteraad heeft het bestemmingsplan vastgesteld en wordt naar verwachting in februari 2023 onherroepelijk. En met de ontwikkelaar is de anterieure overeenkomst gesloten.

Grote Kerkstraat 96/98 Raamsdonksveer
De eigenaar van de afgebrande bedrijfsloods op de hoek van de Boterpolderlaan-Grote Kerstraat en bijbehorende bedrijfswoningen heeft overeenstemming bereikt met een lokale ontwikkelaar. Om de kaders waar binnen deze hoek ontwikkeld kan worden is een startnotitie in voorbereiding. De ontwikkelaar is nog aan het onderzoeken hoe de ontwikkeling (financieel) haalbaar kan zijn binnen de randvoorwaarden die in concept zijn gedeeld.

Raadhuisstraat Raamsdonk
Het initiatief om op de hoek van de Raadhuisstraat-Regentenstraat in Raamsdonk twee woningen te realiseren direct naast de skatebaan is van de baan. De grondpositie is overgenomen door een lokale ontwikkelaar die voornemens is om hier 7 woningen te realiseren. Het college heeft de principemedewerking voor de twee woningen uit 2017 ingetrokken en principemedewerking verleend voor de bouw van 7. De raad heeft kaders voor de ontwikkeling vastgelegd in een startnotitie. Het bestemmingsplan is in voorbereiding en de gesprekken over de anterieure overeenkomst vinden momenteel plaats.

Jan Steenstraat-Rembrandtlaan
Achter het Wit-Gele kruisgebouw aan de Rubensstraat in Raamsdonksveer is binnen het vigerende bestemmingsplan ter plaatse nog ontwikkelruimte voor 7 wooneenheden. Een ontwikkelaar is aan het onderzoeken of de realisatie van 7 appartementen hier haalbaar is. De gesprekken over contractvorming en de aankoop van een stuk gemeentegrond voor deze ontwikkeling zijn in 2022 opgestart.

Rembrandtlaan 66 Raamsdonskveer
Voor de herontwikkeling van het bedrijfsperceel achter Rembrandtlaan 66 in Raamsdonksveer is in 2019 al een startnotitie door de raad vastgesteld om een ontwikkeling van 5 patiowoningen en 2 appartementen mogelijk te maken. In 2022 zijn de contractuele onderhandelingen met de initiatiefnemer/grondeigenaar vastgelopen. Hier is de raad middels een raadsinformatiebrief over geïnformeerd.

Mondriaanstraat Raamsdonksveer

Al enkele jaren bestaat de behoefte van de woonwagenbewoners aan de Mondriaanstraat om extra huisvesting om zo te kunnen voorzien in de natuurlijke groei. In 2021 is het bestemmingsplan voor de bouw van 4 woningen aan de Mondriaanstraat vastgesteld. In 2022 zijn de woningen gerealiseerd door Thuisvester.

Herstructurering Zoutmanstraat
Het stedenbouwkundige plan voor de herstructurering van de woningen aan de Zoutmanstraat, Burgemeester Meijersstraat, Molenstraat en Venestraat is in overleg met de commissie ruimtelijke kwaliteit aangepast. De startnotitie is in 2022 voorbereid en aangeboden aan de raad. Deze heeft de raad in februari 2023 vastgesteld.

Burgemeester Moonshof-Noord
Voor de noordrand van de eerder ontwikkelde locatie Burgemeester Moonshof in Raamsdonk is in 2022 een bestemmingsplan vastgesteld door raad dat hier drie nieuwbouw woningen mogelijk maakt. Het bestemmingsplan is onherroepelijk en voor alle drie de percelen zijn de omgevingsvergunningen in 2022 reeds verleend.

Omschoorweg
Thuisvester is in 2022 gaan onderzoeken of het haalbaar is om de locatie aan de Omschoorweg te ontwikkelen met verplaatsbare woningen. Verwacht wordt dat in 2023 hier meer duidelijkheid over gaat komen.

Biodiversiteit

Sloot en bermbeheer
In 2022 geven we verdere uitvoering aan het getekende convenant bijenlandschap. Hierdoor ontstaat een aaneengesloten netwerk van leefgebieden voor bijen (honingbijen en wilde bijen) en andere bestuivers in West-Brabant. We scherpen het beleid aan op basis van de ervaringen in 2021.

Gezamenlijk maaibestek
Het gezamenlijke berm en sloot bestek voeren we uit samen met dertien andere gemeentes, het Waterschap Brabantse Delta, het Havenbedrijf Moerdijk en Staatsbosbeheer. Het bermenbestek is een grote, belangrijke extra stap voor het bijvriendelijk beheer en zal een totale looptijd hebben van vier jaar.

Areaal gegevens
In 2021 is een pilot gevoerd om enkele gazons om te vormen naar lang gras. Aan de hand van meldingen en ervaringen worden deze verwerkt in een nieuwe groenkaart waar meer ruimte is voor biodiversiteit.

Sloot- en bermbeheer
In het getekende convenant bijenlandschap wordt gestreefd naar een aaneengesloten netwerk van leefgebieden voor bijen en andere bestuivers in West-Brabant. De ecologische wijze van beheer die wordt gehanteerd in bermen en op locaties met lang gras sluit hierop aan. De aandachtspunten uit de monitoring van april 2022 zijn gecommuniceerd met de verantwoordelijke aannemers en in de loop van 2022 naar tevredenheid uitgevoerd.

Gezamenlijk maaibestek watergangen en bermen

Het maaionderhoud van de watergangen en bermen wordt uitgevoerd middels een gezamenlijk bestek met dertien andere gemeentes, Waterschap Brabantse Delta, Havenbedrijf Moerdijk en Staatsbosbeheer.

De resultaten van het groeiseizoen 2021/2022 zijn in april 2022 gepresenteerd. Hieruit bleek dat de periode tussen het maaien van de vegetatie en het opruimen van het maaisel doorgaans te lang was. Het vrijgekomen maaisel verstikte hierdoor de onderliggende vegetatie en leidde tot een verhoogde afgifte van voedingsstoffen. Dit staat de ontwikkeling van een vegetatie met een grote soortenrijkdom in de weg. De bevindingen zijn met de uitvoerende aannemer besproken. In de tweede helft van 2022 is de aannemer hier naar tevredenheid mee omgegaan.

Areaalgegevens
De klachten en meldingen naar aanleiding van het omgevormd beheer zijn beperkt gebleven tot een aantal meldingen van mensen die zich zorgen maakten over overwaaiende zaden en muizen in de vegetatie. In april 2022 is de vegetatie middels een steekproef gemonitord. De ontwikkeling van de vegetatie in het groeiseizoen 2022/2023 wordt vóór de eerste maaironde in juni 2023 gemonitord, vergelijkbaar met de monitoring van de bermvegetaties.

Nieuwbouw woningen - locatie Hoge Veer

Met het project “Oude Hoge Veer locatie Raamsdonksveer” zal invulling worden gegeven aan de opdracht in raadsprogramma dat we bij nieuwbouw meer in gaan zetten op betaalbare, kleinere woningen voor 1 tot 2 persoonshuishoudens voor jongeren en ouderen samen.

Door de juiste kaders te stellen in de vastgestelde startnotitie is uitvoering gegeven aan de opdracht van de raad. Meer informatie over de ontwikkeling is hierna te vinden onder ‘Oude Hoge Veer locatie Raamsdonksveer’.

Programma Donge Oevers

Met de vaststelling van de programma-exploitatie en de hoofduitgangspunten voor het programma Donge Oevers kunnen de zeven verschillende locaties ontwikkeld worden. Daarmee wordt uitvoering gegeven aan het raadsprogramma op het gebied van de Donge Oevers: een positief effect op de kwaliteit van leven en onze toeristische, recreatieve, cultuurhistorische en economische waarden.

De belangrijkste mijlpalen van programma Dongeoevers in 2022 zijn:

- gunning woningbouwontwikkeling Oude Haven aan Dura Vermeer

- afronden Herinrichting Oude Haven

- afronden Project Timmersteekade met het plaatsen van het Paviljoen

- grondverkoop Rivierkade aan Bunkercentrale Dongemond om daar onder andere horeca te ontwikkelen.

Energietransitie

De opdracht in het raadsprogramma voor wat betreft de energietransitie is dat we regie houden op de beschikbare ruimte en het feit dat de raad tegen het plaatsen van grote windmolens is en de voorkeur uit gaat naar andere vormen van energieopwekking. Met de Regionale Energiestrategie (RES) wordt hier invulling aan gegeven. Onze gemeente heeft daarin geen windopgave.

Conform opdracht in het raadsprogramma 2018-2022 heeft het college geen windmolens gerealiseerd in Geertruidenberg.

Afvalverwijdering huisvuil

Doelstelling afval: 100 kilo restafval per inwoner per jaar in 2025 en 75% afvalscheiding of meer. Hiervoor gaan we over naar het Nieuwe Inzamelen, waarbij de systematiek uit de proefwijk in heel de gemeente wordt doorgevoerd. Hoogbouw en verzamellocaties krijgen voorzieningen voor GFT, PMD en/of oud-papier. De laatste werkzaamheden worden in 2022 uitgevoerd.

Medio 2022 worden de financiële effecten voor de meerjarenbegroting 2023-2026 doorberekend op basis van de gewijzigde inzamelsystematiek vanaf 2023. Daarbij wordt eveneens beoordeeld in hoeverre de egalisatievoorziening afvalstoffenheffing toereikend is voor de opgave waarvoor we ons gesteld zien. Dat doen we door goed te kijken naar de uitgaven, maar ook naar de inkomsten, door een goede keus voor de tarieven van 2023 en verder.

Afvalverwijdering huisvuil

- In 2022 hebben we fase 1 van het project “het Nieuwe Inzamelen” afgerond. Alle inwoners van de gemeente (binnen de bebouwde kom) gebruiken een ondergrondse verzamelcontainer om hun restafval weg te brengen. GFT+e, Oud-papier en PMD halen we aan huis op. De oude minicontainers voor restafval hebben een oranje deksel gekregen.

- Bij hoogbouw en verzamellocaties hebben we voorzieningen geplaatst voor GFT+e en PMD.

- De communicatie op de website is aangepast aan de nieuwe situatie.

- Uitbreiding van het team Afval, met 1fte op projectbasis.

De invoer van een financiële prikkel is uitgesteld tot 1 januari 2024.

Afvalverwijdering milieustraat

In 2022 hebben we de tarieven aangepast. Voor Grof/Fijn restafval en gemengd Bouw- & Sloopafval betalen de inwoners een hoog tarief (€ 0,35/kg), voor Afvalhout (A+B en C-kwaliteit) en Schoon Puin een laag tarief (€ 0,05/kg). Alle andere stromen zijn gratis.

Afvalverwijdering container management

In 2022 hebben we een groot aantal nieuwe containers in gebruik genomen. Om het overzicht te houden gebruiken we een nieuw Container Management Systeem. Alle containers, ook de bestaande, zijn daarin opgenomen.

Oude Hoge Veer locatie Raamsdonksveer

Thuisvester heeft het voortouw genomen om in een projectgroep, samen met de vertegenwoordiging van de gemeente, naar de toekomstige invulling van het oude Hoge Veer terrein te kijken. De contouren van de nieuwe invulling zullen eind 2021 steeds concreter worden, maar naar verwachting zal ook een deel van 2022 nog gewerkt worden aan verdere uitwerking van de plannen. De gemeenteraad zal een startnotitie worden voorgelegd ter instemming van de plannen.

Met het vaststellen van de startnotitie in april heeft de raad de kaders gesteld waarbinnen de locatie van het voormalige Hoge Veer in Raamsdonksveer herontwikkeld kan worden. Thuisvester is als eigenaar en initiatiefnemer aan zet om, in samenspraak met de omgeving en de gemeente, tot een plan te komen dat past binnen deze kaders. Vooralsnog is er door Thuisvester nog geen voortgang gemaakt met het ontwikkelen van een plan.

Ondertussen biedt de locatie sinds maart onderdak aan Oekraïense vluchtelingen. Zij zullen hier tot 1 april 2024 kunnen verblijven.

Visie Grote Kerkstraat

Vanwege de nieuwbouwplannen van basisschool de Wilsdonck komt het schoolgebouw en het naastgelegen gebouw van de kinderopvang op termijn leeg. Aan de Grote Kerkstraat liggen enkele detailhandelspanden waarvan de eigenaren hebben laten doorschemeren deze wellicht tot ontwikkeling te willen brengen.

Om als gemeente voorbereid te zijn en de juiste ruimtelijke keuzes te kunnen maken over deze ontwikkelingen wordt gewerkt aan de visie voor het gebied Grote Kerkstraat van Rembrandtlaan tot Rubensstraat met een doorkijk richting Boterpolderlaan. Met inwoners en belanghebbenden wordt gekeken naar het toekomstbeeld van deze karakteristieke straat in Raamsdonksveer.

In het gebied Grote Kerkstraat-Rubenstraat-Rembrandtlaan gaan ontwikkelmogelijkheden ontstaan. Allereerst omdat basisschool de Wilsdonck een nieuw onderkomen gaat krijgen. Maar ook omdat de eigenaren van enkele gronden in dit gebied de mogelijkheden bekijken om enkele horeca en detailhandelspanden tot ontwikkeling te brengen.

Om als gemeente actief te kunnen reageren op ontwikkelingsmogelijkheden die gaan ontstaan is een gebiedsvisie in voorbereiding. In 2022 is deze visie tot een concept gebracht.

Inrichtingsplan amoveringslocaties 150 kV

Met het ondergronds brengen van de 150 kV hoogspanningsverbinding die al jaren onze kernen ontsieren wordt een belangrijke kwaliteitswinst behaald. Echter de aanwezigheid van de hoogspanningsverbinding maakte ook dat delen van Geertruidenberg en Raamsdonksveer niet interessant waren voor ontwikkeling en al jaren een aangename groene inrichting hebben, bijvoorbeeld rondom de vesting of de Lindonklaan.

Nu de kabels en masten op termijn gaan verdwijnen is in 2021 gestart aan het opstellen van een inrichtingsplan voor de vrij te komen locaties. Niet om allerlei ontwikkelingen mogelijk te maken, maar om de kwaliteit te behouden en te kunnen reageren op plannen en initiatieven die hoogstwaarschijnlijk gaan komen nadat het tracé is verwijderd. Of het inrichtingsplan uiteindelijk zal leiden tot investeringen voor herinrichting moet nog blijken.

De bovengrondse 150 kV hoogspanningsverbinding die dwars door de kernen Raamsdonksveer en Geertruidenberg loopt gaat verdwijnen. Dit is mogelijk doordat er een nieuwe ondergrondse verbinding wordt gerealiseerd die ten zuiden van Raamsdonksveer komt. Omdat de lijnen en de masten gaan verdwijnen willen we als gemeente nadenken over de (her)inrichting van de gronden onder het hoogspanningstracé.

Door middel van een informatieavond in september is er een eerste aanzet gedaan om bij onze inwoners op te halen welke ideeën zij hebben over deze gebieden. Vooralsnog is er nog geen vervolg gegeven aan het opstellen van een gebiedsvisie voor het tracé. Dit komt onder andere doordat er prioriteit is gegeven aan andere projecten/werkzaamheden waar de ambtelijke capaciteit op ingezet is en doordat TenneT een onduidelijke planning hanteert rondom het verwijderen van de masten en het ontbreken van (werk)budget om een visie op te laten stellen.

Uitvoering duurzaamheidsprogramma / Energie

Warmtetransitie
In 2022 starten we met de eerste verdiepende onderzoeken naar aanleiding van de eind 2021 vastgestelde Transitie Visie Warmte. Denk hierbij bijvoorbeeld aan maatschappelijke kosten-batenanalyses en draagvlakonderzoeken. Verder gaan we gemeentebreed door met het besparen van energie onder het motto; wat we niet verbruiken, hoeven we ook niet op te wekken. Wijk-/gebiedsgerichte besparingsaanpak inwoners In 2022 zetten we de besparingsopgave per wijk/buurt door. Zo houden we Buurtacties Energiezuinig Wonen, verschillende collectieve inkoopacties voor isolatie en zonnepanelen. Samen met onze partners maken wij de wijken stapsgewijs gereed voor de stap naar aardgasloos verwarmen en koken. We hebben een extra RREW-subsidie aangevraagd en gekregen die we inzetten voor de extra kosten die hierbij komen kijken.

Energiebesparing bedrijven
Om bedrijven verder te stimuleren te verduurzamen zetten we een duurzaamheidsloket voor bedrijven op. Dit doen we op dezelfde manier als het duurzaamheidsloket voor inwoners. Via dit loket kunnen bedrijven alle relevante informatie over verduurzaming vinden en kunnen ze terecht met al hun vragen. Samen met partners gaan we in gesprek om te onderzoeken wat bedrijven verder nodig hebben om de volgende stap te maken.

Regionale Energie Strategie
In het kader van de uitvoering van de RES West-Brabant wordt een regionaal ontwikkelfonds voor lokale energieprojecten uitgewerkt. Hiervoor is een eenmalige inleg van alle deelnemende gemeentes vereist. De exacte hoogte van de inleg moet nog worden bepaald en zal nog worden voorgelegd aan de gemeenteraad. De VNG heeft bij de ondertekening van het Klimaatakkoord aangedrongen op voldoende tegemoetkoming aan de gemeentes om uitvoering te geven aan het klimaatakkoord. Hoe het Rijk hier invulling aan geeft is nog niet bekend.

FTE horende bij opgave duurzaamheid
De regionale energiestrategie en de transitievisie warmte zijn beide beleidstukken waarvan de uitvoering nog niet was voorzien bij het opstellen van het duurzaamheidsprogramma. Beide zijn het uitvoeren van hogere wetgeving. De raad heeft zich in mei dit jaar gecommitteerd aan de doelstellingen in de RES voor 2030. Dat zijn in het kort een besparing van 21% van de energie (voor alle sectoren) en het opwekken van 24 GWh zonnevelden op land en 8 GWh zon op dak. Daarnaast is afgesproken de RES iedere 2 jaar te updaten.

Voor de TVW gelden eigenlijk dezelfde argumenten. Al gaat het daar vooral om het participatietraject per wijk/ buurt om aardgas vrij te worden. Ook dat beleid wordt 2 tot 3 jaarlijks geüpdatet, met dezelfde inschatting qua tijd. De overige tijd zal worden besteed aan enerzijds uitvoeren en begeleiden van verdiepende onderzoeken naar o.a. warmtenetten en aquathermie en anderzijds dus naar participatietrajecten met inwoners en het begeleiden van isolatieactie e.d.

Tot slot zit er bij het duurzaamheidsprogramma de meeste “keuzevrijheid”. De raad heeft zich in 2018 gebonden aan de doelen en projecten in dat programma, dit is echter geen uitvoering van hogere regelgeving (al is het e.e.a. wel met elkaar verbonden natuurlijk). Het staat de raad c.q. bestuur dus vrij om hiervan af te wijken. Dat heeft de raad reeds gedaan door het bijna halveren van het budget. Echter heeft de raad de ambitie niet gehalveerd. Er staat voor de uitvoering van het programma 3.6 fte geprognotiseerd. Gezien de bijna halvering van budgetten, is ambtshalve besloten om een aanzienlijk deel (nog) niet uit te voeren. Echter betekent dat nog steeds een aardige ambitie, waarvoor wel capaciteit nodig is.

In totaal betekent dit dat er in 2022 1 FTE (€ 77.000) extra wordt gevraagd en dat er mogelijk de komende jaren nog extra inzet structureel benodigd is. Wij verwachten echter ook inkomsten hiertegenover te kunnen stellen: het Rijk heeft namelijk 75 miljoen gereserveerd voor de opgave duurzaamheid, waarvan er naar verwachting een deel van naar gemeenten komt om vorm te kunnen geven aan de opgave duurzaamheid. Dit zal definitief bekend worden al er een nieuw kabinet is.

Warmtetransitie
In 2022 is een onderzoek naar de haalbaarheid aquathermie langs de Donge opgeleverd. Daarnaast hebben we de aanbesteding afgerond voor het opstellen van de Wijk- en buurtuitvoeringsplannen. Eind 2022 is een eerste startgemaakt met de wijk-/buurtteams en gedurende 2023 zal dit verder worden opgezet. Tot slot hebben we een viertal collectieve inkoopacties gehouden, voor hybride warmtepompen, isolerende maatregelen, isolerend glas en voor zonnepanelen.

Energiebesparing bedrijven
Het duurzaamheidsloket voor bedrijven is opgezet en beschikbaar voor alle bedrijven in onze gemeente

Regionale Energie Strategie
Het lokale ontwikkelfonds is in 2022 juridisch voorbereid en deelnemende gemeenten hebben hun inleg gedaan. Vanaf 2023 is het fonds beschikbaar voor inwonersinitiatieven.

FTE horende bij opgave duurzaamheid
De gevraagde FTE is ingevuld en heeft geleid tot een versnelling op het warmtedossier.

Uitvoering duurzaamheidsprogramma / Klimaat

Klimaatadaptatie
In het kader van de DPRA (Deltaplan ruimtelijke Adaptatie) stelden we in 2018 een klimaatstresstest op. Uit deze test kwamen kaarten die kwetsbare gebieden voor overstroming, wateroverlast, droogte en hittestress binnen de gemeente weergeven. Naar aanleiding daarvan stellen we samen met de gemeente Drimmelen een adaptatiestrategie op in de vorm van een uitvoeringsagenda voor een klimaat bestendige gemeente. Aan deze uitvoeringsagenda zijn subsidies gekoppeld vanuit rijksoverheid en provincie Noord-Brabant.

Daarnaast wordt momenteel en komend jaar gewerkt aan een integraal inrichtingsplan voor de openbare ruimte binnen de gemeente. De volgens nationale wetgeving verplichte uitvoeringsagenda klimaat-adaptatie geldt hiervoor als belangrijke bron. Maatregelen die voortvloeien uit deze uitvoeringsagenda worden deels gefinancierd door subsidies vanuit rijksoverheid en provincie Noord-Brabant. Waarbij het per maatregelen verschilt of dit 1/3 of 2/3 subsidie zal zijn. Het resterende bedrag voor de maatregelen dient bijgedragen te worden door de gemeente. Deze kosten zullen eind 2021 worden vastgesteld.
Deze maatregelen zullen waarschijnlijk ook besparingen met zich meebrengen voor wegen en riolering.

Subsidie afkoppeling regenwater
Er wordt op dit moment regelmatig gebruik gemaakt van de subsidie, gemiddeld eenmaal per week. Voorlopig kunnen de aanvragen afhandelen binnen het bestaande budget. In 2022 zullen we deze subsidie blijven aanbieden.

Groene daken subsidie
Ook hier blijven we binnen het budget; we merken wel dat er minder gebruikt wordt gemaakt van deze subsidie. Daarom zullen we in 2022 hier meer aandacht aan besteden.

Klimaatadaptatie
In het kader van de op 21 juli 2022 vastgestelde DPRA is ook op basis van de stresstest de uitvoeringsagenda vastgesteld. De activiteiten uit deze agenda worden gecombineerd met andere werkzaamheden in de openbare ruimte uitgevoerd.

Subsidie afkoppeling regenwater
In 2022 is geen enkel verzoek ontvangen om subsidie.

Groene daken subsidie
Op basis van een beperkt aantal aanvragen aanvragen bedraagt het totaal uitgekeerde subsidiebedrag € 2.600,00.
Het aantal aanvragen in 2022 is ten opzichte van 2021 verder teruggelopen.

Uitvoering duurzaamheidsprogramma Mobiliteit

Dekkende openbare oplaadinfrastructuur
Met elektrificatie van voertuigen wordt er een bijdrage geleverd aan het behalen van de klimaatdoelstellingen. De verwachting is dat in 2030 zo'n 1,7 miljoen laadpunten in Nederland nodig zijn waarvan een groot deel in de publieke ruimte geplaatst moet worden. Nationaal zijn daarom afspraken gemaakt in de Nationale Agenda Laadinfrastructuur (NAL). Het is een breed gedragen meerjarige beleidsagenda voortkomend uit het Klimaatakkoord in Parijs 2015.

Met de laadpalen concessie (2021-2024) die de gemeente met de provincie Noord-Brabant is aangegaan wordt hierop ingespeeld door laadpalen proactief strategisch te plaatsen. Door deel te nemen aan de concessie worden de kosten voor het plaatsen en onderhoud voor 10 jaar van deze laadpalen door de Provincie Noord-Brabant betaald.

Momenteel zijn er 25 openbare laadpalen binnen de gemeente geplaatst en operationeel. In 2021 worden nog eens 18 openbare laadpalen proactief uitgerold. Doel is dat eind 2022 in totaal 75 openbare laadpalen binnen de gemeente operationeel zijn. Hierdoor ontstaat een totale laadpaal infrastructurele dekking binnen de gemeente. Door deze uitrol wordt ingespeeld op het duurzaamheidsprogramma van de gemeente Geertruidenberg.

Bereikbaarheid met OV en fietsen verbeteren
Met betrekking tot het OV is de provincie de concessieverlener en in de basis de verantwoordelijke partij. Samen met de provincie en de concessienemer wordt jaarlijks naar de lijnvoering en het dienstregeling gekeken en eventueel gefinetuned om het OV gebruik te bevorderen. In de eerstvolgende concessie wordt ook ingezet op zero-emissie bussen.

Dekkende openbare oplaadinfrastructuur
Begin 2022 heeft de gemeente naar aanleiding van de concessie die verleend is door de Provincie Noord-Brabant, een participatietraject doorlopen met onze inwoners. We hebben onze inwoners de gelegenheid gegeven om mee te denken over de proactieve uitrol van nieuwe laadpalen. Hierop zijn 205 reacties binnengekomen. Daarna is vanaf halverwege 2022 begonnen met de plaatsing van de beoogde proactieve te plaatsen laadpalen waarvan afgesproken is dat binnen twee jaar gerealiseerd moeten worden. Na het doorlopen participatietraject zijn er in 2022 30 laadpunten bijgekomen waarbij het totaal aantal openbare laadpunten eind 2022 op 76 uit kwam. In 2023 worden de overige laadpunten uit deze concessie geplaatst.

Bereikbaarheid met OV en fietsen verbeteren
In 2022 heeft de gemeente haar wensen voor de aankomende OV concessie 2025-2030 aan de Provincie Noord-Brabant kenbaar gemaakt. Later hebben we gereageerd op het concept Programma van Eisen voor deze concessie. Daarbij hebben we onze zorgen geuit over de verschraling en versobering die het OV op basis van dit PvE mogelijk te wachten staat. Verder zijn we in 2022 gestart met het herzien van ons Mobiliteitsplan. Daarin wordt ruim aandacht gegeven aan de uitbreiding en verbetering van onze fietsinfrastructuur. Dit plan wordt in 2023 opgeleverd.

Uitvoering duurzaamheidsprogramma / Circulaire economie

Op het gebied van circulaire economie is een eerste start gemaakt met deel- en kringloopinitiatieven in de vorm van Park Sharing. Park Sharing is een soort marktplaats waar bedrijven werknemers en materiaal kunnen uitlenen of verhuren aan andere bedrijven volgens het principe “lokaal samen delen is samen sterk”. Bijvoorbeeld als een bedrijf een heftruck tijdelijk niet of niet zo vaak nodig heeft, maar een ander bedrijf hier juist vraag naar heeft. In 2022 zetten we dit initiatief voort en kijken we naar hoe we vergelijkbare initiatieven kunnen stimuleren ten behoeve van een circulaire economie.

Parksharing, het vraag en aanbodplatform voor ondernemers in Geertruidenberg, is in 2022 is niet verder voortgezet. Er bleek onderling niet voldoende markt en belangstelling hiervoor te zijn.

Maatregelen / Omgevingsvisie Hooipolder

Uitwerking / realisatie Visie Hooipolder
Samen met de omgeving, provincie en gemeente Waalwijk is de visie Hooipolder afgerond en aangenomen door de raad. Het plan geeft een beeld van de gewenste infrastructuur als de reconstructie van de A27 en Hooipolder gereed is, maar ook welke maatregelen de komende jaren gewenst zijn om de (verkeers)overlast in het gebied tijdens de reconstructie te beperken. De voorgestelde maatregelen en plannen worden eind 2021 en in 2022 uitgevoerd en / of nader uitgewerkt. Voor de uitvoering zijn geen extra middelen noodzakelijk.

Slimme aanpak A27
Met de uitvoering van de reconstructie A27 zal de druk op het onderliggend wegennet toenemen en de (economische) bereikbaarheid afnemen. Om deze effecten te beperken is een samenwerkingsverband opgericht met alle gemeenten, provincies, waterschappen en RWS-districten aan de A27 Houten-Hooipolder. Doel van deze samenwerking is integraal te kijken naar de te verwachten effecten en mogelijke maatregelen. Het gezamenlijk optrekken zorgt voor betere slagkracht (maatregelen stoppen niet bij gemeentegrenzen), afstemming van maatregen (dat ze elkaar versterken), sterkere positie in het project Verbreding A27, meer invloed naar onder andere het Rijk.

Reconstructie A27 / Hooipolder
In 2022 is zeer waarschijnlijk de uitvoerende aannemerscombinatie voor de reconstructie A27 / Hooipolder bekend. Er dienen dan afspraken gemaakt te worden over de wijze van uitvoering van de verschillende werkzaamheden.

Uitwerking / realisatie Visie Hooipolder
De korte termijn maatregelen zijn, voor zowel het grondgebied van de gemeente Waalwijk als van Geertruidenberg, in samenspraak met een afvaardiging uit de omgeving uitgewerkt en aan de gehele omgeving gepresenteerd. Geconcludeerd mag worden dat er draagvlak voor het pakket aan maatregelen is. Desondanks is op het genomen verkeerbesluit toch één bezwaar ontvangen dat voor vertraging gezorgd heeft. Als gevolg daarvan is de feitelijke realisatie doorgeschoven naar 2023. Eind 2022 is al wel een aannemer geselecteerd die reeds voorbereidingen getroffen heeft voor de uitvoering van de maatregelen.

Daarnaast zijn de voorbereidingen gestart voor de definitieve weginrichting. Gestart wordt met de wegen die meeliften met het onderhoudsprogramma wegen.

Slimme aanpak A27
Alle te treffen maatregelen om de overlast van de werkzaamheden aan de A27 te beperken zijn gebundeld, op elkaar afgestemd en verdeeld over de verschillende deelnemers, te weten het Rijk, RWS, provincies, Waterschap en gemeenten. Het pakket dat de Geertruidenberg oppakt is in lijn met de vastgestelde visie Hooipolder. Naast deze (veelal fysieke) maatregelen is ook gestart met het betrekken en informeren van onze bevolking en bedrijven. Met enige regelmaat komen er artikelen in de lokale kranten en worden bedrijven(bijeenkomsten) actief bezocht.

Reconstructie A27 / Hooipolder
Rijkwaterstaat heeft een bouwcombinatie geselecteerd die de verbreding van de A27 mag gaan uitvoeren, te weten Als één (Bouwcombinatie van Ballast Nedam en Fluor infrastructure). De bestuurlijke planning, start bouw 2023 en openstelling Hooipolder 2026, is nog ongewijzigd. Vooruitlopend op de start van de werkzaamheden hebben in 2022 nog de nodige voorbereidende werkzaamheden plaatsgevonden zoals, verwerving gronden, verleggen van kabels en leidingen en kappen van bomen.

1.2 Beleidsindicatoren

Onderstaande tabel bevat de Beleidsindicatoren van Programma 1, Leefbaarheid, Wonen en Duurzaamheid

Beleidsincatoren Programma 1							
Nr.	**Taakveld**	**Naam indicator**	**Jaar**	**Waarde**	**Eenheid**	**Bron**	**Opmerking**
6.	1. Veiligheid	Verwijzingen Halt	2021	26	Aantal per 10.000 jongeren (12 – 17 jaar)	Bureau Halt	
8.	1. Veiligheid	Winkeldiefstallen	2022	1,20	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	
9.	1. Veiligheid	Geweldsmisdrijven	2022	3,5	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	
10.	1. Veiligheid	Diefstallen uit woning	2022	1,5	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	
11.	1. Veiligheid	Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	2021	5,7	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	
33.	7. Volksgezondheid en Milieu	Omvang huishoudelijk restafval	2022	116	kg restafval per inwoner per jaar	gemeente	HRA + GHRA
34.	7. Volksgezondheid en Milieu	Hernieuwbare elektriciteit	2020	5,7	%	Regionale Klimaatmonitor Rijksoverheid	

1.3 Wat heeft het gekost?

1.3 Wat heeft het gekost?

Programma 1 Leefbaarheid, Wonen en Duurzaamheid (bedragen x € 1.000)

Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten

	Jaarrekening 2021	Begroting 2022	Begroting na wijziging 2022	Jaarrekening 2022	Verschil Begroting / Rekening 2022
Lasten	15.466	16.752	24.424	21.641	2.784
Baten	-9.408	-9.269	-15.927	-14.125	-1.802
Saldo	**6.058**	**7.483**	**8.497**	**7.516**	**982**

Resultaat bestemming

	Jaarrekening 2021	Begroting 2022	Begroting na wijziging 2022	Jaarrekening 2022	Verschil Begroting / Rekening 2022
Lasten	153	-52	595	677	-82
Baten	-620	-166	-1.522	-1.420	-103
Saldo	**-467**	**-218**	**-927**	**-743**	**-185**

Gerealiseerd resultaat

	Jaarrekening 2021	Begroting 2022	Begroting na wijziging 2022	Jaarrekening 2022	Verschil Begroting / Rekening 2022
Lasten	15.619	16.700	25.019	22.318	2.702
Baten	-10.028	-9.435	-17.449	-15.545	-1.905
Saldo	**5.591**	**7.265**	**7.570**	**6.773**	**797**

1.4 Verbonden partijen

In dit programma zijn de bijdragen aan de volgende gemeenschappelijke regelingen opgenomen:

- Gemeenschappelijke regeling Regio West Brabant.

- Gemeenschappelijke regeling van de Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant.
- Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant.
- Gemeenschappelijke regeling nazorg gesloten stortplaatsen.

Informatie over deze regelingen kunt u vinden in de paragraaf F- Verbonden partijen

1.5 Risico's

Schadeclaim in verband met ruimtelijke ontwikkelingen

Een besluit rondom een ruimtelijke ontwikkeling, bijvoorbeeld het vaststellen van een bestemmingsplan of het verlenen van een omgevingsvergunning, kan leiden tot schadeclaims. In de meeste gevallen betreft dit een waardedaling van omliggend vastgoed. Dit wordt planschade genoemd.

De omvang van het risico wordt in beeld gebracht door het uitvoeren van een planschaderisicoanalyse vooraf gaande aan het besluit. Het risico van planschade wordt geminimaliseerd door met de initiatiefnemer een planschadeverhaalovereenkomst aan te gaan. Hiermee verhalen wij de kosten van een mogelijke toekenning van planschade op de initiatiefnemer. Het risico dat een initiatiefnemer niet kan of wilt betalen ondervangen we door bij omvangrijkere bedragen aan de ontwikkelaar een depotstelling of bankgarantie te vragen voor de hoogte van de potentiele planschade.

De wettelijke basis voor de planschade komt voort uit de Wet ruimtelijke ordening. Met de invoering van de Omgevingswet komt planschade als middel te vervallen. Het (gedeeltelijk) vergoeden van schade wordt dan 'nadeelcompensatie' genoemd en sluit meer aan bij de Algemene wetbestuursrecht (Awb). Hiertoe heeft de raad al de verordening nadeelcompensatie Geertruidenberg 2023 vastgesteld. Deze treedt inwerking op de dag dat ook de Omgevingswet in werking treedt. Het afdekken van dit risico blijft ook na de inwerkingtreding mogelijk door het sluiten van overeenkomsten met initiatiefnemers.

Verslechtering kostendekkendheid van leges

De invoering van de Omgevingswet en de Wet Kwaliteitsboriging is medio 2022 meerdere malen uitgesteld en uiteindelijk is de invoeringdatum bepaald op 1 januari 2024. Uitgangspunt m.b.t. opstellen legesverordening 2024 is zo beleidsneutraal mogelijk. Echter door de wetwijzigingen wijzigt wel de opzet van de tarieven. Aangezien het hier een nieuw stelsel betreft is er een risico dat tegen de nieuwe tariefverdeling bezwaren worden ingediend. Verder ligt het in de verwachting dat er mogelijk grote projecten worden ingediend waarbij de kostendekkendheid een risico kan gaan vormen. Deze is echter niet concreet te maken daar er geen zekerheid is te geven of deze projecten ook werkelijk worden ingediend.

1.6 Voortgang investeringen

Voortgang Investeringen

In de onderstaande tabel wordt op hoofdlijnen een toelichting gegeven op de investeringen zoals opgenomen in het investeringsplan 2022 of in het boekjaar 2022 separaat door de gemeenteraad zijn besloten. In het jaarrekeninggedeelte is de detailinformatie van alle lopende investeringen opgenomen.

Programma 1 Leefbaarheid, Wonen en Duurzaamheid

Krediet omschrijving	Toelichting
20 - 22 Ontvangstruimte Gemeentewinkel	In 2020 is budget beschikbaar gesteld voor het verbouwen van de ontvangsthal van de Gemeentewinkel. Corona waarbij thuis werd gewerkt, onderzoek naar het hybride werken en de ontwikkelingen op het gebied van duurzaamheid, maakten dat nog niet is gestart met de verbouwing. Besloten is de verbouwing van de ontvangstruimte mee te nemen in het externe onderzoek dat plaatsvindt naar 'het huis van de gemeente'. Dit is opgenomen in de Opgave Bestuur en Dienstverlening van het collegeakkoord. Besluit 2e tussenrapportage 2022.
22 Realisatie multifunctionele ontmoetingsplaats	Er is in 2022 gewerkt aan de vergunningsaanvraag voor de MOP. In 2023 zal het vergunningentraject gestart worden. Afhankelijk van de ontwikkelingen, de vergunningsprocedure en de doorlooptijd, zal de MOP in 2023 gerealiseerd worden.
22 Boa dienstauto	In december 2022 heeft er een meervoudig onderhandse aanbesteding plaats gevonden. De gunning alsmede het bestellen van de dienstauto vind plaats in februari 2023. De dienstauto zal in het 2e kwartaal geleverd worden.
22 Herstel wandelpaden vestinggrachten	Voorbereiding is inmiddels in gang gezet en wordt in het 1e kwartaal 2023 afgerond. Direct na het afronden van de voorbereiding zal het project worden aanbesteed en in uitvoering gaan. Verwachting is dat de onderhoudstermijn nog tot begin 2024 zal lopen.
22 Bestrating Stationsplein Spoorpark	Project Spoorpark is succesvol afgerond en uitgevoerd conform opdracht. Het straatwerk is uitgevoerd.
22 OV: armaturen	De vervanging van de armaturen openbare verlichting is conform krediet afgerond.
22 OV: lichtmasten	Project bijna afgerond. In 2023 komt nog factuur voor aansluitkosten lichtmasten en vindt de administratieve oplevering plaats.
22 Vervanging mechanisch	Project bijna afgerond. In het 1e kwartaal van 2023 vinden de laatste werkzaamheden plaats zoals het plaatsen van de luiken in de Statenlaan.
22 Investeringen cf. VGRP + 2017 t.b.v. 2022	In het investeringsplan 2022 was er voor € 2.500.000 aan werkzaamheden begroot. De Capaciteit ontbrak om dit in 2022 op te pakken. Besluit genomen bij de 3e tussenrapportage 2022. In 2023 wordt aan de gemeenteraad een nieuw VGRP+ aangeboden waarin deze uitgestelde werkzaamheden zijn opgenomen samen met integraal werken en actuele tarieven.
22 Aanschaf ICT tbv omgevingswet 2022	Door herhaalde uitstel van de omgevingswet en het in 5 jaar afschrijven van de software is in 2021 besloten om te gaan starten met het afschrijven van de reeds aangeschafte software. Het restantbedrag blijft beschikbaar voor uitgaven in 2022 en verder.
22 Ipads nieuwe raad 2022	In het investeringsplan van begroting 2022 was € 12.000 begroot voor Ipads gemeenteraad. Door nieuwe specificaties werd het krediet met € 18.000 verhoogd bij de 3e tussenrapportage.

Programma 2 Economie, Recreatie & Toerisme

2.1 Wat wilden we bereiken en wat hebben we ervoor gedaan?

Zuiderwaterlinie

In 2022 wordt verder gewerkt aan het op de kaart zetten van de Zuiderwaterlinie als toeristische bestemming. In voorgaande jaren is gewerkt via een liniebrede aanpak waarbij alle partijen van de gehele linie (van Bergen op Zoom tot Grave) samenwerkten. Op promotievlak wordt hieraan vastgehouden, maar de concrete projecten worden op basis van een gezamenlijk programma meer opgepakt vanuit de samenwerking op stellingniveau die bestaat uit de gemeenten, Breda, Oosterhout, Drimmelen, Geertruidenberg en Waalwijk. We zetten in op het informeren en enthousiasmeren van de eigen inwoners en ondernemers om zo een netwerk van ambassadeurs te realiseren. Daarnaast blijft het aantrekken van toeristen een belangrijk doel.

De samenwerking in het kader van de Zuiderwaterlinie is voortgezet, zowel liniebreed als in de stelling (Breda, Oosterhout, Drimmelen, Waalwijk en Geertruidenberg). Samen met de heemkundigen uit de stelling en met de Legendejagers is het verhaal van de Zuiderwaterlinie in onze regio verder vormgegeven.

Er is een liniebouwercoördinator gestart, die in de stelling de eerste contactpersoon is voor heemkundigen en ondernemers en helpt mee met het op de kaart zetten van de Zuiderwaterlinie.

Elisabethvloed

De herdenking van 600 jaar Elisabethvloed is vanwege corona opgerekt tot oktober 2022. Er worden door lokale partijen voorbereidingen getroffen om net als in 2021, wanneer de coronarichtlijnen dit toe laten, lokaal en gezamenlijk in de Biesboschregio aan te sluiten bij deze herdenking met activiteiten, zoals exposities, voorstellingen en evenementen.

De herdenking van 600 jaar Elisabethsvloed is in 2022 afgerond. Corona zorgde ervoor dat niet alle activiteiten door konden gaan in de vorm zoals ze bedacht waren. Toch is de herdenking door de verschillende partners als een succes ervaren. De nieuwe samenwerkingen zijn een basis om ook in de toekomst meer gezamenlijk op te pakken.

Keurmerk Veilig Ondernemen

In navolging van bedrijventerreinen Dombosch en Pontonnier willen we voor de andere bedrijventerreinen ook een procedure doorlopen om te komen tot een Keurmerk Veilig Ondernemen.

Gezien de economische situatie en gevolgen voor het bedrijfsleven is geen nieuw KVO traject opgestart. We hebben de keuze gemaakt om in te zetten op de uitvoering van het actieprogramma KVO voor de bedrijventerreinen Dombosch en Pontonnier.

Sterk Techniek Onderwijs

Samen met primair en voortgezet onderwijs, Theek5, Stichting Onderwijs en Techniek Geertruidenberg (OTG) en VOG/ondernemers willen we kinderen motiveren en interesseren voor techniek. Jaarlijks stellen we een onderwijsprogramma voor leerlingen op en voeren dit gezamenlijk uit.

We hebben voor alle basisschoolleerlingen een techniekprogramma kunnen aanbieden en uitvoeren. Het programma is, na opheffen van de coronamaatregelen, alsnog versneld uitgevoerd.

Uitvoeringsprogramma Economie, Recreatie & Toerisme

De visie economisch domein 2021-2026 is voorzien van een uitvoeringsprogramma. Binnen de beschikbare middelen en capaciteit werken we als team aan verschillende uitvoeringsprojecten 2022 (o.a. duurzame bedrijfsleven, bereikbaarheid bedrijventerreinen, versterking agrarische sector, sterk techniek onderwijs).

De crisissen vroegen flexibiliteit en extra inzet van het team economie die vooraf niet was voorzien. Desalniettemin hebben we ook stappen gemaakt door verdere ontwikkeling van het zakelijk energieloket en het uitvoeren van het techniekprogramma voor leerlingen.

De aanpak van de Maasdijk heeft de doorstroming van en naar het bedrijventerrein Dombosch verbeterd. De bereikbaarheid vanaf OV vraagt nog wel om acties. Daarnaast zijn we samen met BMN (Brabant Mobiliteitsnetwerk) gestart met een werkgeversaanpak mobiliteit onder het bedrijfsleven.

Speelterreinen

Voor het onderdeel speelterreinen zetten we in op een nauwe samenwerking van gemeente, inwoners en speelleveranciers. Dit doen we door actief contact te zoeken en te leggen met de speeltuincomités. Daarbij zetten we in op de uitbreiding van de comités bij onder andere een nieuw te realiseren of her in te richten speelterrein.

We zorgen ervoor dat kinderen in de gemeente Geertruidenberg veilig en gevarieerd kunnen spelen. In 2022 wordt er een nieuw speelbeleid opgesteld, uiteraard wordt input van inwoners, kinderen en speeltuincomités hierin meegenomen.

Bij de herinrichting van een speelterreinen of het vervangen van speeltoestellen is samen met kinderen en omwonenden gekeken wat hun wensen en ideeën voor het speelterrein zijn. In 2022 zijn de speelterreinen aan de Rijvoortshoef, Anna Blamanpad en de Gijselsweer opgeknapt. Op dit moment zijn er 26 actieve en betrokken bewonercomités die zich inzetten voor het schoonhouden van, en het toezicht op het speelterrein.

Het speelbeleid is onderdeel van de beleidsnotitie wijkgericht SAMENwerken.

Stadspromotie

De beleidsvelden Economie, Toerisme & Recreatie en Stadspromotie overlappen elkaar. Om meer synergie te creëren en efficiënter met de beperkte beschikbare middelen en capaciteit om te kunnen gaan, werken we op deze beleidsvelden als zelf-organiserend team. We zetten in op marketing, ondernemerscontacten en uitvoeringsprojecten als onderdeel van het team Economie, Recreatie & Toerisme.

In 2022 zijn de beleidsvelden Economie, Toerisme & Recreatie en Stadspromotie als zelf-organiserend team gaan werken. Hierbij is de rol van Stadspromotor, mede door de coronacrisis, gedurende het jaar veranderd. Waar het voorheen vooral ging om het opzetten van nieuwe evenementen wordt stadspromotie nu vooral gebruikt als sparringpartner onder de evenementenorganisatoren. Ook in marketingdoeleinden is stadspromotie door de coronacrisis meer gericht op het ondersteunen van de al bestaande initiatieven.

Geertruidenberg op de kaart

Met de samenwerkingspartners blijven we werken aan het toeristisch op de kaart zetten van Geertruidenberg, vestingstad aan de Biesbosch. Hierbij gaan we ons naast de Nederlandse markt zodra de coronarichtlijnen dit toelaten meer richten op bezoekers uit België en West-Duitsland, omdat dit voor Brabant interessante doelgroepen zijn. Ook wordt er voor de promotie van Geertruidenberg samengewerkt met verschillende toeristische organisaties zoals Visit Brabant, de Zuiderwaterlinie, Beleef de Biesbosch, de vereniging Nederlandse Vestingsteden en Varen in Brabant. De toeristische samenwerking met de gemeente Drimmelen wordt geïntensiveerd.

Toen de coronamaatregelen versoepeld waren is met samenwerkingspartners weer ingezet op het bereiken van binnen- en buitenlandse gasten. De profilering van Vestingstad aan de Biesbosch is hierbij leidend geweest. Het ondersteunen van toeristische ondernemers heeft in 2022 prioriteit gehad. Zo is het verruimde beleid aangaande terassen en precario ook in 2022 voortgezet.

De intensivering van de samenwerking met Drimmelen heeft mede door een capaciteitsprobleem in Drimmelen nog niet verder vorm gekregen.

Maatschappelijk verantwoord ondernemen

We reiken om het jaar een Groene Pluim uit aan een lokaal bedrijf die serieus werk maakt van de global goals. Naast deze waardering voor het bedrijf is het met name gericht op het vervolg. De Groene Pluim is geen eindpunt maar een startpunt om samen met de andere Groene Pluimhouders verdere stappen te maken, elkaar te inspireren, kennis te delen en als netwerk te gebruiken. In het verleden is bepaald dat de MVO-prijs/Groene Pluim om het jaar zal worden uitgereikt. Daarvoor is structureel iedere twee jaar € 5.000 opgenomen in de begroting. De eerstvolgende pluim is voorzien voor 2023.

Eind 2021 is de Groene Pluim uitgereikt aan Millvision. Geertruidenberg heeft nu drie Groene Pluimhouders (Sibelco, Holmatro en Millvision). Samen met de gemeente nemen zij deel aan de koplopersbijeenkomsten waarin alle 48 Groene Pluimhouders samen komen om kennis te delen en elkaar te inspireren. In 2023 wordt de volgende Groene Pluim uitgereikt aan een bedrijf in onze

gemeente.

Samenwerking ondernemers

We werken intensief samen met verschillende organisaties (o.a. VOG, KHN, ZLTO, TPG, VNO-NCW). Dit doen we door reguliere overleggen te houden maar ook om branche gerichte (thema) bijeenkomsten samen met collectieven te organiseren (retail, industrie, horeca, agrarische sector, toerisme). We zijn zichtbaar en bereikbaar voor ondernemers, ook op locatie. We bezoeken per maand een tweetal lokale bedrijven.

We hebben intensief en actief samen gewerkt met de verschillende ondernemersorganisaties. De crisissituatie rondom corona, het personeelstekort, energiecrisis en de oorlog in Oekraïne en de gevolgen daarvan op de economie hadden veel impact op het bedrijfsleven. Om nog meer in gezamenlijkheid thema's op te pakken is een EPG (Economisch Platform Geertruidenberg) opgezet. In het EPG zitten VOG, KHN en ZLTO vertegenwoordigd.

Ondanks deze economisch moeilijke tijden hebben we samen met medewerking en inzet van lokale ondernemers de (tijdelijke) opvang van Oekraïense vluchtelingen kunnen organiseren.

Biesbosch

Door het wegvallen van het parkschap wordt er gezocht naar een nieuwe manier van samenwerken in en om de Biesbosch. Wij sluiten aan bij deze gesprekken om de band van Geertruidenberg met de Biesbosch te benadrukken en mee te werken aan gezamenlijke promotie van het gebied.

Geertruidenberg is aangesloten bij het bestuurlijk overleg van het Biesboschnetwerk. Ook zijn er ambtelijke werkgroepen op het gebied van marketing en bezoekersmanagement waar ambtelijke vertegenwoordiging is.

Op deze manier blijven we op de hoogte van alle ontwikkelingen en kunnen we aanhaken daar waar dat voor Geertruidenberg relevant en interessant is. De prioriteit lag in 2022 bij de gezamenlijke promotie van de Biesbosch binnen de Sint Elisabethsvloed en het verder vormgeven van de netwerkorganisatiestructuur.

2.2 Beleidsindicatoren

Onderstaande tabel bevat de Beleidsindicatoren van Programma 2, Economie, Recreatie en Toerisme

Beleidsincatoren Programma 2							
Nr.	**Taakveld**	**Naam indicator**	**Jaar**	**Waarde**	**Eenheid**	**Bron**	**Opmerking**
14.	3. Economie	Functiemenging **	2022	52,7	%	CBS BAG/LISA	
16.	3. Economie	Vestigingen (van bedrijven)	2022	154,0	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 64 jaar	LISA	

2.3 Wat heeft het gekost?

Wat heeft het gekost?

Programma 2 Economie, Recreatie en Toerisme (bedragen x € 1.000)

Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten

	Jaarrekening 2021	Begroting 2022	Begroting na wijziging 2022	Jaarrekening 2022	Verschil Begroting / Rekening 2022
Lasten	759	695	811	815	-3
Baten	-43	-32	-462	-482	19
Saldo	**716**	**663**	**349**	**333**	**16**

Resultaat bestemming

	Jaarrekening 2021	Begroting 2022	Begroting na wijziging 2022	Jaarrekening 2022	Verschil Begroting / Rekening 2022
Lasten	0	0	351	351	0
Baten	0	0	-20	-20	0
Saldo	**0**	**0**	**331**	**331**	**0**

Gerealiseerd resultaat

	Jaarrekening 2021	Begroting 2022	Begroting na wijziging 2022	Jaarrekening 2022	Verschil Begroting / Rekening 2022
Lasten	759	695	1.162	1.166	-3
Baten	-43	-32	-482	-502	19
Saldo	**716**	**663**	**680**	**664**	**16**

2.4 Verbonden partijen

Verbonden partijen

In dit programma is de bijdrage van de volgende gemeenschappelijke regeling opgenomen:
Regio West Brabant (onderdeel Rewin).
Informatie over deze regeling kunt u vinden in de paragraaf F Verbonden Partijen en in het separate raadsvoorstel over onder meer de jaarrekening 2022 van de Verbonden Partijen

2.5 Risico's

Risico

Binnen programma 2 Economie, Recreatie & Toerisme zijn geen risico's vastgesteld.

2.6 Voortgang investeringen

Voortgang investeringen

Binnen programma 2 Economie, Recreatie & Toerisme zijn er geen investeringen in het investeringsplan 2022 opgenomen of investeringen in het boekjaar 2022 separaat door de gemeenteraad besloten.

Programma 3 Sportvoorzieningen

3.1 Wat wilden we bereiken en wat hebben we ervoor gedaan?

Exploitatie gemeentelijke zwembaden

In 2022 worden beide gemeentelijke zwembaden geëxploiteerd door N.V. Sportfondsen Geertruidenberg. Er wordt gestart met een onderzoek om het beheer en de exploitatie van de zwembaden, de toekomstige sporthal en eventueel andere gemeentelijke sportaccommodaties gezamenlijk aan te besteden. In 2020 is de gehele renovatie van zwembad De Ganzewiel afgerond.

Dit geldt niet voor de renovatie van zwembad De Schans. De drainage op de ligweide vraagt nader onderzoek. Er wordt gekeken of dit in 2022 aangebracht kan worden. Daarnaast worden de filters in het voorjaar van 2022 vervangen. De hiermee verband houdende kosten worden betaald uit het onderhoudsbudget.

Een aanbesteding voor de exploitatie van beide gemeentelijke zwembaden is in 2022 opnieuw uitgesteld in afwachting op het onderzoek voor het instellen van een gemeentelijk sport en vastgoedbedrijf.

In 2022 is uitvoering gegeven aan het aangenomen amendement tot het verstrekken van gratis zwemabonnementen aan basisschoolkinderen. Voor de overige jeugd tot en met 17 jaar is een gereduceerd tarief gehanteerd. Een evaluatie en mogelijk effect van het besluit is meegenomen in de effectenanalyse waar de gemeenteraad eerder om had gevraagd.

De voorlopige extra kosten bedragen € 115.324. Medio 2023 verwachten we de jaarrekening 2022 van N.V. Sportfondsen Geertruidenberg waaruit het daadwerkelijk extra exploitatietekort opgemaakt kan worden.

Duurzaamheid sportaccommodaties

De buitensportverenigingen kunnen, indien zij dit wensen, begeleid worden bij het doen van een aanvraag voor de landelijke BOSA[1]-subsidie voor duurzaamheidsmaatregelen. Dit is een verantwoordelijkheid van de verenging. Sport- Stroom kan deze begeleiding bieden. Indien de BOSO-subsidie wordt verkregen kan de vereniging bovendien een beroep doen op een lening uit de “Stimuleringslening duurzaamheid sportaccommodaties”.

[1] BOSA: Stimulering Bouw en Onderhoud van Sportaccommodaties

In 2022 hebben we geen aanvragen ontvangen voor de "Stimuleringslening duurzaamheid sportaccommodaties". Wel hebben we tijdens de jaarlijkse sportontmoeting de stimuleringslening nogmaals onder de aandacht gebracht Ook hebben we een check gedaan op de verordening. Deze is nog up to date.

Omdat duurzaamheid wel een actueel thema is blijven we dit onder de aandacht brengen bij verenigingen. Tevens wordt er met de Sportclubscan in 2023 specifiek ingezoomd op duurzaamheid.

Lokaal sportakkoord

Een sportformateur heeft samen met de gemeente, lokale sportaanbieders en externe partijen met raakvlakken tot sport (welzijnsorganisaties, fysiotherapeuten) een Lokaal Sportakkoord opgesteld. Ook in 2022 wordt hier uitvoering aan gegeven met behulp van het uitvoeringsbudget. Dit wordt in samenspraak met extern aangesloten organisaties gedaan. De gemeente is dus één van de deelnemende partijen binnen het Lokaal Sportakkoord.

Met het aanstellen van een externe kartrekker is er een extra impuls gegeven aan het Lokaal Sportakkoord. Maandelijks wordt er een nieuwsbrief naar alle belanghebbenden gestuurd. Hierin is aandacht voor gerealiseerde projecten, pijlers binnen het Lokaal Sportakkoord en mogelijkheden om hierin te participeren. Ook komen actuele thema's zoals leefbaarheid, inclusiviteit en duurzaamheid aan bod.

In 2022 is samen met een formateur ook een Preventieakkoord voor de gemeente Geertruidenberg opgesteld. Vanaf 2023 worden het Lokaal Sportakkoord en het Preventieakkoord met elkaar verweven om zo verbinding te maken met en invulling te geven aan de opgave mens en zorg.

Basisvoorzieningen bij sportverenigingen

Resulterend uit de herijking sportaccommodatiebeleid wordt vastgesteld wat een basisvoorziening is. Dit dient duidelijkheid te verschaffen over eerste aanschaf, vervanging en onderhoud. In 2022 zal de uitvoering van de herijking plaatsvinden. Indien dit resulteert in veranderingen ten opzichte van de bestaande situatie, zullen er praktische aanpassingen gedaan moeten worden. Er is niet duidelijk of en hoeveel financiële middelen hieraan gekoppeld moeten worden. De herijking zelf zal zo veel als mogelijk budget neutraal plaatsvinden. Maar kan invloed hebben op de balanspositie van de gemeente. De herijkte situatie wordt vertaald en vastgelegd in nieuwe huurovereenkomsten.

In 2022 is een start gemaakt met de tweede fase herijking buitensportaccommodatiebeleid. Er is vastgesteld wat een basisvoorziening is met daaraan gekoppeld de eigendomssituatie. Met de tweede fase wordt dit vertaald naar de praktijk. Duidelijkheid in wie waar verantwoordelijk voor is wat, op basis van nieuwe huurovereenkomsten en demarcatielijst, moet leiden tot nieuwe afspraken. De overdracht van eigendommen, waar van toepassing op basis van het rapport, is een volgende stap.

Onderhoud van de sportvelden gebeurt op basis van het cafetariamodel. Een verdere uitrol van deze werkwijze gaat in 2023 plaatsvinden. Doormiddel van zelfwerkzaamheid moet het voor verenigingen mogelijk worden een korting te genereren op de jaarlijkse huur.

Sporthal

De gemeenteraad heeft op 22 juli 2021 het voornemen uitgesproken om een sporthal te realiseren op de locatie Parkzicht en de financiële gevolgen te verwerken in de (sluitende) meerjarenbegroting 2022 In de eerste instantie is voorgesteld om een deel van de kapitaallasten te dekken uit de opbrengst van de herontwikkeling locatie Vonder en Wilsdonck. Doordat niet zeker is wanneer beide plots zullen worden ontwikkeld, wordt voorgesteld de toekomstige opbrengst t.z.t. aan de algemene reserve toe te voegen en de kapitaal- en exploitatielasten in zijn geheel in de begroting 2022 e.v. te verwerken.

Een deel van de kapitaallasten ad € 62.000 zal ten laste gebracht van de voorziening IHP, te weten het deel dat voor de gymzalen Vonder en Wilsdonck in de voorziening zijn opgenomen. Het overige ad € 63.000 is vanaf 2022 structureel in de begroting verwerkt. Verwacht wordt de sporthal begin 2024 in gebruik te nemen, hetgeen in dat jaar resulteert in een exploitatielast van € 50.000. Voor de opvolgende jaren is een exploitatielast van € 99.000 opgenomen.

Vanaf 2024 bedragen de totale kosten van de sporthal € 224.000 per jaar. Tijdens de raadsvergadering van 22 juli jl. is ook een motie aangenomen waarin het college wordt verzocht om te “onderzoeken of tot een evenwichtig voorstel te komen waarbij uit wordt gegaan van een volwaardige sporthal met een tribune voor 200 personen en een bijhorende kantine”. Om hier antwoord op te kunnen geven is het volgende onderzocht: het draagvlak bij gebruikers, de investeringskosten en de jaarlasten.

Draagvlak
Onlangs zijn diverse gesprekken gevoerd met potentiele gebruikers (verenigingen en onderwijs) over het Programma van Eisen voor de nieuwe sporthal. Alle gebruikers hebben aangegeven dat er vanuit hun perspectief geen behoefte is aan een grotere tribune- en/of horeca capaciteit.

Investeringskosten
De extra investeringskosten voor de grotere voorzieningen bedragen:
• Tribune van 50 naar 200 personen bedragen de investeringskosten € 267.000 incl. BTW.
• Horeca van 100 m2 naar 200 m2 bedragen de investeringskosten € 200.000 incl. BTW.

Jaarlast
Het vergroten van beide voorzieningen zal niet of nauwelijks leiden tot hogere huuropbrengsten. Wij gaan er van uit dat door de sporadische extra verhuur de kosten voor het extra onderhoud, de energielasten en de schoonmaak worden gedekt, maar dat de kapitaal - lasten een negatief effect hebben op de jaarlast. De extra kapitaallasten voor een grotere tribune bedragen € 7.300 en voor een grotere horeca € 5.400.

Resumé
Uit navraag bij de gebruikers van de toekomstige sporthal blijkt dat er geen behoefte is aan een grotere tribune en een grotere horecavoorziening. Het effect op de jaarlast is negatief, de extra kosten voor deze voorzieningen bedragen in totaal € 12.700 per jaar. Opgemerkt wordt dat de geplande tribunecapaciteit en horecavoorziening in het land in vergelijkbare sporthallen met vergelijkbaar gebruik uitstekend voldoen. Naar onze mening is er dan ook in het huidige voorstel sprake van een volwaardige sporthal. Indien in de toekomst blijkt dat er toch behoefte ontstaat, dan kunnen we hierin voorzien met verrijdbare tribunedelen. De geuite wens om de horeca zo te situeren dat er zicht is op de sportvloer wordt overigens ingevuld.

2022 heeft in het teken gestaan van de aanbesteding en gunningsfase. Na een uitgebreide en zorgvuldige procedure is eind 2022 de bouw van de sporthal gegund aan Van der Horst Aannemers. Deze aannemer voldeed aan de door ons gestelde eisen en het plan past binnen de door ons gestelde financiële kaders. Tenslotte kan worden vastgesteld dat de hal gebouwd kan worden volgens de door ons gestelde planning.

Er is via de projectgroep veelvuldig afstemmingsoverleg over de samenhang met te bouwen nieuwe school op dezelfde locatie. Op 21 juli jl. heeft de raad het reeds bestaande krediet opgehoogd met € 1.048.725. Een belangrijke reden hiervoor was de gestegen bouwprijzen. De komende maanden

werken we het voorlopig ontwerp verder uit richting een definitief ontwerp. Naar verwachting wordt in september 2023 gestart met de bouw, waarna de hal in juli 2024 wordt opgeleverd. Dit is ruimschoots op tijd om de nieuwe school te kunnen huisvesten en het betekent dat de sportverenigingen in het seizoen 2024-2025 de hal kunnen gebruiken.

3.2 Beleidsindicatoren

Tabel Beleidsindicatoren

Onderstaande tabel bevat de Beleidsindicatoren van Programma 3, Sportvoorzieningen

Beleidsincatoren Programma 3							
Nr.	**Taakveld**	**Naam indicator**	**Jaar**	**Waarde**	**Eenheid**	**Bron**	**Opmerking**
20.	5. Sport, cultuur en recreatie	Niet sporters	2020	52,3	%	Gezondheidsenquête (CBS, RIVM)	

3.3 Wat heeft het gekost?

Wat heeft het gekost?

Programma 3 Sportvoorzieningen (bedragen x € 1.000)

Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten

	Jaarrekening 2021	Begroting 2022	Begroting na wijziging 2022	Jaarrekening 2022	Verschil Begroting / Rekening 2022
Lasten	2.122	1.747	2.288	2.607	-318
Baten	-697	-191	-486	-886	400
Saldo	**1.425**	**1.556**	**1.802**	**1.721**	**82**

Resultaat bestemming

	Jaarrekening 2021	Begroting 2022	Begroting na wijziging 2022	Jaarrekening 2022	Verschil Begroting / Rekening 2022
Lasten	35	35	42	42	0
Baten	-56	0	-127	-127	0
Saldo	**-21**	**35**	**-85**	**-85**	**0**

Gerealiseerd resultaat

	Jaarrekening 2021	Begroting 2022	Begroting na wijziging 2022	Jaarrekening 2022	Verschil Begroting / Rekening 2022
Lasten	2.157	1.782	2.330	2.649	-318
Baten	-753	-191	-613	-1.013	400
Saldo	**1.404**	**1.591**	**1.717**	**1.636**	**82**

3.4 Verbonden partijen

Verbonden partijen

Binnen het programma Sportvoorzieningen zijn geen verbonden partijen.

3.5 Risico's

Onvoldoende kunnen terugvorderen van BTW (over bepaalde dienstverlening)

Vanaf 2019 in de btw-vrijstelling op sport verruimd. Hierdoor is voor de gemeente geen btw meer verrekenbaar op realisatie, exploitatie en beheer van sportaccommodaties.

Er is een compensatieregeling (SPUK) opgezet om het financiële nadeel af te dekken. Bij een overschrijding van het subsidieplafond van de SPUK-uitkering worden alle aanvragen naar rato verminderd. Door de onzekerheid van de compensatieregeling blijft er sprake van een jaarlijks vooraf onbekend financieel risico.

Uit de verantwoording blijkt dat het aangevraagde bedrag hoger is dan de voorlopige beschikking. De definitieve vaststelling specifieke uitkering stimulering sport 2022 verwachten we in het vierde kwartaal 2023 te ontvangen.

3.6 Voortgang investeringen

Voortgang investeringen

In de onderstaande tabel wordt op hoofdlijnen een toelichting gegeven op de investeringen zoals opgenomen in het investeringsplan 2022 of in het boekjaar 2022 separaat door de gemeenteraad zijn besloten. In het jaarrekeninggedeelte is de detailinformatie van alle lopende investeringen opgenomen.

Programma 3 Sportvoorzieningen

Krediet omschrijving	Toelichting
22 Extra werkzaamheden RFC	Dit project is afgerond.
22 Kunstgras met SBR infill	Op basis van de ambtelijke capaciteit en prioritering binnen sport is uitvoering van deze werkzaamheden doorgeschoven naar 2023

Programma 4 Onderwijs

4.1 Wat wilden we bereiken en wat hebben we ervoor gedaan?

Onderwijsachterstandenbestrijding

Sinds 2019 ontvangt de gemeente een ruimer onderwijsachterstandenbudget van het Rijk. Dit wordt ingezet voor het VVE-aanbod (Voor- en Vroegschoolse Educatie) en dient iedere 4 jaar aan het Rijk te worden verantwoord. Een belangrijke wijziging ligt in het feit dat de criteria voor VVE-indicatie zijn verruimd. Voorheen kwamen vooral peuters met een taalachterstand en taalontwikkelingsstoornis in aanmerking. Vanaf 2020 horen ook peuters met een sociaal-emotionele ontwikkelingsachterstand of met een motorische achterstand tot de VVE-doelgroep. Evenals peuters waarvan de ouders in de schuldhulpverlening zitten.

Vanwege Covid-19 heeft het voorschoolse traject in de jaren 2020 en 2021 een aangepaste invulling gehad. De gevolgen daarvan worden in 2021 – 2023 opgevangen door het treffen van extra maatregelen. Deze extra maatregelen worden gefinancierd uit de door de Rijksoverheid beschikbaar gestelde NPO-middelen (Nationaal Programma Onderwijs).

De gemeente ontvangt onderwijsachterstandenbudget (OAB) van het Rijk. Dit wordt onder andere ingezet voor het VVE-aanbod (Voor- en Vroegschoolse Educatie) binnen de gemeente en verbruik binnen dit budget dient iedere 4 jaar aan het Rijk te worden verantwoord. Ook in 2022 is hier gebruik van gemaakt, dit wordt verder ondersteund via de peutermonitor waaruit bijvoorbeeld blijkt op welke groepen nog plek is of in welke wijken er meer gebruik wordt gemaakt van deze voorziening.

Huisvesting basisonderwijs

Bovenstaand beschreven ontwikkelingen:
- Nieuwbouw van de fusieschool Wilsdonck / Vonder (2023)
- Nieuwbouw / renovatie van Scholeneiland op de locatie Hooipolder (2025)
- Nieuwbouw / renovatie van de gymzaal in Raamsdonk (2023)

zullen in de komende jaren verder worden vormgegeven.

In 2022 is op diverse ontwikkelingen ingezet, hoewel door capaciteitstekort niet alle voorgenomen ontwikkelingen konden worden gerealiseerd. Onderstaand wordt per punt weergegeven wat de activiteiten zijn geweest.

- Actualiseren Verordening Onderwijshuisvesting : dit is in verband met capaciteitsgebrek niet gelukt.

- Nieuwbouw IKC Parkzicht (Wilsdonck / Vonder: hier is in 2022 het meeste aandacht aan besteed. Er zijn regelmatige overleggen gevoerd met stichting Uniek, maar ook integraler rondom de koppeling met de bouw van de sporthal en de openbare ruimte. De gemeenteraad stelde een voorbereidingskrediet beschikbaar waardoor gestart kon worden met het ontwerp van de basisschool. Ook vond er participatie plaats met ouders en belanghebbenden, bijvoorbeeld over de verkeersstromen van en naar de nieuw te bouwen school.

- Nieuwbouw / renovatie Scholeneiland op locatie Hooipolder: in 2022 zijn er diverse overleggen gevoerd met de procesbegeleider en drie stichtingen. De verwachting is dat op basis hiervan in 2023 een intentieovereenkomst gesloten kan worden.

Gymnastieklokaal Elisabethstraat / gevelbeplating Biekorf/Vuurvlinder

De gymzalen Hooipolder en Elisabethstraat zijn verouderd. Het onderhoud aan zowel het gebouw als de inventaris zal de komende jaren adequaat bijgehouden worden.
Vernieuwing / renovatie van de betreffende gymzalen volgens planning in het IHP uitgevoerd worden (Hooipolder staat voor 2025 gepland en de Elisabethstraat voor 2028).

De staat van de gymzaal wordt gemonitord. In 2022 is geen grootschalig onderhoud nodig gebleken.

4.2 Beleidsindicatoren

Onderstaande tabel bevat de Beleidsindicatoren van Programma 4, Onderwijs

Beleidsincatoren Programma 4							
Nr.	**Taakveld**	**Naam indicator**	**Jaar**	**Waarde**	**Eenheid**	**Bron**	**Opmerking**
17.	4. Onderwijs	Absoluut verzuim	2021	2,9	Aantal per 1.000 leerlingen	RBL	
18.	4. Onderwijs	Relatief verzuim	2021	14	Aantal per 1.000 leerlingen	RBL	
19.	4. Onderwijs	Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	2021	1,70	% deelnemers aan het VO en MBO onderwijs	Ingrado	

4.3 Wat heeft het gekost?

Wat heeft het gekost?

Programma 4 Onderwijs (bedragen x € 1.000)

Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten

	Jaarrekening 2021	Begroting 2022	Begroting na wijziging 2022	Jaarrekening 2022	Verschil Begroting / Rekening 2022
Lasten	1.883	2.320	2.543	2.472	71
Baten	-247	-541	-842	-574	-268
Saldo	**1.636**	**1.779**	**1.701**	**1.898**	**-197**

Resultaat bestemming

	Jaarrekening 2021	Begroting 2022	Begroting na wijziging 2022	Jaarrekening 2022	Verschil Begroting / Rekening 2022
Lasten	120	180	180	180	0
Baten	0	0	-1	0	-1
Saldo	**120**	**180**	**179**	**180**	**-1**

Gerealiseerd resultaat

	Jaarrekening 2021	Begroting 2022	Begroting na wijziging 2022	Jaarrekening 2022	Verschil Begroting / Rekening 2022
Lasten	2.003	2.500	2.723	2.652	71
Baten	-247	-541	-843	-574	-269
Saldo	**1.756**	**1.959**	**1.880**	**2.078**	**-198**

4.4 Verbonden partijen

Verbonden partijen

In dit programma zijn de bijdragen aan de volgende gemeenschappelijke regelingen opgenomen:

- Het Regionaal Bureau Leerplicht

Informatie over deze regelingen kunt u vinden in de paragraaf F- Verbonden partijen en in het separate raadsvoorstel over onder meer de jaarrekening 2022 van de Verbonden partijen.

4.5 Risico's

Risico

Binnen Programma 4 Onderwijs zijn geen risico's vastgesteld.

4.6 Voortgang investeringen

Voortgang Investeringen

In de onderstaande tabel wordt op hoofdlijnen een toelichting gegeven op de investeringen zoals opgenomen in het investeringsplan 2022 of in het boekjaar 2022 separaat door de gemeenteraad zijn besloten. In het jaarrekeninggedeelte is de detailinformatie van alle lopende investeringen opgenomen.

Programma 4
Onderwijs

Krediet omschrijving	Toelichting
22 Gymzaal Hoge Waai R.donk	Project start in 2023.
22 Suvis gelden basis onderwijs	De suvisgelden voor de basisscholen zijn verstrekt en het project afgerond..
22 Suvis gelden voortgezet onderwijs	De suvisgelden voor de basisscholen zijn verstrekt en het project afgerond. We zijn in afwachting van de oplevering van het laatste deel van Dongemond in de zomer 2023. Daarna kan alles afgesloten worden. Bedragen lopen via overlopende Passiva.
22 Inrichting openb.ruimte Parkzicht	De voorbereidingen van de inrichting van de openbare ruimte van Project Parkzicht lopen door in 2023.

Programma 5 Mens, Zorg en Inkomen

5.1 Wat wilden we bereiken en wat hebben we ervoor gedaan?

Beleidskader Sociaal Domein

In juli 2021 is het Beleidskader Sociaal Domein vastgesteld en daarmee de visie op het brede sociaal domein voor de komende periode. In deze visie doet iedereen naar vermogen mee en zijn inwoners met elkaar verbonden. Het samenspel tussen onze inwoner en de gemeenschap zetten we hierbij meer centraal.

Veel vraagstukken in het sociaal domein zijn individueel niet op te lossen. Eenzaamheid, overgewicht, armoede, overlast of verslaving hebben vaak een directe persoonlijke aanleiding, maar gedijen in positieve of negatieve zin in een gemeenschap. Onze visie is om de gemeenschap een centralere plek te geven bij het definiëren én het oplossen van vraagstukken en hierbij gebruik te maken van het initiatief en ondernemerschap dat in de samenleving aanwezig is.

De opgave die wij ons hierbij stellen is dan ook:
Iedereen doet naar vermogen mee. Inwoners kijken naar elkaar om en voelen zich verbonden

Op basis van de visie in het Beleidskader Sociaal Domein zijn vier inhoudelijke doelen vastgesteld die voor de komende periode richtinggevend zijn voor de ontwikkeling van het sociaal domein en de daarvoor te maken keuzes. Deze vier doelen zijn:

1. Zelf vitaal worden en blijven
2. Inclusieve samenleving
3. Eerder erbij en integrale ondersteuning
4. Doelmatige inzet van middelen

Het beleidskader sociaal domein is in 2022 een bruikbare en inspirerende leidraad gebleken bij de integrale aanpak van vraagstukken in het sociaal domein. Zowel bij geplande onderwerpen als bij vraagstukken die zich in 2022 onverwachts aandienden. In 2022 zijn de hoofddoelen geconcretiseerd, en meer inhoudelijke geladen, in de uitwerking van de opgave Mens en Zorg als onderdeel van het college-akkoord.

Zelf vitaal worden en blijven

Het eerste doel uit het Beleidskader Sociaal Domein gaat over inwoners en hun eigen verantwoordelijkheid om gezond en fit te blijven, zich te blijven ontwikkelen, weerbaar te zijn, deel te nemen, actief te zijn en er te zijn voor een ander. Dit vraagt om een meer preventieve aanpak van vraagstukken en de ontwikkeling van activiteiten gericht op voorlichting, vaardigheden, beschikbaarheid en toegankelijkheid.

Als gemeente zetten we structureel flink in op dit onderwerp door de subsidiëring van verenigingen, de inzet van buurtsport en voorlichting over bijvoorbeeld dementie en langer thuis. Met de uitwerking van de opgave mens en zorg en het lokaal preventie akkoord hebben we de basis gelegd voor een doelgerichte meerjarige aanpak.

Inclusieve samenleving

Met het nieuwe Beleidskader Sociaal Domein stimuleren we de verbinding tussen buurtgenoten en wijkbewoners met het oog op signalering en netwerkontwikkeling. Het moet voor de inwoner ook gemakkelijker worden om initiatief te nemen.

In 2022 zijn initiatieven uit de samenleving zo goed mogelijk ondersteund. We stimuleren hiermee de verbinding tussen inwoners. Om dat structureel beter te kunnen doen is er meer aanwezigheid in de wijken en buurten nodig, evenals een nieuw subsidiebeleid. Beiden krijgen in 2023 verder handen en voeten. Met de invulling van de basisvoorziening welzijn geven we een impuls aan wijkgericht werken.

Eerder erbij en integrale ondersteuning

De derde doelstelling uit het Beleidskader betreft de verbinding tussen (met name) professionals: eerder, integraler en sneller. Dit gaat over heldere procesregie, informatie delen en expertise naar voren brengen in de keten waardoor preventie wordt gestimuleerd.

In 2022 is de inzet van procesregie gecontinueerd, evenals die van de wijk-GGD-er en POH-Jeugd. Deze vervullen een cruciale rol in de verbinding tussen professionals.In dit jaar is op veel vlakken een goede basis gelegd om deze verbindingen ook structureel te versterken en kennis meer preventief in te zetten. Voorbeelden daarvan liggen in de doorontwikkeling van de toegang, de invulling van de regiovisie jeugd en de invulling van het preventie akkoord.

Doelmatige inzet van middelen

Het Beleidskader Sociaal Domein gaat ook over verdeling van steeds schaarsere collectieve middelen. Waar wel en niet van te zijn, hoe te sturen en te investeren. Effectmeting en waar mogelijk de koek groter maken.

In 2022 is een volgende stap gezet in het integraler werken aan vraagstukken in het sociaal domein, en daarmee naar een effectievere inzet van middelen. Een voorbeeld daarvan is de subsidietender die is uitgevoerd voor de basisvoorziening welzijn waarbij integraliteit en doelgerichtheid moeten leiden tot een effectievere inzet van BCF-middelen. Met name op het gebied van jeugd is extra ingezet om kosten beheersbaar te houden.

Naast schaarsheid in financiele middelen bleek in 2022 krapte op de arbeidsmarkt steeds bepalender te gaan worden voor het wel of niet kunnen leveren van passende ondersteuning. Met het loket WIZ, klantmanagers en aanbieders zijn afspraken gemaakt om te waarborgen dat inwoners met de grootste zorgvraag prioriteit blijven houden.

Lokaal jeugdbeleid

In 2021 is gestart met het vormgeven van een nieuwe jeugdnota. De beleidsnota sociaal domein is hiervoor leidend. Door in te zetten op talentontwikkeling, participatie en een verbinding met lokale werkgevers wordt het jongerenwerk ingezet om ‘de weg naar meedoen’ vorm te geven.

In 2022 is er gestart met de opgave Mens & Zorg, waaronder een uitvoeringsplan met samenhangend, preventief lokaal jeugdbeleid. Het beleidskader Sociaal Domein is daarin leidend en talentontwikkeling, participatie en preventie zijn daarin belangrijke pijlers.

Dementievriendelijke Gemeente

In 2022 gaan we verder met de uitvoering van het door de raad vastgestelde Plan van Aanpak van het project Dementievriendelijke Gemeente (DVG). De in het plan opgenomen actiepunten dienen een bijdrage te leveren aan het vergroten van de bewustwording en kennis over dementie, mede door het inzetten van allerlei communicatie- instrumenten. Tevens vindt er in 2022 een eerste voortgangsevaluatie plaats van het project.

In 2022 is uitvoering gegeven aan het Plan van Aanpak van het project Dementievriendelijke Gemeente (DVG). Hiervoor zijn onder andere themabijeenkomsten georganiseerd om bewustwording over dementie te vergroten. Er heeft een voortgangsevaluatie plaatsgevonden over de werkwijze van de projectstructuur. Hieruit zijn enkele aanbevelingen naar voren gekomen met betrekking tot efficiënte samenwerkingen en overleggen. In 2023 zullen de actiepunten uit het plan van aanpak verder opgepakt worden.

Programma Langer thuis / ondersteuning vitaal ouder worden

Het Project Langer Thuis, waarmee mogelijk wordt gemaakt dat kwetsbare inwoners in onze gemeente zo lang mogelijk zelfstandig thuis blijven wonen, loopt ook in 2022 door. Onderdeel hiervan is het project ‘Ons Huis, ons thuis’ waarmee via brede woonadviesgesprekken en een Thuisscan een bijdrage wordt geleverd aan de bewustwording van met name ouderen.

Ook in 2022 is het project langer thuis voortgezet. Er zijn vanwege covid weinig brede woonadviesgesprekken gevoerd vanuit het project Ons Huis Ons Thuis. Medio 2022 is het besluit genomen om vanaf 2023 te stoppen met het project Ons Huis Ons Thuis. In overleg met de brede welzijnsorganisatie wordt bekeken op welke manier de beleidsdoelstellingen vanuit langer thuis bereikt kunnen worden.

Inzet op gezondheidspreventie

Afgelopen jaren is er door de coronacrisis minder gesport, is het sociale leven voor een deel stil komen te staan, is het stressniveau van jongeren verhoogd en voelen meer ouderen zich eenzaam. Hierdoor is het belang van een gezonde en sociale leefstijl gegroeid. Door in te zetten op een lokaal preventieakkoord, kan de gemeente Geertruidenberg aan de slag met gezondheidspreventie en bovenstaande thema’s.

Een lokaal preventieakkoord bevat concrete maatregelen om roken, overgewicht en overmatig alcoholgebruik tegen te gaan. Daarnaast biedt het ruimte om in te zetten op achterliggende problematiek zoals schulden, armoede en eenzaamheid. De inhoud va het preventieakkoord komt tot stand door de inzet van verschillende partijen, zoals de GGD, scholen, sportverenigingen en inwoners zelf, zodat het aansluit bij de lokale uitdagingen van gemeente Geertruidenberg. Vanuit het Rijk zijn er gelden beschikbaar gesteld om met een lokaal preventieakkoord aan de slag te gaan.

In 2022 is het preventieakkoord opgesteld en samengevoegd met het sportakkoord, tot een lokaal sport- en preventieakkoord. Bij het opstellen van het akkoord zijn lokale partijen als het onderwijs, sportverenigingen, maatschappelijke partners en de GGD en betrokken. Inhoudelijk richt het preventieakkoord zich op het terugdringen van roken, overgewicht en alcohol- en verslavingsproblematiek. Vanuit het Rijk ontvangen we vanaf 2023 middelen om in onze gemeente met het preventieakkoord aan de slag te gaan.

Beschermd Wonen

Met ingang van 1 januari 2022 is de decentralisatie van Beschermd Wonen (BW) een feit. Aan de voorbereiding hiervan is de laatste tijd de nodige aandacht besteed. Met de implementatie van de 'Koerswijzer Beschermd Wonen' zorgen we dat we op alle leefgebieden (o.a. wonen, financiële redzaamheid, gezondheid) voorbereid zijn op de zorg voor inwoners met een indicatie BW. De hiervoor door het Rijk beschikbaar gestelde middelen worden in een regionale begroting opgenomen. In 2020 zijn nadere afspraken gemaakt over de afbakening van de doelgroep Beschermd Wonen. Het gevolg van deze afbakening is dat een aantal cliënten, waarvan de zorgomvang over het algemeen zwaar is, onder werking van de ambulante Wmo gaan vallen.

Vanuit het Rijk is deze decentralisatie wederom uitgesteld naar 1 januari 2024. De voorbereiding heeft desondanks in 2022 niet stil gelegen. Op 16 december 2021 is de Gemeenschappelijke Regeling BW door uw Raad vastgesteld. Vanaf die datum wordt gewerkt aan het toegangsproces en het monitoringsinstrument, zodat we op 1 januari 2024 voorbereid met deze nieuwe taak kunnen starten.

Vrijwillige inzet

De gemeente heeft de wettelijke verplichting om burgers te ondersteunen bij het uitvoeren van hun vrijwilligerswerk. In 2022 zorgen we ervoor dat er een maatwerkaanbod is gerealiseerd voor vrijwilligers voor het volgen van cursussen en trainingen. Op die manier kan de gemeente ervoor zorgen dat vrijwilligers zich kunnen ontwikkelen in het uitvoeren van hun vrijwilligerstaak en dat zij zich hierin ondersteund voelen.

Cursussen en trainingen voor vrijwilligers worden al georganiseerd door de bestaande welzijnsorganisaties. In 2022 is het ontwikkelen van een maatwerkaanbod niet verder opgepakt door de subsidietender welzijn die werd uitgevoerd. We wilden hiermee wachten tot de brede welzijnsorganisatie is gestart. Het ontwikkelen van een maatwerkaanbod voor vrijwilligers is een van de ontwikkelpunten en dit nemen we mee in het werkplan voor de komende anderhalf jaar met Surplus Welzijn.

Multifunctionele Ontmoetingsplek (MOP)

In het Koningspark wordt een multifunctionele ontmoetingsplek (MOP) gerealiseerd waar buurtbewoners bij elkaar kunnen komen en bijvoorbeeld ook de mogelijkheid is (kleinschalig) een voordracht of optreden te geven. Daarnaast kan het een plek zijn waar jongeren bij elkaar komen en waar basisscholen natuureducatie geven. De MOP zal in de stijl van het Koningspark worden

vormgegeven. Om deze ontmoetingsplek in 2022 te realiseren wordt een investeringsbudget gevraagd.

In 2022 is de uitwerking van het plan voor de realisatie van de Multifunctionele Ontmoetingsplek (MOP) gemaakt. Er is tevens gewerkt aan de vergunningsaanvraag voor de MOP. In 2023 zal het vergunningentraject gestart worden. Afhankelijk van de ontwikkelingen, de vergunningsprocedure en de doorlooptijd, zal de MOP in 2023 gerealiseerd worden.

Integrale aanpak sociaal domein

In 2021 is een begin gemaakt aan de implementatie van integraal denken en werken binnen het sociaal domein met behulp van onder andere de brede toegang en de omgekeerde toets, met als doel om optimalisatie in de samenwerking te bevorderen en beter in te spelen op de behoeften van onze inwoners. In 2022 zal dit verder worden geïmplementeerd, doorontwikkeld en geëvalueerd. Onder andere zal de mogelijkheid tot het ontwikkelen van een integrale verordening sociaal domein worden onderzocht.

De brede toegang is gerealiseerd in de vorm van ons loket Werk, Inkomen en Zorg (WIZ). Verbreding van deze toegang met het lokale welzijnsveld wordt weer opgestart wanneer de overeenkomst met de nieuwe Welzijnspartner (Surplus) van kracht wordt. Ook de ontwikkeling van een integrale verordening sociaal domein wordt in 2023 opgestart.

Hulp bij schulden

In 2021 is in het kader van de gewijzigde Wet gemeentelijke schuldhulpverlening gestart met vroegsignalering van schulden. Door vroegsignalering te monitoren kunnen we veel leren over hoe vroegsignalering in de praktijk gaat, welk bereik per interventie wordt gerealiseerd en hoeveel inwoners daadwerkelijk hulp aanvaarden en ontvangen. Door kennis en ervaring te delen kan de aanpak van vroegsignalering steeds verder ontwikkeld en verfijnd worden. Deze ontwikkeling en verfijning van de dienstverlening op het gebied van de vroegsignalering van schulden zal in 2022 worden voortgezet.

De randvoorwaarden en systemen zijn ingericht op de nieuwe wet, en in 2022 gaan we hiermee echt het verschil maken voor inwoners van onze gemeente. Een nieuw beleidsplan schuldhulpverlening wordt vastgesteld eind 2021. De uitvoering zal plaats vinden in 2022. Daarnaast wordt de ondersteuning aan ondernemers met schulden verder vormgegeven. Wij verwachten vooralsnog met de bestaande budgetten uit te komen. Deze verwachting is echter onder voorbehoud; mocht als gevolg van economische ontwikkelingen door corona meer aanspraak worden gemaakt op schuldhulpverlening dan zou dit kunnen leiden tot hogere kosten. De afgelopen jaren zijn de budgetten voor schuldhulpverlening niet volledig verbruikt. Dit is de reden dat we het huidige budget willen behouden, en op dit moment nog niet naar beneden bijstellen.

We hebben het aantal aanvragen voor schuldhulpverlening in het jaar 2022 niet zien toenemen. Ook het aantal verwachte ZZP'ers met schuldenproblematiek bleef uit. We merken dat inwoners vooralsnog een drempel voelen richting overheidsinstellingen, waarbij men 'pas' aanklopt als er nood aan de man is en een schuldhulpverleningstraject onvermijdelijk. Wat betreft vroegsignalering hebben we deze extra wettelijke taak goed op de volgende manier kunnen oppakken.

Alle inwoners met betalingsachterstanden zijn benaderd en indien zij daar behoefte aan hadden ondersteund. Deze aanpak werpt zijn vruchten af. We worden vroegtijdig betrokken wanneer inwoners in de knel dreigen te komen en zetten vroegtijdige ondersteuning in. Het beleidsplan wat gepland was voor 2022 wordt in 2023 in de vorm van een uitvoeringskader 'Financiële zelfredzaamheid' gepresenteerd in de opgave mens en zorg en wordt de komende jaren verder geïmplementeerd in de werkwijze.

Uitwerking knelpuntennotitie Sociaal Domein Gemeentewinkel

Inleiding
Op 12 november 2020 heeft de raad voor het jaar 2021 incidenteel budget beschikbaar gesteld voor de onderstaande onderdelen. Tevens heeft de raad besloten bij de begrotingsbehandeling van 2022 een definitief besluit te nemen over de beschikbaar te stellen formatie voor die onderdelen. Het gaat daarbij om formatie voor het Loket, Schuldhulpverlening, Sociale Zaken en Inburgering. Dit is hieronder verder toegelicht.

Loket Werk, Inkomen en Zorg
Uit het visiedocument Naar een optimale toegang is als pilot tot 2022 het Loket Werk, Inkomen en Zorg voortgekomen met als doel multiproblematiek eerder te signaleren en integraal te behandelen waarbij de zorg voor de burger meer aan elkaar is verbonden en de ontschotting tussen de loketten en de samenwerking met onze partners wordt bevorderd. Vraagverheldering en procesregie zijn ondergebracht in het Loket. De vraagverhelderaars stellen de vraag achter de vraag en leiden de aanvragers naar het juiste loket of partner door.

De procesregisseurs worden zoveel als mogelijk ingezet om te voorkomen dat een zaak vastloopt en als een zaak toch is vastgelopen worden ze ingezet om de zaak weer in gang te zetten. Vanwege hun expertise worden ze echter ook steeds meer betrokken bij veiligheidsissues op het sociale vlak zoals bijvoorbeeld bij jeugd en verwarde personen. Maar ook is procesregie de verbindende schakel in de samenwerking met en integrale doorontwikkeling van het Loket met onze ketenpartners, bijvoorbeeld lokale huisartsen en GGZ en zorgen zij tevens voor de verbinding van de zorg en veiligheidspartners bij casuïstiek.

Voorgesteld wordt de huidig incidenteel toegekende 1,44 fte (52 uur per week) voor procesregie structureel te maken. Gedeeltelijke dekking (0,58 fte) kan gevonden worden uit de vacante functie van coördinator SWT. Voorgesteld wordt de tijdelijke functie van vraagverheldering van 0,5 fte uit te breiden. Reden hiervoor is dat de openstelling van het Loket 32 uur per week formatie vergt terwijl maar 18 uur per week beschikbaar is. De overige uren gaan ten koste van reguliere werkzaamheden binnen het sociaal domein die hierdoor teveel in de verdrukking komen. Uitbreiding naar (0,75 fte) 24 uur per week is nodig. In totaal is structureel nodig € 124.000 om de werkzaamheden voort te kunnen zetten van het Loket met onze in- en externe partners.

Schuldhulpverlening
Met de inwerkingtreding van de nieuwe Wet schuldhulpverlening op 1 januari 2021 zijn de taken toegenomen. Bovendien is vanwege een wetswijziging in het Burgerlijk Wetboek het adviesrecht in de loop van 2021 erbij gekomen. De wijziging van de wet nodigt gemeenten uit om tot een veelomvattende aanpak te komen en beschermingsbewind integraal onderdeel uit te laten maken van de lokale keten van het schuldendomein. De verwachting is dat de huidige incidenteel toegekende 0,5 fte toereikend is om de genoemde taken te verrichten. In totaal is structureel € 39.000 nodig om de werkzaamheden te kunnen voortzetten.

Sociale Zaken
De behandeling van bezwaar-, beroepszaken en voorlopige voorzieningen is aan wettelijke procedures en termijnen gebonden en vereisen een grote mate van zorgvuldigheid. Daarnaast heeft de wetgever de Participatiewet strak ingeregeld. Waar mogelijk wordt mediation toegepast en wordt steeds vaker de grenzen opgezocht van wetgeving zodat meer in de geest van de wet gewerkt gaat worden in plaats van strikt volgens de letter van de wet. Ook is er steeds vaker is er sprake van een advocaat, waardoor de procedures vaak formeler verlopen en juridiseren. Al enkele jaren vindt op deze functie van juridisch kwaliteitsmedewerker incidentele urenuitbreiding plaats, zo ook in 2021. Bovendien moet een back-up geborgd zijn. Voorgesteld wordt tot structurele urenuitbreiding over te gaan van 0,17 fte. In totaal is structureel € 13.000 nodig om de werkzaamheden voort te kunnen zetten.

Wet Inburgering
Met de inwerkingtreding van deze nieuwe wet op 1 juli 2021 hebben gemeenten een belangrijke rol gekregen omdat zij het dichtst bij de inburgeraars staan en het maatwerk kunnen leveren dat nodig is. Gemeenten hebben voortaan de regierol en moeten de asielstatushouders die bijstand ontvangen ontzorgen door de vaste lasten voor hen de eerste zes maanden te betalen. Maar ook moet er een brede intake plaatsvinden, moet er bij elke inburgeraar een Participatie en Inburgeringsplan worden gemaakt en moeten we Leerroutes en taallessen inkopen en aanbieden. Aan de andere kant geldt dat indien Inburgeraars zich onvoldoende inzetten, zij vaker en sneller dan in het huidige stelsel te maken krijgen met sancties, zoals een boete. De verwachting is dat de huidige incidenteel toegekende 0,5 fte toereikend is voor de genoemde taken. In totaal is structureel € 39.000 nodig om de werkzaamheden uit te kunnen voeren. De dekking wordt gevonden binnen het budget dat de landelijke overheid heeft verstrekt voor de toegenomen taken van deze nieuwe wet.

Loket Werk, Inkomen, Zorg
Met de beschikbaar gestelde formatie zijn de werkzaamheden uitgevoerd die beschreven staan in de ‘Evaluatie Naar een Optimale Toegang’ die bij de begrotingsbehandeling van 12 november 2020 is vastgesteld. Via vraagverheldering wordt de vraag doorgeleid naar het juiste loket of partner en procesregie wordt eerder betrokken bij casuïstiek die dreigt vast te lopen of vastgelopen is, waarna met in- en externe partners gezocht wordt naar maatwerk voor onze inwoners.

Schuldhulpverlening
In 2022 hebben we de taken die de nieuwe wetgeving op het gebied van schuldhulpverlening voorschrijft uitgevoerd. Zo hebben we bijvoorbeeld contact opgenomen met alle inwoners waarvan betalingsachterstanden op het gebied van gas/water/licht, huur of zorgverzekering bij ons werden gemeld in het kader van vroegsignalering van schulden. Daarnaast hebben we gebruik gemaakt van het adviesrecht bij schuldenbewind.

Sociale zaken
De ontwikkeling om meer in de geest van de wet, dan volgens de letter van de wet te handelen, wordt steeds breder binnen de afdeling gevolgd. Daar waar mogelijk wordt de ruimte in de wetgeving opgezocht om beter invulling geven aan het begrip maatwerk en een optimaal resultaat voor de inwoner. We zien dat de trend om vaker een advocaat in te zetten bij procedures stabiliseert. De urenuitbreiding met 0,17 fte van de juridisch kwaliteitsmedewerker, die in 2022 heeft plaatsgevonden, maakt dat we binnen de gestelde termijnen de bezwaar- en beroepsprocedures kunnen afhandelen.

Daarnaast zien we dat het tempo waarop landelijke wet- en regelgeving wijzigt toeneemt en implementatietermijnen kort zijn. De werkdruk op de afdeling blijft als gevolg van de energietoeslag, wijzigingen in de Participatiewet en andere regelgeving onverminderd hoog. Vacatures zijn als gevolg van de krappe arbeidsmarkt erg lastig te vervullen. Hetgeen de uitvoering verder onder druk zet. Desalniettemin is de afdeling erin geslaagd om in 2022 de energietoeslag snel te implementeren en is meer dan 90% van de doelgroep bereikt.

Inburgering
De eerste inburgeraars die vallen onder de nieuwe wet inburgering zijn in 2022 in onze gemeente komen wonen. Zij worden financieel ontzorgd en intensief begeleid door de regisseurs inburgering. Zo nemen zij de brede intake af, stellen het participatie en inburgeringsplan op en melden de inburgeraars aan bij de taalschool. Dit proces wordt regelmatig geëvalueerd, gezien de wetgeving nieuw is en een lerend stelsel is, en indien nodig aangescherpt.

Project Individuele Trajectbegeleiding Drugsgebruikers (PITD)

In 2021 is een pilot gestart met de inzet van een PITD-medewerker vanuit Novadic-Kentron. Het doel van dit project is om jongeren die door drugsgebruik in de problemen zitten of dreigen te komen, zo snel mogelijk in beeld te krijgen en met hen in gesprek te gaan. Hoe sneller dat gebeurt, hoe groter de kans dat we ernstige problemen kunnen voorkomen of deze succesvol kunnen behandelen. Helaas zijn er niet voldoende resultaten behaald. Daarom zal de pilot niet worden voortgezet.

De noodzaak om drugs gerelateerde hulpverlening op een of andere wijze dicht bij de jongeren te brengen, blijft echter bestaan. Er is in onze gemeente namelijk wel sprake van drugsproblematiek onder jongeren. Daarom zal bekeken worden op welke manier toch aan trajectbegeleiding gedaan kan worden, binnen de huidige contracten met zorgaanbieders.

In 2022 is het preventieakkoord opgesteld in de gemeente. Dit is een aanvulling op het sportakkoord, waarbij de focus ligt op de aanpak van overgewicht, roken én alcohol/ verslavingsproblematiek. Door de stuurgroep van het sport-preventieakkoord wordt bekeken welke interventies ingezet worden. In de stuurgroep zijn verenigingen, maatschappelijk organisaties, de GGD en het onderwijs vertegenwoordigd.

Inzet Wijk -GGD'er

In 2020 heeft er met steun van een subsidie van ZonMW een pilot gedraaid waarbij een wijk- ggd- ‘er werd ingezet voor ondersteuning van inwoners met psychosociale problematiek. Vanwege het succes hiervan is besloten deze pilot in 2021 op eigen kosten met een jaar te verlengen. Inmiddels is deze functie niet meer weg te denken uit onze gemeente en wordt een structurele inzet geadviseerd. Wij bekostigen deze inzet vanuit de reguliere budgetten.

Het advies voor structurele inzet van de Wijk-ggd 'er vanaf 2022 werd, om begrotingstechnische redenen niet gehonoreerd. Desondanks heeft zij haar werk ook in 2022 voort kunnen zetten, dit tot algehele tevredenheid. Zoals het er nu naar uit ziet zal deze functie vanaf 2023 wel (financieel) geborgd zijn.

Praktijkondersteuner huisartsen jeugd (POH J)

Evaluatie van de pilot POH-jeugd 2018-2020 heeft plaatsgevonden en er toe geleid dat de pilot in 2021 is verlengd. Uit de eindevaluatie is gebleken dat de inzet van de POH-jeugd zowel kwalitatief als financieel effect sorteert. We zijn voornemens om per 2022 de POH-jeugd voort te zetten. De effectiviteit van de POH-jeugd wordt ook bevestigd in het AEF-rapport en het Rijk heeft met de extra Rijksbijdrage jeugd ook het belang van de versteviging van deze functie benadrukt. Bekostiging van structurele inzet POH-jeugd wordt dan ook meegenomen in de besteding budget extra middelen Jeugdhulp. Door de structurele inbedding van een fulltime POH-jeugd wordt verwacht dat minder dure zorg hoeft te worden aangewend, waardoor een structurele besparing op de kosten voor jeugdhulp kan worden bewerkstelligd.

De fulltime Praktijkondersteuner jeugd (POH jeugd) in 2022 kwam aanvankelijk wat traag op gang. Daarbij duurde het even voor huisartsen daadwerkelijk ook meer gingen verwijzen naar de POH jeugd. Door in te zetten op kennismaking en huisvesting binnen de huisartsenpraktijken zien we met name in het 4e kwartaal een flinke groei van verwijzingen van huisartsen naar de POH Jeugd. Deze kan de jeugdigen vaak zelf helpen zodat specialistische jeugdzorg wordt voorkomen. Wanneer de POH Jeugd zelf niet kan helpen kan middels vraagverduidelijking de jeugdige gerichter worden verwezen.

Regionale expertise netwerk

Jeugdregio's richten op regionaal niveau een expertise netwerk in (wettelijke verplichting), waarmee elk kind snel passende hulp krijgt, ongeacht de complexiteit van de zorgvraag en wachtlijsten bij aanbieders (instellingen en vrijgevestigde). De regio WBO bekijkt de mogelijkheid om dit te koppelen aan Jeugdadviesteam. Er is voor dit project een implementatiesubsidie aangevraagd. Het instellen van een regionaal expertise netwerk is een (extra) opdracht vanuit het Rijk, waarvoor de extra jeugdgelden aan gemeenten ter beschikking zijn gesteld. De structurele kosten zijn nog niet in beeld.

Het project regionale expertise netwerk is in 2022 ongewijzigd gecontinueerd.

Voorzieningen Jeugdhulp

Na de decentralisatie van jeugdhulp in 2015 is gewerkt aan de inrichting van het lokale en regionale zorglandschap. Sinds enkele jaren wordt gewerkt aan de transformatie van de jeugdhulp. Lokaal heeft dat, mede door de tekorten in voorgaande jaren, geleid tot het opstellen en uitvoeren van een lokaal uitvoeringsplan. In het vastgestelde Lokale uitvoeringsplan staan meerdere projecten opgenomen en zijn enerzijds gericht op de transformatieopdracht en dat verder op te pakken. Anderzijds hebben een aantal projecten de insteek om de kosten voor jeugdhulp beter beheersbaar te maken, zonder in te boeten op kwaliteit van de hulpverlening. Uit verschillende evaluatiemomenten in 2021 is gebleken dat de maatregelen effect sorteren. In 2022 wordt dit verder opgepakt. Geconcludeerd wordt dat de lokale uitvoeringsmaatregelen een positief effect hebben op de eerder opgelegde taakstelling.

Daarnaast zijn er echter een flink aantal ontwikkelingen binnen het jeugddomein die nadelig zijn voor de uiteindelijke kosten van niet vrij toegankelijke jeugdhulp (inkoop WBO). Naast het toegenomen aantal zorgvragen en instromers zijn de volgende zaken nadelig voor het jeugdhulpbudget gebleken. Zo heeft Corona aantoonbaar gezorgd voor uitgestelde hulpvragen. Hetgeen heeft geresulteerd in het uiteindelijk inzetten van duurdere zorg.

Ook de wachtlijsten binnen de jeugdbeschermingsketen, de raad voor de kinderbescherming en de (specialistische) GGZ-instellingen zorgen voor extra kosten binnen de jeugdhulp. Om deze zaken op te lossen stelt het Rijk vanaf 2022 extra middelen ter beschikking aan gemeenten. Daarom wordt er in de komende twee jaar van deze middelen extra capaciteit ingezet bij het CJG. Enerzijds om de wachtlijsten op te lossen die zijn ontstaan door de hoge druk in de gehele jeugdketen, anderzijds om de poortwachtersfunctie van het CJG te versterken. Dit gebeurt onder andere door extra inzet te plegen via het CJG op het onderwijs, om bevoegdheden en verantwoordelijkheden zuiver weg te zetten voor alle betrokken partijen. Daarnaast is er ook budget gereserveerd voor meer preventieve activiteiten. Verwacht wordt dat al deze inzet uiteindelijk zal leiden tot een daling van de kosten in de jeugdhulp. Omdat de te verwachte overschrijding op de jeugdhulpbudgetten in 2021 gedeeltelijk incidenteel van aard lijken en de gemeente (financiële) handvatten krijgen de knelpunten op te lossen wordt voorgesteld om de extra opgevoerde kosten jeugdhulp in de komende jaren af te bouwen met een daling gelijk aan de kortingen die het Rijk doorvoert op de extra budgetten.

Zoals gesteld gaat de extra Rijksbijdrage daarnaast gepaard met een aantal opdrachten. Een ervan is reeds financieel opgevoerd in deze begroting, te weten de extra inzet van de POH-jeugd. De andere opdrachten betreffen het instellen van een regionaal expertteam jeugd en het vormgeven van de norm van opdrachtgeverschap. Die laatste schrijft voor dat regio's zich ontwikkelen tot een gemeenschappelijke regeling. Op dit moment wordt een eerste aanzet gemaakt om de kosten hiervan te kwantificeren
en inzichtelijk te krijgen.

Het lokale uitvoeringsplan jeugdhulp heeft in 2022 de focus aangebracht voor een viertal projecten:

1. **Samenwerking met huisartsen**
   Huisartsen vormen een grote verwijzer naar jeugdhulp. Het is daarom belangrijk dat ook zij zich scharen achter de uitgangspunten van de regiovisie. In 2022 heeft drie keer een verwijzersoverleg jeugdhulp plaatsgevonden. De deelname van huisartsen is beperkt zodat we i.s.m. Zorroo (POH-jeugd) en het CJG een andere benadering zoeken. Hiervoor worden bezoeken afgelegd. Daarnaast hebben we i.s.m. met de huisartsen gewerkt aan een stroomschema voor de inzet van jeugdhulp waarin de taken en momenten van doorverwijzing zijn beschreven.
2. **Samenwerking met onderwijs**
   In 2022 hebben de schoolbesturen een samenwerkingsovereenkomst ondertekend om in 2022 en 2023 samen met het CJG in te zetten op:
   - Ondersteuning en zichtbaarheid op scholen
   - Consultatie en advies
   - Informatie en voorlichting
   - Hanteren Meldcode kindermishandeling.

   De eerste twee punten zijn inmiddels succesvol ingebed. In 2023 wordt vooral ingezet op de volgende twee punten:
3. **Data analyse**
   Samen met jeugdhulpregio WBO is ingezet op het verbeteren van het dashboard. Lokaal hebben we een aanzet gemaakt tot een managementrapportage die inzage geeft in de cijfers achter het financiële kwartaaloverzicht inzet jeugdhulp.
4. **Inzet vrijwilligers**
   In september is het project buurtgezinnen van start gegaan in onze gemeente. Dit project koppelt vraaggezinnen aan steungezinnen. Hierdoor kunnen gezinnen/kinderen waarmee het even minder goed gaat steun en ontlasting krijgen en hun netwerk vergroten. Hiermee blijven problemen klein en kan jeugdzorg worden voorkomen. Natuurlijk moet het project

eerst bekendheid krijgen en vraag- en steunouders vinden. In 2022 is al een eerste koppeling gemaakt.

Woonplaatsbeginsel

Het woonplaatsbeginsel in de Jeugdwet regelt welke gemeente financieel verantwoordelijk is voor de jeugdhulp. Omdat het vaak moeilijk is om te bepalen welke gemeente verantwoordelijk is, gaat het woonplaatsbeginsel wettelijk veranderen. Per 1 januari 2022 wordt het nieuwe woonplaatsbeginsel voor de Jeugdwet van kracht. Op dit moment is de verantwoordelijke gemeente in beginsel de gemeente waar de ouder met gezag woont.

Het nieuwe woonplaatsbeginsel kent als woonplaats van een jeugdige de gemeente waar de jeugdige stond ingeschreven direct voorafgaand aan de zorg met verblijf. Voor ambulante zorg is dat dus de gemeente waar de jeugdige staat ingeschreven. Naar verwachting heeft dit financiële consequenties. Op dit moment is de omvang van deze consequenties echter nog niet inzichtelijk. Het Rijk heeft, separaat van de extra jeugdbudgetten, een aanvullend budget ter beschikking gesteld voor de effecten en het inregelen van het woonplaatsbeginsel. Gestreefd wordt om de effecten op te vangen binnen het budget wat het Rijk daarvoor beschikbaar heeft gesteld.

De gevolgen van het nieuwe woonplaatsbeginsel zijn inmiddels afgerond. Voor de gemeente Geertruidenberg zijn 21 jeugdigen overgedragen aan een andere gemeente. De gemeente Geertruidenberg is verantwoordelijk geworden voor in totaal 23 nieuwe jeugdigen.

Norm voor Opdrachtgeverschap

Met de Norm voor Opdrachtgeverschap spreken gemeenten zich collectief uit dat en hoe ze op regionaal niveau (jeugdhulpregio West-Brabant Oost) willen samenwerken. Op dit moment wordt een wetswijziging voorbereid. Hierin staat naar verwachting als een van de belangrijkste zaken de verplichting opgenomen tot het oprichten van een regionale entiteit als bedoeld in de WGR (wet gemeenschappelijke regelingen) voor de regionale inkoop en de bovenregionale afstemming.

Met de Norm voor Opdrachtgeverschap spreken gemeenten zich collectief uit dat en hoe ze willen samenwerken op het gebied van jeugdhulp. Alle jeugdhulpregio's hebben de opdracht gekregen een regionale visie op de jeugdhulp vast te stellen. Deze regiovisie is in 2022 vastgesteld door alle 5 de gemeenten in de regio WBO. In 2022 is ook een plan van aanpak opgesteld over de Governance. Hier wordt in 2023 een vervolg aan gegeven.

WMO-voorzieningen

Ook in 2022 krijgt iedereen de zorg die nodig is. In het kader van het vastgestelde kostenbeheersingsplan kijken we wel of – daar waar dat kan en verantwoord is – we een lichter vorm van zorg aan kunnen bieden. Ook zullen we daar waar mogelijk een beroep doen op het voorliggend veld en het eigen netwerk.

In 2022 is weer een groter beroep gedaan op de huishoudelijke ondersteuning. Dit conform de verwachting na invoering van het abonnementstarief. Het beroep op de overige Wmo-voorzieningen (begeleiding, vervoer, hulpmiddelen en woningaanpassingen) is redelijk stabiel gebleven. We zien in

2022 dan ook geen noemenswaardige overschrijding van de begroting.

Jeugdactiviteiten

In 2021 zijn er vanuit het Rijk eenmalig extra middelen beschikbaar gesteld om activiteiten voor en met jongeren te organiseren (‘Jeugd aan zet’). Met deze middelen zijn diverse activiteiten voor en door jongeren georganiseerd en daarmee zijn ook de contacten tussen bijvoorbeeld het jongerenwerk, buurtsportcoach en de sportverenigingen versterkt. In 2022 wordt dit voortgezet.

In 2022 is de focus gelegd op de samenwerking met het Dongemond college en het creëren van een plek waar jongeren dagelijks terecht kunnen om elkaar te ontmoeten. De jongerenwerker is daarom vaker op het Dongemond te vinden en in 2022 is het jongerencentrum 2Gether gerealiseerd aan het Schoolpadje in Raamsdonksveer. Op deze plek ontmoeten jongeren elkaar en worden er door verschillende organisaties activiteiten georganiseerd, waaronder door de buurtsportcoaches.

Jeugdwerkloosheid

In 2022 zal er extra worden ingezet op de bestrijding van jeugdwerkloosheid. Jongeren blijken zwaar getroffen door de coronacrisis en de Rijksoverheid heeft het bestrijden van jeugdwerkloosheid als speerpunt benoemd. Dit onderwerp zal worden opgepakt in samenwerking met de regio.

In 2022 heeft het rijk ingezet op de bestrijding van jeugdwerkloosheid. In onze regio is via het programma ‘Regio West Brabant werkt met Talent’ ingezet op het benutten van talenten, overbruggen van belemmeringen, het stimuleren van scholing, creëren van stageplaatsen en het bieden van een kansrijke start aan kwetsbare jongeren. Ook is er een programma gestart met het Werkgeversservicepunt en de PRO/VSO scholen om jongeren te begeleiden bij de overgang naar de arbeidsmarkt.

5.2 Beleidsindicatoren

Tabel Beleidsindicatoren

Onderstaande tabel bevat de Beleidsindicatoren van Programma 5, Mens, Zorg en Inkomen

Beleidsincatoren Programma 5							
Nr.	**Taakveld**	**Naam indicator**	**Jaar**	**Waarde**	**Eenheid**	**Bron**	**Opmerking**
21.	6. Sociaal domein	Banen	2021	654,0	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 – 65 jaar	LISA	Cijfers CBS en Waar staat je gemeente.
22.	6. Sociaal domein	Jongeren met een delict voor de rechter	2021	1	% 12 t/m 21 jarigen	Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel	Verwey Jonker gewijzigd in CBS als bron
23.	6. Sociaal domein	Kinderen in uitkeringsgezin	2021	4	% kinderen tot 18 jaar	Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel	
24.	6. Sociaal domein	Netto arbeidsparticipatie	2022	74,6	% van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking	CBS	
26.	6. Sociaal domein	Werkloze jongeren	2021	1	% 16 t/m 22 jarigen	Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel	Cijfers CBS en Waar staat je gemeente
27.	6. Sociaal domein	Personen met een bijstandsuitkering	2021	232	Aantal per 10.000 inwoners	CBS	Cijfers CBS en Waar staat je gemeente
28.	6. Sociaal domein	Lopende re-integratievoorzieningen	Q2 2022	86	Aantal per 10.000 inwoners van 15 – 64 jaar	CBS	Cijfers CBS en Waar staat je gemeente zijn incidenteel afwijkend
29.	6. Sociaal domein	Jongeren met jeugdhulp	2022	13,6	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS	
30.	6. Sociaal domein	Jongeren met jeugdbescherming	2022	0,7	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS	
31.	6. Sociaal domein	Jongeren met jeugdreclassering		Onbekend	% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	CBS	
32.	6. Sociaal domein	Cliënten met een maatwerkarrangement WMO	Q2 2022	930	Aantal per 10.000 inwoners	GMSD	

5.3 Wat heeft het gekost?

Wat heeft het gekost?

Programma 5 Mens, Zorg en Inkomen (bedragen x € 1.000)

Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten

	Jaarrekening 2021	Begroting 2022	Begroting na wijziging 2022	Jaarrekening 2022	Verschil Begroting / Rekening 2022
Lasten	25.386	24.672	30.444	29.912	532
Baten	-5.924	-5.534	-8.462	-7.250	-1.212
Saldo	**19.462**	**19.138**	**21.982**	**22.662**	**-680**

Resultaat bestemming

	Jaarrekening 2021	Begroting 2022	Begroting na wijziging 2022	Jaarrekening 2022	Verschil Begroting / Rekening 2022
Lasten	500	0	765	0	765
Baten	-50	-13	-113	-113	0
Saldo	**450**	**-13**	**652**	**-113**	**765**

Gerealiseerd resultaat

	Jaarrekening 2021	Begroting 2022	Begroting na wijziging 2022	Jaarrekening 2022	Verschil Begroting / Rekening 2022
Lasten	25.886	24.672	31.209	29.912	1.297
Baten	-5.974	-5.547	-8.575	-7.363	-1.212
Saldo	**19.912**	**19.125**	**22.634**	**22.549**	**85**

5.4 Verbonden partijen

Verbonden partijen

In dit programma zijn de bijdragen aan de volgende gemeenschappelijke regelingen opgenomen:

- Regio West Brabant
- Mid-Zuid
- CJG

Informatie over deze regelingen kunt u vinden in de paragraaf F Verbonden Partijen.

5.5 Risico's

Toename jeugdhulp aantallen en/of complexere (duurdere) vormen

De kosten op het jeugddomein blijven zorgelijk, niet alleen de zorgen rondom de jeugdhulpaanbieders en indexatie van kosten, maar ook de instroom. In 2022 is meer ingezet op preventieve vormen van jeugdhulp, onder andere door de inzet van de Praktijkondersteuner Jeugd, maar ook door de start van het project om jeugdprofessionals op scholen in te zetten om instroom op een later moment in de jeugdhulp te voorkomen. Ook is mogelijk dat de instroom in jeugdhulp wordt verklaard door de mentale gevolgen van de coronacrisis.

Een stijging van het aantal bijstandsgerechtigden of een toename van aanvragen voor bijzondere bijstand

Het aantal bijstandsgerechtigden is in 2022 vrijwel gelijk aan de voorgaande jaren. Voor de bijzondere bijstand zagen we de uitgaven toenemen. Zowel het aantal aanvragen nam toe, als de hoogte van de bedragen per aanvraag. Reden hiervoor is een toename van onder andere het aantal statushouders, hoge tandartskosten en meer aanvragen kinderopvang ivm sociaal medische indicatie.

Toename aanvragen WMO/ aantal voorzieningen per inwoner

De toenemende vergrijzing zorgt ook voor een toenemend beroep op Wmo-voorzieningen. Dit zorgt voor hogere uitgaven, welke stijgende lijn de laatste jaren goed zichtbaar is. Hierbij is nu ook het personeelstekort een factor van betekenis geworden. Het is de vraag of er de komende periode voldoende personeel zal zijn voor deze groeiende vraag naar ondersteuning.

Tekort op exploitatie WSW (Midzuid).

Ondanks dat MidZuid in 2022 een flinke bezuiniging heeft gerealiseerd, hebben de hoge inflatie, gestegen energieprijzen en loonstijgingen tot een negatief resultaat bij MidZuid geleid. De verwachting is dat MidZuid een paar jaar nodig zal hebben om weer een sluitende begroting te realiseren. Daarbij zet de uitstroom van de Sw-medewerkers de resultaten verder onder druk, omdat de rijksmiddelen voor de medewerkers die instromen bij MidZuid (Beschut werk en Participatiewet) lager zijn. Komende twee jaar worden de verliezen ten laste gebracht van de algemene reserve van MidZuid.

Fraude door clienten

In 2022 is na de corona periode en de daarop volgende vluchtelingencrisis, waarin de fraudepreventiemedewerker een rol had, weer ingezet op fraudepreventie. Gezien de achterstand die was opgelopen door de corona periode hebben we keuzes moeten maken met betrekking tot de fraudemeldingen die zijn blijven liggen. De meldingen zijn afgewogen en onderzoeken zijn weer opgepakt.

5.6 Voortgang investeringen

Voortgang investeringen

Binnen programma 5 Mens, Zorg en Inkomen zijn er geen investeringen in het investeringsplan 2022 opgenomen of investeringen in het boekjaar 2022 separaat door de gemeenteraad besloten.

Programma 6 Gemeentelijke gebouwen, Monumenten, Kunst en Cultuur

6.1 Wat wilden we bereiken en wat hebben we ervoor gedaan?

Monumenten/erfgoed

Het opstellen van nieuw welstandsbeleid is gepland in 2022. Verder zetten we de uitvoering van de Erfgoednota (2016) en de Nota archeologie (2017) voort. We gaan verder met het inventariseren, waarderen en beschermen van erfgoed en het in beeld brengen van de lokale historische karakteristieken.

Vanwege andere prioriteiten kon het traject voor het evalueren en opstellen van nieuw welstandsbeleid niet gestart worden in 2022. Zoals in 2022 is aangegeven, is dit traject nu gepland in 2023.
Wat betreft de uitvoering van erfgoed- en archeologiebeleid verwijzen we naar de tekst over Monumenten/erfgoed in dit jaarverslag.

Onderzoek naar Maakplaats

Er wordt samen met Theek 5 en Onderwijs Techniek Geertruidenberg onderzocht of het mogelijk is om een Maakplaats te realiseren in de gemeente Geertruidenberg. In een maakplaats wordt een vraagstuk of een verhaal door kinderen uitgewerkt en omgezet naar een product dat door middel van programmeren en moderne maaktechnieken (o.a. lasersnijden en 3D-printing) wordt gemaakt. Via het onderwijs, waar techniek binnen het curriculum vanaf 2020 een verplicht onderdeel is, en programmering die voor iedereen toegankelijk is kan iedereen op een laagdrempelige manier kennis maken met deze hedendaagse technieken.

Theek5 heeft de activiteiten en mogelijkheden van haar Ontdeklab (de naam voor de maakplaats) in 2022 verder uitgebreid. Kinderen van groep 6 t/m 8 konden zich inschrijven voor allerlei activiteiten op het gebied van techniek en programmeren. Het plan was om in 2022 ook inloopmomenten te creëren voor het Ontdeklab, zodat kinderen onder begeleiding aan eigen projecten konden werken. Dit is door corona nog niet gelukt; Theek 5 had door corona andere prioriteiten en het vinden van vrijwilligers werd extra lastig. De inloopmomenten staan voor de toekomst nog wel op de planning.

Culturele infrastructuur

De culturele infrastructuur wordt op structurele manier ondersteund door bijvoorbeeld subsidies aan culturele instellingen en het inzetten van Sjors creatief waarbij kinderen kennis kunnen maken met cultureel aanbod. Met de scholen en Theek 5 wordt gewerkt aan cultuureducatie tijdens schooltijd via het provinciale programma Cultuureducatie met Kwaliteit.

Sjors Creatief is in 2022 doorgegaan, in sommige gevallen in aangepaste vorm vanwege de toen geldende corona maatregelen, maar het was net als voorgaande jaren een succes. Basisschoolleerlingen hebben kennis kunnen maken met kunst en cultuur. Lokale aanbieders konden

hun bedrijf of organisatie en hun aanbod presenteren.
Cultuureducatie met Kwaliteit is in 2022 uitgevoerd door de intermediair die in dienst is bij Theek 5. Zij heeft weer contact gehad met alle basisscholen en hen geholpen om cultuureducatie permanent in te bedden in hun curriculum.

Accommodatiebeleid

Het in 2016 vastgestelde accommodatiebeleid is mogelijk aan herijking toe. Eind 2021 wordt gestart met een onderzoek naar het vastgoedbeleid, gebouwenbeheer én accommodatiebeleid van de gemeente Geertruidenberg. Hieruit volgt een plan van aanpak voor de gemeentelijke organisatie. Indien nodig zal ten behoeve van de uitvoering van dit plan van aanpak een voorstel aan uw raad gedaan worden.

Momenteel is er binnen de begroting geen ruimte om in de dagelijkse praktijk uitvoering te kunnen geven aan het bestaande accommodatiebeleid. Voorgesteld wordt dan ook om een klein werkbudget te creëren van € 5.000, om zodoende uitvoering te kunnen geven aan het bestaande beleid. Hierbij kan gedacht worden aan kosten die te maken hebben met bijvoorbeeld de verkoop en aankoop van gebouwen, en andere kleine advieskosten. Dergelijke verschuivingen in gemeentelijk vastgoed en vastgoed en accommodatie(-beleid) gerelateerde vraagstukken komen op regelmatige basis voor, waardoor begrotingsruimte voor deze zaken vereist is.

In 2022 heeft een onderzoek plaatsgevonden naar het vastgoedbeleid, gebouwenbeheer en accommodatiebeleid. Op basis van de conclusies daarvan is door middel van inhuur gewerkt aan de meest dringende knelpunten. Tegelijkertijd heeft er een onderzoek plaatsgevonden naar de mogelijke oprichting van een sportbedrijf in combinatie met vastgoed. De uitkomsten van dit onderzoek zijn gepresenteerd aan de raad en worden concreter uitgewerkt in 2023.

In 2022 is, mede door de eerder genoemde onderzoeken, geen gebruik gemaakt van het beschikbare werkbudget van € 5.000 t.b.v. overige advies-, onderzoeks- en taxatievraagstukken en -rapporten.

Monumenten / erfgoed

We zetten de uitvoering van de Erfgoednota (2016) en de Nota archeologie (2017) voort. We gaan verder met het inventariseren, waarderen en beschermen van erfgoed en het in beeld brengen van de lokale historische karakteristieken.

Eind 2022 is een raadsinformatiebrief verzonden over de evaluaties van erfgoedbeleid, archeologiebeleid en de uitvoering ervan. De volgende acties zijn in 2022 bij voorrang opgepakt:

- Het gebied aan/rond het Kerkplein is aangewezen als beschermd dorpsgezicht;

- Najaar 2022 is gestart met de procedure voor aanwijzing van een deel (21) van de circa 60 nog aan te wijzen gemeentelijke monumenten;

- Twee verordeningen zijn aangepast vanwege de Omgevingswet: de Erfgoedverordening en de Verordening op de Commissie ruimtelijke kwaliteit.

600 jaar Elisabethsvloed

In 2021 en 2022 wordt 600 jaar Elisabethsvloed herdacht. Voor de gemeente Geertruidenberg heeft deze gebeurtenis grote impact gehad, onder andere omdat de Biesbosch hierdoor ontstaan is. Verschillende lokale partijen organiseren activiteiten in dit kader. Vanuit de gemeente Geertruidenberg wordt gezorgd voor overkoepelende communicatie en een link met activiteiten in de Biesboschregio. Hierbij wordt actief samengewerkt met de gemeenten Drimmelen en Altena en het Biesbosch Museumeiland.

In 2022 is de herdenking van 600 jaar Elisabethvloed afgerond. De afstemming tussen en gezamenlijke inzet van verschillende partners in de brede Biesboschregio is een goede basis om ook in de toekomst meer samen te werken.

Uitvoering duurzaamheidsprogramma

Verduurzamingsaanpak gemeentelijke kantoorpanden
Uiterlijk 01-01-2023 moeten kantoorpanden in Nederland energielabel C hebben. Voor onze panden is dat het gemeentehuis. Een energiemaatwerkadvies is opgeleverd. Daarin kijken we welke maatregelen leiden tot minimaal label C en wat de terugverdientermijnen van de maatregelen zijn. Zo kunnen we de kosten spreiden over meerdere jaren en kunnen in het gunstigste geval de kapitaalslasten gedekt worden door de besparing op energie. De maatregelen zullen gedurende 2022 worden uitgevoerd.

Op dit moment is het energielabel E (via de nieuwe methodiek gemeten). Het energiemaatwerkadvies schrijft maatregelen voor om tot minimaal energielabel C te komen; namelijk het vervangen van alle verlichting voor Ledlampen en het vervangen van de luchtbehandelingskast. Totale kosten worden geschat op € 92.000. Het is wettelijk verplicht om voor 01-01-2023 minimaal energielabel C te hebben. We zullen aankomend jaar dus in ieder geval deze maatregelen moeten nemen. Eén voordeel daarbij, is dat we de kosten voor de maatregelen binnen 8,5 jaar terugverdienen. Dit omdat we minder energie gaan verbruiken.

De volgende deadline qua verduurzaming is 2030. Alle kantoorpanden moeten vóór 01-01-2030 minimaal energielabel A hebben. Ook dit hebben we meegenomen in het energiemaatwerkadvies. Om dat te bereiken komen bovenop het vervangen van de verlichting en de luchtbehandelingskast het plaatsen van zonnepanelen op het platte dak en het isoleren van een deel van het dak of de kruipruimte. De extra kosten om van label C tot label A te komen, worden geschat op € 124.000. Ook deze kosten verdienen we binnen een aanzienlijke tijd terug; binnen 13 jaar. Totaal komen de kosten dan tot 2030 op € 216.000.

Voor deze begroting nemen we het bedrag om tot label C te komen à € 92.000 op. Deze maatregelen zijn we verplicht om in 2022 te nemen. De maatregelen om tot label A te komen, kunnen we spreiden tussen 2022 en 2030. We onderzoeken of we gelden uit het meerjarenonderhoudsplan van het gemeentehuis kunnen inzetten voor het nemen van deze maatregelen. Afhankelijk van de uitkomsten daarvan, kunnen de genoemde bedragen nog worden verminderd.

De aanbesteding voor de maatregelen om tot energielabel C te komen is in 2022 gestart en zullen zo snel mogelijk worden uitgevoerd. Hiermee zijn de maatregelen niet voor 01-01-2023 genomen, maar wel ingepland. Daarmee voldoen we met wat vertraging aan de energielabel C-plicht.

6.2 Beleidsindicatoren

Tabel Beleidsindicatoren

In dit programma zijn geen beleidsindicatoren opgenomen.

6.3 Wat heeft het gekost?

Wat heeft het gekost?

Progr. 6 Gem. gebouwen,Monumenten,Kunst en Cultuur (bedragen x € 1.000)

Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten

	Jaarrekening	Begroting	Begroting na wijziging	Jaarrekening	Verschil Begroting / Rekening
	2021	2022	2022	2022	2022
Lasten	1.679	1.265	2.282	2.217	65
Baten	-184	-188	-1.082	-1.057	-25
Saldo	**1.495**	**1.077**	**1.200**	**1.160**	**40**

Resultaat bestemming

	Jaarrekening	Begroting	Begroting na wijziging	Jaarrekening	Verschil Begroting / Rekening
	2021	2022	2022	2022	2022
Lasten	300	0	66	66	0
Baten	-538	0	-77	-77	0
Saldo	**-238**	**0**	**-11**	**-11**	**0**

Gerealiseerd resultaat

	Jaarrekening	Begroting	Begroting na wijziging	Jaarrekening	Verschil Begroting / Rekening
	2021	2022	2022	2022	2022
Lasten	1.979	1.265	2.348	2.283	65
Baten	-722	-188	-1.159	-1.134	-25
Saldo	**1.257**	**1.077**	**1.189**	**1.149**	**40**

6.4 Verbonden partijen

Verbonden partijen

Binnen het programma Gemeentelijke gebouwen, Monumenten, Kunst en Cultuur zijn geen verbonden partijen.

6.5 Risico's

Achterstallig onderhoud aan gemeentelijke gebouwen agv beperkte budgetten

Niet tijdig afstoten gebouwen.
De gebouwen aan de markt 32 t/m 36, de Schattelijn en de Garnizoensbakkerij zijn Q2 2022 verkocht waardoor dit risico zich niet heeft geeffectueerd.

Ontbreken van onderhoudsplan voor sportcomplexen en nieuw aangekochte objecten.
In 2022 is er geen nieuw MJOP opgesteld. Inmiddels is het nieuwe MJOP in de maak. Dit onderhoudsplan is in 2023 gereed.

Niet tijdig uitvoeren onderhoudsplan.
Tijdens het opnemen van de gemeentelijke gebouwen/objecten is geconstateerd dat er sprake is van uitgesteld onderhoud. Van achterstallig onderhoud is nog geen sprake. Verdere achterstand van het onderhoud vergroot het risico op achterstallig onderhoud en dit brengt hogere kosten met zich mee. Het nieuwe MJOP neemt dit risico weg.

6.6 Voortgang investeringen

Voortgang investeringen

In de onderstaande tabel wordt op hoofdlijnen een toelichting gegeven op de investeringen zoals opgenomen in het investeringsplan 2022 of in het boekjaar 2022 separaat door de gemeenteraad zijn besloten. In het jaarrekeninggedeelte is de detailinformatie van alle lopende investeringen opgenomen.

Progr. 6 Gem. gebouwen,Monumenten,Kunst en Cultuur

Krediet omschrijving	Toelichting
19 Leefbaar maken kasteel muur	Project afgerond en afgesloten bij 2e tussenrapportage 2022.

Programma 7 Dienstverlening en Bedrijfsvoering

7.1 Wat wilden we bereiken en wat hebben we ervoor gedaan?

Gemeentelijke dienstverlening

Klanttevredenheidsonderzoeken
In 2022 gaan we, conform het genomen raadsbesluit van 8 april 2021 over de dienstverleningsvisie, klanttevredenheidsonderzoeken uitvoeren onder onze inwoners en onze ondernemers. De kosten voor deze onderzoeken zijn opgenomen in de begroting 2022 (eveneens conform het vermelde raadsbesluit).

Digitale dienstverlening
Als gevolg van enkele nieuwe ontwikkelingen, wordt het plan digitale dienstverlening op onderdelen aangepast. De kosten van de diverse projecten op dit gebied worden gedekt uit de reserve I&A.

Digitale klantreis
De digitale dienstverlening wordt ingericht op basis van wensen en verwachtingen van inwoners. Dat wil zeggen dat we in kaart brengen welke stappen door een inwoner doorlopen worden om een product of dienst aan te vragen. We maken het vervolgens zo gemakkelijk mogelijk om dit digitaal te doen, o.a. door toegankelijke, eenvoudige formulieren aan te bieden op de website. Jaarlijks pakken we een aantal klantreizen op voor verbetering en ontwikkeling.

Burgerparticipatie
Nog in 2021 stelt u de nota burgerparticipatie vast. In 2022 is burgerparticipatie een standaard onderdeel van de beleidsvoorbereiding.

Digitale participatie
We vinden het belangrijk om alle stakeholders goed te betrekken bij de beleidsvorming en uitvoering van projecten en programma's. Gezien de Corona maatregelen is het belang van digitale mogelijkheden nog eens benadrukt. In de nota burgerparticipatie zijn de digitale participatiemogelijkheden verder uitgewerkt en deze zijn vanaf 2022 integraal onderdeel van het participatieplan bij de beleidsvoorbereiding.

Klanttevredenheidsonderzoeken
Het geplande klanttevredenheidsonderzoek onder inwoners en ondernemers is in 2022 niet uitgevoerd en uitgesteld tot 2023. Hierover hebben wij u raad via een RIB geïnformeerd.

Digitale dienstverlening
In 2022 zijn verschillende ICT/dienstverleningsprojecten uitgevoerd om de continuïteit van onze dienstverlening en bedrijfsvoering te borgen. De digitale toegankelijkheid van onze website is verbeterd. De voorbereidingen op de omgevingswet gaan door. Daarnaast is er blijvend aandacht voor onze informatiehuishouding.

Digitale klantreis
In de afgelopen jaren hebben we telkens een aantal digitale formulieren op de website verbeterd door te onderzoeken waar mensen afhaakten en te kijken wat de oorzaak daarvan was. In 2022 zijn we zelf naar de inwoners toegegaan om te vragen hoe zij de gemeentelijke website ervaren. Hiervoor zijn we eind 2022 op verschillende dagen in de bibliotheek in gesprek gegaan met

aanwezige inwoners. De resultaten hiervan worden verwerkt en gebruikt voor verdere verbetering van de digitale klantreis van inwoners. Het verbeteren van digitale formulieren is verder een continu proces. Dit doen we op basis van reacties van inwoners en collega's.

Burgerparticipatie
In 2022 is de paragraaf 'Burgerparticipatie' een standaard onderdeel geworden van de collegevoorstellen. Vooraf denken we na over of, hoe en wanneer we inwoners betrekken bij onze beleidsvoorbereiding en de uitwerking daarvan. Bij grotere projecten, zoals locatie Parkzicht, is bijvoorbeeld gewerkt volgens de gekozen methodiek.

Digitale participatie
Conform de nota burgerparticipatie zijn in 2022 diverse vormen van digitale participatie ingezet. We kijken per project en situatie wat de meest geschikte vorm is, op basis van het participatieplan.

Organisatieontwikkeling Geertruidenberg

Om deze missie en visie in de praktijk te kunnen realiseren is het met name van belang dat we als organisatie wendbaarder worden. Voor de ontwikkeling naar een wendbare organisatie richten we ons op 2 pijlers:
1. "Zelf organiserend vermogen"
2. "Opgave gericht werken"
Dit vanuit de gedachte dat de maatschappelijke opgaves de start vormen van ons werk. Samen met bestuur, inwoners, maatschappelijke partners en ondernemers moeten we onze medewerkers inzetten op hun talenten. Van onze medewerkers vraagt dit persoonlijk leiderschap. We pakken ook in 2022 verdere acties op om hierbij aan te sluiten (o.a. generiek opleidingsplan en teamontwikkeling). Ook de onderstaande thema's sluiten hierbij aan.

Kantoorconcept werken na corona
Anno 2021 is de visie op werken door de corona crises ingrijpend veranderd. Naast het thuiswerken zal het kantoor een andere functie krijgen. De kantoorinrichting zal meer activiteit gestuurd worden. Zo zijn er naast de basiswerkplekken ook concentratie, creatieve, overleg en ontmoetingsruimtes nodig zijn. Het kantoor wordt een ontmoetingsplek voor uitwisseling van formele en informele informatie zowel met collega's als externe partijen. Door de digitalisering zal er meer hybride gewerkt gaan worden. In het kader van vitaliteit zal er meer gebruik worden gemaakt van zit-sta werkplekken. Deze nieuwe manier van werken stelt andere eisen aan de werkplekken en het kantoor.

Het richting geven aan het werken na corona en verdere professionalisering van de organisatie heeft als gevolg dat de huisvesting- en ruimtebehoefte is en gaat veranderen. Deze ontwikkelingen en veranderingen maken het noodzakelijk om de huisvesting- en ruimtebehoefte te inventariseren en vast te stellen met als uitgangspunt dat het huidige gebouw blijft behouden. Deze inventarisatie kan aansluiten en/of onderdeel zijn van het tijd- en plaats onafhankelijk werken en aantrekkelijk werkgeverschap voor nu en de toekomstige generatie.

Door het aanpassen van het huidige kantoorconcept ligt de focus op het creëren van een toekomstbestendige, uitnodigende en effectieve werkomgeving, die bijdraagt aan de productiviteit en vitaliteit van medewerkers. Tevens moet dit nieuwe concept aantrekkelijk en effectief zijn voor de huidige en nieuwe generatie werknemers en kan ook zorgen voor binding met de organisatie. Werknemers voelen zich thuis in een aangename en moderne werkomgeving waarin zij hun taken

effectief en efficiënt kunnen uitvoeren. Het invoeren van up-to-date en flexibel integraal kantoorconcept is daarvoor nodig.

Deze nieuwe ontwikkelingen vallen samen met de noodzaak om de huidige kantoormeubilair die een gebruiksduur heeft van 10 jaar en is aangeschaft in 2009 te vervangen. Hierdoor is het mogelijk om deze vervanging te combineren met de nieuwe visie op werken.

Wij vragen voor de implementatie van het nieuwe kantoorconcept en kantoormeubilair een krediet in 2022 van € 200.000 in het investeringsplan op te nemen. Afronding van deze vervanging wordt medio 2023 verwacht.

De gemeente Geertruidenberg is een betrouwbare en verbindende partner met als visie dat we een wendbare organisatie zijn die optimaal schakelt op veranderingen. Ook in 2022 kwam dit nadrukkelijk tot uiting en hebben we met trots kunnen constateren dat we direct na de coronacrisis paraat stonden om Oekraïense vluchtelingen op te vangen. Deze omschakeling als organisatie heeft tot weinig problemen geleid ondanks de extra inzet die we hebben geleverd. Heel veel bestuurlijke thema's hebben toch doorgang kunnen vinden.

Daarnaast kunnen we constateren dat we naast ons dagelijks werk en het bestrijden van een crisis toch in staat zijn geweest om noodzakelijke stappen te zetten in de ontwikkeling van de organisatie. Samen met het college, de raad en maatschappelijke partners hebben we in 2022 invulling gegeven aan de grote maatschappelijke opgaven waar we de komende jaren voor aan de lat staan. Dit is vertaald in zowel het coalitie- als collegeakkoord en de eerste begrotingswijziging 2023 waarin de inhoudelijke lijn voor de komende jaren is opgenomen.

De doorontwikkeling van de organisatie, waaronder het werken aan maatschappelijke opgaven en zelf organiserende teams krijgen in 2023 verder vorm.

Kantoorconcept werken na corona
Om tot een nieuw kantoorconcept te komen hebben we een visie op werkplekniveau ontwikkeld. Hierbij is een vertaalslag gemaakt van de missie, visie en ambities van onze organisatie naar huisvesting. Op basis van de visie is een nieuwe fase gestart om de visie implementeerbaar te maken. De komende periode gaan we een aantal uitgangspunten inzichtelijk maken (een programma van eisen), die aan uw raad zullen worden voorgelegd. Hierbij moet gedacht worden aan een werkconcept, het dienstverleningsconcept, de facilitaire uitgangspunten, een duurzaamheidsambitie, het financiële kader. Gelijktijdig maken we inzichtelijk wat de totale exploitatielasten/-kosten van het huidige gemeentehuis zijn. Vervolgens gaan we een drietal scenario's nader uitwerken in een volumestudie, waarbij voormelde uitgangspunten het toetsingskader is, dat wordt afgezet tegen de 0-situatie. Dit leidt tot een afgewogen voorkeursscenario met kostencalculatie. Wij verwachten dit begin 2024 ter besluitvorming aan uw raad voor te leggen.

I&A Verbindingen

Door de toename van koppelingen met SAAS applicaties en met ketenpartners, is het ook nodig om de verbindingen die hiervoor zorgen op te waarderen. De verwachte structurele stijging in kosten is € 20.000.

De verbindingen naar ketenpartners en overige externe verbindingen zijn opgewaardeerd, zowel op beveiligingsgebied als bandbreedte en snelheid.

I&A Onderhoud en beheer

Om opvolging aan het advies van de informatiebeveiligingsdienst (IBD) te geven, is het noodzakelijk om één multi factor authenticatie oplossing te gebruiken voor extern inloggen. Dit advies komt voort uit incidenten bij overheidsinstellingen. Hiervoor moeten de Microsoft office 365 licenties uitgebreid worden. Onderdeel van deze uitbreiding zijn ook andere beveiligingsmogelijkheden die vanuit de BIO nodig zijn en vanuit de IBD geadviseerd worden. Om deze kosten te dekken ramen wij € 30.000 bij.

De Microsoft licenties zijn uitgebreid, waardoor medewerkers en inhuur op een veilige manier verbinding kunnen maken met het gemeentelijk ICT netwerk middels multifactor authenticatie (MFA).

Op het netwerk zijn diverse extra beveiligingsopties geïmplementeerd en geactiveerd op basis van de adviezen van de informatiebeveiligingsdienst (IBD) naar aanleiding van de toenemende cybercriminaliteit.

Toename bezwaarschriften en nieuwe wet- en regelgeving

De werkzaamheden en -druk bij het team Juridische zaken nemen toe. Dat heeft meerdere oorzaken. Het aantal bezwaarschriften neemt toe. Bovendien voorzien we meer werkzaamheden in het kader van nieuwe wet- en regelgeving zoals onder andere de Omgevingswet, WOO (voorheen WOB) etc.Op dit moment werken de medewerkers binnen dit team structureel meer uren dan waarvoor zij zijn aangesteld. Dat neemt niet weg dat de kwaliteit van het werk te leiden heeft onder de werkdruk. Wettelijke (juridische) termijnen staan onder druk. Daarom is structurele formatie-uitbreiding nodig van 0,36 fte (€ 28.000).

De werkdruk bij team Juridische Zaken is in 2022 niet afgenomen. De structurele urenuitbreiding is gerealiseerd maar aan de andere kant zijn er medewerkers ook minder gaan werken. Bovendien kampten we de eerste maanden van het jaar met uitval door ziekte. Binnen de bestaande formatie worden de taken uitgevoerd. De invulling van het juridisch consulentschap en de bewaking van termijnen staan hierdoor onder druk. In 2023 verwachten we de ontstane vacatureruimte in te vullen aangevuld met extra uren voor de uitvoering van de Wet open overheid (WOO). Over het algemeen zien we dat de maatschappij steeds meer juridiserend wordt met als gevolg dat de afgelopen jaren het aantal bezwaarschriften, Woo-verzoeken (voorheen Wob-verzoeken) en klachten toegenomen zijn. Inzet van mediation is daardoor steeds belangrijker om toe te passen.

Het aantal bezwaarschriften 'algemene zaken' (Wabo, APV, Wegenverkeerswet, handhaving, milieu, WOO etc.) bleef in 2022 stabiel, maar de complexiteit van de bezwaarschriften is toegenomen. Op het gebied van de WOO is er een toename aan bezwaarschriften te constateren. Het aantal bezwaarschriften op het gebied van Werken, Inkomen en Zorg is in 2022 toegenomen ten opzichte van 2021 maar kende geen piek zoals in 2020:
Bezwaarschriften 'algemene zaken': 34 (2020), 29 (2021), 30 (2022).
Bezwaarschriften WIZ: 68 (2020), 30 (2021) en 41 (2022).

In mei 2022 is de Wet open overheid (WOO) in werking getreden. Betrokkenen zijn geïnformeerd, er is een themasessie in college gehouden, en nu wordt geïnvesteerd in een nul-meting om te kijken hoever we zijn met de 11 categorieën van informatie die actief geopenbaard moeten worden.

Processen moeten worden aangepast aan de WOO. Sinds de invoering van de WOO zijn er 11 verzoeken ontvangen.

De WOO vergt een andere insteek bij de behandeling. Veel verzoeken kunnen worden afgehandeld als een informatieverzoek, maar dit vergt tijd doordat met de verzoeker contact wordt opgenomen om uit te zoeken of op een eenvoudige(re) manier tegemoet gekomen kan worden aan het verzoek. In 2022 is de verplichte taak van de functionaris uit de WOO, zijnde de contactfunctionaris, tijdelijk door team Juridische Zaken uitgevoerd. In 2023 wordt hiervoor een vacature uitgezet. Hiervoor is vanuit het Rijk structureel budget beschikbaar gesteld.

Het aantal klachten op grond van hoofdstuk 9 van de Algemene wet bestuursrecht (jegens gedragingen) in 2022 is toegenomen tot 53. In 2021 hadden we 40 klachten ontvangen en in 2020 25. De afhandeling van klachten in 2022 blijft achter, mede ook door werkdruk bij de klachtafhandelaars. In 2023 zal worden onderzocht of een andere aanpak of inrichting van de klachtenprocedure tot een snellere klachtafhandeling kan leiden.

HRM

Om de strategische doelen te kunnen bereiken moet ingezet worden op aantrekkelijk werkgeverschap, het creëren van een sterk werkgeversmerk, (employer branding) en de reis van de medewerker in de organisatie, tussen in- en uitstroom (employee journey). De HR inzet is afhankelijk van het ambitieniveau van de organisatie. Deze ambities moeten realistisch worden geformuleerd en geprioriteerd.

De inzet van HR ligt op het vlak van hier ondergenoemde trends en ontwikkelingen die een bijdrage leveren aan het aantrekkelijk en goed werkgeverschap en de employee journey van de medewerker. Het gaat om:
1. Duurzame inzetbaarheid & werkgeluk
2. Leren, ontwikkelen en experimenteren
3. Talentontwikkeling, loopbaan- & mobiliteitsbeleid
4. Employer branding (arbeidsmarkt-communicatie) & werving en selectie
5. CAO gemeenten en arbeidsvoorwaarden
6. Strategische personeelsplanning = hulpmiddel, sturingsinstrument

Zoveel als mogelijk wordt er op regionaal niveau ambtelijk samengewerkt. Op dit moment is onvoldoende duidelijk welke middelen noodzakelijk zijn om invulling te kunnen geven aan de hiervoor genoemde onderdelen van de trends en ontwikkelingen. Wanneer daar toch budget voor vrijgemaakt moet worden komen we daarop terug in een apart voorstel en onze P&C-producten.

Daarnaast blijft de stroomlijning van processen en de verdere implementatie en inrichting van systemen zoals TOP, het Learning Management Systeem (LMS) van de gemeente, en ADP, e-HRM met de portals Employee Self Service (ESS), Management Self Service (MSS) hoog op de HR agenda staan. In 2021 is hiermee een start gemaakt. Vanwege de coronapandemie is in 2021 geen uitvoering gegeven aan het medewerkers onderzoek. Besloten is om het door te schuiven naar 2022.

In 2022 vindt de aanbesteding voor een nieuwe Arbodienst plaats omdat de looptijd van het contract met de huidige arbodienst is afgelopen. Daarnaast dient uitvoering gegeven te worden aan de RI&E's en het vastgestelde Arbobeleidsplan 2020-2025 waarbij een relatie wordt gelegd met duurzame inzetbaarheid op de dimensie gezondheid en vitaliteit.

In 2020 en 2021 is HR 21 geïmplementeerd. Vanaf 2022 wordt jaarlijks een onderhoudsronde ingepland en uitgevoerd.

HR speelt een cruciale rol en is van toegevoegde waarde bij het bereiken van de doelen van de organisatie mits zij over voldoende personele en financiële middelen kan beschikken. Gezien de complexiteit, de uitgebreidheid en diversiteit aan trends en ontwikkelingen is het voor HR binnen de huidige formatie niet mogelijk om hier volledig uitvoering aan te geven. Er zullen keuzes worden gemaakt en prioriteiten gesteld met realistische en haalbare planningen.

Strategische personeelsplanning (SPP) is een sturingsinstrument; een hulpmiddel om te komen tot een optimale personeelsbezetting voor nu en in de toekomst. Het uiteindelijke resultaat is de juiste mens op de juiste plaats op het juiste moment. De scope van SPP richt zich vaak op het vaste personeel maar ook inhuur maakt een wezenlijk onderdeel van SPP uit. De bestuurlijke ambities en prioriteringen hebben gevolg voor toekomstige instroom of kunnen ook een nog hogere uitstroom tot gevolg hebben. De in- en uitstroom wordt echter met SSP niet opgelost maar HR-beleidsthema's en -keuzes worden wel op SPP gebaseerd. Het leidt tot de aanpassing in bestaande of implementatie van nieuwe personele instrumenten om de benodigde toekomstige bezetting te realiseren. SPP is een cyclisch en jaarlijks terugkerend proces wat ingebed moet worden in de bedrijfsvoering. Op dit moment is onvoldoende duidelijk welke middelen noodzakelijk zijn om invulling te kunnen geven hieraan. Wanneer daar toch budget voor vrijgemaakt moet worden komen we daarop terug in een apart voorstel en onze P&C-producten.

Leren, Ontwikkelen en experimenteren
Opleiden is geen doel op zich maar een middel om de kennis en vaardigheden van medewerkers aan te laten sluiten bij de strategische doelen van de organisatie. Het gaat om leren, ontwikkelen en experimenteren op zowel individueel als team- en clusterniveau. Willen we uitvoering kunnen geven aan opgavegericht werken en zelforganiserende teams met taakvolwassen, professionele medewerkers dan betekent dit dat er niet alleen geïnvesteerd moet worden in vakinhoudelijke kennis maar dat medewerkers zich ook moeten ontwikkelen in het (aan)leren van nieuwe (digitale) vaardigheden, competentieontwikkeling op het gebied van houding en gedrag, persoonlijke effectiviteit, communicatievaardigheden en het betekent autonomie in werk- en werkinhoud, etc. Daarnaast is opleiden een van de instrumenten om uitwerking te geven aan loopbaan- en mobiliteitsbeleid als onderdeel van de employee journey (de medewerkersreis van in- tot uitstroom) en employer branding (aantrekkelijk werkgever(schap)) met als doel uitstroom van personeel te verminderen en het (ver)binden van (jonge) medewerkers.

Het opleidingsbudget is jarenlang gelijk gebleven terwijl de organisatie qua omvang is gegroeid. Uit de Personeelsmonitor 2020 is gebleken dat we per medewerker onder het landelijk gemiddelde zitten qua beschikbare financiële middelen. Daarom wordt het opleidingsplan vanaf 2022 structureel verhoogd met € 47.000.

Medewerkers onderzoek
Het medewerkers onderzoek vindt om de 2 jaar plaats. In 2019 was de eerste meting en in 2021 stond een tweede meting op de planning. Besloten is om de nieuwe meting in 2022 plaats te laten vinden. De reden hiervoor is dat vanwege Corona het niet mogelijk is gebleken om de diverse onderwerpen die uit de eerste meting naar voren kwamen op te pakken.

Employer branding & Werving en selectie
De flexibele en krappe arbeidsmarkt brengt uitdagingen met zich mee waarop je als organisatie niet direct invloed kunt uitoefenen, maar wel op kunt inspelen. Employer branding (aantrekkelijk werkgever) door middel van arbeidsmarktcommunicatie, speelt een onmisbare rol bij het werven

van medewerkers. Het thema employer branding in relatie tot werving & selectie zal in 2022 nader worden uitgewerkt.

Arbeidsomstandigheden en Arbodienstverlening
In 2020 is het arbobeleidsplan 2020-2025 vastgesteld. Op diverse onderdelen moet een nadere uitwerking plaats vinden. Als werkgever gelden verplichtingen voortkomend uit de o.a. de arbeidsomstandighedenwet en de CAO. Goed werkgeverschap gaat verder dan dat. Het gaat om o.a. het thema duurzame inzetbaarheid & werkgeluk met daarbinnen de 2 dimensies: vitaal, gezond en laag-verzuimend en de dimensie bevlogen, goed presterend en productief. Een onderdeel is de uitwerking van het hybride werken. Hybride werken draagt in veel situaties bij aan werkgeluk, een verbetering van de arbeidsproductiviteit, de kwaliteit van het werk en de balans tussen werk en privé van medewerkers. Het draagt ook bij aan het efficiënt gebruik maken van de beschikbare werkplekken in ons gemeentehuis en aan het benutten van de mogelijkheden die ICT biedt om slimmer en mobieler te werken.

In 2021 wordt de aanbesteding voor de arbodienst opgestart wat in 2022 zijn beslag zal krijgen. Afhankelijk van de nog te maken keuzes in dienstverlening van de arbodienst kan het een verhoging van kosten met zich meebrengen. Ook dient er in 2022 de wettelijke verplichte RI&E's voor alle gemeentelijke gebouwen opnieuw te worden opgesteld. En aan de resultaten moet gefaseerd uitvoering worden gegeven in de komende jaren.

Bij de thema's goed werkgeverschap en duurzame inzetbaarheid ligt een directe relatie met de nieuwe CAO Gemeenten. De onderhandelingen voor een nieuwe CAO zijn nog gaande maar vast staat dat de al bestaande Cao-verplichtingen voor het loopbaanadvies, het persoonlijk ontwikkelingsplan en lokale aanvullingen op het individueel keuzebudget uitgebreid gaan worden. Zo zullen de werkgevers in overleg met de ondernemingsraad een beleidsplan vitaliteit moeten vaststellen. Ook het nieuwe pensioenakkoord gaat uitgebreid in op "gezond werken tot het pensioen". Dit betekent deels een investering in duurzame inzetbaarheid en deels het mogelijk maken van vervroegd uittreden van medewerkers.

HR speelt een cruciale rol en is van toegevoegde waarde bij het bereiken van de doelen van de organisatie mits zij over voldoende personele en financiële middelen kan beschikken. Gezien de complexiteit, de uitgebreidheid en diversiteit aan trends en ontwikkelingen is het voor HR binnen de huidige formatie niet mogelijk om aan alle ontwikkelingen uitvoering te geven. Bovendien speelde de extra inzet in het kader van de opvang van Oekraïense vluchtelingen en door onderbezetting (door ziekte en vertrek van collega's) bij het team HR daar ook een rol in. Daarom zijn er in 2022 keuzes gemaakt en prioriteiten gesteld.

e-HRM
Er is hard gewerkt aan de (her)-inrichting van- en de optimalisering van werkprocessen in ADP. Hierdoor kunnen leidinggevenden en medewerkers steeds meer zelfstandig hun personeelszaken regelen in een digitale omgeving. Dit proces loopt verder door in 2023.

Leren, Ontwikkelen en experimenteren
Afgelopen jaar heeft het personeel van de gemeente Geertruidenberg weer de kansen en mogelijkheden gekregen om zich te ontwikkelen op zowel individueel-, team- als clusterniveau. Dit draagt bij aan onze dienstverlening, het zijn van een aantrekkelijk werkgever en anderzijds aan de ontwikkelingen van de organisatie in het kader van het werken aan maatschappelijke opgaven en het werken in zelforganiserende teams.
Door de extra inzet in het kader van de opvang van Oekraïense vluchtelingen en door

personeelsverloop hebben niet alle geplande opleidingen in 2022 doorgang kunnen vinden.

Medewerkersonderzoek
Voor het medewerkersonderzoek is in 2022 een partij gevonden die dit in samenwerking met de gemeente kan uitvoeren. Hierbij is gekozen voor een aanpak waarmee we op verschillende momenten kleinere onderzoeken kunnen uitvoeren. Gelet op extra inzet voor de opvang van Oekraïense vluchtelingen, vacatures en langdurig zieke collega's van het team HR zal de uitvoering van het medewerkersonderzoek in 2023 starten.

Arbeidsomstandigheden en Arbodienstverlening
In 2022 heeft de aanbesteding voor de arbodienst plaatsgevonden. Vanaf 2023 zetten we de samenwerking met de huidige arbodienstverlener voort. Bovendien zijn in 2022 de wettelijk verplichte RI&E's voor alle gemeentelijke gebouwen opnieuw opgesteld. Aan de hand daarvan is een plan opgesteld zodat er op gestructureerde wijze uitvoering aan gegeven kan worden voor de komende jaren.

Organisatieontwikkeling
De gemeente Geertruidenberg is een betrouwbare en verbindende partner met als visie dat we een wendbare organisatie zijn die optimaal schakelt op veranderingen. Ook in 2022 kwam dit nadrukkelijk tot uiting en hebben we met trots kunnen constateren dat de omschakeling als organisatie (van coronamaatregelen naar de opvang van Oekraïense vluchtelingen) tot weinig problemen heeft geleid en heel veel bestuurlijke thema’s toch doorgang hebben kunnen vinden. Daarnaast kunnen we constateren dat, naast de extra inspanningen voor de opvang van Oekraïense vluchtelingen, we in het kader van de ontwikkeling van de organisatie niet al onze ambities optimaal vorm hebben kunnen geven. In het kader van het werken aan maatschappelijke opgaven hebben we gedurende 2022 wel de nodige stappen gezet en krijgt dit in 2023 verder vorm. De ambities op het gebied van de organisatieontwikkeling hebben zowel in het collegeakkoord als de eerste begrotingswijziging 2023 een belangrijke plek gekregen.

Vingerafdrukken identiteitsdocumenten

Om identiteitsfraude tegen te gaan is ook het afgeven van vingerafdrukken voor een identiteitskaart wettelijk verplicht geworden. Vanaf 2 augustus 2021 is het daarom voor iedereen van 12 jaar en ouder die een ID-kaart aanvraagt verplicht om vingerafdrukken te laten opnemen in de identiteitskaart. Hiervoor heeft de landelijke overheid geen middelen beschikbaar gesteld. In totaal geven wij jaarlijks ca 1200 identiteitskaarten af.

Daarnaast behandelen we in het kader van de dienstverlening meer dan 200 aanvragen op locatie (bijvoorbeeld voor ouderen in verzorgingshuizen). De toename van deze werkzaamheden kunnen niet binnen bestaande capaciteit plaatsvinden. Omgerekend is hiervoor 0,22 fte uitbreiding nodig om deze werkzaamheden te kunnen verrichten. In totaal is structureel € 16.500 nodig.

De uitbreiding van 0,22 fte, die nodig was voor het extra werk wat het afgeven van vingerafdrukken met zich meebracht, is gerealiseerd. In het kader van de dienstverlening is er in aanloop naar de zomerperiode een extra balie geopend. De stroom aanvragen is op deze manier vlot verwerkt.

Verbouwing ontvangstruimte

De ontvangsthal is in 2005 ingericht. De ruimte moet worden aangepast vanwege de AVG en om aan de eisen van deze tijd te voldoen op het gebied van o.a. privacy voor onze klanten en veiligheid voor het personeel. In 2019 is voor de verbouwing van de ontvangstruimte van het gemeentehuis € 150.000 opgenomen in de begroting 2020. Voor het begrote bedrag is uitgegaan van de investering die in 2005 heeft plaatsgevonden waarbij de ontvangstbalie overigens destijds niet is vervangen.

Mede vanwege de effecten van Corona is de verbouwing in 2020 niet gerealiseerd. De planvorming voor de aanpassingen is eind 2020 gestart en loopt door in 2021. Gedurende dit traject is gebleken dat het budget niet toereikend is. Redenen hiervoor zijn dat niet alleen de materiaalkosten 25 tot 50% zijn gestegen (Brancheorganisatie Bouwend Nederland spreekt van extreme prijsstijgingen en leveringsproblemen van bouwmaterialen) maar ook zijn de arbeidskosten gestegen. Daar komt bij dat vanwege enkele recente lokale praktijkgevallen meer aandacht naar veiligheid voor bezoekers en personeel uitgaat, waarbij het nu ook nodig is de ontvangstbalie aan te passen en spreekruimtes overzichtelijker bij elkaar te brengen.

Overigens vinden ook gesprekken met Thuisvester plaats die verzocht hebben een spreekruimte in gebruik te willen nemen en voor die betreffende ruimte de verbouwingskosten voor hun rekening te willen nemen. In het najaar van 2021 leggen wij u een voorstel voor omtrent verschillende alternatieve mogelijkheden voor de verbouwing van de gemeentewinkel. Vooruitlopend daarop stellen wij u voor het beschikbare budget op voorhand te
verhogen met € 150.000.

Beoogd was in 2023 te starten met de verbouwing van de ontvangsthal. Eind 2022 is breder extern onderzoek verricht waarbij is gekeken of en in welke mate het gemeentehuis nog voldoet aan de vereisten voor de toekomst om te werken, vergaderen en ontmoeten. Daar waar eerder gedacht werd met de verbouwing van de ontvangsthal te starten in 2023 is besloten nog niet gestart met de verbouwing om een mogelijke desinvestering te voorkomen. Reden om hier nog niet mee te starten is dat de plannen in 2023 worden meegenomen in de ontwikkeling van het project 'het huis van de gemeente' uit de Opgave Bestuur en dienstverlening.

Dienstverlening klanttevredenheidsonderzoeken

In 2022 gaan we, conform het genomen raadsbesluit van 8 april 2021 over de dienstverleningsvisie, klanttevredenheidsonderzoeken uitvoeren onder onze inwoners en onze ondernemers. De kosten voor deze onderzoeken worden opgenomen in de begroting 2022 (eveneens conform het vermelde raadsbesluit).

Vanwege de uitwerking van het coalitieakkoord 2022-2026 is besloten dit onderzoek op te nemen in de Opgave Bestuur en Dienstverlening die de raad op 9 februari 2023 heeft vastgesteld. Dit onderzoek wordt in 2023 verder opgepakt.

Organisatieontwikkeling Geertruidenberg

Om de missie en visie in de praktijk te kunnen realiseren is het met name van belang dat we als organisatie wendbaarder worden door opgavegericht en meer zelf organiserend te werken. Dit vanuit de gedachte dat de maatschappelijke opgaves de start vormen van ons werk. Samen met bestuur, inwoners, maatschappelijke partners en ondernemers. Van onze medewerkers vraagt dit, ondernemerschap (persoonlijk leiderschap), betrokkenheid en professionaliteit. We pakken ook in

2022 acties op om hier uitvoering aan te geven. Om hier goede invulling aan te kunnen geven zullen financiële middelen moeten worden aangewend.

Samen met het college, de raad en maatschappelijke partners hebben we na de verkiezingen en het formatieproces eind 2022 invulling gegeven aan de maatschappelijke opgaven waarvoor we de komende jaren aan de lat staan. Dit is verwoord in het collegeakkoord.

Het collegeakkoord geeft inhoud en richting aan het gemeentelijk beleid. En stelt financiële en inhoudelijke kaders
op basis van de uitgangspunten van het coalitieakkoord. In dit akkoord staan veel ambities, echter de samenleving verandert razendsnel en onzekerheden vragen van ons flexibiliteit. We zullen adequaat moeten inspelen op al die onverwachte ontwikkelingen, soms onze ambities moeten bijstellen en temporiseren of er een tandje bij moeten zetten.

Het collegeakkoord is vertaald in de eerste begrotingswijziging die begin 2023 aan de raad ter besluitvorming is voorgelegd. Deze documenten zijn de basis van waaruit we als organisatie aan de slag gaan met de maatschappelijke opgaven.

De organisatieontwikkeling, waaronder het werken aan maatschappelijke opgaven en zelf organiserende teams krijgen in 2023 verder vorm.

CAO Gemeenten en Pensioen

Eind 2020 zijn onderhandelingen gestart voor een nieuwe CAO Gemeenten. Wij verwachten dat er in 2021 een onderhandelingsakkoord bereikt wordt en de een nieuwe CAO Gemeenten van kracht is. De onderstaande onderwerpen staan hoog op de onderhandelingsagenda en dienen binnen de organisatie een nadere beleidsmatige invulling te krijgen. De financiële consequenties zijn op dit moment nog niet in beeld. Onderwerpen binnen de CAO-onderhandelingen zijn:

- Structurele salarisverhoging
- Eenmalige uitkering voor alle medewerkers i.v.m. corona
- Thuiswerkvergoeding
- Verlof en vitaliteit

Pensioenontwikkelingen
ABP verwacht dat de premie van het ouderdoms- en nabestaandenpensioen per 1 januari 2022 stijgt. Het definitieve percentage van de pensioenpremie wordt eind november 2021 door het ABP-bestuur vastgesteld.

CAO 2021-2023
Eind 2021 hebben de VNG en de vakbonden een akkoord bereikt over de nieuwe CAO Gemeenten. De belangrijkste afspraken uit dat akkoord zijn:

- Structurele loonstijging van 1,5% met terugwerkende kracht tot 1 december 2021 en een stijging met 2,4% per 1 april 2022.
- Een eenmalige uitkering van € 1.200 (naar rato arbeidsduur) voor iedere medewerker die op 3 november 2021 in dienst was;
- Salaris minimaal € 14 per uur vanaf 1 januari 2022;
- Thuiswerkvergoeding van € 2 netto per dag voor het jaar 2022;

- Harmonisatie van bovenwettelijk verlof zodat elke medewerker recht heeft op 26 (wettelijke en bovenwettelijke) vakantiedagen per jaar, met ingang van 1 januari 2023.
- Het verlofsparen wordt ingevoerd waardoor medewerkers bovenwettelijke vakantie-uren kunnen sparen zodat zij die kunnen inzetten op een manier die aansluit bij hun persoonlijke levens- en carrièreplanning;
- De financiering van het A&O Fonds maakte eerder onderdeel uit van de CAO maar worden vanaf 2021 opgenomen in een aparte CAO A&O fonds gemeenten;
- Vanaf 2 augustus 2022 kunnen jonge ouders zelf kiezen hoe zij het betaalde deel van hun ouderschapsverlof opnemen en welk percentage loondoorbetaling voor hen hierin passend is. Met deze aanpassing wordt tegemoet gekomen aan de wensen van jonge ouders met betrekking tot de zorg en kosten welke binnen deze levensfase horen

De financiële consequenties van deze nieuwe CAO zijn verwerkt in Turap I 2022.

Tussentijdse eenmalige uitkering 2022
De onderhandeling over de nieuwe CAO voor 2023 en verder verliep trager dan gewenst. Daarom is er eind 2022 overeenstemming bereikt om de CAO 2022 tussentijds aan te passen met een eenmalige uitkering voor gemeentelijke medewerkers. Deze extra kosten bedroegen voor de gemeente Geertruidenberg ongeveer € 90.000.

7.2 Beleidsindicatoren

Tabel Beleidsindicatoren

Onderstaande tabel bevat de Beleidsindicatoren van Programma 7, Dienstverlening en Bedrijfsvoering

Beleidsincatoren Programma 7							
Nr.	**Taakveld**	**Naam indicator**	**Jaar**	**Waarde**	**Eenheid**	**Bron**	**Opmerking**
1.	0. Bestuur en ondersteuning	Formatie	2022	7,7	Fte per 1.000 inwoners	Eigen gegevens	
2.	0. Bestuur en ondersteuning	Bezetting	2022	8,1	Fte per 1.000 inwoners	Eigen gegevens	
3.	0. Bestuur en ondersteuning	Apparaatskosten	2022	€ 703	Kosten per inwoner	Eigen gegevens	
4.	0. Bestuur en ondersteuning	Externe inhuur	2022	10%	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	Eigen gegevens	
5.	0. Bestuur en ondersteuning	Overhead	2022	11%	% van totale lasten	Eigen gegevens	

7.3 Wat heeft het gekost?

Wat heeft het gekost?

Programma 7 Dienstverlening en bedrijfsvoering (bedragen x € 1.000)

Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten

	Jaarrekening 2021	Begroting 2022	Begroting na wijziging 2022	Jaarrekening 2022	Verschil Begroting / Rekening 2022
Lasten	2.781	2.300	2.540	2.532	8
Baten	-419	-178	-549	-706	157
Saldo	**2.362**	**2.122**	**1.991**	**1.826**	**165**

Resultaat bestemming

	Jaarrekening 2021	Begroting 2022	Begroting na wijziging 2022	Jaarrekening 2022	Verschil Begroting / Rekening 2022
Lasten	594	0	0	0	0
Baten	9	0	-40	-40	0
Saldo	**603**	**0**	**-40**	**-40**	**0**

Gerealiseerd resultaat

	Jaarrekening 2021	Begroting 2022	Begroting na wijziging 2022	Jaarrekening 2022	Verschil Begroting / Rekening 2022
Lasten	3.375	2.300	2.540	2.532	8
Baten	-410	-178	-589	-746	157
Saldo	**2.965**	**2.122**	**1.951**	**1.786**	**165**

7.4 Verbonden partijen

Verbonden partijen

Binnen het programma Dienstverlening en Bedrijfsvoering zijn geen verbonden partijen.

7.5 Risico's

Tekort ambtelijke capaciteit en ervaring

Iedere organisatie staat voor een uitdaging als het gaat om aantrekkelijk werkgeverschap. Zeker in de huidige arbeidsmarkt vraagt het om flexibiliteit en het maken van keuzes. Door de grote hoeveelheid vacatures op de arbeidsmarkt is ook bij ons een grote doorstroom zichtbaar. Aantrekkelijk werkgeverschap is meer dan ooit een belangrijk instrument waar wij als gemeente nog mee achterlopen. Onderwerpen als primaire en secundaire arbeidsvoorwaarden, doorgroeimogelijkheden binnen de organisatie, huisvesting zijn zaken die bij ons onder de aandacht zijn en de komende periode verder worden uitgewerkt.

Het werven van nieuw personeel is lastig door het ontbreken van de in verhouding passende primaire en secundaire arbeidsvoorwaarden. We zien hierdoor een toename op het gebied van inhuur omdat vacatures niet konden worden ingevuld, maar ook die konden niet altijd worden

ingevuld. Hierdoor konden sommige werkzaamheden niet worden opgepakt of moesten er noodgedwongen worden getemporiseerd. Door de organisatieontwikkeling, het werken vanuit de maatschappelijke opgaven, ontstaan de komende tijd meer doorgroeimogelijkheden en kunnen we ons naar buiten toe beter positioneren als aantrekkelijk werkgever. Mogelijk leidt dit in de komende periode tot meer aanwas van kwalitatief goed personeel.

Uitval computersysteem/stroom of vertraagde werking van computersysteem/Data raakt verloren

Het gebruik van logins en sterke wachtwoorden wordt afgedwongen binnen het netwerk. In 2023 wordt er onderzoek gedaan naar het gebruik van dezelfde (sterke) wachtwoorden voor websites. Om medewerkers beter te ondersteunen met het wachtwoordengebruik, wordt in 2023 een wachtwoordenkluis beschikbaar gesteld. SIEM/SOC wordt als Monitoring Response in 2023 verder vormgegeven. Een pentest (periodiek) wordt vanaf 2023 minimaal één keer per jaar uitgevoerd.

Deze maatregelen hebben als doel, het beperken van gegevensverlies (datalek) en impact door cybercriminaliteit en onzorgvuldig gebruik van logins.

Documenten met vertrouwelijke informatie komen in handen van onbevoegden

De wereld om ons heen is in een rap tempo aan het digitaliseren. Onze maatschappij is veranderd in een data gedreven samenleving. Ook binnen de gemeente worden steeds meer processen, systemen en diensten gedigitaliseerd. De gemeente beschikt hierdoor over veel (bijzondere) persoonsgegevens van haar burgers. Zorgvuldig omgang met deze gegevens is een wettelijke verplichting. Documenten met vertrouwelijke informatie horen niet in de handen van onbevoegden te komen. Overtreding van deze verplichting levert hoge boetes op van de privacytoezichthouder, de Autoriteit Persoonsgegevens.

De hoogte van de boetes kunnen oplopen tot maximaal € 20.000.000. Daarnaast levert de overtreding van de wet reputatieschade op. Hierdoor neemt het vertrouwen van de burgers af.

Uit het rapport ‘’dreigingsbeeld informatiebeveiliging Nederlandse gemeenten’’ blijkt helaas dat overheidsinstanties steeds vaker doelwit worden van cybercriminaliteit. Het aantal geregistreerde cyberincidenten is in 2022 ruim verdubbeld t.o.v. 2021. De impact en schade van cybercriminaliteit neemt toe en kan in de miljoenen oplopen. Aanvullende maatregelen zijn noodzakelijk om de risico’s te mitigeren.

Discontinuïteit bestuur

Rond de zomervakantie 2022 startte het nieuwe college met onder andere drie nieuwe bestuurders. De periode waarin zij moesten starten en de late coalitievorming resulteerde uiteindelijk in een beleidsarme begroting waarin er geen plaats was voor ambities. Inwerken bleek dan ook lastig

aangezien de ambities op dat moment nog niet helder waren. Vanaf september heeft het college samen met de ambtelijke organisatie, Raad en maatschappelijke partners invulling gegeven aan de ambities binnen de maatschappelijke opgaven. Dit heeft eind december 2022 geresulteerd in een collegeakkoord inclusief begrotingswijziging.

7.6 Voortgang investeringen

Voortgang Investeringen

In de onderstaande tabel wordt op hoofdlijnen een toelichting gegeven op de investeringen zoals opgenomen in het investeringsplan 2022 of in het boekjaar 2022 separaat door de gemeenteraad zijn besloten. In het jaarrekeninggedeelte is de detailinformatie van alle lopende investeringen opgenomen.

Programma 7 Dienstverlening en bedrijfsvoering

Krediet omschrijving	Toelichting
22 Verduurzaming gemeentehuis 1e fase label c	Project start in 2023.
22 Tijdelijke airco's KCC en kamer 0.02	Project is afgerond in 2022.
22 Kantoorconcept en meubilair (werken na corona)	Project Heyday toekomstige werkplek start in 2023.
22 Mobile devices	Het betreft een continue investering in mobiele apparatuur. Investering in 2022 was uitgesteld ivm aanbesteden van meerdere apparaten en het opstellen en aangaan van een raamovereenkomst.
22 Werkplek hardware	Deze investeringen zijn volgend op visie hybride werken.
22 Licenties Nvidia	Kosten zijn opgenomen in de exploitatie omdat het jaarlijkse gebruikerskosten zijn geworden. Krediet afgesloten bij de 3e tussenrapportage.
22 ESX hosts tbv servers	In 2022 was er mede gelet op de werkdruk en beperkte personele bezetting geen mogelijkheid om deze te vervangen. Daarom wordt dit in 2023 alsnog opgepakt.

Overzicht Algemene dekkingsmiddelen en Onvoorzien

Overzicht Algemene dekkingsmiddelen en Onvoorzien

Dit overzicht kent een vijftal onderdelen:
1. Lokale heffingen.
2. Uitkering gemeentefonds.
3. Treasury.
4. Post onvoorzien en overige algemene budgetten
5. Reserves.

In onderstaande tabel wordt in hoofdlijnen aangegeven welke lasten en baten afwijkend zijn ten opzichte van de begroting na wijziging.

Omschrijving (bedragen in €)	Begroot saldo	V/N	Werkelijk saldo	V/N	Verschil	V/N
Lokale heffingen	6.924.000	V	6.796.000	V	128.000	N
Uitkeringen gemeentefonds	39.663.000	V	40.302.000	V	639.000	V
Treasury	15.000	N	8.000	V	23.000	V
Onvoorzien en overige budgetten	76.000	V	390.000	V	314.000	V
Reserves	479.000	N	567.000	N	88.000	N
Totaal	46.169.000	V	46.929.000	V	760.000	V

Ad 1. Lokale heffingen

De lokale heffingen zijn bedoeld om te dienen als algemeen dekkingsmiddel. Er zit, anders dan bij afvalstoffenheffing en rioolheffing, in principe geen bestemming aan de uitgaven die worden gerealiseerd met de inkomsten. Als algemeen dekkingsmiddel zijn de onderstaande belastingen de belangrijkste.

Omschrijving (bedragen in €)	Opbrengst 2022	Verschil	V/N
Onroerende zaakbelastingen	6.804.000	104.000	N
Hondenbelasting	88..000	3.000	N
(water)Toeristenbelasting	31.000	6.000	N
Precariobelasting	-3.000	15.000	N
Totaal	**6.920.000**	**128.000**	**N**

Een algemene en gedetailleerde toelichting over alle gemeentelijke belastingen en heffingen is opgenomen in paragraaf A "Lokale Heffingen".

Ad 2. Uitkering gemeentefonds

De Algemene uitkering uit het Gemeentefonds bestaat uit diverse onderdelen. De belangrijkste zijn de algemene uitkering, integratie-uitkeringen en decentralisatie-uitkeringen. Daarnaast worden door het Rijk een aantal Specifieke Uitkeringen (SPUK) verstrekt. Deze specifieke uitkeringen worden als inkomst binnen de verschillende programma's en taakvelden opgenomen en vormen derhalve (hoewel van significante omvang) geen onderdeel van de algemene uitkering.

Omschrijving (bedragen in €)	Werkelijk ontvangen	Verschil	V/N

Omschrijving (bedragen in €)	Werkelijk ontvangen	Verschil	V/N
Algemene uitkering, algemeen	37.497.000	674.000	V
Algemene uitkering, afrekening voorgaande jaren	-1.000	46.000	N
Algemene uitkering participatie uitkering	2.104000	11.000	V
Algemene uitkering Voogdij 18+	702..000	0	-
Tussentelling	**40.302.000**	**639.000**	**V**

De afwijking op het algemene gedeelte van de Algemene uitkering bedraagt € 674.000. Het grootste gedeelte van deze (positieve) afwijking wordt veroorzaakt door uitkeringen die de gemeente al in 2022 zijn ontvangen, maar betrekking hebben op 2023. Zo zijn in de septembercirculaire 2022 uitkeringen toegevoegd voor de Omgevingswet en regeling Gezond in de Stad voor een bedrag van € 215.000. De uitgaven waren geraamd onder algemene budgetten (zie ook Ad. 4) maar komen eerst in 2023.

Ook in de decembercirculaire 2022 van de Algemene uitkering van het gemeentefonds deed zich een vergelijkbare situatie voor. In deze circulaire werd namelijk een voorschot verstrekt voor de uitgaven die in 2023 worden gedaan voor de uitvoering van de Energietoeslagregeling (voor minima) en wederom een bijdrage voor de regeling Gezond in de Stad. Voor in totaal € 442.000.

Omdat de uitgaven voor de hiervoor beschreven onderwerpen eerst in 2023 zullen plaatsvinden wordt voorgesteld om een bedrag van € € 657.000 over te hevelen naar 2023.

Ad 3. Treasury

Rentetoerekening
In de begroting is rekening gehouden met een rekenrente van 0,75% over de gerealiseerde en voorgenomen investeringen. Bij het berekenen van de rekenrente voor de jaarrekening bleek dat het percentage uitkwam op 0,74%. De toerekening van rente mag niet meer dan 0,25% afwijken ten opzichte van de werkelijke rente. In de jaarrekening 2022 hoeft derhalve geen aanpassing plaats te vinden.

Dividend
De dividenduitkering van de BNG Bank in het boekjaar 2022 bedraagt € 305.000 en is daarmee nagenoeg gelijk aan het begrote bedrag van € 300.000. Volledigheidshalve wordt vermeld dat wij ook aandelen hebben bij de N.V. Brabant Water. Hier is echter (tot op heden) geen sprake van enige winstuitkering over deze aandelen.

Ad 4. Post onvoorzien en overige algemene dekkingsmiddelen

Onvoorzien
Van de post voor onvoorzien is in 2022 geen gebruik gemaakt voor de dekking van onvoorziene uitgaven. Vandaar dat het saldo op de post onvoorzien in de Tussenrapportages is ingezet als algemeen dekkingsmiddel.

Overige algemene budgetten
Onder overige algemene budgetten vallen diverse budgetten die gezien de aard niet onder de programma's worden toegerekend. De diverse lasten en baten zijn veelal van administratieve aard. Op het moment dat duidelijk wordt dat een algemeen budget moet worden toegerekend aan een specifiek programma of taakveld, volgt een overheveling via een begrotingswijziging. Als dat niet mogelijk is blijven restanten achter op deze post en wordt bij de jaarrekening een integrale beoordeling toegepast. In de begroting(swijzigingen) worden lasten en baten waarvan op het moment van begroting nog niet duidelijk is onder welk taakveld deze komen te vallen geraamd onder

de post "algemene uitgaven en inkomsten". Het saldo van de algemene uitgaven en inkomsten bedraagt in de jaarrekening 2022 € 314.000 voordelig. Voor het grootste gedeelte wordt dit veroorzaakt door de budgetten die betrekking hebben op de invoering van de Omgevingswet (zie toelichting bij algemene uitkering) en waarvan voorgesteld wordt om deze naar 2023 over te hevelen. Daarnaast een aantal afwijkingen die veroorzaakt worden door achterblijvende opbrengsten en verhaal van aanmaningen en dwangbevelen (€ 74.000 N), maar ook afwikkelingsverschillen voorgaande jaren terzake van BTW/BCF (€ 119.000 V).

Jaarlijks wordt berekend wat de hoogte van de voorziening dubieuze debiteuren (algemene en belastingdebiteuren) moet zijn. Hiervoor zijn normen vastgesteld. Op basis van de actualisatie over 2022 moet de voorziening worden opgehoogd. De storting in de voorziening dubieuze debiteuren algemeen bedraagt € 38.000.

Invoering vennootschapsbelasting (VPB)
Voor 2022 hebben we geen VPB-lasten opgenomen. In de balans wordt wel rekening gehouden met mogelijke toekomstige VPB effecten.

Ad 5. Reserves

De inzet van reserves wordt eveneens als een algemeen financierings- of dekkingsmiddel gezien. In de begroting na wijziging is berekend dat de een bedrag van € 479.000 zou worden gestort in verschillende reserves. Onder andere voor de vorming van het noodfonds 23 en de dekking van de I&A investeringen. Per saldo vallen deze reservemutaties € 88.000 nadelig uit doordat er € 58.000 minder onttrokken wordt uit de reserve I&A (per saldo budgettair neutraal omdat de hieraan gekoppelde uitgaven ook lager zijn uitgevallen) en omdat het saldo van de Turap 2022-3 zijnde € 30.000 administratief wordt ingebracht zin de jaarrekening zodat een zuivere berekening van het resultaat kan worden berekend.

Tevens is er een mutatie in de Algemene reserve. Vanwege actualisatie van de risico's kan een bedrag van € 509.000 van de weerstandsreserve worden overgeheveld naar de Vrije Algemene Reserve. Deze mutatie is niet begroot en betreft een verschuiving in de "geoormerkte" onderdelen van de Vrije Algemene Reserve.

Tabel Beleidsindicatoren

Onderstaande tabel bevat de Beleidsindicatoren van Programma 8, Overzicht Algemene dekkingsmiddelen en Onvoorzien.

Beleidsincatoren Programma 8

Nr.	Taakveld	Naam indicator	Jaar	Waarde	Eenheid	Bron	Opmerking
35.	8. Vhrosv	Gemiddelde WOZ waarde	2022	311	Duizend euro	GISVG	
36.	8. Vhrosv	Nieuw gebouwde woningen	2022	2,3	Aantal per 1.000 woningen	GISVG	
37.	8. Vhrosv	Demografische druk	2021	74,5	%	CBS	
38.	8. Vhrosv	Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden	2022	738	In Euro’s	COELO	
39.	8. Vhrosv	Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	2022	834	In Euro’s	COELO	

Wat heeft het gekost?

Overzicht Algemene dekkingsmiddelen (bedragen x € 1.000)

Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten

	Jaarrekening 2021	Begroting 2022	Begroting na wijziging 2022	Jaarrekening 2022	Verschil Begroting / Rekening 2022
Lasten	399	-66	462	169	293
Baten	-41.381	-43.023	-47.109	-47.664	555
Saldo	**-40.982**	**-43.089**	**-46.647**	**-47.495**	**848**

Resultaat bestemming

	Jaarrekening 2021	Begroting 2022	Begroting na wijziging 2022	Jaarrekening 2022	Verschil Begroting / Rekening 2022
Lasten	2.917	1.123	2.479	2.023	457
Baten	-2.870	-307	-2.001	-1.456	-545
Saldo	**47**	**816**	**478**	**567**	**-88**

Gerealiseerd resultaat

	Jaarrekening 2021	Begroting 2022	Begroting na wijziging 2022	Jaarrekening 2022	Verschil Begroting / Rekening 2022
Lasten	3.316	1.057	2.941	2.192	750
Baten	-44.251	-43.330	-49.110	-49.120	10
Saldo	**-40.935**	**-42.273**	**-46.169**	**-46.928**	**760**

Risico's

Onderstaand treft u de risico's van de algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien.

Risico renteschommelingen

De gemeente leent voor haar financieringsbehoefte gelden op de kapitaalmarkt. Dat is op zich ook geen probleem als de aflossing en de rente van de leningen kan worden (terug)betaald. Omdat de gemeente de begroting in meerjarenperspectief opstelt, wordt ook de renteprognose voor de toekomstige jaren (4 jaar) ingeschat. Indien blijkt dat de rente op de wereldmarkt stijgt, zal de gemeente maatregelen moeten treffen om deze rentestijging in meerjarenperspectief op te vangen. In feite zijn er dan 2 opties. Enerzijds vergroten eigen inkomsten of anderzijds daling van voorgenomen uitgaven. Veelal is een combinatie van maatregelen de oplossing.

Risico precariobelasting niet kunnen innen

De gemeente heeft hoger beroep ingesteld tegen de uitspraak van de rechtbank tot gegrondverklaring van het beroep van een netbeheerder tegen de opzegging van een duurovereenkomst. Daarnaast heeft deze netbeheerder hoger beroep ingesteld tegen de uitspraak

van de belastingrechter tot ongegrondverklaring van zijn beroep tegen heffing precariobelasting 2017. In het slechtste geval (hoger beroep gemeente ongegrond, hoger beroep netbeheerder gegrond) betekent dit dat er geen precariobelasting meer geïnd kan worden van deze netbeheerder over de jaren 2017 t/m 2021.

Risico Oninbare (incasso)vorderingen op debiteuren

We hebben nog steeds te maken met de gevolgen van de corona pandemie. Daardoor is het risico op oninbare debiteuren door faillissement nog steeds iets verhoogd.

Risico Algemene Uitkering gemeentefonds fluctueert met grote bedragen

De algemene uitkering wordt gebaseerd op een vooraf bepaald aantal maatstaven (bijv: aantal inwoners, woningen, jongeren, bijstandontvangers, woz waarde) en per maatstaf wordt een bedrag per eenheid ontvangen. Zowel de maatstaven als de eenheden zijn aan verandering onderhevig. Het Rijk hanteert bij de bepaling van de omvang van de algemene uitkering ook het principe "samen de trap op, samen de trap af". Dat wil zeggen dat als het Rijk meer uitgeeft, dat dan ook min of meer automatisch de gemeente meer uitkering ontvangen, maar andersom gaat dat ook op. Als het Rijk moet bezuinigen, wordt deze ook op de algemene uitkering gespiegeld.

Het risico is dat de gemeente niet altijd tijdig wordt geïnformeerd over een daling van de algemene uitkering en daarom ook niet tijdig of onvoldoende op een daling kan anticiperen. In 2022 is de algemene uitkering aanzienlijk hoger uitgekomen dan verwacht omdat het Rijk diverse extra uitkeringen heeft gedaan vanwege de economische crisis (energie, inflatie).

Overzicht Overhead

Overhead

De kosten van overhead worden niet meer onder de afzonderlijke programma's verantwoord, maar centraal onder een afzonderlijk taakveld: Overhead, om meer inzicht te geven in en zeggenschap over de totale overheadkosten van onze organisatie. De berekening van de overhead in de jaarrekening is overeenkomstig de in de begroting gehanteerde methodiek.
Het BBV geeft de volgende definitie die gemeenten moeten hanteren: alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces.

Volgens deze definitie geven we eenduidig inzicht volgens onderstaande uitgangspunten:
- Directe kosten zoveel mogelijk direct toerekenen aan de betreffende taakvelden.
- Ondersteunende taken zijn niet direct dienstbaar aan de externe klant of het externe product en behoren derhalve tot de overhead. Wanneer deze ondersteunende taken worden uitbesteed, behoren de uitbestedingskosten bedrijfsvoering tot de overhead (bijvoorbeeld uitbesteding salarisadministratie).
- Sturende taken door hiërarchisch leidinggevenden behoren tot de overhead. De bijbehorende loonkosten behoren ondeelbaar tot de overhead.
- De positionering van een functie binnen de organisatie heeft geen invloed op de beoordeling of er sprake is van overhead.

De overhead valt in 2022 € 928.000 lager uit dan begroot. De afwijkingen ten opzichte van de begroting worden onderstaand op hoofdlijnen toegelicht. De uitgebreide toelichting op de afwijkingen >€ 25.000 is in de jaarrekening opgenomen.

Afwijkingen Baten (bedragen in €)	**Bedrag**	**V/N**
Verrekening Ambtelijke inzet Oekraïne	498.000	V
Mutaties diverse posten < € 25.000)	2.000	N
Saldo afwijkingen baten	496.000	V

Afwijkingen Lasten (bedragen in €)	**Bedrag**	**V/N**
Salarissen organisatiebreed (ontstaan door vacatures gedurende het jaar)	910.000	V
Inhuur vanwege vacatures en ziekteverzuim	849.000	N
Overwerk binnen- en buitendienst, inclusief flexibele schil	28.000	V
UWV gelden o.a. vergoeding voor zwangerschapsverlof	202.000	V
Invoering Wet Open Overheid	39.000	V
Bestuursondersteuning College	40.000	V
HRM incidenteel budget	40.000	V
Scholing en opleiding	26.000	V
Overige diverse personeelskosten	37.000	N
Mutaties diverse posten < € 25.000	33.000	V
Saldo afwijkingen lasten	432.000	V

Bovengenoemd saldo van hogere baten en lagere lasten is het saldo overeenkomstig de BBV voorschriften inzake Overhead. Voor een zuivere beoordeling moet eveneens beoordeeld worden of er voor- of nadelen aanwezig zijn, die ontstaan omdat bepaalde zaken niet zijn uitgevoerd in 2022. Hiervan is sprake bij Bestuursondersteuning College voor een bedrag van € 40.000 vanwege het doorschuiven van het periodiek te houden dienstverleningsonderzoek van 2022 naar 2023. Daarnaast is het onderzoek naar de implementatie van de WOO in onze organisatie in 2022

opgestart, maar wordt in 2023 afgerond. Vandaar wordt voorgesteld om deze restantbudgetten over te hevelen naar 2023.

Tabel Beleidsindicatoren

In dit programma zijn geen beleidsindicatoren opgenomen.

Wat heeft het gekost?

Overzicht Overhead (bedragen x € 1.000)

Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten

	Jaarrekening 2021	Begroting 2022	Begroting na wijziging 2022	Jaarrekening 2022	Verschil Begroting / Rekening 2022
Lasten	7.359	8.552	8.586	8.153	432
Baten	-27	-81	-39	-535	496
Saldo	**7.332**	**8.471**	**8.547**	**7.618**	**928**

Resultaat bestemming

	Jaarrekening 2021	Begroting 2022	Begroting na wijziging 2022	Jaarrekening 2022	Verschil Begroting / Rekening 2022
Lasten	0	0	0	0	0
Baten	0	0	0	0	0
Saldo	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Gerealiseerd resultaat

	Jaarrekening 2021	Begroting 2022	Begroting na wijziging 2022	Jaarrekening 2022	Verschil Begroting / Rekening 2022
Lasten	7.359	8.552	8.586	8.153	432
Baten	-27	-81	-39	-535	496
Saldo	**7.332**	**8.471**	**8.547**	**7.618**	**928**

Verbonden partijen

Binnen Overhead is geen sprake van Verbonden Partijen.

Risico's

Binnen Overhead zijn geen risico's vastgesteld.

Paragrafen

Paragraaf A - Lokale heffingen

Beleid en hoofdlijnen

In deze paragraaf geven we een specificatie van de lokale heffingen, uitgesplitst naar:
1. het beleid en hoofdlijnen ten aanzien van lokale heffingen;
2. een aanduiding van de lokale lastendruk;
3. de (geraamde) inkomsten;
4. kengetallen.

De heffingen die tot woonlasten leiden zijn:
a. onroerende zaakbelastingen
- voor eigenaren van woningen;
- voor gebruikers en eigenaren van niet-woningen;

b. afvalstoffenheffing;
c. rioolheffing;

De overige heffingen betreffen:
d. hondenbelasting;
e. begraafrechten;
f. leges omgevingsvergunning;
g. secretarieleges;
h. precariobelasting;
i. havengelden/woonschepenrechten;
j. marktgelden;
k. (water)toeristenbelasting.

Wijzigingen Besluit Begroting en Verantwoording (BBV)
Sinds enkele jaren zijn gemeenten verplicht om in de paragraaf lokale heffingen een overzicht van baten en lasten op te nemen voor de heffingen waarbij sprake is van het verhalen van kosten. Concreet is dit het geval bij de afvalstoffenheffing, de rioolheffing, de begraafrechten, de leges, de havengelden, de marktgelden en de woonschepenrechten. Overigens verstrekten wij daarvoor al een aantal jaren inzicht bij het vaststellen van de belastingverordeningen. Overhead mag niet meer worden verantwoord op de taakvelden, maar mag wel worden meegenomen in de tarieven en de onderbouwing daarvan. Overhead wordt toegerekend op basis van de directe uren die door de diverse medewerkers aan de taakvelden worden besteed. De totale overhead staat opgenomen in “Overzicht overhead” in het jaarverslag.

Onroerende zaakbelastingen (OZB)

Onroerende zaakbelastingen (OZB)
De onroerende zaakbelastingen worden geheven op onroerende zaken. De tarieven van de OZB hangen af van de waardeontwikkeling van die zaken en van de gewenste opbrengst. Ook in 2021 heeft er een hertaxatie van de onroerende zaken plaatsgevonden. De zogenaamde WOZ waarde is bepaald naar de waarde peildatum 1 januari 2021. Deze waarde is gebruikt voor de heffing van de OZB in 2022.

Er wordt een onderscheid gemaakt tussen tarieven voor woningen en tarieven voor niet-woningen. Er is sprake van een woning als een onroerende zaak in hoofdzaak (= voor tenminste 70%) dient tot

woning. Uitgangspunt is daarbij de waarde van de hele onroerende zaak.

In de begroting 2022 is uitgegaan van een verhoging van de opbrengst met 1% in verband met dekking van de investering van het Integraal Huisvestigingsplan Onderwijs (hiertoe is in 2020 besloten). Daarnaast zijn de OZB-opbrengsten met 1,5% inflatiecorrectie verhoogd conform besluitvorming voorgaande jaren. Voor niet woningen is dezelfde verhoging toegepast.

Onroerende zaakbelasting Tarieven per jaar	2020	2021	2022
Woningen			
- eigenarendeel	0.1163%	0.1128%	0.1074%
Niet-woningen			
- eigenarendeel	0.2550%	0.3076%	0.3041%
- gebruikersdeel	0.2029%	0.2514%	0.2573%

De financiële consequenties van bovenstaande zijn in de onderstaande tabellen verwerkt.

Opbrengst ozb	Begroting	Werkelijk	Saldo
Onroerende zaak Woning eigendom	3.008.000	3.059.000	51.000 V
Onroerende zaak Niet-woning eigendom	2.248.000	2.127.000	121.000 N
Onroerende zaak Niet-woning gebruik	1.652.000	1.617.000	35.000 N
Totaal netto	**6.908.000**	**6.803.000**	**105.000 N**

Woz-waarden 2021 (x € 1,00)	Begroting	Jaarrekening
Woning eigendom	2.800.000.000	2.860.000.000
Niet-woning eigendom	739.000.000	700.000.000
Niet-woning gebruik	642.000.000	676.000.000

Woning

In de begroting 2022 is bij het vaststellen van de tarieven uitgegaan van de op dat moment bekende WOZ-waarden van € 2.800.000.000. De ingeschatte waarde- ontwikkeling van de woningen was 9%. In de begroting is een opbrengst opgenomen van € 3.008.000 met een tarief van 0,1074%. Bij de jaarrekening 2022 wordt als totale WOZ waarde de waarde aangehouden zoals deze ook in de algemene uitkering wordt aangehouden. Deze WOZ waarde viel € 60 miljoen hoger uit. De waarde-ontwikkeling is daarmee iets meer dan 2% hoger uitgekomen dan ingeschat. Daarmee is verklaard dat de OZB opbrengst ongeveer € 51.000 hoger is uit gevallen.
De hogere opbrengst van de onroerendezaakbelasting woningen is in principe van incidentele aard omdat bij de berekening van de opbrengst 2023 rekening is gehouden met de WOZ waarde ontwikkeling van 2022 en daarop de tarieven zijn aangepast.

Niet-woning

In de begroting 2022 is bij het vaststellen van de tarieven uitgegaan van de op dat moment bekende WOZ-waarden van € 739.000.000 met een waardeontwikkeling van 0%. In de begroting is een opbrengst opgenomen van € 2.248.000 met een tarief van 0,3041% voor eigenaren van niet-woningen. De werkelijke opbrengst voor eigenaren bedraagt echter € 2.127.000, dat is € 121.000 minder dan begroot.
De begrote opbrengst van gebruikers van niet-woningen bedraagt € 1.652.000 met een tarief van 0,2573%. Bij deze gebruikers bedroeg de netto opbrengst € 1.617.000. Dat is € 35.000 minder dan begroot.
Kanttekening hierbij is dat er voor belastingjaar 2022 en deels oudere jaren nog aanslagen OZB opgelegd dienen te worden. Dit gebeurt in de 1e helft van 2023, waarmee naar huidige inzichten de begrote opbrengst OZB zeer dicht benaderd wordt.

Afvalstoffenheffing

Afvalstoffenheffing

Met de afvalstoffenheffing worden de huisvuil inzamelingskosten gedekt. De heffing mag, wettelijk gezien, alleen worden ingezet voor de dekking van de kosten van afvalinzameling en afvalverwerking. Er mag géén winst op worden gemaakt ('gesloten financiering'). In onderstaande tabel geven we een overzicht van de tarieven van de afvalstoffenheffing over de afgelopen jaren.

Tarieven afvalstoffenheffing per jaar	2020	2021	2022
- eenpersoonshuishouden	172,92	179,88	186,96
- tweepersoonshuishouden	223,92	232,92	240,24
- driepersoonshuishouden	245,16	255,00	256,54
- meerpersoonshuishouden	316,00	329,52	338,76
- extra container	156,00	156,00	156,00

Berekening kostendekking afvalverwijdering:

Kosten	Bedrag
Directe kosten taakveld	2.627.000
Mutatie voorziening	275.000
Overhead	114.000
Totale kosten	**3.016.000**
Opbrengsten	**Bedrag**
Heffingen	2.390.000
Mutatie voorziening	84.000
Overige opbrengsten	542.000
Totaal opbrengsten	**3.016.000**
Totaaloverzicht	**Bedrag**
Totaal lasten	3.016.000
Totaal baten	3.016.000
Dekkingspercentage	**100%**

Rioolheffing

Rioolheffing

De rioolheffing is ter dekking van de kosten voor maatregelen, die de gemeente noodzakelijk acht voor een doelmatig werkende riolering en overige maatregelen voor hemelwater en grondwater. De gemeente kan de kosten verhalen die worden gemaakt voor het nakomen van de zorgplichten uit de Wet verankering en bekostiging van gemeentelijke watertaken. Dit betekent dat de gemeente het individuele profijt van de heffing niet hoeft aan te tonen. In onderstaande tabel geven we een overzicht van de tarieven van de rioolheffing over de afgelopen jaren.

Tarieven per jaar	2020	2021	2022
Rioolheffing gebruiker (woning)			
- eenpersoonshuishouden	41,76	38,40	36,10
- tweepersoonshuishouden	56,16	51,72	48,60
- driepersoonshuishouden	64,80	59,88	56,40
- meerpersoonshuishouden	89,04	82,08	77,16
Rioolheffing gebruiker (niet-woning)			
0 - 349 m3	89,04	82,08	77,16
350 m3 - 499 m3	228,00	210,48	197,88
500 m3 - 999 m3	402,96	372,00	349,48
1.000 m3 - 1.999 m3	691,68	638,64	600,36
2.000 m3 - 4.999 m3	1.345,92	1.242,84	1.168,32
5.000 m3 - 9.999 m3	2.305,44	2.128,92	2.021,24
10.000 m3 - 49.999 m3	6.923,28	6.393,00	6.009,48
50.000 m3 en meer	11.529,12	10.645,92	10.009,16
Rioolheffing eigenaar	175,44	161,76	152,40

Berekening kostendekking rioolheffing:

Kosten	Bedrag
Directe kosten taakveld	1.819.000
Mutatie voorziening	127.000
Overhead	313.000
Totale kosten	**2.259.000**
Opbrengsten	**Bedrag**
Heffingen	2.241.000
Overige opbrengsten	18.000
Totaal opbrengsten	**2.259.000**
Totaaloverzicht	**Bedrag**
Totaal lasten	2.259.000
Totaal baten	2.259.000
Dekkingspercentage	100%

Hondenbelasting

Iedereen die één of meer hond(en) in de gemeente Geertruidenberg houdt, is belastingplichtig voor de hondenbelasting. Gelet op de budgettaire ontwikkelingen is besloten voor 2022 de tarieven van

met 1,5% te verhogen. De opbrengst is begroot op € 91.000 en in werkelijkheid kwam deze uit op afgerond € 88.000.

Begraafrechten

Begraafrechten zijn rechten die in rekening worden gebracht voor het begraven van stoffelijke overschotten, het bijzetten van urnen en het onderhoud van graven op de gemeentelijke begraafplaatsen. Dit gebeurt volgens de Verordening lijkbezorgingrechten Geertruidenberg. Voor 2022 zijn de tarieven met 1,5% verhoogd.

Kosten	**Bedrag**
Directe kosten taakveld	56.000
Mutatie voorziening	0
Overhead	17.000
Totale kosten	**73.000**
Opbrengsten	**Bedrag**
Heffingen	33.000
Overige opbrengsten	0
Totaal opbrengsten	**33.000**
Totaaloverzicht	**Bedrag**
Totaal lasten	73.000
Totaal baten	33.000
Dekkingspercentage	**45%**

Leges omgevingsvergunning en secretarieleges

Voor 2022 zijn de tarieven van de leges waar mogelijk trendmatig gestegen. Er is een afwijkend percentage gehanteerd als dat niet mogelijk was (uit het oogpunt van kostendekkendheid of op grond van wettelijke voorschriften). De tarieven en percentages die vallen onder Titel 2 bleken in vergelijking met enkele regio gemeenten onder het gemiddelde te liggen. Deze tarieven zijn op een enkele uitzondering na verhoogd met 10%. De tarieven voor de leges hebben we vastgesteld in de Legesverordening en Tarieventabel in Titel 1, Titel 2 en Titel 3.

Kostendekkendheid

Het werkelijke saldo van de totale lasten minus baten voor 2022 geven wij in de volgende tabellen weer, eerst per Titel, daarna als recapitulatie.

Titel 1 Algemene dienstverlening			**Taakveld**	**Overhead**	**Totale Kosten**	**Totale Opbrengsten**	**Kostendekking**
hoofdstuk	1	Burgerlijke Stand	€ 23.041	€ 14.367	€ 37.408	€ 34.608	92,51%
hoofdstuk	2	Reisdocumenten	€ 99.545	€ 41.779	€ 141.324	€ 126.201	89,30%
hoofdstuk	3	Rijbewijzen	€ 63.702	€ 40.635	€ 104.337	€ 94.831	90,89%
hoofdstuk	4	Verstrekkingen uit de basisregistratie personen	€ 10.418	€ 10.722	€ 21.140	€ 11.772	55,69%

hoofdstuk	5	Vervallen	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0,00%
hoofdstuk	6	Bestuursstukken	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0,00%
hoofdstuk	7	Vastgoedinformatie	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0,00%
hoofdstuk	8	Overige publiekszaken	€ 8.657	€ 1.941	€ 10.598	€ 3.898	36,78%
hoofdstuk	9	Gemeentearchief	€ 1.396	€ 1.436	€ 2.832	€ 2.580	91,10%
hoofdstuk	10	Vervallen	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0,00%
hoofdstuk	11	Kansspelen	€ 129	€ 134	€ 263	€ 36	13,69%
hoofdstuk	12	Leegstandwet	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0,00%
hoofdstuk	13	Kabels en leidingen	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0,00%
hoofdstuk	14	Verkeer en vervoer	€ 8.712	€ 7.839	€ 16.551	€ 7.235	43,71%
hoofdstuk	15	Diversen	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0,00%
Kostendekking Titel 1			**€ 215.600**	**€ 118.853**	**€ 334.453**	**€ 281.161**	**84,07%**

Titel 2 Fysieke leefomgeving / omgevingsvergunning			**Taakveld**	**Overhead**	**Totale Kosten**	**Totale Opbrengsten**	**Kostendekking**
hoofdstuk	1	Begripsomschrijvingen	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0,00%
hoofdstuk	2	Vooroverleg/beoordeling conceptaanvraag	€ 1.337	€ 1.158	€ 2.495	€ 1.155	46,29%
hoofdstuk	3	Omgevingsvergunning	€ 306.108	€ 265.098	€ 571.206	€ 556.535	97,43%
hoofdstuk	4	Vermindering	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0,00%
hoofdstuk	5	Teruggaaf	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0,00%
hoofdstuk	6	Intrekking omgevingsvergunning	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0,00%
hoofdstuk	7	Wijziging omgevingsvergunning als gevolg van wijziging project	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0,00%
hoofdstuk	8	Bestemmingswijzigingen zonder activiteiten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0,00%
hoofdstuk	9	Sloopmeldingen	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0,00%
hoofdstuk	10	In deze titel niet benoemde beschikking	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0,00%
Kostendekking Titel 2			**€ 307.445**	**€ 266.256**	**€ 573.701**	**€ 557.690**	**97,21%**

Titel 3 Europese dienstenrichtlijn			**Taakveld**	**Overhead**	**Totale Kosten**	**Totale Opbrengsten**	**Kostendekking**
hoofdstuk	1	Horeca	€ 5.581	€ 4.231	€ 9.812	€ 2.674	27,25%
hoofdstuk	2	Algemene Plaatselijke Verordening (evenementen)	€ 5.663	€ 4.294	€ 9.957	€ 1.068	10,73%
hoofdstuk	3	Brandbeveiligingsverordening	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0,00%
hoofdstuk	4	Winkeltijdenwet	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0,00%
hoofdstuk	5	In deze titel niet benoemde vergunning, ontheffing of andere beschikking	€ 176	€ 134	€ 310	€ 36	11,61%

Kostendekking Titel 3	**€ 11.420**	**€ 8.659**	**€ 20.079**	**€ 3.778**	**18,82%**

Samenvatting titel 1,2 en 3

Recapitulatie Titel 1, 2 en 3	Taakveld	Overhead	Totale Kosten	Totale Opbrengsten	Kostendekking
Kostendekking Titel 1	€ 215.600	€ 118.853	€ 334.453	€ 281.161	84,07%
Kostendekking Titel 2	€ 307.445	€ 266.256	€ 573.701	€ 557.690	97,21%
Kostendekking Titel 3	€ 11.420	€ 8.659	€ 20.079	€ 3.778	18,82%
Kostendekking totale tarieventabel	**€ 534.465**	**€ 393.768**	**€ 928.233**	**€ 842.629**	**90,78%**

Precariobelasting

Vanaf belastingjaar 2022 is het wettelijk niet meer toegestaan precario op kabels en leidingen van nutsbedrijven te heffen. Derhalve betreft het hier alleen nog maar de overige precariorechten. Voor de precariobelasting is in de begroting voor 2022 een bedrag geraamd van € 12.500 * voor de overige precariorechten (niet zijnde terrassen).

Er is een 'negatieve opbrengst' gerealiseerd van € 3.000 veroorzaakt door restituties van oudere belastingjaren en het kwijtschelden van precariobelasting bij horeca ondernemers als steunmaatregel te verlengen van 25-4 tot en met 31-12-2022, zoals vastgelegd in het Collegebesluit van 13-12-2022.
** Omdat bij het opstellen van de begroting 2022 niet bekend was hoe lang de coronamaatregelen voor de horeca golden, zijn in de begroting 2022 geen inkomsten opgenomen voor het in gebruik nemen van gemeentegrond voor horecaterrassen. In dit opzicht heeft deze kwijtschelding voor geheel 2022 geen nadelige gevolgen voor onze begroting 2022.*

Havengelden en woonschepenrechten

Voor het (tijdelijk) mogen gebruiken van de gemeentelijke (passanten)haven hebben we vergoedingen gevraagd/geïnd. Momenteel kan de beroepsbinnenvaart gebruikmaken van twee ligplaatsvoorzieningen; te weten in de kern Geertruidenberg (Timmersteekade) en in de kern Raamsdonksveer (Reenweg). Ook kan men op een aantal andere plekken in de Donge aanleggen. De tarieven voor de havengelden zijn opgenomen in de Verordening binnenhavengeld. Het havengeld berekenen we op basis van de grootte van het schip en de duur van het gebruik.

Kosten	**Bedrag**
Directe kosten taakveld	71.000
Mutatie voorziening	0
Overhead	0
Totale kosten	**71.000**
Opbrengsten	**Bedrag**
Heffingen	44.000
Overige opbrengsten	1.000
Totaal opbrengsten	**45.000**

Kosten	Bedrag
Totaaloverzicht	**Bedrag**
Totaal lasten	71.000
Totaal baten	45.000
Dekkingspercentage	**63%**

(Water)toeristenbelasting

Met ingang van 2019 kent de gemeente Geertruidenberg een (water)toeristenbelasting. De aanslagen over 2022 worden na afloop van het belastingjaar opgelegd nadat de belastingplichtigen aangifte hebben gedaan. In 2022 heeft de afwikkeling plaatsgevonden van 2020 en 2021. achter bij de raming en bedraagt in totaal € 31.000.

In de primitieve begroting 2022 is rekening gehouden met een opbrengst van € 37.500. In de jaarrekening 2022 is een opbrengst opgenomen van € 31.000. Wat de opbrengst over 2022 uiteindelijk wordt, zal medio 2023 duidelijk worden nadat de aangiftes zijn ontvangen.

Marktgelden

De gemeente heeft drie weekmarkten op drie verschillende locaties: het Heereplein in Raamsdonksveer, de Markt in Geertruidenberg en de Oude Melkhaven in Raamsdonk. Voor het innemen van een standplaats op de aangewezen plaatsen heffen we marktgeld volgens de Verordening Marktgelden. De hoogte van de marktgelden is afhankelijk van de oppervlakte van een standplaats. Deze marktgelden gebruiken we voor het huren van marktkramen en voor het onderhoud/schoonmaken van de locaties.

Kosten	Bedrag
Directe kosten taakveld	39.000
Mutatie voorziening	0
Overhead	19.000
Totale kosten	**58.000**
Opbrengsten	**Bedrag**
Heffingen	7.000
Overige opbrengsten	0
Totaal opbrengsten	**7.000**
Totaaloverzicht	**Bedrag**
Totaal lasten	58.000
Totaal baten	7.000
Dekkingspercentage	**12%**

Lokale lastendruk

Voor zowel de afvalstoffenheffing als de rioolheffing worden gedifferentieerde tarieven gehanteerd. Omdat er sprake is van gedifferentieerde tarieven zijn er vele varianten mogelijk om de lokale lastendruk te schetsen. Bij de indicatie hieronder wordt als voorbeeld een gezin van drie personen met een eigen woning (WOZ-waarden zie hieronder) genomen.

3-persoonshuishouden (eigenaar)	**2020**	**2021**	**2022**
Waarde woning	239.000	255.000	278.000
OZB eigendom	277,96	301,41	298,57
Rioolheffing gebruik	64,8	59,88	56,40
Rioolheffing eigendom	175,44	161,76	152,40
Afvalstoffenheffing	245,16	255	262,54
Totaal woonlasten	**763,36**	**778,05**	**769,91**

De geraamde inkomsten versus de werkelijke inkomsten

Soort belasting of heffing	**Begroting na wijziging 2022**	**%**	**Werkelijk 2022**	**%**
Onroerende zaakbelasting gebruiker niet woning	1.652.000	13,30%	1.617.000	12,95%
Onroerende zaakbelasting eigenaar niet - woning	2.248.000	18,10%	2.127.000	17,04%
Onroerende zaakbelasting eigenaar woning	3.008.000	24,22%	3.060.000	24,51%
Afvalstoffenheffing en reinigingsrechten	2.348.000	18,90%	2.390.000	19,14%
Rioolheffing	2.192.000	17,65%	2.241.000	17,95%
Hondenbelasting	91.000	0,73%	88.000	0,71%
Begraafrechten	48.000	0,39%	33.000	0,26%
Leges omgevingsvergunning (inclusief bouwleges)	470.000	3,78%	557.000	4,46%
Leges burgerlijke stand	31.000	0,25%	41.000	0.33%
Leges bevolkingsregister	203.000	1,63%	233.000	1,87%
Leges naturalisatie	15.000	0,12%	12.000	0,09%
(Water)toeristenbelasting *	38.000	0,30%	31.000	0,25%
Precariobelasting	13.000	0,10%	-3.000	-0,02%
Subtotaal	12.357.000	99,47%	12.427.000	99,55%
Overige: o.a. havengelden, marktgelden APV vergunningen	65.000	0,53%	56.000	0,45%
Totaal inkomsten uit belastingen, heffingen en rechten	12.422.000	100%	12.483.000	100%

* opbrengst watertoeristenbelasting is de opbrengst van 2020 en 2021

Kwijtschelding

Als een belastingplichtige niet of over te weinig financiële middelen beschikt om de belastingaanslag te voldoen, wordt onder bepaalde voorwaarden aan deze belastingplichtige kwijtschelding verleend. Het gehanteerde kwijtscheldingspercentage bedraagt maximaal 100%. Dit betekent dat alle belastingplichtigen die een inkomen hebben dat 100% van het minimuminkomen (volgens bijstandsnorm) of lager bedraagt, in aanmerking komen voor gehele of gedeeltelijke kwijtschelding.

Kwijtschelding kan alleen worden verleend als het een aanslag betreft voor afvalstoffenheffing en rioolheffing gebruiker. De overige heffingen zijn in de betreffende belastingverordeningen uitgesloten van kwijtschelding.

Voor het belastingjaar 2022 is sprake van kwijtscheldingen tot een totaalbedrag van € 81.000 (2021 € 86.000). De kwijtscheldingen zijn toe te rekenen aan rioolheffingen voor een bedrag van € 14.000 (begroot € 15.000) en afvalstoffenheffing voor € 67.000 (begroot € 75.000). Mogelijk worden er in 2023 nog bedragen kwijtgescholden die betrekking hebben op 2022.

Paragraaf B - Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Weerstandsvermogen en risicobeheersing

De paragraaf weerstandsvermogen geeft aan hoe robuust de begroting van de gemeente Geertruidenberg is. Dit is van belang wanneer een financiële tegenvaller zich voordoet. Aandacht voor het weerstandsvermogen kan voorkomen dat elke financiële tegenvaller dwingt tot bezuinigingen. Deze paragraaf heeft zijn basis in artikel 11 van het BBV (Besluit begroting en verantwoording Provincies en Gemeenten) en de daarop van toepassing zijnde toelichting.

1. Conform dit artikel moet deze paragraaf ten minste bevatten;
   - het beleid betreffende weerstandscapaciteit en risico's (onderdeel 1);
   - een inventarisatie van de risico's (onderdeel 2);
   - een inventarisatie van de weerstandscapaciteit (onderdeel 3);
   - een berekening van het weerstandsvermogen en een oordeel hierover (onderdeel 4);
   - een kengetal voor de:
     1. a) Netto schuldquote;
        b) Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen
     2. Solvabiliteitsratio
     3. Grondexploitatie
     4. Structurele exploitatieruimte
     5. Belastingcapaciteit (onderdeel 5)

een beoordeling van de onderlinge verhoudingen tussen de kengetallen in relatie tot de financiële positie
Vervolgens wordt een berekening gemaakt van het weerstandsvermogen en oordeel gevormd over het weerstandsvermogen (onderdeel 5). Ter completering volgt een nieuw verplicht onderdeel van deze paragraaf. In deze paragraaf worden de kengetallen opgenomen met een toelichting hierop (onderdeel 6). De Gemeente Geertruidenberg vindt een goed risicomanagement belangrijk en acht het wenselijk risico's die van invloed zijn op de bedrijfsvoering en ruimtelijke en maatschappelijke ontwikkelingen beheersbaar te maken. Alleen wanneer we een zo volledig mogelijk inzicht in de potentiële risico's en hun gevolgen hebben, kunnen we een uitspraak doen over het wel of niet aanvaarden van het risico en over voor het wel of niet nemen van eventuele aanvullende maatregelen. Hierdoor kunnen op verantwoorde wijze besluiten worden genomen en worden risico's tot een gewenst niveau beperkt.

Corona
Het corona-virus is een risico dat zich heeft voorgedaan begin 2022. De effecten van de maatregelen ter bestrijding van deze pandemie zullen wellicht nog (meerjarige) financiële gevolgen hebben voor de gemeente Geertruidenberg nu steunmaatregelen zijn afgebouwd. Denk hierbij aan o.a. betalingsachterstanden en faillissementen van inwoners en bedrijven, toename aanvragen bijstandsuitkeringen, verminderde legesopbrengsten. Tot op heden vallen de financiële gevolgen voor de gemeente Geertruidenberg nog erg mee . De inschatting van de financiële gevolgen naar de toekomst blijft lastig te maken.

Risicomanagementbeleid
In het vastgestelde risicomanagementbeleid worden de kaders gesteld ten aanzien van de reikwijdte en toepassing van risicomanagement.
Risicomanagement is gemeentebreed doorgevoerd. Het risicoprofiel is uitgewerkt voor de reguliere bedrijfsprocessen én de projecten, zodat de hierbij behorende weerstandscapaciteit van Gemeente Geertruidenberg kan worden berekend. Verdere verfijning en doorontwikkeling van risicomanagement vindt doorlopend plaats.

Risico's

Een risico is de kans op een gebeurtenis met effect op het behalen van de door de organisatie gestelde doelstellingen

Risicoprofiel
De onderstaande tabel geeft de resultaten weer van de risico-inventarisatie voor gemeente Geertruidenberg. Om de risico's van onze gemeente systematisch in kaart te brengen en te beoordelen is een risicoprofiel opgesteld. Dit risicoprofiel is een dynamisch geheel: als er aanleiding toe is, worden risico's toegevoegd, gewijzigd en/of verwijderd. Hierbij is gebruik gemaakt van NARIS® (NAR Risicomanagement Informatie Systeem). Ten behoeve van de jaarrekening 2022 zijn de risico's beoordeeld door de betrokken medewerkers. In totaal zijn 59 risico's in beeld gebracht, hierbij is ten opzichte van de vorige evaluatie (begroting 2023) één risico toegevoegd en tweetal risico's samengevoegd/verwijderd (begroting 2023: 60, jaarverslag 2021: 111). De tabel geeft een inschatting van de kans dat een risico zich voordoet, afgezet tegen het financiële gevolg:

Geld			**Netto**		
x > €200.000					2
€100.000 < x < €200.000	1			2	3
€40.000 < x < €100.000	2		1	7	4
€10.000 < x < €40.000			8	14	5
x < €10.000	1	1	1	1	2
Geen geldgevolgen		2		2	
Kans	10%	30%	50%	70%	90%

In het volgende overzicht worden de tien risico's gepresenteerd die de hoogste bijdrage hebben geleverd aan de berekening van de benodigde weerstandscapaciteit. Hierbij geeft het invloed percentage de invloed van een risico op het totale risicoprofiel weer.

RISICO'S				**Jaarrekening 2022**		
Jrk 2022	**Begr 2023**	**Jrr 2021**		**Kans**	**Invloed**	**Programma**
1	1	1	Precariobelasting niet kunnen innen (590)	90%	23,15%	AD

2	3	8	Een stijging van aantal bijstandsgerechtigden of toename aanvragen bijzondere bijstand (565)	90%	9,74%	5
3	4	9	Achterstallig onderhoud aan gemeentelijke gebouwen (535)	90%	6,50%	6
4	2	7	Tekort ambtelijke capaciteit en ervaring (31)	90%	6,49%	7
5	8		Uitval van computersysteem/stroom of vertraagde werking van computersysteem/Data raakt verloren (174)	70%	3,77%	7
6	9		Verslechtering kostendekkendheid van leges (606)	90%	3,26%	1
7	5	2	Toename jeugdhulp aantallen en/of complexere (duurdere) vormen (530)	90%	3,25%	5
8	7		Tekort op exploitatie WSW (Midzuid) (522)	90%	3,24%	5
9	-	10	Achterstallig onderhoud wegen, infrastructurele kunstwerken (128)	70%	2,53%	1
10	-		Documenten met vertrouwelijke informatie komen in handen van onbevoegden (76)	70%	2,51%	7
	6	5	Onvoldoende rijksmiddelen voor WMO (531))	90%	2,17%	5
	10		Oninbare (incasso)vorderingen op debiteuren (118)	70%	1,90%	AD
vervallen		3	Toepassing wet normalisering rechtspositie ambtenaren vrijwillige brandweer (596)			7
		4	Medewerkers worden blootgesteld aan ongezonde arbeidsomstandigheden/gevaarlijke stoffen (41)	50%	0,72%	1
vervallen		6	Beperkt budget voor participatie (599)			

	Begroting 2023	**Jaarverslag 2021**	**Jaarrekening 2022**	
Totaal grote risico's	**€ 2.137.000**	**€ 3.162.000**	**€ 2.162.000**	
Overige risico's	**€ 1.825.002**	**€ 2.841.504**	**€ 1.900.001**	
Totaal alle risico's	**€ 3.962.002**	**€ 6.003.504**	**€ 4.062.001**	

Uit de tabel blijkt dat de mutatie van het maximale risico € 100.000 hoger is ten opzichte van de laatste actualisatie bij de begroting 2023. Dit wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door nieuwe risico, wijziging in risicobedragen en verwijderde (samengevoegde) risico's. De risico's met de meeste impact zijn:

- Een stijging van het aantal bijstandsgerechtigden of een toename van aanvragen voor bijzondere bijstand (100.000)
- Documenten met vertrouwelijke informatie komen in handen van onbevoegden (80.000)
- Afname bedrijvigheid en aantrekkelijkheid bedrijventerrein (40.000)
- Verkeerde beeldvorming (-40.000)
- Onvoldoende rijksmiddelen voor WMO (-100.000)

Voor de toelichting op de risico's en beheersmaatregelen verwijzen we naar de toelichting in de programma's (zie vorige tabel).

Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente Geertruidenberg beschikt om niet-begrote kosten die onverwachts en substantieel zijn te dekken.

Benodigde weerstandscapaciteit bij verschillende zekerheidspercentages	
Percentage	**Bedrag**
5%	€ 924.844
10%	€ 1.012.883
15%	€ 1.075.394
20%	€ 1.127.709
25%	€ 1.175.402
30%	€ 1.220.617
35%	€ 1.263.183
40%	€ 1.303.957
45%	€ 1.343.634
50%	€ 1.383.298
55%	€ 1.423.492
60%	€ 1.464.468
65%	€ 1.505.714
70%	€ 1.549.453
75%	€ 1.593.894
80%	€ 1.643.672
85%	€ 1.698.493
90%	€ 1.765.546
95%	€ 1.860.862

Benodigde weerstandscapaciteit

Op basis van de ingevoerde risico's is een risicosimulatie uitgevoerd. De risicosimulatie wordt toegepast, omdat het reserveren van het maximale bedrag ongewenst is € 4.062.001 zie voorgaande tabel). De risico's zullen immers niet allemaal tegelijk en in hun maximale omvang optreden. De resultaten van de risicosimulatie staan hiernaast weergegeven.
Hieruit volgt dat bijvoorbeeld met 20% zekerheid alle risico’s kunnen worden afgedekt met een bedrag van € 1,1 miljoen.
De benodigde weerstandscapaciteit bij een zekerheidspercentage van 90 is € 1,8 miljoen (begroting 2022: €2,2 miljoen; jaarverslag 2021: 2,3 miljoen). Met 90% zekerheid kunnen met dit bedrag alle risico’s worden afgedekt.

De benodigde weerstandscapaciteit is ten opzichte van de begroting 2022 € 418.572 lager. Dit wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door:
- Benodigde weerstandscapaciteit m.b.t. hoge nazorgkosten oude stortplaatsen (-)
- Benodigde weerstandscapaciteit m.b.t. toepassing Wet Normalisering Rechtspositie Ambtenaren vrijwilligers brandweer (-)
- Benodigde weerstandscapaciteit m.b.t. onvoldoende kunnen terugvorderen van BTW (over bepaalde dienstverlening) (-)

- Benodigde weerstandscapaciteit m.b.t schadeclaim Attero (-)
- Benodigde weerstandscapaciteit m.b.t. Uitval van computersysteem/stroom of vertraagde werking van computersysteem (-)
- Benodigde weerstandscapaciteit m.b.t. achterstallig onderhoud gemeentelijke gebouwen (+)
- Benodigde weerstandscapaciteit m.b.t. onvoldoende rijksmiddelen voor de jeugdhulp (+)
- Benodigde weerstandscapaciteit m.b.t. medewerkers worden blootgesteld aan ongezonde arbeidsomstandigheden/gevaarlijke stoffen (+)

Beschikbare weerstandscapaciteit
De beschikbare weerstandscapaciteit bestaat uit het geheel aan middelen dat de organisatie daadwerkelijk beschikbaar heeft om de risico's in financiële zin af te dekken. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen incidentele en structurele weerstandscapaciteit.

Beschikbare weerstandscapaciteit	**Jaarrekening**	**Begroting**	**Jaarrekening**
Weerstand (in €)	**31-12-2021**	**1-1-2022**	**31-12-2022**
Incidentele weerstandscapaciteit (in vermogen)	**6.126.605**	**5.839.674**	**7.256.708**
Vrij aanwendbare algemene reserve	*5.426.086*	*5.181.922*	*6.822.189*
Vrije algemene reserve	3.151.838	2.997.804	5.056.643
Weerstandsreserve	2.274.248	2.181.118	1.765.546
Vrij aanwendbare bestemmingsreserve	*700.519*	*657.752*	*434.519*
Gerealiseerde resultaat (programmabegroting)			
Structurele weerstandscapaciteit (in exploitatie)	**0**	**663.788**	**0**
Onvoorzien	*0*	*45.000*	*0*
Onbenutte belastingcapaciteit OZB	*0*	*618.788*	*0*
Onbenutte capaciteit afvalstoffenheffingen	*0*	*0*	*0*
Totale weerstandscapaciteit	**6.126.605**	**6.503.462**	**7.256.708**

Vrij aanwendbare algemene reserve
Het huidige beleidskader met betrekking tot reserves en voorzieningen is neergelegd in de Financiële Verordening 2022. Om te voorkomen dat bij een calamiteit direct het bestaande beleid moet worden bijgesteld, is gekozen voor het splitsen van de reserve in een Vrije algemene reserve en een afzonderlijk weerstandsreserve. De weerstandsreserve mag ook slechts in dit kader worden aangewend.

Vrij aanwendbare bestemmingsreserve
Een bestemmingsreserve is een reserve waaraan de raad een bepaalde bestemming heeft gegeven. De bestemmingsreserves kunnen, zolang de raad de bestemming kan wijzigen, tot de weerstandscapaciteit worden gerekend. Voor sommige bestemmingsreserves zal een aanwending als weerstandscapaciteit echter aanzienlijke negatieve consequenties voor bestaande voorzieningen met zich meebrengen. Dit geldt voor reserves die zijn gevormd om de afschrijvingslasten of kapitaalslasten van diverse voorzieningen te dekken zoals onder andere fort Lunet, gemeentehuis, containermanagement, vervangingen sporthal Dongemond en Informatisering en Automatisering. Daarom worden bovengenoemde bestemmingsreserves niet meegerekend in de beschikbare weerstandscapaciteit. Voor de overige bestemmingsreserves geldt dat eventuele aanwending als weerstandscapaciteit geen of geringe negatieve consequenties voor bestaande voorzieningen met zich meebrengen. Een groot deel betreft restanten van in het verleden gevormde reserves.

Gerealiseerd resultaat volgend uit de programmabegroting
Het BBV geeft aan dat het gerealiseerde resultaat volgend uit de programmabegroting ook tot het eigen vermogen behoort. Afhankelijk van de bestemming zal daarom ook dit resultaat kunnen worden meegenomen in de berekening van het weerstandsvermogen. Bij de jaarrekening wordt het

resultaat alleen bij een negatief resultaat meegenomen in de berekening van het weerstandsvermogen.

Onvoorzien
De post onvoorzien wordt bij de begroting opgenomen om onvoorziene ontwikkelingen te kunnen afdekken. De budgettair opgenomen ruimte is € 45.000. In 2020 is deze post begroot na wijziging afgenomen tot € 0,00. Op de post onvoorzien vinden geen boekingen plaats en wordt in de jaarrekening niet meegenomen in de berekening van het weerstandsvermogen.

Onbenutte inkomstenbronnen
De mate waarin van de onbenutte belastingcapaciteit gebruik wordt gemaakt, verschilt van gemeente tot gemeente en is mede afhankelijk van de politieke relevantie van de hoogte van het OZB-tarief. Als zich tegenvallers voordoen, zal de onbenutte belastingcapaciteit niet zonder slag of stoot worden ingezet, maar dit is wel één van de mogelijkheden. Bij de berekening van de onbenutte belastingcapaciteit wordt aangesloten bij de drie belangrijkste inkomsten van de gemeente te weten: OZB, afvalstoffenheffing en rioolafvoerrecht, voor zover deze laatste twee niet maximaal mogelijk en/of kostendekkend blijken te zijn. Deze posten worden niet meegenomen bij de berekening van het weerstandsvermogen bij de jaarrekening.

In de opsomming van posten voor de beschikbare weerstandscapaciteit zijn de voorzieningen niet genoemd. Voorzieningen vallen niet onder de weerstandscapaciteit, omdat deze zijn gevormd voor het afdekken van voorzienbare lasten in verband met verplichtingen en risico's waarvan de omvang en/of het tijdstip van optreden per balansdatum min of meer onzeker is. Deze lasten hangen samen met de periode voorafgaand aan die datum.

Weerstandsvermogen

Op basis van de huidige gegevens in het risicomanagementsysteem berekenen we het weerstandsvermogen.

Het **weerstandsvermogen** is te definiëren als '*het vermogen van de gemeente Geertruidenberg om niet-structurele financiële risico's te kunnen opvangen teneinde haar taken te kunnen voortzetten'.* Om te bepalen of het weerstandsvermogen toereikend is, leggen we de relatie tussen de financieel gekwantificeerde risico's en de daarbij gewenste weerstandscapaciteit en de beschikbare weerstandscapaciteit. De relatie tussen beide componenten geven we in onderstaande figuur weer.

De benodigde weerstandscapaciteit die uit de risicosimulatie voortvloeit, kunnen we afzetten tegen de beschikbare weerstandscapaciteit. De uitkomst van die berekening vormt het weerstandsvermogen. Voor 2022 is dit:
Ratio weerstandsvermogen = Beschikbare weerstandscapaciteit / Benodigde weerstandcapaciteit = € 7.256.709 / € 1.765.546 = 4,11
(Jaarverslag 2021: 2,69; Begroting 2022: 2,98)

De stijging van de ratio weerstandsvermogen ten opzichte van de begroting 2022 wordt voornamelijk veroorzaakt door:
- De daling van de benodigde weerstandscapaciteit als gevolg van een gewijzigd risicoprofiel ten opzichte van het begroting 2022;
- De stijging van de vrije algemene reserve door onder andere rekeningresultaat 2021 en de begrote stortingen in de begroting 2022.

Gebaseerd op de hierna opgenomen tabel valt het weerstandsvermogen in klasse A. Dit duidt op een uitstekend weerstandsvermogen dat voldoet aan de in het risicomanagementbeleid minimaal vastgestelde norm (waarderingscijfer B, ratio weerstandsvermogen tussen de 1,4 en 2,0).

Weerstand velden		
Waarderingscijfer	**Ratio**	**Betekenis**
A	>2.0	Uitstekend
B	1.4-2.0	Ruim voldoende
C	1.0-1.4	Voldoende
D	0.8-1.0	Matig
E	0.6-0.8	Onvoldoende
F	<0.6	Ruim onvoldoende

Kengetallen

Om de inzichtelijkheid in de financiële positie van de gemeente te vergemakkelijken voegen we aan deze paragraaf in de begroting en in het jaarverslag kengetallen toe.

Kengetallen	Jaarrekening 2021	Begroting 2022	Jaarrekening 2022
Netto schuldquote	52,51%	52,06%	41,48%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	47,83%	48,14%	37,46%
Solvabiliteitsratio	20,14%	17,25%	21,95%
Structurele exploitatieruimte	- 1,13%	1,99%	0,42%
Grondexploitatie	- 1,08%	5,07%	4,30%
Belastingcapaciteit	98%	95%	95%

Beoordeling van de onderlinge verhouding tussen de kengetallen in relatie tot de financiële positie

Netto schuldquote
De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen. De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. In de VNG-publicatie ‘Houdbare gemeentefinanciën’ is aangegeven dat wanneer een schuld lager is dan het begrotingstotaal (<100%) dit als voldoende kan worden beschouwd en boven de 130% als onvoldoende. De netto schuldquote van de gemeente

Geertruidenberg is voldoende en geeft een dalend verloop ten opzichte van de jaarrekening 2021. Dit is positief.

Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen
Om inzicht te krijgen in hoeverre sprake is van doorlenen, wordt de netto schuldquote weergegeven (netto schuld gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen). Op die manier brengen we in beeld wat het aandeel van de verstrekte leningen is en wat dit betekent voor de schuldenlast. De netto schuldquote van de gemeente Geertruidenberg is voldoende en geeft een dalend verloop ten opzichte van de jaarrekening 2021. Dit is positief.

Solvabiliteitsratio
Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Onder de solvabiliteitratio wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het balanstotaal. Het eigen vermogen bestaat uit reserves en het resultaat van baten en lasten. In de VNG-publicatie 'Houdbare gemeentefinanciën' is aangegeven dat wanneer een solvabiliteitsratio hoger is dan 30% dit als voldoende kan worden bestempeld en lager dan 20% als onvoldoende. Conform de begroting is € 641.000 toegevoegd aan de vrije algemene reserve. Hierdoor is de ratio voldoende en geeft een stijgend verloop ten opzichte van de jaarrekening 2021. Dit is positief.

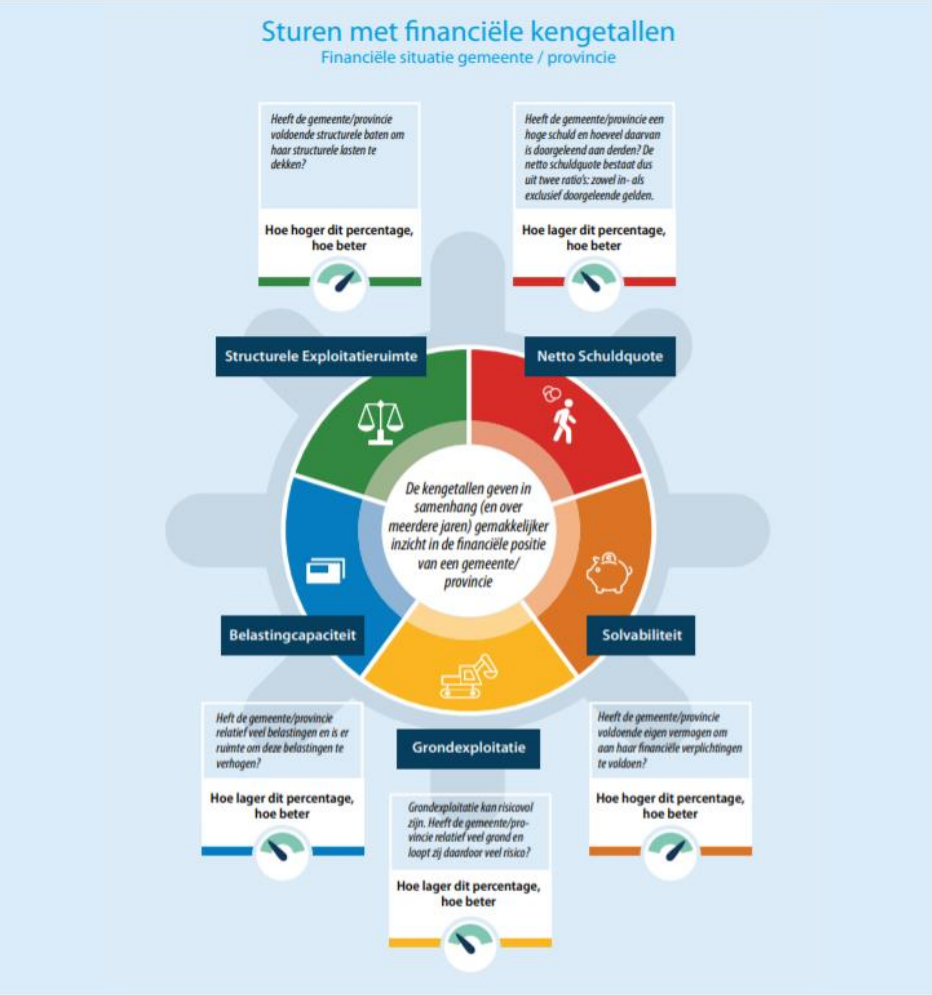
Kengetal grondexploitatie
Grondexploitaties kunnen een forse impact hebben op de financiële positie van een gemeente. De boekwaarde van de grond is van belang, omdat deze terugverdiend moet worden bij de verkoop. Boekwaarden worden afgezet tegen de totale baten. Er is geen norm voor deze ratio. Het kengetal voor de grondexploitatie van de gemeente Geertruidenberg is gestegen ten opzichte van de jaarrekening 2021. De totale boekwaarde van de grondexploitatie in 2022 is gestegen door het opstarten van de exploitaties Donge-oevers. Het kengetal geeft een stijgend verloop ten opzichte van de jaarrekening 2021. Dit is negatief.

Structurele exploitatieruimte
Voor de beoordeling van het evenwicht van de begroting wordt er ook gekeken naar de structurele en incidentele lasten en baten. Voorbeeld van structurele baten zijn de algemene uitkering en eigen belastinginkomsten. Bij structurele lasten zijn dat bijvoorbeeld personeelslasten, kapitaallasten en bijdragen aan gemeenschappelijke regelingen. Een begroting waarvan de structurele baten dan ook hoger zijn dan de structurele lasten is dan ook meer flexibel dan een begroting, waarbij de structurele baten en lasten in evenwicht zijn. Er is geen norm voor deze ratio. De structurele exploitatieruimte van de gemeente Geertruidenberg is voor de jaarrekening 2022 positief. Dit is positief.

Belastingcapaciteit
De ruimte die een gemeente heeft om zijn belastingen te verhogen wordt vaak gerelateerd aan de totale woonlasten. Het Centrum voor Onderzoek voor de lagere overheden (Coelo) publiceert deze lasten jaarlijks. Bij de berekening van het kengetal worden de gemeentelijke woonlasten afgezet tegen het landelijk gemiddelde. Er is geen norm voor deze ratio. De totale woonlasten van de gemeente Geertruidenberg zijn lager dan het landelijk gemiddelde en geven een dalend verloop ten opzichte van de jaarrekening 2021. Dit is positief.

Samenhang
De kengetallen moeten in samenhang worden bezien. De kengetallen schuldquote liggen binnen de norm van de VNG geven weer een daling. Het kengetal van de solvabiliteit zit boven de norm van de VNG en heeft een stijgend verloop. De beoordeling van de structurele exploitatieruimte heeft vooral

waarde in meerjarig vooruitblikkend perspectief. Het percentage is voor de jaarrekening positief. Het kengetal grondexploitatie is geeft een stijgend verloop dit is een negatieve ontwikkeling. Op basis van de huidige cijfers kan geconcludeerd worden dat de trend van 5 van de 6 kengetallen een positieve ontwikkeling geven ten opzichte van de jaarrekening 2021. Het kengetal grondexploitatie wijkt hier in negatieve zin vanaf. Het monitoren van de ontwikkeling van de kengetallen naar de toekomst blijft van belang.
Zie ook de hierna volgende figuur (bron: Ministerie van Binnenlandse zaken en koninkrijk relaties)

Paragraaf C - Onderhoud kapitaalgoederen

Onderhoud kapitaalgoederen

Het BBV schrijft voor dat de paragraaf betreffende het onderhoud van kapitaalgoederen ten minste de volgende kapitaalgoederen bevat:

a. wegen;
b. riolering;
c. water;
d. groen;
e. gebouwen.

Van de kapitaalgoederen wordt aangegeven:

a. het beleidskader;

b. de uit het beleidskader voortvloeiende financiële consequenties;
c. de vertaling van de financiële consequenties in de begroting.

In deze paragraaf lichten wij daarnaast de consequenties toe van het gekozen kwaliteitsniveau voor kapitaalgoederen binnen het beleidskader.

Algemene uitgangspunten

De gemeente beheert ongeveer 310 hectare aan openbare ruimte. Onder deze openbare ruimte vallen: wegen, riolering, waterpartijen en openbaar groen. Verder rekenen wij alle virtuele objecten (niet zichtbaar zoals kadastrale grenzen) en reële objecten (zichtbaar, zoals een bouwwerk) onder, op en boven de grond als taak toe aan de openbare ruimte. Gebouwen behoren niet tot de openbare ruimte, maar nemen we wel als kapitaalgoed mee. Hieronder geven we voor deze kapitaalgoederen een nadere beschrijving van de wijze van beheer en onderhoud. Het beleid voor het onderhoud van de kapitaalgoederen is onder meer opgenomen in het overzicht kaderstellende beleidsnota's en beheerplannen.

Wetgeving

In januari 2020 is er een nieuwe Notitie "Materiële vaste activa" gepubliceerd. Vanaf het begrotingsjaar 2021 is de gehele notitie van kracht. Tevens heeft de Provincie Noord Brabant onlangs "Handreiking onderhoud kapitaalgoederen" als toevoeging op deze notitie uitgebracht. De notitie "Materiële vaste activa" behandelt de wijze van activeren, waarderen en afschrijven van activa en het onderhoud van kapitaalgoederen. Ook zijn aandachtspunten voor de financiële verordening opgenomen.

Onderhoudskosten worden gemaakt om het object gedurende de levensduur op een bepaald kwaliteitsniveau te houden of weer te krijgen (naar behoren laten functioneren en een bepaalde representativiteit laten behouden). Onderhoud kan worden onderscheiden in groot onderhoud en klein onderhoud.

Klein onderhoud:

Bij klein onderhoud gaat het om dagelijkse reparaties die noodzakelijk zijn om het object in goed werkende en veilige staat te houden tegen een van te voren vastgesteld kwaliteitsniveau. Hierbij moet worden gedacht aan maatregelen die noodzakelijk zijn om het object blijvend naar behoren te laten functioneren of haar representativiteit te laten behouden. Klein onderhoud is het onderhoud dat vanaf het eerste of het lopende planjaar op een klein gedeelte van het object wordt uitgevoerd. Uitgaven lopen altijd via de exploitatie.

Groot onderhoud

Lasten van groot onderhoud ontstaan na een langere periode van gebruik van een object als gevolg van slijtage. Groot onderhoud is in de regel gepland onderhoud van veelal ingrijpende aard als gevolg van slijtage, dat op een substantieel deel van het object wordt uitgevoerd en na een langere periode van gebruik moet worden verricht.

Boeking van uitgaven

Indien de gemeente werkt met een voorziening voor groot onderhoud dienen alle uitgaven die daadwerkelijk zijn opgenomen in het beheersplan direct op deze voorziening geboekt te worden. Andere uitgaven voor groot onderhoud die niet zijn opgenomen in het onderhoudsplan, moeten ten lasten van de exploitatie worden geboekt. Ook als er geen voorziening is, dienen de kosten ten laste van de exploitatie te worden geboekt.

Beleidskader - Beheerplannen

Wij werken zoveel mogelijk met beheerplannen. Deze plannen geven over meerdere jaren inzicht in onderhoudsmaatregelen en benodigde financiële middelen om de functie van de beheerobjecten te kunnen waarborgen. De basis voor een beheerplan is o.a. het door de raad vastgestelde beleidskader

met daarin het onderhoudsniveau. Het beheerplan en onderhoudsniveau van de beheerobjecten (kapitaalgoederen) is maatgevend voor de uitvoering van de werkzaamheden en voor de onderhoudslasten in het betreffende jaar. Uitsluitend de geplande onderhoudslasten (die van jaar tot jaar kunnen variëren) waarvoor gespaard wordt, mogen ten lasten van de voorzien worden gebracht. Eventuele onderhoudslasten die niet in het beheerplan zijn opgenomen moeten rechtstreeks ten lasten van de exploitatie komen.

Voor Openbare Verlichting en Groen is gekozen om deze niet via een voorziening te laten lopen maar de kosten rechtstreeks via de exploitatie te laten lopen. Voor Groen wordt er met bestekken gewerkt met daarin vastgelegde jaarlijkse onderhoudswerkzaamheden aan bomen, plantsoenen, gazons en dergelijke die ervoor zorgen dat de door de raad vastgestelde kwaliteitsniveaus geborgd worden. Voor Openbare Verlichting wordt door de raad een beheerplan vastgesteld. De vastgestelde kwaliteitsniveaus worden binnen dit plan geborgd en de uitgaven passen binnen door de raad beschikbaar gestelde exploitatie en investeringsbudgetten.
In de onderstaande tabel staan de onderhouds- en beheerplannen met de door de raad vastgestelde onderhoudsniveau ’s en of er wel of geen voorziening is ingesteld.

Beheersplan	Voorziening	Onderhoudsniveau
Wegbeheer	Ja	C
Infrastructurele kunstwerken	Ja	Geen onderhoudsniveau. Constructie Risicoscan (CRS) klasse 1-5
Openbare Verlichting	Nee	Geen onderhoudsniveau. Alle nieuwe verlichting dient te voldoen aan Richtlijnen Openbare Verlichting 2011 (ROVL 2011) NEN3140 en NEN1010. Openbare verlichting ouder dan 2011 moet voldoen aan richtlijn OVL.
Riolering	Ja	Geen onderhoudsniveau - Verbreed GRP+ 25 april 2017 gemalen NEN3140 - BRL14020, riool inspectie NEN-EN 13580-2
Baggeren / Binnenhavens	Ja	Geen onderhoudsniveau. Volgens beleid 1. Besluit bodemkwaliteit, 2. Kaderrichtlijn water, 3. Legger en Keur WSBD categorie A, B en C, 4. Waterwet, 5. Natuurwet.
Gebouwen	Ja	Basis is kwaliteitsniveau 3 'redelijke conditie', plaatselijk zichtbare veroudering, functievervulling niet in gevaar. Voor gebouwen die gesloopt of verkocht worden kan gekozen worden voor een lager kwaliteitsniveau.
Groen	Nee	Geen onderhoudsniveau's . Onkruid op verharding - Centrum gebied A - Woon- en buitengebied - B

In de 2e tabel is het jaar van ingang van het onderhouds- en beheersplan opgenomen en het jaar waarin het plan geactualiseerd moet worden. Een nieuw plan dient uiterlijk na 5 jaar opgesteld te worden of eerder indien er significante wijzigingen zich voordoen.

Beleidsplan	1e jaar	Nieuw plan	Toelichting
Wegbeheer	2021	2026	Voorziening onderhoud wegen
Infrastructurele (kunst)werken	2019	2024	Voorziening infrastructurele werken
Openbare verlichting	2015	----	Er wordt een beheerplan opgesteld, alle uitgaven lopen direct via de exploitatie. Geen voorziening
Riolering	2017	2022	In 2023 wordt aan de raad een nieuw plan voorgelegd. De raad is bij de begroting gevraagd om voor 2022 uit te gaan van het huidige vigerende onderhoudsplan
Baggeren / Binnenhavens	2019	2024	
Gebouwen (incl. onderwijs)	2019	2024	
Groen	———	———	Bestekken worden jaarlijks opgesteld. Alle uitgaven lopen direct via de exploitatie. Geen voorziening

Algemene Beleids- en beheerkaders
De landelijk geformuleerde normen en richtlijnen vormen het uitgangspunt voor de beleids- en beheerkaders. Deze wijze van werken geeft richting aan kwaliteitsniveaus en beheermethodieken en dient als referentie en toetssteen voor onze gemeentelijke normen en aanpak.

De planningen zijn en worden gericht op het voorkomen van achterstallig onderhoud en schadeclaims.

De door de raad vastgestelde kwaliteitsniveaus worden geborgd binnen de daarvoor door de raad beschikbaar gestelde budgetten. Om beter in te kunnen spelen op de beleving en de wensen van de gebruiker van de openbare ruimte wordt gewerkt in wijkteams.

Planningen
De planningen zoals deze voortkomen uit de beheerplannen, zijn conceptplanningen. We beoordelen vooraf aan de uitvoering of de aanpak noodzakelijk is. De planningen zijn in die zin dan ook dynamische documenten. Ook speelt de integrale aanpak, participatie en vraaggericht werken een bepalende rol voor de jaarlijkse planning.
Groenrenovaties en werken aan de openbare verlichting volgen meestal de straatwerkzaamheden. Deze volgen op hun beurt veelal de rioolwerkzaamheden. Ook om deze redenen kunnen we afwijken van de jaarschijfopgave uit de beheerplannen.

Integrale werkzaamheden
Op dit moment kent de gemeente afzonderlijke beleidsplannen voor het beheer en onderhoud op het gebied van openbare ruimte.
Belangrijkste uit te voeren integrale beheer- en additionele werken in 2022, 2023 en 2024 bestaan uit:

- Ravelijn fase 2 en 3
- Namer en omgeving
- Emmaweg
- Vissersstraat en omgeving
- Burg. Krijgmangeerde – Onvermoeidelaan
- Beethovenlaan
- Past Bruijnenstraat
- Vijfhoevenlaan
- Heemraadsingel

De projecten Ravelijn Fase 2 en 3, Namer en omgeving, Vissersstraat en omgeving, Beethovenlaan en Vijfhoevenlaan zijn op dit moment is voorbereiding.
De overige wegen/locaties worden in het nieuwe Gemeentelijke Rioleringsplan opnieuw geprogrammeerd.

Vertaling van de financiële consequenties in de jaarrekening
In de onderstaande tabellen ziet u het verloop van de voorzieningen en de jaarlijkse exploitatie uitgaven voor groen en openbare verlichting.
Tabellen: Vertaling van de financiële consequenties in de jaarrekening.

Nr.	Voorziening	Stand 1-1-2022	Toevoeging	Onttrekking	Vermindering	Stand 31-12-2022
501	Geprogrammeerd onderhoud wegen	714.321,90	1.040.000,00	0	1.024.828,76	729.493,14
503	Achterstallig onderhoud wegen	657.460,85	0	0	482.141,17	175.319,68
508	Infrastructurele werken	380.306,97	100.000	0	44.750	435.556,97
509	Onderhoud gem. eigendommen	1.118.910,71	326.012,40	0	110.243,24	1.334.679,87
533	Baggeren	181.048,56	60.000	0	17.659,81	223.388,75
544	Riolering	4.864.865,31	127.170,04	0	0	4.992.035,35
545	Afvalstoffenheffing	469.773,00	190.781,25	0	0	660.554,25
		8.386.687,30	1.843.963,69	0	1.679.622,98	8.551.028,01

Omschrijving	Rekening 2022	Begroot na wijziging	Gemiddeld Jaarbudget
Openbare Verlichting	155.000	165.000	130.000

Omschrijving	Rekening 2022	Begroot na wijziging	Gemiddeld Jaarbudget
Groen	636.000	575.000	350.000

Paragraaf D - Financiering

Financiering

Inleiding

In deze paragraaf maken we de financieringsfunctie transparant. We leggen de basis voor het sturen, beheersen en controleren van de financieringsfunctie. Het treasurystatuut 2022 geeft de infrastructuur voor de inrichting van de financieringsfunctie, terwijl de uitwerking zijn weerslag vindt in de paragraaf financiering in de begroting. In de paragraaf bij de jaarstukken verstrekken we de verantwoordingsinformatie.

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet is een bedrag ter grootte van een percentage van het totaal van de jaarbegroting bij aanvang van het begrotingsjaar. De gemiddelde netto-vlottende schuld mag deze limiet niet overschrijden. Dit betekent dat voor dit bedrag geen langlopende geldlening hoeft te worden aangetrokken. Indien het derde achtereenvolgende kwartaal de kasgeldlimiet wordt overschreden, wordt de toezichter op de hoogte gesteld.
In 2022 heeft geen overschrijding van de kasgeldlimiet plaatsgevonden.

Toegestane kasgeldlimiet	(Bedragen x € 1.000)
Omvang begroting per 1 januari 2022	51.907
Kasgeldlimiet in % van de grondslag	8,5%
Kasgeldlimiet in bedrag	4.412

REALISATIE 2022 (Bedragen x € 1.000)	Kwartaal 1: jan-mrt	Kwartaal 2: apr-jun	Kwartaal 3: jul-sep	Kwartaal 4: okt-dec	Gem/Jaar
Gemiddelde van vlottende schuld	629	103	220	142	273
Gemiddelde van vlottende middelen	896	4.589	6.648	6.225	4.589
Toets kasgeldlimiet					
Gemiddeld saldo	267	4.486	6.428	6.083	4.316
Toegestane kasgeldlimiet	5.058	5.058	5.058	5.058	5.058
Ruimte (+) / Overschrijding (-)	**5.325**	**9.544**	**11.486**	**11.141**	**9.374**

Renterisiconorm

De renterisiconorm is een bedrag ter grootte van een percentage van het begrotingstotaal (totale lasten van de begroting) bij aanvang van het dienstjaar. Tegen dit bedrag zetten we het bedrag dat in het lopende jaar aan aflossingen moet worden betaald af, vermeerderd met het bedrag van de geldleningen waarvan de rente herzien mag/kan worden. Ook deze norm mag niet worden overschreden.

	Variabele Renterisico(norm) (Bedragen x € 1.000)	Begroot 2022	Realisatie 2022	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025
1	Renteherziening	0	0	0	0	0
2	Aflossing	3.486	3.486	2.893	1.570	1.527
3	Renterisico (1+2)	3.486	3.486	2.893	1.570	1.527
4	Renterisiconorm	11.901	11.901	11.571	11.503	11.584
5	**Ruimte (+) / Overschrijding (-) (4-3)**	**8.415**	**8.415**	**8.678**	**9.933**	**10.057**

	Renterisiconorm (Bedragen x € 1.000)	Begroot 2022	Begroot 2022	Begroot 2024	Begroot 2025
4a	Percentage	20%	20%	20%	20%
4b	Begrotingstotaal	59.503	57.854	57.515	57.919
4	Renterisiconorm (4a x 4b)	11.901	11.571	11.503	11.584

Geldleningen

Het totaal van de opgenomen vaste geldleningen bedraagt per 31 december 2022 € 26.356.490 (inclusief waarborgsommen van € 70.850 bedraagt de langlopende schuld € 26.427.340).

In totalen betreft het voor het jaar 2022

(Bedragen x €1.000)	
Saldo begin 2022	€ 29.842
Opgenomen	€ 0
Aflossingen/overdracht	€ 3.486
Saldo ultimo 2022	€ 26.356

Rekenrente

De rekenrente voor de begroting 2022 is 0,75% en voor de grondexploitatie 1,00%. Na herrekening bij de jaarrekening heeft geen aanpassing in de rekenrente plaatsgevonden.

Verstrekte leningen

In de staat van activa is een aantal uitgegeven geldleningen geactiveerd. Het betreft geldleningen aan:

- Stimuleringsfonds Volkshuisvesting.
- Deelnemingen (BNG, Rewin, Waterleidingmij)

In totalen betreft het voor het jaar 2022:

(Bedragen x €1.000)	
Saldo begin van het jaar	€ 3.145
Vermeerderingen	€ 210
Afwaarderingen	€ 0
Aflossing / verminderen	€ 0
Saldo 31/12	€ 3.355

Aan het stimuleringsfonds Volkshuisvesting is € 200.000 toegevoegd voor de duurzaamheidsontwikkeling en startersleningen en € 10.000 aan rente bijschrijving.

Paragraaf E - Bedrijfsvoering

Algemeen

In deze paragraaf worden de belangrijkste ontwikkelingen en de stand van zaken binnen de gemeentelijke bedrijfsvoering beschreven.

Van coronacrisis schakelen naar de gevolgen van de oorlog in Oekraïne
In de eerste maanden van 2022 hadden we nog te maken met maatregelen om de verspreiding van het coronavirus te beperken. Vrijwel meteen nadat we van die maatregelen afscheid hadden genomen begon de oorlog in Oekraïne.
Deze oorlog zorgde voor een stroom aan vluchtelingen. Ook nu hebben we als organisatie, net als tijdens de coronacrisis, laten zien dat we snel kunnen schakelen. In korte tijd en door extra inzet van personeel hebben we tijdelijke opvang georganiseerd in De Schattelijn en later ook in het Hoge Veer. Deze extra inzet personeel is ook ten koste gegaan van andere (beleids)voornemens die we hadden voor het jaar 2022.

Financiële verslaglegging Oekraineregeling:
In de jaarrekening is onder programma 5 een analyse opgenomen van de afwijkingen > € 25.000. Omdat deze afwijkingen met name veroorzaakt worden door de onbekendheid met de specifieke problematiek wordt onderstaand een algemene toelichting gegeven over de Oekraineregeling. De gemeente ontving over het jaar 2022 een bedrag van € 3.907.000 aan vergoeding voor de opvang van Oekraïense ontheemden. Hiervan betrof € 3.687.000 voorschotten op de normvergoeding voor de gemeentelijke opvanglocatie (GOO) en € 220.000 voor de gemaakte transitiekosten. Omdat het vooralsnog gaat om voorschotten zal bij de accountsverklaring de definitieve vaststelling daarvan nog plaats moeten vinden.

Middels accountantsverklaring worden ook vergoedingen gedeclareerd voor de normvergoeding particuliere opvang locatie (POO) en de uitvoeringskosten daarvan. Hiervan staan op dit moment de bedragen nog niet vast. Naar schatting gaat het om respectievelijk € 33.500 voor de normvergoeding POO en € 18.000 voor de uitvoeringskosten daarvan.
Ook voor de uitvoeringskosten van de transitie kan een vergoeding worden gedeclareerd. De verantwoording hiervan dient nader te worden bekeken.

<u>Normvergoeding GOO</u>
De normvergoeding GOO bestaat uit een vast normbedrag per Oekraïense ontheemde maal het aantal opvangplaatsen dat de gemeente beschikbaar heeft gesteld. De vergoeding bedroeg € 100 per ontheemde per dag tot en met 14 oktober 2022. Vanaf 15 oktober 2022 bedraagt de vergoeding € 83 per ontheemde per dag.

In de periode 17 maart 2022 tot en met 31 mei 2022 ving de gemeente Geertruidenberg ontheemden op in de Schattelijn. In de periode 1 juni 2022 tot en met 31 december 2022 ving de gemeente gefaseerd steeds meer ontheemden op in het Hoge Veer naar uiteindelijk 170 opvangplaatsen vanaf 13 juli 2022.

Van de normvergoeding GOO betaalt de gemeente alle lasten die betrekking hebben op de opvanglocatie en de verstrekkingen waarop de ontheemden recht hebben. Hieronder vallen de

kosten van het personeel, de beveiliging, beheer en onderhoud, de schoonmaak, energie en water, afvalverwerking en inventaris maar bijvoorbeeld ook de kosten van taalles of andere recreatieve en educatieve activiteiten, tolk- en vertaalkosten, WA-verzekeringen, leefgeld en de reiskosten van minderjarige kinderen naar school.

Transitiekosten
Om het Hoge Veer om te bouwen naar opvanglocatie werden transitiekosten gemaakt. Deze kosten zijn gedeclareerd bij het Ministerie van Justitie en Veiligheid. Het ministerie heeft de volledig ingediende transitiekosten voor het Hoge Veer vergoed. De definitieve beoordeling vindt plaats bij de accountantcontrole.

Normvergoeding POO
Voor de opvang van Oekraïense ontheemden bij particulieren ontvangt de gemeente een vergoeding wanneer aan de ontheemde leefgeld wordt uitgekeerd. De hoogte van de vergoeding is gelijk aan de hoogte van het leefgeld dat verstrekt wordt aan de ontheemde. De te ontvangen middelen worden bij de accountantsverklaring vastgesteld.

Uitvoeringskosten POO
De gemeente ontvangt voor elke Oekraïense ontheemde waaraan zij in een maand leefgeld verstrekt een vergoeding van € 210 per ontheemde per maand aan uitvoeringskosten.

Van verkenning naar collegeakkoord
In 2021 hebben we als organisatie de 'Verkenning 2022-2026 Blik op de Toekomst' opgesteld. Met dat document gaven we inzicht in de maatschappelijke opgaven die zowel landelijk als op gemeentelijk niveau voor ons liggen. Begin 2022 is dit document met de partijen die deel zouden nemen aan de gemeenteraadsverkiezingen gedeeld.
Na de gemeenteraadsverkiezingen in maart 2022 werd in juli het coalitieakkoord “Een gemeenteraad voor drie kernen” vastgesteld. In het coalitieakkoord komen de verschillende maatschappelijke opgaven nadrukkelijk aan bod.

Omdat het proces om te komen tot een coalitieakkoord en de vorming van een nieuw college lange tijd in beslag nam, was het niet mogelijk om de plannen van het nieuwe college al mee te nemen in de begroting 2023. Na het zomerreces kon de organisatie en het nieuwe college namelijk pas starten met de nadere uitwerking van de maatschappelijke opgaven uit het coalitieakkoord in een collegeakkoord. De uitgangspunten in het collegeakkoord zijn tijdens een interactieve sessie met maatschappelijke partners, gemeenteraadsleden en burgerraadsleden besproken. De input die daar is opgehaald over de visie, strategie en te bereiken maatschappelijke effecten zijn vervolgens meegenomen in het uiteindelijke akkoord. De financiële consequenties van het collegeakkoord zijn verwerkt in de eerste begrotingswijziging 2023. Beide documenten zijn in februari 2023 aan de gemeenteraad voorgelegd.

Organisatieontwikkeling
De gemeente Geertruidenberg is een betrouwbare en verbindende partner met als visie dat we een wendbare organisatie zijn die optimaal schakelt op veranderingen. Ook in 2022 kwam dit nadrukkelijk tot uiting en hebben we met trots kunnen constateren dat de omschakeling als organisatie (van coronamaatregelen naar de opvang van Oekraïense vluchtelingen) tot weinig problemen heeft geleid en heel veel bestuurlijke thema’s toch doorgang hebben kunnen vinden. Daarnaast kunnen we constateren dat, naast de extra inspanningen voor de opvang van Oekraïense vluchtelingen, we in het kader van de ontwikkeling van de organisatie niet al onze ambities optimaal vorm hebben kunnen geven. In het kader van het werken aan maatschappelijke opgaven hebben we gedurende 2022 wel de nodige stappen gezet en krijgt dit in 2023 verder vorm. De ambities op het

gebied van de organisatieontwikkeling hebben zowel in het collegeakkoord als de eerste begrotingswijziging 2023 een belangrijke plek gekregen.

Personeel en organisatie
Ook onze gemeente heeft de afgelopen jaren te maken met de krapte op de arbeidsmarkt. Dit heeft direct effect gehad op het realiseren van bepaalde doelstellingen. Met name op het gebied van civiele techniek, sociaal domein, burgerzaken en HR is de spoeling op de arbeidsmarkt dun waardoor het vaak langer duurt voordat vacatures zijn ingevuld en daardoor taken blijven liggen. Hierdoor neemt de werkdruk voor overige medewerkers toe en hebben we lastige keuzes moeten maken. Het niet tijdig invullen van vacatures heeft ook effect gehad op het budget inhuur aangezien dit soms de enige mogelijkheid was om taken uit te voeren.

In deze huidige tijd hebben we ook gemerkt dat meerdere medewerkers van de gemeente Geertruidenberg zijn 'gevraagd' om elders te solliciteren waarbij vaak betere arbeidsvoorwaarden waaronder een hoger salaris en betere doorgroeimogelijkheden werden geboden. Als kleinere gemeente zijn dit vaak wel de redenen waarom medewerkers uiteindelijk bij ons vertrekken. Alles bij elkaar hebben deze ontwikkelingen ons voor keuzes gesteld binnen ons takenpakket. De verwachting is dat dit vraagstuk in 2023 zal aanhouden.

Het zijn en blijven van een aantrekkelijk werkgever blijft een grote uitdaging. Deze uitdaging speelt niet alleen in de gemeente Geertruidenberg maar uit zich bij alle organisaties. Om aantrekkelijk te zijn en blijven hebben we als organisatie onder andere in 2022 stappen gemaakt met een generiek opleidingsplan en ruime mogelijkheden voor medewerkers om zichzelf te ontwikkelen. Bovendien maken we gebruik van een digitaal opleidingsplatform en hebben er diverse teamontwikkelingen plaatsgevonden.

Klachten

Onder klachten wordt verstaan: klachten ontvangen op grond van hoofdstuk 9 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb). De klachten zijn gericht tegen gedragingen van (leden van) bestuursorganen en medewerkers.

Ontvangen in 2022	Ingetrokken in 2022	Afgehandeld	Waarvan besluit in 2022	Waarvan besluit in 2023	Niet in behandeling genomen	Doorgestuurd naar andere organisaties	Af te handelen in 2023
53	1	23	20	3	0	1	28

Het aantal klachten op grond van hoofdstuk 9 van de Algemene wet bestuursrecht (jegens gedragingen) in 2022 is toegenomen tot 53.

In 2022 zijn11 klachten naar tevredenheid van de klager opgelost door de klachtbehandelaar, waardoor de klachten kunnen worden beschouwd als afgehandeld. Er zijn op 10 klachten nadere besluiten genomen: 4 maal is besloten de klachten ongegrond te verklaren en 6 maal is besloten de klachten gegrond te verklaren. Eén klacht is doorgestuurd naar een andere organisatie en één klacht is niet in behandeling genomen.

In 2022 heeft één klager drie klachten ingediend – en in 2023 nogmaals drie. Zijn klachten zijn bekend bij de Nationale Ombudsman maar de gemeente krijgt eerst zelf de gelegenheid om in eerste instantie een beslissing te nemen over de klachten. De klachten zijn gegrond en daarover zal op korte termijn een beslissing volgen. Verder is niet bekend of er klachten uit 2022 in tweede instantie bij de Nationale Ombudsman terecht zijn gekomen. Daarvoor heeft men één jaar de tijd.
De afhandeling van klachten in 2022 blijft achter, mede door de grote toename maar ook door vacatures en de werkdruk bij de klacht afhandelaars. In 2023 zal de bestaande Klachtenregeling 2012

worden herijkt, waarbij zal worden onderzocht of een andere aanpak of inrichting van de klachtenprocedure tot een snellere maar kwalitatief goede klachtafhandeling kan leiden.

Ter vergelijking, cijfers over 2017-2021

2021	2020	2019	2018	2017
40	25	17	14	26

Bezwaarschriften (Sociale kamer en Algemene kamer)
Bezwaarschriften worden voor advies voorgelegd aan de "Vaste commissie van advies voor bezwaarschriften". Uitzonderingen vormen bezwaarschriften op het gebied van belastingen en personele zaken.

Jaar	Totaal aantal bezwaarschriften	Sociale kamer: Werk, Inkomen en Zorg (WIZ)	Algemene kamer	Ingetrokken
2018	87	53	34	37
2019	83	41	42	24
2020	101	68	33	37 (27 WIZ en 10 Awb)
2021	57	28	29	21
2022	71	41	30	31

Uit de cijfers blijkt een toename van het aantal bezwaarschriften ten opzichte van 2021, waarin – mede als gevolg van corona – een afname vastgesteld werd. Ten opzichte van Awb-zaken kan worden vastgesteld dat het aantal gelijk is gebleven met voorgaande jaren, maar dat de zaken complexer zijn geworden.

Het merendeel van de bezwaarschriften op het gebied van WIZ is gericht tegen het opschorten, (gedeeltelijk) intrekken, of terugvorderen van een recht op bijstand. In de meeste gevallen wegens niet nakomen van de inlichtingenplicht, ook niet na een of meer hersteltermijnen. Er is over dit onderwerp landelijk een maatschappelijke discussie ontstaan. De wetgeving biedt de gemeenten echter geen ruimte voor proportionaliteit wanneer het recht op bijstand niet kan worden vastgesteld. Dit neemt niet weg dat al het mogelijke wordt gedaan om het recht op bijstand te kunnen vaststellen.

De Toeslagenaffaire heeft als gevolg dat de behandeling van één bezwaarschrift in 2021 nog steeds is aangehouden tot nader bericht van de Belastingdienst. Eén bezwaarschrift in 2022 is aangehouden in verband met overleg, maar de behandeling wordt hervat in 2023.

Door het toepassen van mediationvaardigheden en extra uitleg van het besluit, naast het op voorhand nog eens kijken naar het genomen besluit, kon bijna de helft van de bezwaarschriften worden ingetrokken en zijn onnodige of langlopende juridische trajecten vermeden.
Sinds de coronaperiode kan de Vaste commissie van advies voor bezwaarschriften digitaal vergaderen via MS Teams. Inmiddels wordt in de meeste gevallen – ook door bezwaarmakers - de voorkeur gegeven aan een fysieke hoorzitting.

Totaal	Ingetrokken	(Kennelijk) Niet-ontvankelijk	Niet-ontvankelijk	Gegrond	Deels gegrond / ongegrond	Ongegrond	Aangehouden	In 2023 te behandelen
WIZ 41	24	4	0	0	0	7	0	7
Awb 30	8	3	3	1	1	12	2	(2 die aangehouden zijn)

Personeel en organisatie

De ontwikkelingen in de samenleving vragen om een andere rol van de gemeente en een andere manier van werken van haar medewerkers. Het goed ondersteunen en faciliteren van deze veranderende rol is belangrijk. Dat gebeurt onder andere door in te zetten op het zijn van een wendbare organisatie door middel van opgavegericht werken en zelforganiserende teams.

Het HR-beleid draagt bij aan het realiseren van de strategie en visie van onze organisatie en het geven van handen en voeten aan de benoemde kernwaarden. Daarbij is het strategisch ontwikkelen van personeel én organisatie naast duurzame inzetbaarheid en vitaliteit een voorwaarde. Het opleiden en faciliteren van onze medewerkers hebben wij geborgd doordat we gebruik maken van een online leeromgeving.

De krapte op de arbeidsmarkt zorgt ook binnen de overheid voor uitdagingen. In de regionaal verband werken we daarom samen in werkateliers voor arbeidsmarktcommunicatie. Hierin staat het werven en behouden van personeel centraal.

Eigentijdse dienstverlening i.p.v. digitale dienstverlening

Voor een toelichting op dit onderdeel verwijzen wij u naar Programma 7 Dienstverlening en bedrijfsvoering.

Planning en control

De planning en control cyclus (P&C-cyclus) voorziet het gemeentebestuur en de ambtelijke organisatie van actuele en volledige financiële informatie. Dit maakt het mogelijk om het gemeentelijke beleid op een optimale manier te ontwikkelen en uit te voeren. De gemeente Geertruidenberg wil een financieel gezonde gemeente zijn met een transparante en betrouwbare bedrijfsvoering. Onze P&C producten zijn hiervan een goed voorbeeld. In de begroting formuleren we onze doelen zo helder mogelijk en geven we aan wat we gaan doen om deze doelen te bereiken. Wij constateren dat zowel de ambtelijke als bestuurlijke organisatie steeds beter omgaat met budgetbeheersing. Uitzonderlijke incidentele afwijkingen zijn echter niet altijd voorspelbaar.

In 2022 zijn wij geconfronteerd met een financiële crisis van ongekende omvang. Dat noopte zowel het Rijk als de gemeente tot het treffen van maatregelen om de financiële gevolgen op te vangen. Vooralsnog lijkt dat binnen de P&C producten gelukt te zijn, hoewel de nasleep van de diverse maatregelen ook na 2022 zal voortduren. Het rekeningresultaat is aanzienlijk positiever dan verwacht, maar in hoeverre in de komende jaren nog negatieve resultaten te noteren zijn waarvan de herkomst in 2022 ligt, is thans moeilijk te voorspellen.

In 2022 zijn de jaarrekening 2021 en de begroting 2023-2026 tijdig door de gemeenteraad vastgesteld. Ook zijn in 2022 een drietal Tussenrapportages voorgelegd. Alle begrotingswijzigingen, die het gevolg zijn van raadsbesluiten, zijn eveneens verwerkt in de primitieve begroting zodat de cijfers “begroting na wijziging” een juiste weergave geven van de begrotingsruimte. De financiële verordening met daarin o.a. spelregels over activeren, afschrijven, reserves en voorzieningen, bevoegdheden en verantwoordelijkheden zijn geactualiseerd. Ook het Treasurystatuut is geactualiseerd.

In 2022 zijn we voor de producten van de P&C cyclus meer gebruik te gaan maken van specifieke software genaamd “Pepperflow”. Met “Pepperflow” wordt het proces van de P&C producten gestroomlijnd en efficiënter ingericht. Daarnaast bestaat de mogelijkheid om de P&C producten te ontsluiten via een speciaal daarvoor ontwikkelde app. Het jaarverslag 2022 en de jaarrekening 2022 worden wederom met behulp van deze software opgemaakt. De verdere implementatie van

“Pepperflow” zal geleidelijk plaatsvinden. Na dit jaarverslag 2022 is de Voorjaarsnota 2023 het volgende P&C product wat met “Pepperflow” zal worden opgesteld.

Regionale samenwerking

Op diverse beleidsterreinen en binnen verschillende beleidsterreinen vindt samenwerking plaats met (buur)gemeenten. Op het gebied van de decentralisaties werken we (beleidsvoorbereidend) samen met de Dongemond gemeenten (Oosterhout, Drimmelen en Altena). Ook met de Amerstreekgemeenten (Oosterhout en Drimmelen) werken we samen. Op West-Brabants niveau werken we samen in RWB-verband, bijvoorbeeld op het gebied van mobiliteit, economische zaken, arbeidsmarktbeleid en ruimtelijke ontwikkeling. Op een aantal terreinen is die samenwerking niet beperkt tot West-Brabant, maar is ook contact met Midden-Brabant (bijvoorbeeld de Veiligheidsregio en de OMWB). In 2022 is tenslotte intensief samengewerkt in Baronie-verband om te komen tot een Regionale Investeringsagenda.

Paragraaf F - Verbonden Partijen

Algemeen

Een verbonden partij is een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een bestuurlijk en financieel belang heeft. Van een bestuurlijk belang is sprake als de gemeente rechtstreeks invloed heeft op de besluitvorming binnen de verbonden partij, door het hebben van vertegenwoordiging binnen het bestuur of door het hebben van stemrecht. Een financieel belang betekent dat de gemeente niet verhaalbare middelen ter beschikking heeft gesteld en dat de gemeente aansprakelijk is als de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt. Concreet betreft het voor de gemeente Geertruidenberg Gemeenschappelijke Regelingen en deelnemingen.

De gemeente Geertruidenberg neemt deel aan de volgende gemeenschappelijke regelingen:
1. Regio West-Brabant, gevestigd te Etten-Leur (RWB)
2. Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant, gevestigd te Tilburg (VRMWB)
3. Regionale Ambulancevoorziening Brabant Midden-West-Noord, gevestigd te Den Bosch (RAV)
4. Openbare Gezondheidszorg West-Brabant, gevestigd te Breda (GGD)
5. Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant, gevestigd te Tilburg (OMWB)
6. Nazorg gesloten stortplaatsen Bavel-Dorst en Zevenbergen, gevestigd te Breda (Nazorg)
7. Sociale Werkvoorziening WAVA/GO!, gevestigd te Oosterhout(MidZuid)
8. Uitvoering van de administratieve en inhoudelijke taken betreffende het voorkomen van schoolverzuim en voortijdig schoolverlaten, gevestigd te Breda (Leerplicht)
9. De bedrijfsvoeringsorganisatie (BVO) CJG Drimmelen en Geertruidenberg, gevestigd in Geertruidenberg
10. Beschermd Wonen Regio Breda, gevestigd te Breda
11. Geweld in afhankelijkheidsrelaties en het meldpunt Crisiszorg gevestigd te Breda.

In deze paragraaf zijn verder de volgende deelnemingen verwerkt:
1. Deelneming in N.V. Brabant Water, gevestigd te Den Bosch
2. Deelneming kapitaal B.N.G., gevestigd te Den Haag
3. Inkoopbureau West-Brabant, gevestigd te Etten-Leur

Gemeenschappelijke regelingen

In een afzonderlijk raadsvoorstel geven wij u een overzicht van de uitgangspunten van de verbonden partijen en de door hen behaalde resultaten, inclusief een nadere onderbouwing van hun jaarrekening 2022. Tevens geven wij in dit afzonderlijke raadsvoorstel inzicht in de begroting 2024 van deze verbonden partijen. In het kader van de verantwoording van de verbonden partijen ten behoeve van onze eigen jaarrekening, volstaan wij hier met het weergeven van een financieel overzicht, conform de bepalingen van het Besluit begroting en Verantwoording (BBV).

	RWB	Veiligheids-regio	RAV	GGD	OMWB	nazorg gesloten stortplaatsen	Mid-Zuid	Regionaal Bureau Leren	BVO CJG	beschermd wonen	GIA
begroting 2022	672.624	1.328.204	0	797.586	406.614	30.965	306.744	85.338	983.750	39.789	nvt
jaarrekening 2022	704.074	1.336.000	0	823.888	399.637	30.965	330.975	96.949	1.094.140	0	nvt
saldo	-31.450	-7.796	0	-26.302	6.977	0	-24.231	-11.611	-110.390	39.789	nvt
eigenvermogen 01012022	1.312.000	18.703.000	14.180.000	6.017.000	2.918.000	995.159	1.790.000	14.302	0	nvt	nvt
eigen vermogen 31122022	1.110.000	16.476.000	14.293.000	6.704.000	3.614.000	1.002.998	1.786.000	-234.177	0	nvt	nvt
vreemd vermogen 01012022	5.382.000	47.802.000	21.450.000	13.155	3.285.000	0	7.678.000	705.625	0	nvt	nvt
vreemd vermogen 31122022	6.386.000	51.465.000	19.301.000	6.357.000	3.458.000	0	7.992.000	650.688	0	nvt	nvt

Deelneming in Brabant Water N.V.

Doel

We nemen deel in het aandelenkapitaal van Brabant Water N.V. om een zo hoog mogelijk voorzieningenniveau voor de individuele gebruiker te bewerkstelligen.

Ontwikkelingen 2022 Financieel belang (bedragen in €)			
Programma	**Begroting 2022**	**Jaarrekening 2022**	**Verschil**
Brabant water			
- Waarde deelneming (balans)	€ 93.000	€ 93.000	0
- Dividend (exploitatie)	geen	geen	

Deelneming kapitaal BNG Bank

Doel

De BNG Bank, onze huisbankier, is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De BNG Bank is een betrouwbare en eigentijdse bank en expert in het financieren van publieke voorzieningen. Met gespecialiseerde financiële dienstverlening draagt de BNG Bank bij aan zo laag mogelijke kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. Daarmee is de bank belangrijk voor de publieke taak. Het eigenaarschap van gemeenten, provincies en de Staat, evenals het beperkte werkterrein van de bank, bieden financiers het vertrouwen dat het risico van kredietverlening zeer beperkt is. De bank heeft daarmee een uitstekende toegang tot

financieringsmiddelen tegen zeer scherpe prijzen. Dit leidt uiteindelijk tot lagere kosten voor de burger voor tal van voorzieningen.

Ontwikkelingen 2022 Financieel belang (bedragen in €)			
Programma	**Begroting 2022**	**Jaarrekening 2022**	**Verschil**
BNG Bank			
- Waarde deelneming (balans)	€ 303.000	€ 303.000	0
- Dividend (exploitatie)	€ 300.000	€ 305.000	€ 5.000 V

Deelname in inkoopbureau West Brabant (SIW)

Doel
Het Inkoopbureau West-Brabant heeft als doel het bieden (tegen lage kosten) van de beste toegevoegde waarde in inkoopoplossingen voor deelnemende gemeenten, door het ontwikkelen en implementeren van 'Best in Class' inkoopbeleid, processen, methodieken, systemen en training. De SIW draagt bij aan een continue verbetering van het inkoop- en aanbestedingsbeleid, van de implementatie van dit beleid in de praktijk binnen de aan de SIW deelnemende gemeenten en aan borging van inkoop binnen het werkproces. De dienstverlening vanuit de Stichting Inkoopbureau West-Brabant is gericht op de professionalisering van het inkoop en aanbestedingsbeleid van elke deelnemende gemeente.

De kernactiviteiten zijn:
- het begeleiden en uitvoeren van zowel individuele als gezamenlijke inkoop- en aanbestedingstrajecten;
- het opstellen van inkoopplannen;
- het uitvoeren van inkoopscans en –evaluaties;
- het mede helpen opstellen van het inkoop- en aanbestedingsbeleid;
- het fungeren als vraagbaak/helpdesk op het gebied van inkoop en aanbesteding binnen een gemeente.

Evenals in voorgaande jaren koopt de gemeente, naast de reguliere inkoopondersteuning van in totaal € 57.904 (excl. BTW) aanvullende inkoopondersteuning in, voor een totaalbedrag van € 60.408 (excl. BTW). De kosten van deze aanvullende inkoopondersteuning worden gedekt uit de budgetten van de inkooptrajecten. als gevolg van de nasleep van Corona is een aantal inkooptrajecten doorgeschoven van 2022 naar 2023.

Paragraaf G - Grondbeleid

Algemeen

Algemeen
Het grondbeleid dat de Gemeente Geertruidenberg voert is een middel om doelstellingen van het meer omvattende ruimtelijk beleid te kunnen realiseren. Het gaat dan voornamelijk om doelen op het gebied van wonen, werken en verblijven. Hoe we dat grondbeleid inzetten staat omschreven in de Nota Grondbeleid 2019. Deze strategische nota vormt het algemeen kader voor het grondbeleid en de gemeentelijke grondexploitatie.

Situationeel grondbeleid
De Gemeente Geertruidenberg voert een situationeel grondbeleid. Dat houdt in dat er binnen de

gemeentegrenzen zowel sprake is van grondexploitaties die door en voor rekening van marktpartijen worden ontwikkeld als van grondexploitaties die door de gemeente zelf worden gevoerd.

In het geval van faciliterend grondbeleid is de gemeente voornamelijk faciliterend aan de ontwikkelende partij. In deze gevallen voert de gemeente vooral haar publiekrechtelijke taken uit, zoals het vaststellen van een bestemmingsplan. In deze gevallen is er sprake van kostenverhaal waarbij de gemeentelijke kosten op de initiatiefnemer worden verhaald.

Bij de variant waarbij de gemeente actief grondbeleid voert en dus zelf gronden in ontwikkeling neemt is er sprake van een traject waarbij de gemeente zelf gronden verwerft, beheert, juridisch en technisch bouwrijp maakt, uitgeeft en het openbaar gebied inricht. Aan deze vorm van grondbeleid zijn risico's, maar ook kansen verbonden.

Stand van zaken

Bouwgrond in exploitatie
Momenteel heeft de Gemeente Geertruidenberg drie complexen zelf in exploitatie, te weten:
- Wim Boonsstraat
- Peuzelaar
- Donge-oevers

In de Voortgangsrapportage Grondexploitatie 2022 is over deze grondexploitaties gerapporteerd en is een financieel perspectief geschetst. Deze grondexploitaties worden in het najaar van 2023 weer geactualiseerd.

Ontwikkeling boekwaarden
In onderstaande tabel wordt per grondexploitatie het financieel verloop in 2022 weergegeven

Grondexploitatie (bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 1-1-2022	Baten 2022	Lasten 2022	Boekwaarde 31-12-2022
Wim Boonsstraat	- 589	0	273	-316
Peuzelaar	-236	0	104	-132
Donge-oevers	197	0	3.405	3.602

Winstneming
Normaliter wordt bij het afronden en afsluiten van een grondexploitatie het resultaat genomen. Op basis van het realisatiebeginsel kan bij grondexploitaties met een geprognosticeerd positief eindresultaat echter ook tussentijds winst worden genomen. In geen van de drie grondexploitaties is in 2022 tussentijdse winstneming aan de orde. Het geprognosticeerd eindresultaat van de Wim Boonsstraat is dermate klein dat tussentijdse winstneming niet verantwoord is. Bij deze grondexploitatie zal het resultaat aan het einde (2023) worden genomen. Het geprognosticeerd eindresultaat van de Peuzelaar is negatief, waardoor tussentijdse winstneming niet mogelijk is. In dit geval is juist een voorziening getroffen ter dekking van dit geprognosticeerde negatieve eindresultaat. Bij Donge-oevers zijn tot en met 2022 alleen nog maar lasten geboekt en zijn nog geen baten gerealiseerd. Hierdoor is ook binnen deze grondexploitatie (nog) geen tussentijdse winstneming mogelijk.

Reserve
Ten behoeve van het opvangen van risico's binnen de grondexploitatie wordt een Algemene Reserve Grondexploitatie aangehouden. Op 1 januari 2022 bedroeg de omvang van deze reserve € 497.000. In 2022 is er echter vanuit deze reserve een voorziening gevormd ter dekking van het

geprognosticeerde negatieve resultaat van de Peuzelaar ten bedrage van € 170.000. Hierdoor is de omvang van de reserve verminderd tot € 327.000.

Voorziening
Vanwege het geprognosticeerd negatief eindresultaat voor de Peuzelaar is conform de BBV-regelgeving een voorziening ten bedrage van € 170.000 gevormd. Met deze voorziening kan het geprognosticeerde eindresultaat van deze grondexploitatie worden gedekt.

Paragraaf H - Rechtmatigheid

Algemeen

In deze extra paragraaf wordt het aspect rechtmatigheid met betrekking tot de gemeentelijke jaarstukken nader toegelicht.

Analyse voor begrotingsrechtmatigheid

In het kader van de rechtmatigheidscontrole kunnen negen rechtmatigheidscriteria worden onderkend: het begrotingscriterium, het voorwaardencriterium, het misbruik en oneigenlijk gebruikscriterium, het calculatiecriterium, het valuteringscriterium, het adresseringscriterium, het volledigheidscriterium, het aanvaardbaarheidscriterium en het leveringscriterium.

In het kader van het getrouwheidsonderzoek wordt al aandacht besteed aan de meeste van deze criteria. Voor de oordeelsvorming over de rechtmatigheid van het financieel beheer zal extra aandacht besteed moeten worden aan de volgende rechtmatigheidscriteria:
1. Het begrotingscriterium.
2. Het misbruik en oneigenlijk gebruik criterium (M&O-criterium).
3. Het voorwaardencriterium.

Ad 1 Begrotingscriterium
Op 27 januari 2022 heeft de gemeenteraad de “Financiële verordening gemeente Geertruidenberg 2022 vastgesteld. In de verordening zijn kader stellende regels opgenomen met betrekking tot de begroting en verantwoording. Uitgangspunt bij het begrotingscriterium is dat afwijkingen in de jaarrekening ten opzichte van de begroting (na wijziging) goed herkenbaar dienen te worden opgenomen en toegelicht. Het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV) schrijft voor dat de jaarrekening een analyse bevat van de verschillen tussen begroting na wijziging en de programmarekening. Als blijkt dat de gerealiseerde lasten, zoals weergegeven in de jaarrekening, hoger zijn dan de geraamde bedragen met inbegrip van de laatste begrotingswijziging is, voor zover het de begrotingsoverschrijdingen betreft, mogelijk sprake van onrechtmatige uitgaven. De overschrijding kan namelijk in strijd zijn met het budgetrecht van de gemeenteraad zoals geregeld in de Gemeentewet. Voor de afsluitende oordeelsvorming is van belang in hoeverre de begrotingsoverschrijding past binnen het door de gemeenteraad geformuleerde beleid en/of wordt gecompenseerd door aan de lasten gerelateerde hogere baten. Het bepalen óf, respectievelijk welke, begrotingsoverschrijdingen al dan niet verwijtbaar zijn, is voorbehouden aan de raad.
De Commissie BBV heeft in de Kadernota Rechtmatigheid 2018 de volgende tabel opgesteld:

Bij de toetsing van de begrotingsafwijkingen kunnen tenminste de volgende “soorten” begrotingsafwijkingen worden onderkend:	**Onrechtmatig, telt niet mee** voor het oordeel	**Onrechtmatig, telt mee** voor het oordeel

Budgetoverschrijdingen inzake activiteiten die niet passen binnen het bestaande beleid en waarvoor men tegen beter weten in geen voorstel tot begrotingswijziging heeft ingediend. Bijvoorbeeld de doelgroep, c.q. de activiteiten, zijn in de praktijk aantoonbaar ruimer geïnterpreteerd dan in regelgeving (subsidieregeling, subsidieverordening) was gedefinieerd.		X
Budgetoverschrijdingen die passen binnen het bestaande beleid, maar waarbij de accountant ondubbelzinnig vaststelt dat die ten onrechte niet tijdig zijn gesignaleerd. Bijvoorbeeld: de verwachte kostenoverschrijding op jaarbasis was via tussentijdse informatie al bekend, maar men heeft geen voorstel tot begrotingsaanpassing ingediend. Dit is in strijd met de budgetregels zoals afgesproken met de raad.		X
Budgetoverschrijdingen die geheel of grotendeels worden gecompenseerd door direct gerelateerde opbrengsten, bijvoorbeeld via subsidies of kostendekkende omzet.	X	
Budgetoverschrijdingen bij open einde (subsidie)regelingen. Vaak blijkt vanwege dit open karakter in het kader van het opmaken van de jaarrekening een (niet eerder geconstateerde) overschrijding.	X	
Budgetoverschrijdingen die worden gecompenseerd door extra inkomsten die niet direct gerelateerd zijn. Over de aanwending van deze extra inkomsten heeft de raad nog geen besluit genomen.		X
Budgetoverschrijdingen inzake activiteiten, welke achteraf als onrechtmatig moeten worden beschouwd, omdat dit bijvoorbeeld bij nader onderzoek van de subsidieverstrekker, belastingdienst of een toezichthouder blijkt (bijvoorbeeld een belastingnaheffing). Het zal hier in de praktijk vaak gaan om interpretatieverschillen bij de uitleg van wet- en regelgeving die na het verantwoordingsjaar aan het licht komen. Er zijn dan geen rechtmatigheidsgevolgen voor dat verantwoordingsjaar. Wel zal de gemeente er voor moeten zorgen dat de overschrijdingen getrouw in de jaarrekening worden weergegeven. Ook kunnen er gevolgen zijn voor het lopende jaar.		
- geconstateerd tijdens verantwoordingsjaar		X
- geconstateerd na verantwoordingsjaar	X	
Budgetoverschrijdingen op activeerbare activiteiten (investeringen) waarvan de gevolgen voornamelijk zichtbaar worden via hogere afschrijving- en financieringslasten in het jaar zelf of pas in de volgende jaren.		
-Jaar van investeren.		X
-Afschrijvings- en financieringslasten in latere jaren.	X	

Aanvullende toetsingscriteria

Aanvullende toetsingscriteria

Naast de toetsingscriteria voor begrotingsoverschrijdingen, zoals die door de Commissie BBV zijn opgesteld en die in het Controleprotocol 2022 in de raadsvergadering van 2 maart 2023 zijn bekrachtigd, heeft de raad verder ingestemd met het volgende onderstaande kader:

1. Per programma staat ter beoordeling het saldo van baten en lasten en niet de lasten sec.

2. Van programmasaldi tot € 500.000 dienen begrotingsoverschrijdingen van € 25.000 of meer door de raad voor het einde van het jaar middels begrotingswijziging te worden goedgekeurd.

3. Van programmasaldi van meer dan € 500.000 dienen begrotingsoverschrijdingen van 5% of meer door de raad voor het einde van het jaar middels begrotingswijziging te worden goedgekeurd.

4. Overschrijdingen waarvoor het volgens punt 2 en 3 niet nodig is om een begrotingswijziging te maken, zullen door de raad middels het vaststellen van de rekening impliciet worden goedgekeurd.

5. Overschrijdingen, waarvoor volgens punt 2 en 3 wel nodig is een begrotingswijziging te maken

maar waarvoor dat niet is gebeurd, worden gemeld en toegelicht in de jaarrekening en zullen door de raad middels het vaststellen van de rekening impliciet worden goedgekeurd.

De raad kan dus door het vaststellen van de jaarrekening deze begrotingsafwijkingen alsnog bekrachtigen. Komt de raad echter tot het oordeel dat uitgaven in de begroting niet rechtmatig zijn gedaan, dan kan de raad een zgn. indemniteitsprocedure starten. Deze indemniteitsprocedure geeft de gelegenheid om deze posten uit het geheel van de jaarrekening te lichten en via een aparte procedure te behandelen.

Ter bevordering van de leesbaarheid en transparantie hebben wij gemeend er goed aan te doen om de benodigde onttrekkingen uit de Vrije Algemene Reserve, voor zover die betrekking hebben op de dekking van incidentele uitgaven, over te hevelen naar de relevante programma's waarin deze incidentele uitgaven zijn opgenomen. Voor een onderbouwing van deze mutatie verwijzen wij u naar het Overzicht Incidentele baten en lasten zoals dat is opgenomen in deze jaarrekening.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de werkelijke saldi van de programma's ten opzichte van de ramingen (na wijziging) uit de begroting 2022. De vetgedrukte/gearceerde bedragen geven de overschrijdingen weer die door vaststellen van de jaarrekening impliciet worden goedgekeurd.

Saldo				**N=nadeel**
Programma (in €)	**Begroting na wijziging**	**Rekening**	**Verschil**	**V=Voordeel**
1. Leefbaarheid, Wonen en Duurzaamheid	7.570.231	6.772.807	797.424	V
2. Economie, recreatie en toerisme	679.347	663.412	15.935	V
3. Sportvoorzieningen	1.717.159	1.635.312	81.847	V
4. Onderwijs	1.880.115	2.078.060	-197.945	N
5. Mens, Zorg en Inkomen	22.634.033	22.549.687	84.346	V
6. Gemeentelijke gebouwen, Monumenten, Kunst en Cultuur	1.189.441	1.149.132	40.309	V
7. Dienstverlening en Bedrijfsvoering	1.951.144	1.786.317	164.827	V
Overzicht Algemene dekkingsmiddelen	-46.168.522	-46.928.139	759.617	V
Overzicht Overhead	8.547.052	7.618.158	928.894	V
Totaal	0	**-2.675.254**	**2.675.254**	V

Rekening houdend met bovenstaande criteria die zijn vastgesteld voor de begrotingsrechtmatigheid geven wij in onderstaande tabel de begrotingsoverschrijding weer ten opzichte van de begroting per "soort" begrotingsafwijking.

Programma	**Overschrijding * € 1.000**	**Percentage/afwijking**	**2**	**3**	**4**	**5**
1. Leefbaarheid, Wonen en Duurzaamheid						
2. Economie, recreatie en toerisme						
3. Sportvoorzieningen						
4. Onderwijs	-198	10,53%		X		X
5. Mens, Zorg en Inkomen						
6. Gemeentelijke gebouwen, Monumenten, Kunst en Cultuur						
7. Dienstverlening en Bedrijfsvoering						

Programma	Overschrijding * € 1.000	Percentage/afwijking	2	3	4	5
Algemene dekkingsmiddelen						
Overhead						

Toelichting op overschrijdingen op programmaniveau (op hoofdlijnen)

Programma 4 Onderwijs
Het gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten op programma 4 is (afgerond) € 197.000 nadeel.
Belangrijkste afwijkingen op dit programma:

Openbaar basisonderwijs	€ 242.000	nadeel
Onderwijshuisvesting	€ 27.000	voordeel
Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	€ 18.000	voordeel
Totaal voor bestemming	**€ 197.000**	**nadeel**

Het bestemmingsresultaat laat ten opzichte van de raming in de begroting een voordeel zien van € 351.000. De afwijking in bestemming op dit programma:

- Onttrekking reserve afschrijving IHP €1.000 nadeel

Totaal bestemming € 1.000 nadeel

Voor een gedetailleerde toelichting van de financiële verschillen op programma 4 verwijzen we u naar de toelichtingen zoals opgenomen in de jaarrekening.

De overschrijding wordt in hoofdzaak veroorzaakt door lagere opbrengsten in het kader van Nationaal Programma Onderwijs

Paragraaf I - Duurzaamheid

Duurzaamheidsplannen 2022

Het jaar 2022 stond in het teken van uitvoering: we startten met het uitvoeren van de Transitievisie Warmte en de Regionale Energiestrategie. Zo begonnen we met het opstellen eerste Buurtuitvoeringsplannen, samen met de inwoners. Inmiddels staan de buurtteams goed en werken we samen aan een uitvoeringsplan om tot een aardgasloze gebouwde omgeving te komen. Tegelijkertijd staan we niet stil: we organiseerden verschillende collectieve inkoopacties voor verschillende verduurzamende maatregelen. In totaal hielden we vier inkoopacties voor isolatie, isolerend glas/kozijnen, zonnepanelen en (hybride) warmtepompen.

Deze acties verspreidden we door het jaar, zodat er eigenlijk op ieder moment een instapmoment is voor inwoners die hun woning willen verduurzamen. We merken op dat de acties steeds beter worden gevonden door inwoners: in 2022 deden ruim 600 inwoners mee met een van de acties en zijn er uiteindelijk meer dan 500 offertes verstuurd.

Naast de instapacties, boden we ook specifiek advies aan. Zo deden 66 huishoudens uit Raamsdonks mee met de Buurtactie Energiezuinig Wonen. Zij ontvingen alles een adviesrapport over waar energie te besparen valt. Verder hebben ruim 5.300 unieke bezoekers ons Energieloket gevonden voor informatie, advies en specifieke vragen.

Paragraaf J - Covid-19

Inleiding

Ook begin 2022 hield Covid-19 Nederland nog in zijn greep. De overheid heeft in die periode nog verschillende maatregelen in stand gehouden om de verspreiding van het virus in te perken. Die maatregelen hadden nog gevolgen voor de samenleving.

Algemeen

In deze afzonderlijke paragraaf trachten we een samenvatting weer te geven wat voor invloed Covid-19 heeft gehad op het reilen en zeilen van de gemeente Geertruidenberg in met name het 1e kwartaal van 2022. Wat zijn de gevolgen geweest voor de inzet van ons personeel. Welke maatregelen zijn genomen en welke invloeden zijn er geweest op de korte termijn en welke verwachten we nog voor de lange termijn voor de verschillende programma's. Daarnaast trachten we een inschatting te maken van de Covid-19 gerelateerde kosten en gemiste opbrengsten in 2022.

Inzet ambtelijke organisatie

De ambtelijke organisatie heeft het hybride werken verder vorm gegeven met faciliteiten die zij ter beschikking hadden gekregen. Doordat Covid-19 een deel van het jaar nog steeds aanwezig was in onze samenleving heeft het ook dit jaar effect gehad op onderlinge samenwerking, afstemming en de samenwerking en afstemming met inwoners, ondernemers en organisaties. Hierdoor zijn sommige ambities niet gehaald of in getemporiseerd.

Openbare orde en veiligheid (OOV)

In het begin van 2022 werden de COVID-19 maatregelen stapsgewijs losgelaten, waardoor ook de extra werkzaamheden in het kader van de bestrijding van het coronavirus en de gevolgen daarvan (crisisbeheersing, jeugdoverlast, toezicht en handhaving etc.) minder werden.

Handhaving en toezicht

Waar de BOA's in 2021 vooral werden ingezet op het handhaven van de COVID-19 maatregelen, werden deze maatregelen in het begin van 2022 stapsgewijs losgelaten.

Wonen

Sommige huurders hebben het vanwege de Covid-19 pandemie financieel moeilijk of moeilijk gehad. Zeker nu ook de stijgende energieprijzen en inflatie er nog bij komen. In samenwerking met Thuisvester en de Huurdersvereniging Geertruidenberg worden regelmatig peilingen gemaakt en vindt monitoring plaats. We zijn samen met Thuisvester en de Huurdersvereniging scherp op signalen van mensen die sinds de Covid-19 pandemie huurachterstanden oplopen.

Jeugd en Jongerenwerk

In de eerste paar maanden van 2022 heeft het coronavirus er voor gezorgd dat het jongerenwerk zich vooral richtte op online activiteiten. Nadat de coronaregels versoepeld zijn, is het jongerenwerk zich gaan richten op zowel offline en online activiteiten.

Cultuur

De steun aan de lokale culturele infrastructuur is in 2022 voortgezet.

WMO

In 2022 zijn de Wmo-werkzaamheden langzaam maar zeker op het oude peil terug gekomen. De huisbezoeken zijn langzaam maar zeker weer in ere hersteld en hiermee was aan het eind van het jaar de dienstverlening weer als vanouds.

Economie

Tot aan carnaval was er een harde lockdown in Nederland. Om ondernemers te ondersteunen organiseerden we verschillende ondernemerscorona overleggen voor Horeca en Retail in samenwerking met de VOG. Via het ondernemersloket boden we ondersteuning door vragen te beantwoorden, hulp te bieden bij aanvragen van regelingen en door actief informatie te verstrekken over de geldende maatregelen.

Buurtsportcoaches (BSC)

De beperkingen door Covid-19 waren minimaal in 2022.

Bijstand

Bij de verkiezingen 2022 zijn de Covid maatregelen getroffen die vanuit het rijk waren voorgeschreven, denk hierbij aan het houden van afstand, plaatsen van kuchschermen etc. Aangezien de Covid maatregelen na het eerste kwartaal van 2022 vervielen, kon uitgesteld werk zoals aanvragen aan de balie worden opgepakt (bv grote toestroom reisdocumenten) en namen ook het aantal huwelijken weer toe.

Vergunningverlening

Het aantal vergunningen (126 stuks) met activiteit bouw ligt ca 13 % lager dan in 2021 echter zijn er wel meer vooroverleggen ingediend. De extra piek in 2021 werd voornamelijk veroorzaakt doordat bewoners investeerde in hun eigen woning (dakkapel, aanbouwen etc) als gevolg van thuiswerken en de krapte op de woningmarkt. Dit effect is in 2022 wat afgezwakt. Opvallend is de verdubbeling van het aantal verleende vergunningen voor zonnepanelen in beschermd stadsgezicht.

Burgerzaken

Bij de verkiezingen 2022 zijn de Covid maatregelen getroffen die vanuit het rijk waren voorgeschreven, denk hierbij aan het houden van afstand, plaatsen van kuchschermen etc. Aangezien de Covid maatregelen na het eerste kwartaal van 2022 vervielen, kon uitgesteld werk zoals aanvragen aan de balie worden opgepakt (bv grote toestroom reisdocumenten) en namen ook het aantal huwelijken weer toe.

ICT/applicatiebeheer

Er is in 2022 en vervolg gegeven aan de in 2021 gestarte inzet om om de capaciteit en faciliteiten voor het thuiswerken en hybride vergaderen verder aan te bieden en te vergroten. Daarbij is de nodige ondersteuning gegeven bij het thuiswerken en online vergaderen.

Facilitair / Gebouwenbeheer

In januari 2022 nog wat extra uitgave ivm aanschaf van desinfectie middelen.

Genomen maatregelen

- Het op verzoek opschorten van betaling van huur voor de gemeentelijke accommodaties.
- Het op verzoek treffen van betalingsregelingen voor verschillende heffingen, leges etc.
- Precarioheffing voor gebruik gemeentegrond bij horecaterrassen worden niet geheven over de jaren 2020 en 2021 (toepassing hardheidsclausule)
- Invordering van verschillende leges tijdelijk opgeschort.
- Dwanginvordering op gemeentelijke inkomsten is uitgesteld.
- Mogelijkheden geboden om tijdelijk het oppervlak van de horecaterrassen uit te breiden.
- Aflossing voor de reguliere BBZ (Besluit bijstandsverlening zelfstandigen) kredieten 6 maanden op te schorten.
- Bij subsidieafrekeningen over 2020 enige coulance bieden voor wat betreft tijdelijk niet uitgevoerde activiteiten, mits gebleken is dat de middelen zo doelmatig mogelijk zijn ingezet.
- Ventilatiesystemen in gemeentelijke gymzalen zijn waar nodig aangepast.
- In het kader van de bedrijfsvoering hebben we onze gebouwen en voertuigen aangepast zodat deze voldoen aan de Covid-19 maatregelen.
- Omschakeling naar plaats en tijd onafhankelijk werken.
- Bestuurlijk vergaderen op afstand.

Korte termijneffecten Programma 3

Laatste aanvraag TVS regeling (Tegemoetkoming Verhuurders Sportaccommodaties) liep tot en met januari 2022. In januari 2022 waren er nog enkele beperkingen voor binnensport. Doormiddel van de regeling is voor deze periode de huur kwijtgescholden aan binnensportverenigingen. Vanaf februari 2022 waren er geen beperkende maatregelen meer voor sport.

Korte termijneffecten Programma 5

- Fraudepreventiewerkzaamheden (oa huiscontroles) waren begin 2022 niet of minder goed uit te voeren of zijn uitgesteld. Dit kon na afschaling van de coronamaatregelen weer worden opgepakt.
- De GGD heeft ook in 2022 extra werkzaamheden moeten verrichten vanwege Covid-19. De kosten hiervoor zijn door het rijk gecompenseerd.
- In het begin van 2022 kon door de coronamaatregelen met name de binnensport nog niet overal doorgaan. Daardoor heeft een aantal verenigingen hiervoor nog financiële compensatie ontvangen.

Paragraaf Bedrijfsvoering

In tegenstelling tot voorgaande jaren waren er in 2022 veel minder maatregelen gericht op het voorkomen van verspreiding van Corona. Begin 2022 zijn zo goed als alle maatregelen rondom Corona losgelaten.

Door Corona is het hybride werken definitief gewoongoed geworden. Zowel vanuit huis, vanuit een andere locatie of vanaf kantoor is het mogelijk om te werken. Ook voor cruciale processen die doorgang moeten vinden is het mogelijk die digitaal te laten plaatsvinden zoals bijvoorbeeld de bezwaarschriftencommissie. Op dit moment is dat niet meer nodig maar indien zich weer een dergelijke situatie voordoet dan bestaat die mogelijkheid er wel.

We hebben maatregelen van de landelijke overheid zoals het uitvoeren van financiële tegemoetkoming voor ondernemers e.d. uitgevoerd.

Lange termijneffecten

Tegen alle verwachtingen en voorspellingen in is het aantal uitkeringsgerechtigden eveneens in 2022 niet gestegen. Waarschijnlijk is dit nog het gevolg van de Coronasteunmaatregelen voor ondernemers. De steunmaatregelen zijn in 2022 afgelopen, daardoor kan het aantal faillissementen en in het verlengde daarvan het aantal uitkeringsgerechtigden mogelijk nog wel toenemen.

Risico's corona paragraaf

Daarnaast zijn de risico-inschattingen voor bepaalde risico's nog steeds mede verhoogd vanwege de langere termijn effecten van Covid-19. Zoals een hoger risico in verband met:

- toename aanvragen bijstand
- toename faillissementen oninbaarheid debiteuren,
- toename fraude

Doorkijk 2022/2023

Ondanks dat de maatregelen en steunmaatregelen zijn beëindigd in 2022 is nog inzet gevraagd om de Covid-19 effecten af te handelen.

Paragraaf K - Donge Oevers

Algemeen

In deze extra paragraaf lichten we de stand van zaken van het programma Dongeoevers toe. 2022 richtte zich voornamelijk op de de drie belangrijkste projectgebied en grondexploitaties. De Oude Haven, de Rivierkade en Achter de Hoeven.

In 2022 is geen voortgang geboekt op de tweede fase van Fort Lunet, het project Natuurontwikkeling en de Slikpolder.

In de Oude Haven is de herinrichting openbare ruimte succesvol afgerond en is de woningbouwontwikkeling gegund aan Dura Vermeer. Ook is er voortgang geboekt in de ontwikkeling en verkoop van de jachthaven.

Op de Rivierkade heeft de gronduitgifte aan Bunkercentrum Dongemond BV plaatsgevonden en er zijn belangrijke stappen gezet in de verdere gebiedsontwikkelingen op de Rivierkade en op Achter de Hoeven. Ook is het project Timmersteekade tot een einde gebracht

Financiële kaders projectontwikkeling

De uitvoering van het voorgenomen programma wordt op onderdelen gerealiseerd aan de hand van investeringen die worden afgeschreven. Het grootste gedeelte echter wordt ontwikkeld op basis van grondexploitatie, waarvoor drie deelexploitaties zijn opgesteld. Te weten Oude Haven, Rivierkade en Achter de Hoeven.

Eén keer per jaar bij de actualisatie van de grondexploitaties wordt een toelichting gegeven over de voortgang van de deelprojecten en de financiële gevolgen hiervan voor de exploitatie. Het verwachte resultaat op basis van de laatst vastgestelde actualisatie bedraagt € 1.546.741. onderstaand volgt een opgave per plangebied.

Oude haven	-/- € 733.769
Rivierkade	-/- € 1.430.020
Achter de Hoeven	€ 3.323.770
Totaal	**€ 1.159.981**

Voor wat betreft de investeringen zijn de volgende ontwikkelingen opgenomen:

Realisatie walstroom installatie	€ 62.750
Realisatie onderkomen MafeKing	€ 30.000

Voortgang

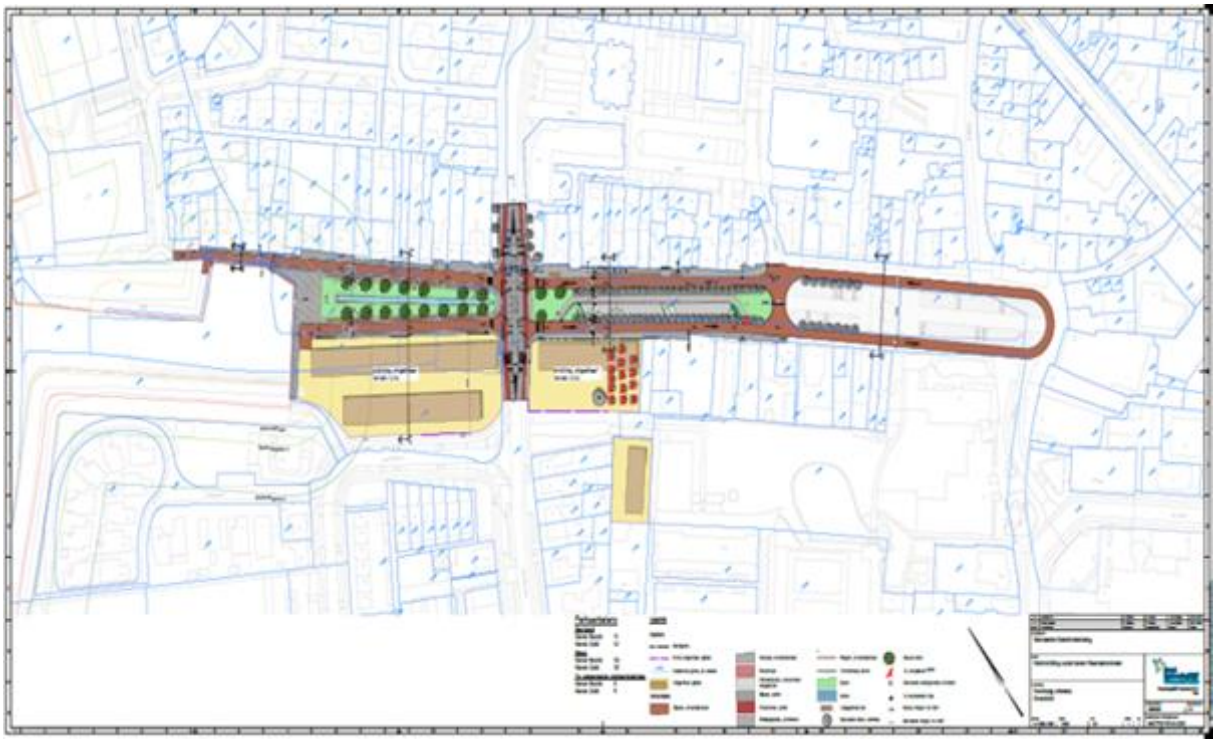
Oude Haven

In dit plangebied wordt voorzien in twee uitgeefbare delen ten behoeve van woningbouw te weten in het zuidelijk plandeel en daar waar het dorpshuis gesitueerd was en het noordelijk plandeel richting de jachthaven (zie figuur 1).

De aanbesteding is afgerond en de gemeente is nu in ontwikkeling met ontwikkelaar Dura Vermeer.

De herinrichting van de rijloper van het Heereplein is afgerond. Het centrale plandeel is ook heringericht en dat is gecombineerd met het vervangen van het riool. In de geactualiseerde opzet wordt de voorgenomen reconstructie het gedeelte van het Gangboord tot de exploitatiegrens van het woongebied (voormalig dorpshuis De Haven) als investering gezien (figuur 2). De hieruit voortvloeiende kapitaallasten worden gedekt uit het investeringsbudget Vervanging riolering centrumplan fase 4 Haven, het investeringsbudget Centrum Ontwikkeling Raamsdonksveer en de beschikbare financiële ruimte die is ontstaan door het afsluiten van de kredieten Passantenhaven steigers, Fort Lunet steigers en Fort Lunet Damwand.
De uitvoering is binnen budget en naar tevredenheid gerealiseerd.

Tot slot is er een ontwikkelaar cq. koper geselecteerd voor de herontwikkeling van de jachthaven. Er wordt gezamenlijk naar een haalbare herontwikkeling gewerkt.
Figuur 1

Figuur 2

Rivierkade

Afbeelding 1: Globale begrenzing locatie Rivierka

Dit plangebied voorziet in een revitalisering van het bestaande gebied met betrekking tot bedrijvigheid en de aanwezige jachthavens. Bedrijven grenzend aan het braakliggende terrein hebben de mogelijkheid gekregen om te breiden in samenhang met de ambities van de gemeente. Bunkercentrale Dongemond zal voorzien in toeristisch-recreatieve functies in de zuidelijke zone van dit noordelijke gebied. Daarmee wordt een overgang tussen het bedrijventerrein en het recreatieve gebied gerealiseerd.

De ruimtelijke invulling van de Rivierkade is ten opzichte van locatieconcept 2017 enigszins versoberd en zal in 2023 verder vormgegeven worden. in 2023 zal de raad een besluit kunnen nemen over de inrichting van het zuidelijke gebied van de rivierkade.

Het noordelijk gedeelte van de gebied is verkocht ten behoeve van uitbreiding van Bunkercentrale Dongemond en de horecavoorziening.

Achter de Hoeven

In de programma-exploitatie wordt uitgegaan van woningbouw op deze locatie. Ruimtelijk en functioneel gezien is dat een passende invulling op deze locatie. Dat blijkt ook uit het feit dat de locatie daar in het verleden ook al voor bestemd is geweest (Achter de Hoeven fase IV). Het programma Dongeoevers heeft daarnaast een ontwikkelingslocatie nodig waar opbrengsten gegenereerd worden om de kosten voor de ontwikkelingen op de andere locaties te kunnen dragen. De locatie Achter de Hoeven is circa 10 ha groot.

2022 is benut om beleid, ruimtelijke kaders en bestuurlijke uitgangspunten te verenigen. 2023 zal benut worden om die kaders te concretiseren in een startnotitie en een procedure om te komen tot ontwikkelende partijen.

De eerstvolgende stap is het opstellen van een startnotitie met een ecologische visie en participatieplan. Die ter besluitvorming aan uw raad wordt voorgelegd. Daarin worden woningbouwaantallen, woningbouwtypen, stedenbouwkundige structuur en dergelijke vastgelegd. Bij de uitvoering van de plannen wordt rekening gehouden met de uitdrukkelijke wens van de gemeenteraad om de natuurwaarden op niveau te houden. Naar verwachting zal de ontwikkeling in de komende jaren 2026-2030 plaatsvinden.

Conclusie

De ontwikkeling van de drie rondexploitaties van programma Dongeoevers sluiten op een positief geprognosticeerd resultaat van € 1.159.981 . Hierbij wordt aangetekend dat dit sterk afhankelijk is van het ambitieniveau van het woningbouwproject Achter de Hoeven wat betreft woningbouwprogramma en bovenwettelijke ambities op het gebeid van natuurcompensatie en duurzaamheid. De overige grondexploitaties Oude Haven en Rivierkade sluiten beide negatief, ondanks de succesvolle gronduitgiftes.

Aangezien de ontwikkeling van Achter de Hoeven in de toekomst ligt kan door externe invloeden (economie, marktontwikkelingen e.d.) het resultaat zowel positief als negatief worden beïnvloed. Voor een nadere toelichting hierop verwijzen wij naar de opgestelde risicoparagraaf.

Jaarrekening

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Inleiding
De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit Begroting en Verantwoording voor gemeenten (BBV) daarvoor geeft en de Financiële verordening gemeente Geertruidenberg ex artikel 212 Gemeentewet die de gemeenteraad op 6 juli 2017 heeft vastgesteld. De Financiële verordening is in werking getreden per 1 januari 2022.

Baten en lasten
De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als baten genomen op het moment waarop het besluit tot beschikbaarstelling is genomen.

Met betrekking tot de verwerking van de algemene uitkering heeft de commissie BBV een stellige uitspraak gedaan. Deze uitspraak luidt dat in de jaarrekening de algemene uitkering wordt opgenomen conform de in het jaar laatst gepubliceerde accresmededeling en dat doorgaans deze accresmededeling opgenomen is in de septembercirculaire.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskosten-gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt. Daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals ziektekostenpremie ten behoeve van gepensioneerden, overlopende vakantiegeld- en verlofaanspraken en dergelijke.

Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. De referentieperiode is dezelfde als die van de meerjarenraming te weten vier jaar. Indien er sprake is van (eenmalige) schokeffecten (reorganisaties) dient wel een verplichting opgenomen te worden. Uitzondering hierop zijn de pensioenverplichtingen van reeds gepensioneerde wethouders.

Een aanvrager van een voorziening, zoals hulp in de huishouding, ondersteuning of een financiële tegemoetkoming (persoonsgebonden budget) is op grond van de Wmo een eigen bijdrage verschuldigd. De wetgever heeft bepaald dat de berekening, oplegging en incasso van deze eigen bijdrage wordt uitgevoerd door het CAK. De informatie van het CAK (om privacy redenen beperkt) is ontoereikend om als gemeente de juistheid op persoonsniveau en de volledigheid van de eigen bijdragen als geheel te kunnen vaststellen.

Door de systematiek te kiezen van het vaststellen van de eigen bijdragen door het CAK, heeft de wetgever in feite bepaald, dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen op grond van de WMO geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is. Dit betekent dat door de gemeenten geen zekerheden omtrent omvang en hoogte van de eigen bijdragen kunnen

worden verkregen.

De verplichte balans-rubrieken uit het BBV die niet van toepassing zijn voor gemeente Geertruidenberg, zijn niet in de balans gepresenteerd.

1.1.1 Vaste activa

Algemeen
Op grond van artikel 63 van het BBV worden activa en passiva, in principe gewaardeerd op basis van de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Op basis van de gebruiksduur wordt in beginsel jaarlijks afgeschreven volgens een stelsel dat is afgestemd op de verwachte toekomstige gebruiksduur.

De verkrijgingsprijs waartegen een actief wordt gewaardeerd omvat de inkoopprijs en de bijkomende kosten.

De vervaardigingsprijs omvat de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten, die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend. In de vervaardigingsprijs kunnen voorts worden opgenomen een redelijk deel van de indirecte kosten en de rente over het kapitaal dat nodig is voor de financiering gedurende het tijdvak dat met de vervaardiging van het actief is gemoeid.

1.1.1.1 Immateriële vaste activa

- Kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio worden niet geactiveerd. Deze kosten worden direct ten laste van de exploitatie gebracht.

- Kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief worden geactiveerd en in 5 jaar lineair afgeschreven als aan de eisen uit artikel 60 BBV is voldaan. Onder andere voorbereidingskosten voor mogelijke toekomstige grondexploitaties voldoen aan deze eisen, waarmee het mogelijk is deze te activeren. Bij die posten vindt echter geen afschrijving plaats; de volledige boekwaarde dient binnen 5 jaar in een feitelijke grondexploitatie te worden opgenomen. Indien dit na 5 jaar niet gebeurt, vindt afboeking ten laste van de exploitatie plaats.

- Bijdragen aan activa in eigendom van derden kunnen worden geactiveerd, tenzij de raad hiertoe in een specifieke situatie besluit en indien dat volgens het BBV mogelijk is. De criteria van artikel 61 BBV zijn dan van toepassing.

1.1.1.2 Materiële vaste activa

- Investeringen met een economisch nut
Onder economisch nut wordt verstaan dat het actief de mogelijkheid heeft om middelen te verwerven en/of verhandelbaar is. Investeringen met een economisch nut (met uitzondering van kunstvoorwerpen van cultuurhistorische waarde anders dan voor de verkoop) worden, onder aftrek van bijdragen van derden die in een directe relatie hiertoe staan geactiveerd en afgeschreven. Zie verderop voor de waarderings- en afschrijvingsmethodiek.

- Investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing wordt geheven.
In overeenstemming met het BBV is in de balans een uitsplitsing gemaakt van de investeringen met een economisch nut waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing wordt geheven. Dit zijn bijvoorbeeld de investeringen voor riolering, afvalstoffenheffing en begraafplaatsen. Zie verderop voor de waarderings- en afschrijvingsmethodiek.

- Investeringen met een maatschappelijk nut
Daarnaast zijn er investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk, maar geen economisch nut. Te denken valt hierbij aan wegen en pleinen. Deze zijn niet vrij verhandelbaar en kunnen niet gebruikt worden bij het verwerven van middelen. Met ingang van 2017 is de systematiek van activering en afschrijving gelijk getrokken voor alle investeringen. Dit betekent dat investeringen met een maatschappelijk nut niet langer ten laste van de exploitatie worden gebracht, maar worden geactiveerd. Over de verwachte levensduur wordt afgeschreven. Zie verderop voor waarderings- en afschrijvingsmethodiek. De nieuwe regelgeving is alleen van toepassing op nieuwe investeringen die na 1 januari 2017 zijn gedaan. Op investeringen die vóór 1 januari 2017 reeds in uitvoering waren en rechtstreeks gedekt zouden worden uit de reserves,
zal ook worden afgeschreven. De afschrijvingen hierop worden onttrokken uit de daartoe (tijdelijk) gevormde reserve “afschrijvingen investeringen maatschappelijk nut”. De beschikbaar gestelde (begrote) investeringsbedragen zijn in deze reserve ondergebracht.

- In erfpacht uitgegeven gronden
De in erfpacht uitgegeven gronden zijn gewaardeerd tegen de 1e uitgifteprijs (i.c. de waarde die bij 1e uitgifte als basis voor de canonberekening in aanmerking is genomen). Gronden waarvan de erfpacht eeuwigdurend is afgekocht, zijn tegen een registratiewaarde opgenomen.

1.1.1.3 Financiële vaste activa
Kapitaalverstrekkingen
Kapitaalverstrekkingen aan gemeenschappelijke regelingen en overige verbonden partijen, (overige) leningen u/g en (overige) uitzettingen zijn – tenzij hierna anders is vermeld – opgenomen tegen nominale waarde. Zo nodig is een voorziening voor verwachte oninbaarheid in mindering gebracht.

Participaties in het aandelenkapitaal van NV’s en BV’s (kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Indien de waarde van de aandelen onverhoopt structureel mocht dalen tot onder de verkrijgingsprijs, vindt afwaardering plaats.

Van een deelneming is krachtens artikel 1 lid d BBV sprake als de gemeente participeert in het aandelenkapitaal van een NV of BV.

1.1.1.4 Waarderings- en afschrijvingssystematiek vaste activa
Drempelbedrag activeren investeringen
Investeringen met een verkrijgingsprijs c.q. vervaardigingsprijs van minder dan € 10.000 (exclusief kostprijsverhogende btw) worden niet geactiveerd. Een uitzondering hierop zijn gronden en terreinen die altijd worden geactiveerd.

Afschrijvingssystematiek
De lineaire afschrijvingsmethodiek wordt gehanteerd. De afschrijving wordt berekend op basis van de afschrijvingstermijn zoals opgenomen in de afschrijvingstabel in de Financiële Verordening. De termijnen zijn afgestemd op de verwachte toekomstige levensduur. Bij bepaling van de hoogte van de afschrijving wordt geen rekening gehouden met een restwaarde. Het moment van afschrijven vangt aan in het jaar volgend op het jaar waarin de investering gereed komt/wordt verworven/ gedaan.

Bij raadsbesluit kan worden afgeweken van de afschrijvingsmethode, afschrijvingsduur en hoogte van de afschrijving indien rekening wordt gehouden met een restwaarde. Afschrijvingen worden niet resultaatafhankelijk gedaan. Slechts om gegronde redenen zullen afschrijvingen op andere grondslagen geschieden dan die welke in het voorafgaande begrotingsjaar zijn toegepast, welke in de toelichting op de jaarrekening uiteen worden gezet.

Conform het BBV vindt geen herwaardering plaats. Enkel in het geval van verwachte duurzame waardevermindering vindt herwaardering plaats. Daarnaast vindt (versnelde) afwaardering plaats indien een actief vroegtijdig buiten werking wordt gesteld en de restwaarde lager is dan de boekwaarde.

Tabel afschrijvingstermijnen activa

Activa met economisch nut	Looptijd
Immateriele vaste activa	
Kosten voor onderzoek en ontwikkeling	5
Gronden en terreinen	
Gronden	geen
Terreinen	geen
Woonruimten (economisch nut)	
Aankoop opstallen (woningen)	40
(Bedrijfs) gebouwen	
Nieuwbouw	40
Bouwkundige aanpassingen (renovatie, restauratie)*	40
Semi-permanente lokalen (onderwijs)	20
Permanenten lokalen (onderwijs)	40
Sporthal/kleedlokalen	25
Zwembad (nieuwbouw, verbouw)	30
Tijdelijke huisvesting	15
Overige voorzieningen	15
* deze kunnen levensloopverlengend zijn, waardoor de looptijd afwijkt. In het besluit wordt dit expliciet genoemd en door de raad vastgesteld.	
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	
Riolering (aanleg/reconstructie)	VGRP
Gemalen	VGRP
Riolering, vervanging mechanisch electrische installaties, vervanging lba's	VGRP
Kunstgrasvelden (ondergrond)	25
Kunstgrasvelden (toplaag)	15
Aanleg overige sportvelden	15
Havens vaargeul/kanaal	25
Havens aanleg dammen en steigers	25
Bushaltes/abri's	10
Vervoermiddelen	
Rollend materieel ((vracht)auto, bestelbus, aanhanger)	10
Rollend materieel overig (strooiwagen, tractor)	10

Activa met economisch nut	Looptijd
Machines, apparaten en installaties	
Machines (hoogwerker, stemmachines)	10
Technische installaties (gebouwen, zwembad)	20
Gereedschap / apparatuur (houtversnipperaar, frees, trilplaat, maaiers)	5
Overige materiele vaste activa	
Meubilair, inventaris	20
Eerste inrichting meubiair (scholen)	20
Eerste inrichting onderwijsleerpakket (scholen)	10
Inrichting gymlokalen	20
Huisvestingsvoorzieningen onderwijs (o.a. inrichting lokalen)	20
ICT, actieve componenten, servers, printers, fax, copier, plotter, beelschermen, softwarepakketten	5
ICT bekabeling, telefooninstallatie	15
ICT dekstop PC's en laptops**	4
ICT patch kasten	30
Aankoop kunstobjecten	10
Ondergrondse afvalcontainers	10
Airco's (mobiel)	5
Speeltoestellen	10
** de afschrijvingstermijn voor de diveces van de raad, zijn gelijk aan de benoemingsperiode van de raad	

Activa met maatschappelijk nut	Looptijd
Grond-, weg- waterb. Werken	
Aanleg wegen/terreinverhardingen (infrastructurele werkzaamheden incl. ondergronden/groenvoorziening etc)***	40
Reconstructie wegen/straten/pleinen***	40
Openbare verlichting masten	50
Openbare verlichting armaturen	25
Aanleg groenvoorzieningen	20
Reconstructies en overige groenvoorzieningen	15
Speelplaatsen/ -terreinen	10
Verkeersregelinstallatie	15
Straatmeubilair	10
Voet- en rijwielpaden***	20
Parkeerterreinen	40
Aanleg bruggen/viaducten/tunnels***	40
*** deze items zijn onderdeel in het wegenbeheersplan, afwijkende looptijden worden in een besluit aan de raad expliciet vermeld.	

1.1.2 Vlottende activa

1.1.2.1 Voorraden

Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie

Bij bouwgronden in exploitatie is sprake van een vervaardigingsproces. Dit wordt als zodanig opgenomen bij onderhanden werk, waardoor activering tegen vervaardigingsprijs in aanmerking komt. Hierdoor kan ook een redelijk deel van de indirecte kosten en rente worden geactiveerd. Overigens geldt ook dan altijd dat slechts kosten mogen worden geactiveerd tot maximaal de marktwaarde. Vervaardigingskosten die niet (meer) terugverdiend kunnen worden in reëel te verwachten verkoopopbrengsten, behoren ten laste van de exploitatie te worden gebracht. Winstneming vindt plaats op het moment dat de exploitatie van een complex wordt beëindigd of wanneer tussentijds met redelijke zekerheid vast te stellen is, dat er winst gerealiseerd wordt (Percentage Of Completion-methode, POC). Daalt onverhoopt de marktwaarde, dan dient zo nodig een afwaardering van reeds eerder geactiveerde vervaardigingskosten plaats te vinden.

1.1.2.2 Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen en overlopende activa worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. De voorziening wordt statisch bepaald op basis van de geschatte inningskansen.

1.1.2.3 Liquide middelen

Deze activa worden tegen nominale waarde opgenomen.

1.1.3 Vaste passiva

1.1.3.1 Reserves en voorzieningen

Reserves en voorzieningen zijn gevormd op basis van door de gemeenteraad genomen besluiten. Voorzieningen worden gewaardeerd tegen het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies. De pensioenverplichting ten behoeve van de wethouders is tegen de contante waarde van de (al opgebouwde) toekomstige uitkeringsverplichtingen gewaardeerd. De berekeningen vinden plaats op actuariële basis waarbij de marktrente op balansdatum wordt gehanteerd.

De egalisatievoorzieningen voor onderhoud zijn gebaseerd op de meerjarenraming van het uit te voeren groot onderhoud aan (een deel van) de gemeentelijke kapitaalgoederen, waarbij rekening is gehouden met de kwaliteitseisen die in het onderhoudsplan geformuleerd zijn. In paragraaf C Onderhoud kapitaalgoederen is het betreffende beleid nader uiteengezet, zie het jaarverslag.

Tot de voorzieningen worden ook gerekend de van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden. Met ingang van de wijziging van het BBV van november 2014 (notitie riolering) vallen hieronder ook de afvalstoffenheffing en de rioolrechten.

1.1.3.2 Vaste schulden

Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rente typische looptijd van één jaar of langer.

1.1.4 Vlottende passiva

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

1.1.5 Borg- en Garantstellingen

Het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar is als niet uit de balans blijkende verplichting opgenomen.

Balans

De balans als tabel zowel activa als passiva en specificaties daarvan (bedragen x € 1.000)

ACTIVA	31-dec-22	31-dec-21
VASTE ACTIVA		
IMMATERIËLE VASTE ACTIVA	**0**	136
Kosten onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief	0	136
MATERIËLE VASTE ACTIVA	**50.169**	50.904
Investeringen met een economisch nut	35.251	38.953
Investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	10.791	8.759
Investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut	4.127	3.192
FINANCIËLE VASTE ACTIVA	**3.356**	3.145
Kapitaalverstrekkingen aan:		
- deelnemingen	401	401
Uitzettingen in 's Rijks schatkist > 1 jaar	2.943	2.732
Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd > 1 jaar	12	12
Totaal vaste activa	**53.525**	**54.185**
VLOTTENDE ACTIVA		
VOORRADEN	**3.728**	**881**
Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	3.154	-628
Gereed product en handelsgoederen	574	1.509
UITZETTINGEN MET EEN RENTETYPISCHE LOOPTIJD KORTER DAN ÉÉN JAAR	**3.860**	**4.068**
Vorderingen op openbare lichamen	19	77
Overige vorderingen	3.841	3.991
LIQUIDE MIDDELEN	**299**	**135**
Kassaldi	20	16
Banksaldi	279	119
OVERLOPENDE ACTIVA	**11.527**	**6.496**
Van Eur. en Ned. overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen	0	0
Overige nog te ontvangen bedragen en vooruitbetaalde bedragen	11.527	6.496

Totaal vlottende activa	**19.414**	**11.580**
TOTAAL ACTIVA	**72.939**	**65.764**
Recht op verliescompensatie krachtens de Wet op de vennootschapsbelasting 1969	322	322

PASSIVA	**31-dec-22**	**31-dec-21**
VASTE PASSIVA		
EIGEN VERMOGEN	**16.008**	**13.247**
Reserves		
Algemene reserves	6.822	5.426
Bestemmingsreserves	6.511	5.974
Gerealiseerd resultaat	2.675	1.847
VOORZIENINGEN	**10.835**	**11.178**
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	2.271	2.778
Onderhoudsegalisatievoorzieningen	2.898	3.052
Door derden beklemde middelen met een specifieke aanwendings-	5.666	5.348
richting		
VASTE SCHULDEN MET EEN RENTETYPISCHE	**31.427**	**29.845**
LOOPTIJD VAN ÉÉN JAAR OF LANGER		
Onderhandse leningen		
- binnenlandse banken en overige financiële instellingen	31.356	29.842
Waarborgsommen	71	3
Totaal vaste passiva	**58.270**	**54.270**
VLOTTENDE PASSIVA		
NETTO VLOTTENDE SCHULDEN MET EEN RENTETYPISCHE	**5.437**	**4.251**
LOOPTIJD KORTER DAN ÉÉN JAAR		
Overige schulden	5.437	4.251
OVERLOPENDE PASSIVA	**9.230**	**7.243**
Verplichtingen/ nog te betalen bedragen	5.159	4.828
Van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen	3.698	1.737
Overige vooruit ontvangen bedragen	373	678

Totaal vlottende passiva	**14.667**	**11.494**
TOTAAL PASSIVA	**72.938**	**65.764**

Toelichting op de balans

VASTE ACTIVA

Immateriële vaste activa (bedragen x € 1.000)

	Boekwaarde 31-12-2021	Investeringen	Afschrijvingen	Des-investeringen	Bijdragen van derden	Boekwaarde 31-12-2022
Kosten onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief	136	36	36	136		0
Totaal	**136**	**36**	36	136		**136**

Investeringen:
€ 36.000 Gemeentelijk digitaal plan

Desinvesteringen:
€ 136.000 Sloopkosten Dorpshuis De Haven ten behoeven van nieuwe grondexploitatie

Materiële vaste activa (bedragen x € 1.000)

	Boekwaarde 31-12-2022	Boekwaarde 31-12-2021
Investeringen met een economisch nut	35.251	38.953
Investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	10.791	8.759
Investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut	4.127	3.192
Totaal	**50.169**	**50.904**

Investeringen met economisch nut en waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven

	Boekwaarde 31-12-2021	Investeringen	Afschrijvingen	Afwaardering	Desinvesteringen	Boekwaarde 31-12-2022
Gronden en terreinen	6.070	0	0	2.315	0	3.755
Woonruimten	0	0	0	0	0	
Bedrijfsgebouwen	21.987	642	866	68	517	21.178
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	3.679	4	241	0	0	3.442
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken met heffing	8.385	1.902	381	0	167	9.739
Vervoermiddelen	637	86	114	0	0	609
Machines, apparaten en installaties	686	71	107	0	0	650
Machines, apparaten en installaties, met heffing	13	1	0	0	0	14

Overige materiële vaste activa	5.894	244	515	4	0	5.619
Overige materiële vaste activa, met heffing	361	717	41	0	0	1.037
Totaal	**47.712**	**3.667**	**2.265**	**2.387**	**685**	**46.042**

Toelichting op de belangrijkste mutaties:

	Investeringen	Afwaardering	Desinvesteringen
Gronden en terreinen:			
Achter de Hoeven 3e fase		809	
Gronden Rivierkade		698	
Verwerving Gronden J.Boschs Oude Haven tbv nw grex		808	
Bedrijfsgebouwen:			
Nieuwbouw kleedkamers RFC	75		39
Sporthal Parkzicht	96		
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken met heffing:			
Vervanging riolering centrum fase 4 Haven	88		
Klimaatmaatregelen Ravelijn 1e fase	962		
Regenstenstraat Vorstenstraat	328		
Vervanging mechanisch 2021	110		
Verleggen kabels en leidingen riolering tbv a27	271		167
Vervoermiddelen:			
Extra borstelmachine	81		
Overige materiele vaste activa:			
Renovatie zwembad De Schans	123		
Overige materiele vaste activa met heffing:			
Uitvoering afvalbeleid o.a. aanschaf containers	654		
Uitvoering afvalbeleid aanschaf en montage oranjekleppen	63		

Investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut

	Boekwaarde 31-12-2021	Investeringen	Afschrijvingen	Afwaardering	Bijdragen van derden	Boekwaarde 31-12-2022
Gronden en terreinen	0	0	0	0	0	0
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	3.164	990	107	0	0	4.047
Machines, apparaten en installaties	28	0	0	0	0	28
Overige investeringen	0	116	64	0	0	52

Totaal	**3.192**	**1.106**	**171**	**0**	**0**	**4.127**

Toelichting op de belangrijkste mutaties:

	Investeringen
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken maatschappelijk nut:	
Centrumontwikkeling Rveer de haven	305
Bestrating materiaal Regentenstraat Vortsterstraat	86
Armaturen 2021	64
Armaturen 2022	97
Rehabilitatie wegen	259
herstel wandelpaden vestinggrachten	75
Overige investeringen maatschappelijk nut:	
Kunstwerk carnaval Raamsdonk	64
Promotie schippersverleden	52

Financiële vaste activa (bedragen x € 1.000)

	Boekwaarde 31-12-2021	**Investeringen**	**Desinvesteringen**	**Afschrijvingen / aflossingen**	**Afwaarderingen**	**Boekwaarde 31-12-2022**
Kapitaalverstrekking deelnemingen	**401**	0	0	0	0	**401**
Aandelen N.V. Waterleidingmaatschappij	93	0	0	0	0	93
Deelname RWI	5	0	0	0	0	5
Aandelen BNG	303	0	0	0	0	303
Overige langlopende leningen	**2.732**	**211**	0	0	0	**2.943**
Stimuleringsfonds VHV	2.718	211	0	0	0	2.929
CJG /Amerwerg 15 waarborgsom	14	0	0	0	0	14
Overige uitzettingen > 1 jaar	**12**	0	0	0	0	**12**
Beleggingen: Legaat Van Cooth	12	0	0	0	0	12
Totaal financiële vaste activa	**3.145**	**211**	**0**	**0**	**0**	**3.356**

VLOTTENDE ACTIVA
Voorraden (bedragen x € 1.000)

	Boekwaarde 31-12-2022	**Boekwaarde 31-12-2021**
Grond- en hulpstoffen	0	0
Onderhanden werk - bouwgronden in exploitatie - overige onderhanden projecten	3.154	-628
Gereed product en handelsgoederen	574	1.509

Vooruitbetalingen	0	0
Totaal	**3.728**	**881**

Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie

	Boekwaarde 31-12-2021	Kosten 2022	Opbrengsten 2022	Winstneming 2022	Boekwaarde 31-12-2022
Peuzelaar	-236	104	0	0	-132
Wim Boonsstraat	-589	273	0	0	-316
Oude Haven	54	1.741	0	0	1.795
Rivierkade	76	805	0	0	881
Achter de Hoeven	67	859	0	0	926
Totaal	**-628**	**3.782**	**0**	**0**	**3.154**

Boekwaarde per m2 (niet afgerond)

	Boekwaarde 31-12-2022	Uitgeefbare m² 31-12-2022	Boekwaarde per m² 31-12-2022
Peuzelaar	-132.000	0	nihil
Wim Boonsstraat	-316.000	0	nihil
Oude Haven	1.795.000	5.500	326
Rivierkade	881.000	8.200	107
Achter de Hoeven	926.000	34.000	27
Totaal	**3.154**	**48**	**66**

Verwachtingen

	Nog te maken kosten	Nog te realiseren opbrengsten	Verwacht eindresultaat
Peuzelaar	302	0	170 N
Wim Boonsstraat	307	0	9 V
Oude Haven	664	1.725	734 N
Rivierkade	1.949	1.400	1.430 N
Achter de Hoeven	6.162	10.412	3.324 V
Totaal	**9.384**	**13.537**	**999 V**

Toelichting:

Resultaten zijn conform de werkelijke baten en lasten in 2022 verwachtingen zijn conform de Voortgangsrapportage Grondexploitatie 2022 Ten behoeve van het nadelig verwacht eindresultaat voor de Peuzelaar is in 2022 een voorziening ten bedrage van € 170.000 gevormd. Oude Haven, Rivierkade en Achter de Hoeven vormen samen het complex Donge-Oevers.
Het totaal verwacht eindresultaat voor Donge-oevers is derhalve € 1.160.000 voordelig. Een inhoudelijke toelichting is nader te lezen in de paragrafen Grondbeleid en Donge-Oevers.

Gereed product en handelsgoederen

	Boekwaarde 31-12-2021	Investe-ringen	Opbrengsten	Afschrijving	Voorziening verlies	Boekwaarde 31-12-2022
Aankoop diverse objecten	1.509	10	0	775	170	574
Totaal	**1.509**	**10**	**0**	**775**	**170**	**574**

Uitzettingen rente typische looptijd < 1jr (bedragen x € 1.000)

	Boekwaarde 31-12-2022	Voorziening dubieuze debiteuren	Balanswaarde 31-12-2021	Balanswaarde 31-12-2021
Vorderingen op openbare lichamen	19		19	77
Verstrekte kasgeldleningen aan openbare lichamen				
Overige verstrekte kasgeldleningen				
Uitzettingen in Rijks schatkist < 1jr				
Rekening courant met het Rijk				
Rekening courant met niet financiële instellingen				
Nederlands schuldpapier <1jr				
Overige vorderingen	4.590	-749	3.841	3.991
Overige uitzettingen				
Totaal	**4.609**	**-749**	**3.860**	**4.068**

Voorziening dubieuze debiteuren uitkeringen

De openstaande vorderingen worden periodiek belicht. Zodra daartoe aanleiding is brengen wij de dubieuze posten ten laste van de voorziening dubieuze debiteuren.

Op 31 december 2022 bedraagt de voorziening dubieuze debiteuren algemene dienst en belastingen € 170.882. In 2022 is € 37.705 in de voorziening dubieuze debiteuren gestort en € 13.105 uit deze voorziening aangewend.

Op 31 december 2022 bedraagt de voorziening dubieuze debiteuren uitkeringen sociale zaken € 578.162. In 2022 is € 48.485 in de voorziening gestort en € 66.905 uit de voorziening aangewend. De voorziening bedraagt daarmee 57% (2021 58%) van de vorderingen.

De vorderingen als gevolg van Bijstandsbesluit Zelfstandigen (BBZ) bedragen € 321.971. Hiervoor bestaat een terugbetalingsverplichting aan het Rijk van 75% en is de overige 25% als vooruit ontvangen gepresenteerd. Deze posten zijn dus per saldo opgenomen voor nihil.

Voorziening dubieuze debiteuren uitkeringen sociale zaken

	31-12-2021	31-12-2022
Debiteuren uitkeringen	1.026	1018
Vorderingen BBZ	462	322
Totaal vorderingen soza	**1.488**	**1.340**
Waardering vorderingen	-430	-440
Waardering vorderingen BBZ	-462	-322
Voorziening dubieuze debiteuren	**596**	**578**

Liquide middelen (bedragen x € 1.000)

	Boekwaarde 31-12-2022	Boekwaarde 31-12-2021
Kassaldi	20	16
Banksaldi	279	119
Totaal	**299**	**135**

Toelichting Schatkistbankieren:

Het drempelbedrag is gelijk aan 2,0% van het begrotingstotaal indien het begrotingstotaal lager is dan € 500 miljoen, waarbij het drempelbedrag minimaal € 1 miljoen bedraagt. Het begrotingstotaal 2022 betreft € 51.907.000 waardoor het drempelbedrag €1 miljoen bedraagt.

(bedragen x € 1.000)	1e kw	2e kw	3e kw	4e kw
Kwartaalcijfers op dagbasis buiten Rijks	-163	150	100	85
Drempelbedrag	1.000	1.000	1.000	1.000
Ruimte (+) / Overschrijding (-)	**1.163**	**850**	**900**	**915**

Overlopende activa (bedragen x € 1.000)

	Boekwaarde 31-12-2022	Boekwaarde 31-12-2021
Van Europese en Nederlandse Overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen		
Vooruitbetaalde bedragen	292	310
Nog te ontvangen bedragen	11.235	6.186
Totaal	**11.527**	**6.496**

VASTE PASSIVA

Eigen vermogen (bedragen x € 1.000)

	31-12-2022	31-12-2021
Algemene reserves	6.822	5.426
Bestemmingsreserves:		
- voor egalisatie van tarieven		
- overige bestemmingsreserves	6.511	5.974
Reserves	**13.333**	**11.400**
Gerealiseerde resultaat	2.675	1.847
Eigen vermogen	**16.008**	**13.247**

Algemene reserves

	31-12-2021	Correctie beginbalans	Toevoeging	Onttrekking	31-12-2022
Vrije algemene reserve	3.152		3.742	1.837	5.057
Weerstandsreserves	2.274		99	608	1.765
Totaal	**5.426**		**3.134**	**1.738**	**6.822**

Mutaties vrije algemene reserves

Saldobestemming o.b.v. jaarrekening 2021	Incidentele baten 1.847	Toevoeging	Onttrekking
Storten in reserve toevoeg in var primaire begrot	641		
Winst van t schattelijn	351		
Budgetoverhevelingen jaarrek 2021	222		
Saldo 2 mutaties	66		
diversen/afronding	7		
Vrijval res VAR begroting 2023	608		

		3.742	
	Incidentele lasten	**Toevoeging**	**Onttrekking**
Instelling noodfonds 22-23	500		
Budgetoverhevelingen jaarreking voorgaand jaar	377		
Storting in reserve natuur wordt ontrokken uit VAR	318		
VAR22- zwemabonnement	115		
Budgetoverhevelingen jaarrekening voorgaand jaar	100		
VAR20- Verkeer(knelpunten)	73		
VAR18- bestemmmingsplanne (tm 2019 wonen)	72		
Vrije Algemene Reserve (algeneem)	70		
Budgetoverhevelingen jaarrekening voorgaand jaar	45		
VAR18- Amendement exctra budget duurzaam	43		
Budgetoverhevelingen jaarrekening voorgaand jaar	40		
VAR19-bestemmingplannen	38		
stort/ontrekk obv turap 22-3	30		
Stort res vrijval VAR jr 2022	99		
diversen	-83		
			1.837
Totaal		**3.742**	**1.837**

Weerstandsreserves

Verloopoverzicht 2022	**31-12-2021**	**Correctie beginsaldo**	**Toevoeging**	**Onttrekking**	**31-12-2022**
Algemene weerstandsreserve	2.274		99	608	1.765
Totaal	**2.274**		**99**	**608**	**1.765**

Overige bestemmingsreserves

	31-12-2021	**Verminderingen ivm afschrijving**	**Toevoeging/overheveling**	**Onttrekking**	**31-12-2022**
Reserve sporthal Dongemond	118		35		153
Reserve noodfonds 2023			500		500
Afschrijving Fort Lunet	227	16		13	198
Afschrijving Fort Lunet/Mafeking	148	5		31	112
Monumenten	18				18
Beeldende kunst	31			30	1
WVG	8				8
Stimuleringsfonds aanpassing eigen woningen	50				50
Bouw gemeentehuis 1994	603			50	553
Dualisme Raad	50				50
Informatievoorziening en automatisering	322		175	199	298
Reserve centrum Raamsdonk	86			32	54
Reserve OMC Raamsdonk	500			13	487

Decentralisaties	74				74
Doorontwikkeling reorganisatie	96				96
Grondexploitatie	497			236	261
Bomenfonds	181		137	115	203
Afschrijvingen IHP	180		180		360
Klimaatmiddelen	152		30	27	155
Natuurontwikkeling			318		318
Herstel vestingwallen	328				328
Afschrijving investeringen met maatschappelijk nut	2.305	71			2.234
Totaal	**5.974**	**92**	**1.375**	**746**	**6.511**

Reserve sporthal Dongemond
De reserve "exploitatietekort sporthal Dongemond" wordt ingezet ten behoeve van mogelijke exploitatietekorten of mogelijke negatieve vermogenssaldi bij ontbinding van de stichting.

Reserve noodfonds 2023
De reserve wordt ingezet om een noodfonds beschikbaar te stellen voor inwoners met een gezinsinkomen tussen 120-200% van
het sociaal minimum inkomen.

Reserve afschrijving Fort Lunet
De reserve wordt gebruikt voor het dekken van de afschrijvingslasten van de restauratiekosten Fort Lunet na aftrek van de subsidie.

Reserve afschrijving Fort Lunet/ Mafeking
De reserve wordt gebruikt voor het dekken van de afschrijvingslasten van de restauratiekosten Fort Lunet/Mafeking.

Reserve Monumenten
Deze reserve wordt ingezet voor het dekken van kosten in het kader van restauratiesubsidies en overige kosten voor monumenten en cultureel erfgoed.

Reserve beeldende kunst
Aankopen, opdrachten of andere activiteiten in het kader van de beeldende kunst.

Reserve WVG
Het aanpassen van openbare gebouwen ten behoeve van de doelgroep gehandicapten.

Reserve stimuleringsfonds aanpassing eigen woning
Eigenaar-bewoners te stimuleren vroegtijdig woningaanpassingen te doen om langer zelfstandig te blijven wonen.
De voeding geschiedt eenmalig uit de reserve WVG voor een bedrag van € 50.000.

Reserve bouw gemeentehuis 1994
Het egaliseren van de kapitaallasten van het gemeentehuis. Deze onttrekking is structureel.

Reserve dualisme raad
Beschikbaar stellen van een budget ad € 50.000 (incl. BTW) aan de gemeenteraad voor het houden van hoorzittingen, onderzoek etc..

Reserve Informatievoorziening en automatisering
De reserve dient ter egalisatie van de lasten Informatievoorziening en Automatisering.
De storting en de onttrekking zijn beide structureel.

Reserve Centrum Raamsdonk
De reserve is ten behoeve van de ontwikkelingen die bijdragen aan de leefbaarheid van het centrum van het dorp Raamsdonk.

Reserve OMC Raamsdonk
De reserve is ten behoeven van de betaling van een activiteitensubsidie aan verenigingen die gebruik maken van het OMC.

Reserve decentralisaties
Met het vaststellen van de jaarrekening 2013 is besloten om deze reserve te vormen met als doel een financiële buffer aan te leggen om de vertaling van transitie naar transformatie (vertaling naar lokaal beleid) op een zorgvuldige manier vorm te geven.

Reserve doorontwikkeling organisatie
Reserve t.b.v. flankerende maatregelen rond de reorganisatie en zodoende de doorontwikkeling een impuls te geven.

Reserve grondexploitatie
Het beschikken over een afzonderlijke buffer om onvoorziene risico's (m.n. die samenhangen met conjuncturele ontwikkelingen) met betrekking tot de grondexploitatie op te vangen.

Reserve bomenfonds
De besteding van de middelen uit de reserve bomenfonds komen ten goede aan de kwaliteit en de verduurzaming van zowel het gemeentelijke als particuliere bomenbestand van de gemeente. De voeding geschiedt structureel met € 5.000 ten laste van de exploitatie.

Reserve afschrijving investering IHP
Bij het vaststellen van het IHP is besloten een reserve afschrijving investering IHP te vormen. Deze reserve is gevormd om de toekomstige kapitaallasten van de onderwijshuisvesting te kunnen bekostingen. Jaarlijks zal een storting in deze reserve vinden.

Reserve klimaatmiddelen
Reserve voor Klimaatmiddelen Transitievisie warmte, Klimaatmiddelen Energieloketten en Klimaatmiddelen Wijkaanpak.

Reserve natuurontwikkeling
Inkomsten uit verkoop gronden aan RWS, a € 317.610 in het kader van Verbreding A27 besteden aan natuurcompensatie en deze te storten in een nieuwe reserve Natuurontwikkeling (rbs 21-4-22)

Reserve herstel vestingwallen
Stapsgewijs wordt gespaard voor de herstelwerkzaamheden. Dit herstel levert een positieve bijdrage aan de uitstraling van de historische kern van Geertruidenberg.

Reserve afschrijving investeringen maatschappelijk nut

Deze reserve is ingesteld om te voldoen aan de regels van het (nieuwe) BBV en onze financiële verordening waarbij is bepaald dat ook op investeringen met maatschappelijk nut moet worden afgeschreven. De reserve is gevoed door overheveling vanuit een aantal reserves die dienden als eenmalige dekking van de investering. De reserve wordt nu belast voor de structurele afschrijvingen nadat de investering is afgerond. De looptijd bedraagt 40 jaar (2057).

Resultaat

Het boekjaar 2022 sluit met een positief resultaat van € 2.675.253. In overeenstemming met artikel 42, lid 2 van het Besluit Begroting en Verantwoording wordt dit saldo afzonderlijk in de balans opgenomen.

Voorzieningen (bedragen x € 1.000)

Overzicht voorzieningen	**31-12-2022**	**31-12-2021**
Voorzieningen voor verplichtingen en verliezen	2.272	2.779
Onderhoudsegalisatievoorzieningen	2.897	3.051
Van derden verkregen middelen- specifieke besteding	5.666	5.349
Totaal	**10.835**	**11.179**

Voorzieningen	**31-12-2021**	**Toevoeging t.l.v. exploitatie**	**Onttrekking**	**31-12-2022**
Voorziening personele verplichtingen werknemers	270	75	204	141
Pensioenverplichtingen wethouders	2.297	66	369	1.994
Wachtgeldverplichtingen gewezen wethouders	212	80	155	137
Voorzieningen voor verplichtingen en verliezen	**2.779**	**221**	**728**	**2.272**
Geprogrammeerd onderhoud wegen	714	1.040	1.025	729
Achterstallig onderhoud wegen	657		482	175
Infrastructurele werken	380	100	45	435
Onderhoud gemeente-eigendommen	1.119	326	110	1.335
Baggeren	181	60	18	223
Onderhoudsegalisatievoorzieningen	**3.051**	**1.526**	**1.680**	**2.897**
Spaarrekening Oome	1			1
Steunfonds medische zorgvoorzieningen	13		1	12
Voorziening riolering	4.865	127		4.992
Voorziening afvalstoffenheffing	470	191		661
Van derden verkregen middelen specifieke besteding	**5.349**	**318**	**1**	**5.666**
Totaal voorzieningen	**11.179**	**2.065**	**2.409**	**10.835**

Voorziening personele verplichtingen werknemers

Deze voorziening dient ter dekking van de wachtgeld voormalige werknemers.

Voorziening pensioenverplichtingen wethouders

Dekking pensioenlasten wethouders.

Bij de bepaling van de hoogte van de voorziening is door de actuaris (RAET) voor de huidige en toekomstige pensioenontvangers gerekend met een rekenrente van 2,472%

Voorziening wachtgeldverplichtingen (gewezen) wethouders
Deze voorziening dient ter dekking van de wachtgeldverplichtingen wethouders.

Voorziening geprogrammeerd onderhoud wegen
Deze voorziening dient ter dekking van de lasten van het geprogrammeerd onderhoud van wegen.

Voorziening achterstallig onderhoud wegen
Deze voorziening dient ter dekking van de lasten van het achterstallig onderhoud van wegen.

Voorziening Infrastructurele werken
Deze voorziening dient ter dekking van de lasten van het groot onderhoud aan kunstwerken en ligplaatsen.

Voorziening Onderhoud gemeente-eigendommen
Dekken lasten groot onderhoud gemeentelijke eigendommen.

Voorziening Baggeren
Deze voorziening dient ter dekking van de lasten van het baggeren van de waterlopen en vijverpartijen, jachthavens en de rivier De Donge.

Voorziening spaarrekening Oome
Inzetten rente ten behoeve van plaatselijke jeugdverenigingen die in behoeftige omstandigheden verkeren.

Voorziening steunfonds medische en zorgvoorziening
Aanwenden ten behoeve van inwoners van de gemeente Geertruidenberg die op geen enkele wijze vergoeding kunnen krijgen voor bepaalde medische voorzieningen dan wel zorgvoorzieningen.

Voorziening riolering
Egalisatie van exploitatieoverschotten en exploitatietekorten

Voorziening afvalstoffenheffing
Egalisatie van exploitatieoverschotten en exploitatietekorten

Langlopende schulden (bedragen x € 1.000)

	Balanswaarde 1-1-2022	Vermeerderingen	Verminderingen	Balanswaarde 31-12-2022
Binnenlandse pensioenfondsen en verzekeringsinstellingen				
Binnenlandse banken en overige financiële instellingen	29.842	5.000	3.486	31.356
Waarborgsommen	3	219	151	71
Totaal	**29.845**	**5.219**	**3.637**	**31.427**

De rentelasten over 2022 bedragen	€ 412
Voor 2022 bedragen de aflossingen op de geldleningen	€ 3.486

De waarborgsommen bestaan uit diverse posten.

VLOTTENDE PASSIVA

Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar (bedragen x € 1.000)

	Boekwaarde 31-12-2022	Boekwaarde 31-12-2021
Schulden < 1 jaar	5.437	4.251
Overlopende passiva	9.230	7.243
Totaal	**14.667**	**11.494**

Netto vlottende schulden

	Boekwaarde 31-12-2022	Boekwaarde 31-12-2021
Crediteuren	5.435	3.507
Overige schulden	2	744
Totaal	**5.437**	**4.251**

Overlopende passiva

	Boekwaarde 31-12-2022	Boekwaarde 31-12-2021
Van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen	3.698	1.737
Overige vooruit ontvangen bedragen	373	678
Verplichtingen/ nog te betalen bedragen	5.159	4.828
Totaal	**9.230**	**7.243**

	Boekwaarde 31-12-2021	Ontvangen bedragen	Vrijgevallen bedragen /terugbetalingen	Boekwaarde 31-12-2022
Europese overheidslichamen				
N.v.t.				
Rijk				
Rijksgelden OAB	395		219	176
Rijksgelden LMC/RMC	81		3	78
Rijksgelden Regeling gedupeerden Toelsagen	4			4
Bijdrage provincie A27 omgev. visie Hooipolder	327		153	174
Vooruitontvangen bedragen sportakkoord	85		85	0
Voorschot regeling reductie energieverbruik	26		26	0
Vooruitontv. Suvis regeling	798		459	339
Voorschotregeling warmtevoorziening	21			21
Vooruitontv. SPUK huisvesting aandachtsgroepen		280		280
Vooruitontv. SPUK regeling Energie-armoede		297		297

Vooruitontv. SPUK reg. Coronatoegangsbewijs (CTB)		77		77
Vooruitontv. SPUK NPO		257		257
Vooruitontv. SPUK Inburgering		111		111
Vooruitontv. SPUK Onderwijsroute		19		19
Vooruitontvangen SPUK Oekraine		1.865		1.865
Totaal	**1.737**	**2.906**	**945**	**3.698**

Niet uit de balans blijkende vorderingen en verplichtingen

Recht op verliescompensatie krachtens de Wet op de vennootschapsbelasting

Als verliescompensatie is voor de aangifte € 5.671 opgenomen.

Verplichtingen:
a. leasecontracten:
De contracten voor de kopieerapparaten zijn per 31 december 2022 afgelopen. In de loop van 2023 zijn nieuwe contracten afgesloten.

b. personeelsaangelegenheden;
Het totale bedrag van nog niet opgenomen verlofuren bedraagt per 31-12-2022 € 368.943.

c. europese aanbestedingen:

wederpartij	Inhoud:	Startdatum contract:	Einddatum contract:	Termijn:	Bedrag per termijn:	totaal opdrachtwaarde
Attero Zuid BV	Verwerking huishoudelijk afval, Samenwerkingsovereenkomst Baroniegemeenten	1-1-2017	31-1-2025	Maandelijks	30.000	750.000
Aebi Schmidt Nederlan d BV	Onderhoud straatveeg machine	1-1-2020	31-12-2023	jaarlijks	13.645	13.645
Driessen BV	Inhuur extern personeel	1-1-2023	31-12-2026	Maandelijks	16.667	800.000
gemeente Breda	dienstverleningsovereenkomst oa inkoop Jeugdzorg	1-1-2015	31-12-2024	maandelijks	450.000	10.800.000
Gebr. Van der Steen	onderhoud openbare verlichting	1-7-2020	30-6-2023	jaarlijks	100.000	50.000
Renewi	Overeenkomst / bestek beheer en exploitatie milieustraat	1-7-2021	31-12-2023	Maandelijks	50.000	600.000
Insurance Managers BV	Polis brandverzekering eigendommen en scholen	1-1-2023	31-12-2025	Jaarlijks	112.000	336.000
LVTAB Mobiliteit BV	Overeenkomst Leerlingenvervoer Perceel 2	1-8-2022	31-7-2027	jaarlijks	136.000	623.333
Kanters BV	preventief en correctief onderhoud gemalen	1-3-2020	28-2-2023	jaarlijks	78.000	91.000
Pendila boomverzorging/Koek BV	onderhoud bomen	1-1-2022	31-12-2025	jaarlijks	75.000	225.000
van Wijlen	maaionderhoud	1-1-2021	31-12-2025	jaarlijks	78.300	156.600
van de Ouden	verwerken maaisel	1-1-2021	31-12-2025	jaarlijks	22.600	45.200

Taxicentral Witteveen BV	Overeenkomst Leerlingenvervoer Perceel 1	1-8-2022	31-7-2027	Jaarlijks	44.000	201.667
BDO Audit & Assurance B.V.	Accountantscontrole	1-9-2020	30-6-2024	jaarlijks	82.000	156.500
ADP Nederland B.V.	Ondertekende overeenkomst personeelsinformatie systeem	1-1-2016	31-12-2023	Maandelijks	1.542	18.500
Kliko Service	levering en plaatsing ondergrondsecontainers	1-7-2021	30-6-2026	totaal	750.000	375.000
Kliko Service	onderhoud en reiniging ondergrondsecontainers	1-7-2021	30-6-2030	jaarlijks	80.000	600.000
Remondis BV	inzameling restafval,gft afval en PMD	1-7-2021	30-6-2026	jaarlijks	570.000	1.995.000
SUEZ riool Services BV	reiniging en inspectie riolen	1-8-2020	31-7-2023	jaarlijks	20.000	11.667
Aannemingsbedrijf en Handelsmaatschappij Van den Elshout en de Bont Waalwijk B.V	Rioolploeg	1-1-2022	31-12-2023	jaarlijks	17.607	52.820
Kone Deursystemen B.V.	Onderhoud automatische deurinstallatie Vrijheidstraat 2	1-11-2015	31-12-2099	Jaarlijks	330	990
Handicare Stairlifts	Raamovereenkomst trapliften	1-7-2020	30-6-2026	Kwartaal	8.800	123.200
Medipoint	Overeenkomst WMO Hulpmiddelen	1-7-2020	30-6-2024	Maandelijks	40.000	720.000
TOG Nederland Zuid BV	uitvoeringstaken WOZ en BAG	1-1-2021	31-12-2023	Jaarlijks	85.000	85.000
Gemeente Breda	inzameling oud papier en karton	4-1-2023	3-1-2028			180.000
C-infra	Straatploeg	1-1-2023	31-12-2024	jaarlijks	87.500	175.000
Vodafone Libertel BV	Overeenkomst Gemeentelijke Telecommunicatie Mobiele communicatie	31-10-2016	31-12-2024	Jaarlijks	48.500	97.000
DVEP BV	Aardgas en elektriciteit	1-1-2022	31-12-2026	maandelijks	40.000	1.920.000
Lyreco Nederland BV	kantoorartikelen	1-12-2020	1-12-2024	maandelijks	325	7.475
Koninklijke van der Most BV	Raamovereenkomst drukwerk	1-1-2021	31-12-2023	Jaarlijks	4.000	4.000
	totaal opdrachtwaarde aanbestedingen				**3.041.815**	**21.214.597**
Stichting Surplus Welzijn	Subsidietender basisvoorzieningen welzijn	1-1-2023	31-12-2027	jaarlijks	760.000	3.800.000
	totaal opdrachtwaarde subsidietender(geen overheidsopdracht)				**760.000**	**3.800.000**

Borg - en garantiestellingen (bedragen x €1.000)

Aard garantie	% garantie	Oorspronkelijk bedrag	Restant begin 2022	Borgstelling gemeente begin 2022	In 2022 waarborgen/gewaarborgd	Gewone en buitengewone aflossing	Restand eind 2022
Woningbouw-corporaties	WSW 50%	345.336	176.913	86.343	8.532	10.922	174.523

Kredietbank	100%	0	77	77	68	42	103
Stichting Riethorst	100%	0	91	91	0	91	0
OMC Raamsdonk	100%	1.350	0	0	1.350	0	1.350
Sportverenigingen	100%	910	483	242	410	17	877
Particulieren	50%	2.230	522	261	0	44	478
Totaal gewaarborgde geldleningen		**349.826**	**178.086**	**87.014**	**10.360**	**11.116**	**177.331**

Overzicht baten en lasten 2022

Overzicht baten en lasten 2022 (bedragen x € 1.000)

	Omschrijving programma / product	Primitieve begroting 2022			Begroting na wijziging 2022			Jaarrekening 2022			Begroting -/- Jaarrekening 2022		
Prog	**Mutaties Exploitatie**	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**
P1	Programma 1 Leefbaarheid, Wonen en Duurzaamheid	16.752	9.269	7.483	24.424	15.927	8.498	21.641	14.125	7.516	2.784	-1.802	982
P2	Programma 2 Economie, Recreatie en Toerisme	695	32	663	811	462	349	815	482	333	-3	19	16
P3	Programma 3 Sportvoorzieningen	1.747	191	1.556	2.288	486	1.802	2.607	886	1.721	-318	400	82
P4	Programma 4 Onderwijs	2.320	541	1.778	2.543	842	1.701	2.472	574	1.898	71	-268	-197
P5	Programma 5 Mens, Zorg en Inkomen	24.672	5.534	19.138	30.444	8.462	21.982	29.912	7.250	22.662	532	-1.212	-680
P6	Programma 6 Gemeentelijke gebouwen, Monumenten, Kunst en Cultuur	1.265	188	1.077	2.282	1.082	1.200	2.217	1.057	1.159	65	-25	40
P7	Programma 7 Dienstverlening en bedrijfsvoering	2.300	178	2.122	2.540	549	1.991	2.532	706	1.826	8	157	165
P8	Algemene Dekkingsmiddelen	-66	43.023	-43.089	462	47.109	-46.647	169	47.664	-47.495	293	555	847
P9	Overhead	8.552	81	8.472	8.586	39	8.547	8.153	535	7.618	432	496	929
	Subtotaal mutaties Exploitatie Programma's	**58.237**	**59.037**	**-800**	**74.380**	**74.958**	**-578**	**70.518**	**73.279**	**-2.762**	**3.864**	**-1.680**	**2.184**
	Mutaties Reserves												
P1	Programma 1 Leefbaarheid, Wonen en Duurzaamheid	-52	166	-219	595	1.522	-928	677	1.420	-743	-82	-103	-185
P2	Programma 2 Economie, Recreatie en Toerisme	0	0	0	351	20	331	351	20	331	0	0	0
P3	Programma 3 Sportvoorzieningen	35	0	35	42	127	-85	42	127	-85	0	0	0
P4	Programma 4 Onderwijs	180	0	180	180	1	179	180	0	180	0	-1	-1
P5	Programma 5 Mens, Zorg en Inkomen	0	13	-13	765	113	652	0	113	-113	765	0	765
P6	Programma 6 Gemeentelijke gebouwen, Monumenten, Kunst en Cultuur	0	0	0	66	77	-10	66	77	-10	0	0	0
P7	Programma 7 Dienstverlening en bedrijfsvoering	0	0	0	0	40	-40	0	40	-40	0	0	0
P8	Overzicht Algemene dekkingsmiddelen	1.123	307	816	2.479	2.001	479	2.023	1.456	567	457	-545	-88
P9	Overhead	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Subtotaal mutaties Reserves Programma's	**1.286**	**486**	**800**	**4.478**	**3.901**	**578**	**3.339**	**3.253**	**87**	**1.140**	**-649**	**491**
	Totaal Baten en Lasten	**59.523**	**59.523**	**0**	**78.858**	**78.859**	**0**	**73.857**	**76.532**	**-2.675**	**5.004**	**-2.329**	**2.675**

Toelichting op het overzicht baten en lasten

P1 Leefbaarheid, Wonen en Duurzaamheid

Overzicht lasten per taakveld van Programma 1

In de onderstaande tabel zijn de lasten per taakveld opgenomen.

Programma 1 Leefbaarheid, Wonen en Duurzaamheid (bedragen x € 1.000)

TV	Omschrijving	Begroting 2022 Na wijziging	Jaarrekening 2022	Verschil
0.10	Mutaties reserves	595	677	-82
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	2.666	2.668	-2
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	1.570	1.570	0
1.2	Openbare orde en veiligheid	605	585	20
2.1	Verkeer en vervoer	5.235	3.669	1.566
2.2	Parkeren	10	1	9
2.4	Economische havens en waterwegen	269	249	20
5.5	Cultureel erfgoed	20	10	10
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	2.009	2.027	-18
7.2	Riolering	1.764	1.849	-85
7.3	Afval	2.438	2.515	-77
7.4	Milieubeheer	1.686	1.151	535
8.1	Ruimtelijke ordening	885	787	98
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	4.502	3.951	551
8.3	Wonen en bouwen	765	610	155
	Programma 1 Leefbaarheid, Wonen en Duurzaamheid	**25.019**	**22.319**	**2.700**

Toelichting op het overzicht lasten per taakveld van Programma 1

In de onderstaande tabellen is per taakveld een toelichting opgenomen van de afwijkingen van de begrote lasten > € 25.000 of van politiek bestuurlijke importantie.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 82.000	N	**0.10 Mutaties reserves**
€ 132.000	N	Reserve Bomenfonds: In de MvA van de begroting 2023 is ingegaan op de natuurcompensatie van Rijkswaterstaat. De verplichting van natuurcompensatie heeft Rijkswaterstaat afgekocht. De provincie gaat dat uitvoeren conform het vastgestelde tracébesluit. De beschermende bomen van de gemeente uit de bomenstructuurkaart gaat Rijkswaterstaat wel financieel compenseren middels een storting van € 132.000 in het bomenfonds. De storting in het bomenfonds wordt in de jaarrekening gerealiseerd.
€ 50.000	V	Vrije Algemene Reserve: De storting in de Vrije Algemene Reserve vanwege budgetoverhevelingen voorgaande dienstjaren (herkomst 2021) is € 50.000 en had betrekking op onderhoud bomen. De last is onder taakveld 5.7 (parken en plantsoenen) opgenomen .

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 2.000	N	**0.3 Beheer overige gebouwen en gronden**
€ 36.000	V	Grondexploitatie algemene dienst: Het snippergroenproject heeft enkele maanden stil gelegen, waardoor niet alle uren die voor dit jaar begroot waren daadwerkelijk gemaakt zijn. Het stilleggen van het project had te maken met het vormgeven van de betalingsregelingen, de ontwikkelingen rondom het Didam-arrest en het organiseren van een algehele bewonersavond en het onderzoeken van een door de bewoners gesuggereerde 'uitsterfconstructie'. Na dit onderzoek en het hierop volgende collegebesluit is het project weer opgestart.
€ 38.000	N	Diverse afwijkingen geven een nadelig verschil van € 38.000 (Saldo van 6 afwijkingen < € 25.000)

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 0	-	**1.1 Crisisbeheersing en brandweer**
€ 0	-	Tussen begroting en rekening zijn er geen te verklaren afwijkingen

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 20.000	V	**1.2 Openbare orde en veiligheid**
€ 20.000	V	Diverse afwijkingen geven een voordeel van € 20.000

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 1.566.000	V	**2.1 Verkeer en vervoer**
€ 1.520.000	V	Wegen, straten en pleinen: De werkzaamheden omtrent de samenwerkingsovereenkomst (SOK) met Delta Fiber voor de aanleg van het glasvezelnetwerk zijn in 2022 nog niet afgerond. De werkzaamheden gaan in 2023 verder waar die gebleven zijn in 2022. Naar verwachting wordt in 2023 voor begeleiding nog € 122.000 nog uitgeven. Voorgesteld is € 122.000 over te hevelen naar 2023. De afkoopsom "Verbindingsweg A27" wordt bij oplevering van de deze weg ontvangen (medio 2026). Omdat daarom ook geen storting in de voorziening geprogrammeerd onderhoud wegen kan plaatsvinden is het niet storten in de voorziening een voordeel van het saldo van € 1.393.000 (budgettair neutraal omdat nadeel van gelijke omvang is opgenomen onder inkomsten)
€ 64.000	V	Verkeerszaken: Plankosten verbreding A27: Project loopt over het jaar heen. Wordt de komende jaren afgerond. Hier hangt een bestuurlijk opdracht aan vast; het begeleiden en behartigen van onze belangen bij de verbreding van de A27 (€ 22.000). Actualisatie mobiliteitsbeleid: Project loopt over het jaar heen en wordt in 2023 afgerond. Hier hangt een bestuurlijk opdracht aan vast; het actualiseren van het mobiliteitsplan (€ 42.000). Voorgesteld is € 64.000 over te hevelen naar 2023.
€ 43.000	N	Openbare verlichting: In 2022 zijn een aantal grote schades geweest en schades uit 2021 hersteld. Verschil met post verhaal schades en vernielingen komt doordat niet alle schades verhaalbaar zijn.
€ 75.000	N	A27 Maatregelen / Omgevingsvisie Hooipolder: Betreft uitvoering van de eerste maatregelen vanuit visie Hooipolder die deels op grondgebied Geertruidenberg plaatsvinden en deels op dat van Waalwijk. Zodoende is €100.000,-overgemaakt aan Waalwijk. Alle kosten worden verrekend met toegekende subsidie vanuit provincie. Deze verrekening vindt intern plaats vanuit de voorziening.
€ 100.000	V	Diverse afwijkingen geven een voordeel van € 100.000 (saldo van 48 afwijkingen < € 25.000).

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 9.000	V	**2.2 Parkeren**
€ 9.000	V	Diverse afwijkingen geven een voordeel van € 9.000

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 20.000	V	**2.4 Economische havens en waterwegen**
€ 29.000	V	Sloten / waterlossingen: De afvalverwijdering bij slotenonderhoud viel mee.
€ 9.000	N	Diverse afwijkingen geven een afwijking van € 9.000

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 10.000	V	**5.5 Cultureel erfgoed**
€ 10.000	V	Diverse afwijkingen geven een voordeel van € 10.000

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 18.000	N	**5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie**
€ 40.000	N	Plantsoenen en parken: Het onderhoud voor gazons en bomen viel € 76.000 hoger uit dan begroot. Voor het op te stellen plan programma openbare ruimte is nog een budget beschikbaar van € 36.000. Omdat dit plan in 2023 wordt afgerond is voorgesteld € 36.000 over te

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
		hevelen naar 2023.
€ 22.000	V	Diverse afwijkingen geven een voordeel van € 22.000

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 85.000	N	**7.2 Riolering**
€ 78.000	V	Riolering algemeen: De uitgaven terzake van riolering zijn in 2022 in totaliteit € 78.000 meegevallen.
€ 224.000	N	Voorziening riolering: Het algehele resultaat binnen het taakveld riolering leidt ertoe dat een bedrag van € 224.000 kan worden gestort in de voorziening riolering. (omdat in de exploitatiecijfers rekening was gehouden met een onttrekking van € 97.000 is het netto resultaat binnen het taakveld € 127.000)
€ 61.000	V	Diverse afwijkingen geven een voordeel van € 61.000

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 77.000	N	**7.3 Afval**
€ 81.000	V	Afvalverwijdering huisvuil: De effecten van de invoering van Het nieuwe inzamelen zijn in 2022 goed te zien. Voor de inzameling aan huis zien we de hoeveelheid restafval afnemen en het scheidingspercentage toenemen. Hierdoor dalen de inzamel- en verwerkingskosten. De hoeveelheid restafval afkomstig uit de huis-aan-huis inzameling is gedaald van 2.890.000 kilo in 2021 naar 2.157.000 kilo in 2022. De inzamel en stortkosten van de afvalverwijdering huisvuil zijn daarmee € 81.000 lager dan begroot.
€ 242.000	N	Afvalverwijdering huisvuil: Het algehele resultaat binnen het taakveld afval leidt ertoe dat een bedrag van € 242.000 kan worden gestort in de voorziening afval. (omdat in de exploitatiecijfers rekening was gehouden met een onttrekking van € 52.000 is het netto resultaat binnen het taakveld € 190.000)
€ 33.000	V	Afvalverwijdering container management: In 2022 hebben we een groot aantal nieuwe containers in gebruik genomen. Het merendeel van deze containers is later in het jaar geplaatst, dan in eerste instantie de bedoeling was. Hierdoor zijn ook de kosten voor onderhoud en beheer van deze containers lager dan begroot. Daarbij komt nog dat wij eind 2021 een gunstig onderhoudscontract hebben afgesloten voor het onderhoud van de ondergrondse containers in onze gemeente en dat er met onze buitendienst afspraken zijn gemaakt over het oppakken van de eerstelijns storingen, waardoor we de inzet en kosten van de externe onderhoudspartij hebben kunnen beperken. De kosten van onderhoud en beheer ondergrondse containers is € 33.000 lager dan begroot
€ 51.000	V	Diverse afwijkingen geven een voordeel van € 51.000 (14 afwijkingen)

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 535.000	V	**7.4 Milieubeheer**
€ 97.000	V	Algemeen Milieu: Het extra budget duurzaamheid (gedekt uit de Vrije Algemene Reserve 2018) is niet gebruikt in 2022 en valt vrij. De begrote onttrekking uit de Vrije Algemene Reserve wordt derhalve ook niet uitgevoerd. Daarnaast € 54.000 overgehouden op het budget uitvoering duurzaamheidsprogramma. In 2022 verkregen we vanuit het Rijk de RREW subsidie waarmee we veel uitvoeringskosten konden dekken (RREW subsidie à €144.648). Voor 2023 is een dergelijke subsidie nog niet voorhanden, waardoor we verwachten het restant van het uitvoeringsbudget 2022 in 2023 nodig te hebben. Voorgesteld is € 53.000 over te hevelen naar 2023.
€ 371.000	V	Middelen Klimaatakkoord: Voor energiebesparende maatregelen (groot) is een gedeelte van de rijksmiddelen (€ 181.000) doorgeschoven naar 2023 omdat deze in 2022 niet zijn uitgegeven. Daarnaast resteren de gelden die zijn ontvangen voor het aantrekken van personeel voor de uitvoering van het klimaatakkoord. Voorgesteld is deze € 190.000 over te hevelen naar 2023.
€ 67.000	V	Diverse afwijkingen geven een voordeel van € 67.000 (18 afwijkingen)

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 98.000	V	**8.1 Ruimtelijke ordening**
€ 82.000	N	Bestemmingsplannen: Planontwikkelingskosten heeft een nadeel wat ontstaat omdat de aanleg van het openbaar gebied Mondriaanstraat niet was begroot. Er zijn kosten (€ 104.000) gemaakt maar deze zijn doorbelast aan Thuisvester.
€ 40.000	V	(VAR18) Bestemmingsplannen: Het extra budget Omgevingsplan voor omgevingswet (gedekt uit de Vrije Algemene Reserve 2018) is niet gebruikt in 2022 en

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
		valt vrij. De begrote onttrekking uit de Vrije Algemene Reserve wordt derhalve ook niet uitgevoerd. Er is een start gemaakt met het opstellen van het omgevingsplan, dit betreft een project dat meerdere jaren in beslag neemt. Er zijn nog geen facturen ontvangen en naar verwachting kunnen deze worden betaald uit de reguliere budgetten.
€ 88.000	V	(VAR19) Bestemmingsplannen: Er is een start gemaakt met het opstellen van het omgevingsplan, dit betreft een project dat meerdere jaren in beslag neemt. Er is opdracht verleend aan een externe partij en de eerste werkzaamheden zijn uitgevoerd. Er zijn nog geen facturen ontvangen, daarom is nog geen aanspraak gemaakt op het budget van 2022. Voorgesteld is om € 88.000 over te hevelen naar 2023.
€ 52.000	V	Diverse afwijkingen geven een voordeel van € 52.000

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 551.000	V	**8.2 Grondexploitaties (niet bedrijventerreinen)**
€ 551.000	V	Grondexploitaties: W. Boonstraat (Bavokerk):, Peuzelaar, Achter de Hoeven, Rivierkade en Oude Haven deel B Woningbouw Binnen de grondexploitaties 2022 zijn diverse bedragen (nog) niet uitgegeven. Het netto resultaat van de verschillende afwijkingen bedraagt € 551.000. Voor meer informatie wordt verwezen naar de paragraaf grondexploitatie. Het effect voor de jaarrekening is budgettair neutraal omdat lasten en baten via een balansmutatie worden geëgaliseerd. Zie ook de afwijkingen bij de baten van dit taakveld.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 155.000	V	**8.3 Wonen en bouwen**
€ 19.000	V	Volkshuisvesting: Het programma wonen is uitgesteld, omdat ambtelijke capaciteit moest worden ingezet voor de opvang van Oekraïense vluchtelingen en de crisis op de woningmarkt. In 2023 is het budget benodigd voor onderzoeken en ondersteuning om hiermee het programma Wonen op te kunnen stellen. Voorgesteld is om € 19.000 over te hevelen naar 2023.
€ 86.000	V	Omgevingswet: In 2022 zijn er op de Omgevingswet slechts een beperkt aantal uitgaven verantwoord. Immers, uitstel van de Omgevingswet was weer aan de orde. Nu staat inwerkingtreding voor 1 januari 2024. Gelet hierop wordt voorgesteld om het resterende budget Omgevingswet 2022 ten bedrage van € 86.000 mee te nemen naar 2023.
€ 41.000	V	Omgevingsvergunning: Er zijn minder plannen over aanvragen met activiteit milieu in combinatie met bouwen voorgelegd aan de OMWB.
€ 9.000	V	Diverse afwijkingen geven een voordeel van € 9.000

Overzicht baten per taakveld van Programma 1

In de onderstaande tabel zijn de baten per taakveld opgenomen.

Programma 1 Leefbaarheid, Wonen en Duurzaamheid (bedragen x € 1.000)

TV	Omschrijving	Begroting 2022 Na wijziging	Jaarrekening 2022	Verschil
0.10	Mutaties reserves	1.522	1.420	102
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	2.798	2.854	-56
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	16	17	-1
1.2	Openbare orde en veiligheid	43	47	-4
2.1	Verkeer en vervoer	2.277	733	1.544
2.2	Parkeren	9	0	9
2.4	Economische havens en waterwegen	76	75	1
5.5	Cultureel erfgoed	0	0	0
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	14	146	-132
7.2	Riolering	2.310	2.358	-48
7.3	Afval	2.982	3.016	-34
7.4	Milieubeheer	354	140	214
8.1	Ruimtelijke ordening	233	396	-163
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	4.338	3.781	557
8.3	Wonen en bouwen	475	561	-86
	Programma 1 Leefbaarheid, Wonen en Duurzaamheid	**17.447**	**15.544**	**1.903**

Toelichting op het overzicht baten per taakveld van Programma 1

In de onderstaande tabellen is per taakveld een toelichting opgenomen van de afwijkingen van de begrote baten > € 25.000 of van politiek bestuurlijke importantie.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 102.000	N	**0.10 Mutaties reserves**
€ 30.000	V	Reserve afschrijving bouwkundige kosten Mafeking: De afschrijvingslast van de bouwkundige kosten Mafeking worden gedekt door een onttrekking uit de reserve. Gebleken is dat de afgelopen jaren de onttrekking uit deze dekkingsreserve te laag is geweest. Dit wordt gecorrigeerd met een eenmalige extra onttrekking.
€ 43.000	N	VAR18 Amendement extra budget duurzaamheid: Voor de uitvoering van de duurzaamheidsopgave zijn de reguliere exploitatiebudgetten voldoende. Het is niet noodzakelijk om uit de Vrije Algemene Reserve een incidentele onttrekking te doen.
€ 58.000	N	VAR18 Bestemmingsplan wonen: Voor de bestemmingsplannen en het omgevingsplan is in 2018 incidenteel budget beschikbaar gesteld met dekking uit de Vrije Algemene Reserve. Voor de uitvoering zijn de reguliere exploitatiebudgetten voldoende. Het is niet noodzakelijk om uit de Vrije Algemene Reserve een incidentele onttrekking te doen.
€ 30.000	N	Reserve grondexploitatie: De onttrekking uit de reserve grondexploitatie had betrekking op diverse lasten vanwege de inrichting van het openbaar gebied omgeving Brahmstraat. In 2022 is hiervoor € 30.000 minder uitgegeven. De uitgaven worden in 2023 verwacht en de dekking uit de reserve grondexploitatie zal dan worden opgevoerd.
€ 1.000	N	Diverse afwijkingen geven een nadeel van € 1.000

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 56.000	V	**0.3 Beheer overige gebouwen en gronden**
€ 64.000	V	Grondexploitatie algemene dienst: In 2022 hebben enkele grotere grondverkopen plaatsgevonden. Zo is er in totaal voor ruim € 36.000,- grond aan Enexis verkocht, en hebben er drie grotere grondverkopen aan bewoners en bedrijven plaatsgevonden.
€ 44.000	N	Grondexploitatie algemene dienst: Een deel van dit nadeel, te weten €23.000,-, is het gevolg van de betalingsregelingen waarbij bewoners ook de kosten koper in de betalingsregeling kunnen verwerken. De gemeente schiet dan als het ware de kosten koper voor, waarna dit bedrag middels de betalingsregeling verhaald zal worden bij de bewoners. Het andere deel van dit nadeel, te weten €21.000,-, betreffen mindere opbrengsten: enkele koopovereenkomsten zijn in 2022 nog niet definitief geworden. Hierdoor kunnen deze bedragen niet meegerekend worden met de opbrengsten in 2022. Deze overeenkomsten zullen in 2023 definitief worden en daarmee alsnog gerealiseerd worden.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 36.000	V	Diverse afwijkingen geven een voordeel van € 36.000

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 1.000	V	**1.1 Crisisbeheersing en brandweer**
€ 1.000	V	Diverse afwijkingen geven een voordeel van € 1.000.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 4.000	V	**1.2 Openbare orde en veiligheid**
€ 4.000	V	Diverse afwijkingen geven een voordelig verschil van € 4.000

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 1.544.000	N	**2.1 Verkeer en vervoer**
€ 249.000	N	Wegen, straten en pleinen: De werkzaamheden omtrent de samenwerkingsovereenkomst (SOK) met Delta Fiber voor de aanleg van het glasvezelnetwerk zijn in 2022 nog niet afgerond. De werkzaamheden gaan in 2023 verder waar die gebleven zijn in 2022. De inkomsten worden in 2023 ontvangen. vandaar dat in de overheveling voorgesteld wordt rekening te houden met de ontvangst van € 249.000
€ 1.393.000	N	Verkeerszaken: De afkoopsom “Verbindingsweg A27” wordt bij oplevering van de deze weg ontvangen (medio 2026). Omdat daarom ook geen storting in de voorziening geprogrammeerd onderhoud wegen kan plaatsvinden is het niet storten in de voorziening een voordeel van het saldo van € 1.393.000 Hierdoor is het budgettair neutraal.
€ 75.000	V	A27 Maatregelen / Omgevingsvisie Hooipolder: De lasten en baten inzake de A27 maatregelen worden gedekt door een bijdrage van de provincie. Deze bijdrage wordt via de balans bewaakt. Het saldo is voor deexploitatie budgettair neutraal. Omdat de lasten € 75.000 mee zijn gevallen, is de compensatie € 75.000 lager.
€ 23.000	V	Diverse afwijkingen geven een voordeel van € 23.000

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 9.000	N	**2.2 Parkeren**
€ 9.000	N	Diverse afwijkingen geven een nadeel van € 9.000

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 1.000	N	**2.4 Economische havens en waterwegen**
€ 1.000	N	Diverse afwijkingen geven een nadeel van € 1.000

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 0	-	**5.5 Cultureel erfgoed**
€ 0	-	Tussen begroting en rekening zijn geen te verklaren afwijkingen.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 132.000	V	**5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie**
€ 132.000	V	Plantsoenen en parken: In de MvA van de begroting 2023 is ingegaan op de natuurcompensatie van Rijkswaterstaat. De verplichting van natuurcompensatie heeft Rijkswaterstaat afgekocht. Deze inkomst was niet geraamd. De inkomst wordt gestort in de reserve bomenfonds.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 48.000	V	**7.2 Riolering**

€ 51.000	V	In 2022 waren er voor woningen en niet-woningen circa 100 belastingplichtigen meer dan in 2021. Dit samen met wat minder leegstand dan verwacht, heeft voor deze meeropbrengst gezorgd.
€ 3.000	N	Diverse afwijkingen geven een nadeel van € 3.000

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 34.000	V	**7.3 Afval**
€ 42.000	V	Afvalstoffenheffing en reinigingsrechten: In 2022 waren er voor woningen circa 100 belastingplichtigen meer dan in 2021. Daarnaast is er minder leegstand zijn geweest dan waarmee begroot is.
€ 8.000	N	Diverse afwijkingen geven een nadeel van € 8.000

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 214.000	N	**7.4 Milieubeheer**
€ 210.000	N	Middelen klimaatakkoord: De middelen klimaatakkoord zijn gebaseerd op een SPUK uitkering (Specifieke Uitkering). Een van de kenmerken van een SPUK uitkering is dat uitgaven en inkomsten over meerdere jaren verdeeld mogen worden en overheveling naar latere jaren worden verwerkt via een balansmutatie. Het resultaat van deze regelingen is veelal budgettair neutraal. Als er overblijft moet dit worden terugbetaald. Door deze systematiek ontstaan er, administratieve, verschillen tussen begrote inkomsten en werkelijke inkomsten. De inkomst wordt via een begrotingswijziging in het volgende jaar (wederom) opgevoerd tezamen met de bijbehorende uitgavenramingen.
€ 4.000	N	Diverse afwijkingen geven een nadeel van € 4.000

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 163.000	V	**8.1 Ruimtelijke ordening**
€ 163.000	V	Bestemmingsplannen pilots en projecten: De exploitatiebijdrages voor de Veerse Toren en Koloszaal zijn gedeeltelijk al vooruit betaald.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 557.000	N	**8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)**
€ 557.000	N	Grondexploitatie: Binnen de grondexploitaties 2022 zijn diverse bedragen (nog) niet uitgegeven. Het netto resultaat van de verschillende afwijkingen bedraagt € 551.000. Voor meer informatie wordt verwezen naar de paragraaf grondexploitatie. Het effect voor de jaarrekening is budgettair neutraal omdat lasten en baten via een balansmutatie worden geëgaliseerd. Zie ook de afwijkingen bij de baten van dit taakveld.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 86.000	V	**8.3 Wonen en bouwen**
€ 86.000	V	Omgevingsvergunning: Er zijn in het laatste kwartaal nog enkele grote bouwplannen ontvangen waarvan onzeker was of deze nog in 2022 zouden worden ingediend.

Verkort overzicht afwijkingen lasten en baten van Programma 1

In het onderstaande overzicht zijn de afwijkingen van de lasten en baten van Programma 1 verkort weergegeven en onderverdeeld in incidenteel en structureel

TV	Taakvelden	Incidenteel		Structureel		Incidenteel		Structureel	
0.10	Mutaties reserves								
	Reserve Bomenfonds	132.000	N						
	Vrije Algemene Reserve	50.000	V			102.000	N		

	Reserve afschrijving bouwkundige kosten Mafeking					30.000	V		
	Reserve grondexploitatie					30.000	N		
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden								
	Grondexploitatie algemene dienst	36.000	V			20.000	V		
	Algemeen	38.000	N			36.000	V		
1.1	Crisisbeheersing en brandweer								
	Algemeen	0	-			1.000	V		
1.2	Openbare orde en veiligheid								
	Algemeen	20.000	V			4.000	V		
2.1	Verkeer en vervoer								
	Wegen, straten en pleinen	1.520.000	V			249.000	N		
	A27 Maatregelen / Omgevingsvisie Hooipolder	75.000	N			75.000	V		
	Openbare verlichting	43.000	N						
	Verkeerszaken	64.000	V			1.393.000	N		
	Algemeen	100.000	V			23.000	V		
2.2	Parkeren								
	Algemeen	9.000	V			9000	N		
2.4	Economische havens en waterwegen								
	Sloten / waterlossingen	29.000	V						
	Algemeen	9.000	N			1.000	N		
5.5	Cultureel erfgoed								
	Algemeen	10.000	V			0	-		
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie								
	Plantsoenen en parken			40.000	N	132.000	V		
	Algemeen	22.000	V						
7.2	Riolering								
	Riolering algemeen	78.000	V						
	Rioolheffing					51.000	V		
	Voorziening riolering	224.000	N						
	Algemeen	61.000	V			3.000	N		
7.3	Afval								
	Afvalverwijdering huisvuil	161.000	N						
	Afvalstoffenheffing en reinigingsrechten:					42.000	V		
	Afvalverwijdering container management	33.000	V						
	Algemeen	51.000	V			8.000	N		
7.4	Milieubeheer								
	Algemeen Milieu	97.000	V						
	Middelen Klimaatakkoord	371.000	V			210.000	N		
	Algemeen	67.000	V			4.000	N		
8.1	Ruimtelijke ordening								
	Bestemmingsplannen	82.000	N						
	Bestemmingsplannen pilots en projecten	128.000	V			163.000	V		
	Algemeen	52.000	V						
8.2	Grondexploitaties (niet bedrijventerreinen)								
	Grondexploitatie diverse	551.000	V			557.000	N		

	complexen								
8.3	Wonen en bouwen								
	Omgevingswet	86.000	V						
	Volkshuisvesting	19.000	V						
	Omgevingsvergunning	41.000	V			86.000	V		
	Algemeen	9.000	V						
	Totalen	2.740.000	V	40.000	N	1.903.000	N		

Overzicht Investeringen van Programma 1

In het onderstaande overzicht is de voortgang van de lopende investeringen 2022 opgenomen voorzien van een beslispunt.

Programma 1 Leefbaarheid, Wonen en Duurzaamheid

Nr.	Pr.	Jaar	Totaal	Werkelijk	Saldo	Project afgerond	Krediet omschrijving	Toelichting - Besluit
1	1	20-22	350.000	8.026	341.974	Nee	20 - 22 Ontvangstruimte Gemeentewinkel	In 2020 is budget beschikbaar gesteld voor het verbouwen van de ontvangsthal van de Gemeentewinkel. Corona waarbij thuis werd gewerkt, onderzoek naar het hybride werken en de ontwikkelingen op het gebied van duurzaamheid, maakten dat nog niet is gestart met de verbouwing. Besloten is de verbouwing van de ontvangstruimte mee te nemen in het externe onderzoek dat plaatsvindt naar 'het huis van de gemeente'. Dit is opgenomen in de Opgave Bestuur en Dienstverlening van het collegeakkoord. Krediet meenemen naar 2023. Besluit TURAP 2022-2
3	1	2021	61.600	63.600	-2.000	Ja	21 Kunstwerk carnaval Raamsdonk	Het kunstwerk is gerealiseerd. Het project kunstwerk kan worden afgesloten. Besluit: Project afsluiten.
13	1	17-19	1.920.000	1.924.723	-4.723	Ja	17 - 19 Renovatie zwembad De Schans	Het Project betreft een krediet voor beide zwembaden met als gesaldeerd resultaat € 305.000 voordelig. Resultaat is onder meer als gevolg van minder kosten vervangen filter en omzetten van SPUK naar reguliere BTW. Besluit: Krediet verlagen met € 304.365 en het Project administratief afsluiten vanwege laatste SPUK boeking in 2023.
14	1	17-19	2.434.000	2.124.911	309.089	Ja	17 - 19 Renovatie zwembad De Ganzewiel	Het Project betreft een krediet voor beide zwembaden met als gesaldeerd resultaat € 305.000 voordelig. Resultaat is onder meer als gevolg van minder kosten vervangen filter en omzetten van SPUK naar reguliere BTW. Besluit: Krediet verlagen met € 304.365 en het Project administratief afsluiten vanwege laatste SPUK boeking in 2023.
16	1	2022	93.601	0	93.601	Nee	22 Realisatie multifunctionele ontmoetingsplaats	Er is in 2022 gewerkt aan de vergunningsaanvraag voor de MOP. In 2023 zal het vergunningentraject gestart worden. Afhankelijk van de ontwikkelingen, de vergunningsprocedure en de doorlooptijd, zal de MOP in 2023 gerealiseerd worden. Besluit: Krediet overzetten naar 2023.
18	1	2018	136.804	143.565	-6.761	Nee	18 Verkoopproces Hermenzeil	Voor het verkoopproces voor jachthaven Hermenzeil zijn enkele juridische kosten gemaakt. Ook de kosten van een projectleider zijn hierop geboekt. Besluit: Krediet overzetten naar 2023.
19	1	2022	59.950	0	4.950	Nee	22 Boa dienstauto	In december 2022 heeft er een meervoudig onderhandse aanbesteding plaats gevonden. De gunning alsmede het bestellen van de dienstauto vind plaats in februari 2023. De dienstauto zal in het 2e kwartaal geleverd worden. Besluit: Krediet overzetten naar 2023.
20	1	2019	124.000	106.035	17.965	Ja	19 Passende voorziening GFT	Bij alle locaties hebben we bovengrondse cocons met toegangscontrole geplaatst. Er staan nu 52 cocons (i.p.v. 50 uit het plan). Daarnaast hebben we circa 800 aanrechtbakjes uitgedeeld om de inwoners te helpen met het scheiden van GFT+e. Ondanks de aanschaf van de extra cocons is het project binnen budget afgerond. Besluit: Project afsluiten. Krediet met 18.000 verlagen.
21	1	2020	1.030.000	887.748	142.252	Ja	20 Uitv afvalbeleid /nw inzamel ondergrondse containers.	Alle kernen zijn overgegaan op ondergrondse verzamelcontainers voor restafval. Hiervoor hebben we 72 nieuwe containers met toegangscontrole geplaatst (i.p.v. 68 uit het plan). Bij de bestaande containers hebben we de toegangscontrole vervangen. De containers voor PMD zijn verplaatst naar de hoogbouwlocaties en ook voorzien van toegangscontrole. De inwoners van het buitengebied hebben een nieuwe minicontainer voor PMD gekregen. Ondanks de extra werkzaamheden is het project binnen budget afgerond.

								Besluit: Project afsluiten en krediet met €142.000 verlagen..
22	1	2020	95.800	95.812	-12	Ja	20 Uitvoering afvalbeleid vervanging oranjekleppen	Alle grijze minicontainers zijn voorzien van een oranje deksel en worden ingezet voor het inzamelen van PMD. Project afgesloten. Besluit TURAP 2022-3
23	1	2021	282.137	282.535	-398	Ja	21 Rehabilitatie wegen	Besluit: Project afsluiten
26	1	2020	86.000	86.046	-46	Ja	20 Bestratingsmateriaal Regentenstr./Vorsterstr.	Betreffende krediet is gebruikt t.b.v. directieleveranties straatwerk Regentenstraat. Dit project kan afgesloten worden wegens uitvoering conform opdracht. Proces-verbaal van opname is uitgevoerd. Restpunten worden opgepakt; gaat sinds 13-01-2022 het onderhoudstermijn in. Besluit: Project afsluiten
27	1	2017	185.000	105.909	79.091	Nee	17 Vervanging riolering centrumplan fase 4 Haven	De Haven is uitgevoerd conform opdracht. Proces-verbaal van opname is uitgevoerd. Restpunten worden opgepakt; gaat sinds 25-10-2022 het onderhoudstermijn in. Onderhoudstermijn loopt tot 25-04-2023 en zal daarna financieel afgerond kunnen worden. Besluit: Krediet overzetten naar 2023.
28	1	2017	1.230.000	1.159.324	70.676	Nee	17 Klimaatmaatregelen Ravelijn 1e fase	Ravelijn F1 is uitgevoerd conform opdracht. Proces-verbaal van opname is uitgevoerd. Restpunten worden opgepakt; project gaat sinds 05-12-2022 het onderhoudstermijn in. Onderhoudstermijn zal 05-05-2023 eindigen en zodoende zal het project daarna ook financieel afgerond kunnen worden. Ook zijn er nog wat discussiepunten over een aantal afwijkingen die waarschijnlijk nog financiële consequenties met zich meebrengen. Besluit: Krediet overzetten naar 2023.
29	1	2018	473.928	474.397	-469	Ja	18 Vervanging riolering Wingerdstraat en omgeving	Wingerdstraat is uitgevoerd conform opdracht en de onderhoudsperiode is volledig afgerond. Project afgesloten. Besluit TURAP 2022-3
30	1	2018	139.000	10.612	128.388	Nee	18 Afkoppeling riolering schonkplein	De Regentenstraat is uitgevoerd conform opdracht. Proces-verbaal van opname is uitgevoerd. Restpunten worden opgepakt; gaat sinds 13-01-2022 het onderhoudstermijn in. Onderhoudstermijn zal 13-07-2023 afgerond worden en zodoende zal het project daarna ook financieel afgerond kunnen worden. Besluit: Krediet overzetten naar 2023.
31	1	2019	354.020	364.265	-10.245	Ja	19 Regentenstraat Vorsterstraat	Betreffende ECL heeft geen meerwaarde voor de financiële afsluiting van het project nadat het onderhoudstermijn is afgerond. Besluit : Project afsluiten en krediet met 11.000 verhogen
32	1	2021	245.246	226.510	18.736	Ja	21 Zandheuvel Klimaat	Zandheuvel is uitgevoerd conform opdracht en het onderhoudstermijn is volledig afgerond. Besluit : Project afsluiten en krediet met 19.000 verlagen.
33	1	2021	174.400	24.083	150.317	Nee	21 Namer en omgeving vervanging en klimaat	Voorbereiding Namer e.o. wordt in Q1 2023 in gang gezet. Verwachting is dat het project in Q2 2023 in uitvoering zal gaan. Besluit: Krediet overzetten naar 2023.
34	1	2020	122.952	33.680	89.272	Nee	21 Ravelijn fase 2+3 Vervanging en Klimaat	Ravelijn F2&3 wordt in 2023 voorbereid. Uitvoering zal pas in 2024 plaatsvinden i.v.m. het verleggen van een waterleiding van 2 km. In samenspraak met Brabant Water. Besluit: Krediet overzetten naar 2023.
35	1	2020	897.001	411.585	485.416	Ja	20 Centrumontwikkeling Raamsdonksveer (oude haven)	De verdeling van kosten tussen Grex Donge-Oevers en Investering Centrum zijn in het verleden financieel-technisch foutief verdeeld; in plaats van 2/3 voor centrumplan krediet moest dit 1/3 zijn. Tevens minder kosten gemaakt waardoor voordeel in investering is ontstaan. Krediet kan afgesloten worden. Besluit : Project afsluiten en krediet met € 485.000 verlagen
36	1	21-	20.000	12.472	7.528	Nee	21-23 Fietspad	Voorbereiding van Fietspad Groenendijk is in gang gezet en zal in

		23					Groenendijk	2023 afgerond worden; eind Q1 2024 aanbesteden. In de tussentijd wordt in begin Q2 tijdelijk onderhoud gepleegd om fietspad berijdbaar te houden tot de daadwerkelijke volledige verbetering van het fietspad. Resterende krediet zal nodig zijn om de voorbereiding af te ronden. Besluit: Krediet overzetten naar 2023.
37	1	2022	590.017	74.660	515.357	Nee	22 herstel wandelpaden vestinggrachten	Voorbereiding is inmiddels in gang gezet en wordt in het 1e kwartaal 2023 afgerond. Direct na het afronden van de voorbereiding zal het project worden aanbesteed en in uitvoering gaan. Verwachting is dat het onderhoudstermijn nog tot begin 2024 zal lopen. Besluit: Krediet overzetten naar 2023.
38	1	2022	1	32.853	-32.852	Ja	22 Bestrating Stationsplein Spoorpark	Project Spoorpark is succesvol afgerond en uitgevoerd conform opdracht. Het straatwerk is naar behoren uitgevoerd. Besluit : Project afsluiten en krediet met € 33.000 verhogen.
39	1	2020	250.000	91.803	158.197	Nee	20 Riolering Schuttersveld (plangebied Peuzelaer)	Project Peuzelaer/Schuttersveld loopt volgens planning en zal nog tot half Q2 2023 in uitvoering zijn. Onderhoudsperiode zal tot half Q4 2023 lopen. Kosten worden verdeeld met Grex Peuzelaer. Besluit: Krediet overzetten naar 2023.
40	1	2021	79.000	81.303	-2.303	Ja	21 Borstelmachine	Project is afgerond, borstelmachine is geleverd. Besluit : Project afsluiten.
41	1	2021	159.301	159.894	-593	Ja	21 OV: armaturen	Eindoplevering is geweest, geen meerwerk. Beslispunt om het krediet met € 26.000 te verlagen en het project af te sluiten. Project afgesloten. Besluit TURAP 2022-2.
42	1	2021	15.978	8.556	7.422	Ja	21 OV: lichtmasten	Eindoplevering is geweest, geen meerwerk. Project afgesloten. Besluit TURAP 2022-2.
43	1	2022	98.600	97.074	1.526	Ja	22 OV: armaturen	Project bijna afgerond. In 2023 komt nog factuur voor aansluitkosten lichtmasten en vindt de administratieve oplevering plaats. Besluit: Krediet overzetten naar 2023.
44	1	2022	25.900	20.054	5.846	Nee	22 OV: lichtmasten	Project bijna afgerond. In het 1e kwartaal van 2023 vinden de laatste werkzaamheden plaats zoals het plaatsen van de luiken in de Statenlaan. Besluit: Krediet overzetten naar 2023.
45	1	2020	40.331	37.000	3.331	Ja	20 Vervanging doorspuitapparaat riolering	Werk in 2022 gereed. Besluit : Project afsluiten.
46	1	2020	18.000	10.764	7.236	Ja	20 IBA's Rioolprojecten	Werk in 2022 gereed. Besluit : Project afsluiten.
47	1	2021	196.201	171.688	24.513	Ja	21 Vervanging mechanisch	Werk in 2022 gereed. Besluit : Project afsluiten en krediet met 25.000 verlagen.
48	1	2022	81.750	44.315	37.435	Nee	22 Vervanging mechanisch	Project bijna afgerond. In het 1e kwartaal van 2023 vinden de laatste werkzaamheden plaats zoals het plaatsen van de luiken in de Statenlaan. Besluit: Krediet overzetten naar 2023.
49	1	2021	36.000	38.965	-2.965	Ja	21 Verleggen kabels/leidingen riolering t.b.v. A27	Project is afgerond. Besluit : Project afsluiten.
50	1	2019	90.416	79.776	10.640	Nee	19 Diverse klimaatmaatregelen	Aanvragen die eind 2022 ingediend zijn worden in 2023 uitbetaald.. Besluit: Krediet overzetten naar 2023.
51	1	2020	3.200	3.409	-209	Ja	20 Touwslager verzamelriool en drainage	In 2023 wordt nieuw VGRP+ vastgesteld met integraal werken en actuele tarieven.

							Rioolproj	Project afgesloten. Besluit TURAP 2022-3
52	1	2022	3.200	3.409	-209	Ja	22 Investeringen cf. VGRP + 2017 t.b.v. 2022	In het investeringsplan 2022 was er voor € 2.500.000 aan werkzaamheden begroot. De Capaciteit ontbrak om dit in 2022 op te pakken. Besluit genomen bij de 3e tussenrapportage 2022. In 2023 wordt aan de gemeenteraad een nieuw VGRP+ aangeboden waarin deze uitgestelde werkzaamheden zijn opgenomen samen met integraal werken en actuele tarieven. Project afgesloten. Besluit TURAP 2022-3
63	1	2020	76.001	14.828	61.173	Nee	20 Timmersteekade walstroominstallatie	"Het project Timmersteekade is nagenoeg afgerond. Buiten het Programma Dongeoevers wordt gewerkt aan de tweede uitbreiding van ene steiger voor historische schepen. In het projectgebied van Dongeoevers zullen we hiervoor de benodigde uitbreidingen van NUTS (Walstroom en riolering) voorzieningen faciliteren. De uitvoering zal in 2023 plaatsvinden." Besluit: Krediet overzetten naar 2023.
64	1	2020	30.000	3.086	26.914	Nee	20 Onderkomen zeeverkenners Mafeking	Renovatie moet nog starten. College en Raad moet besluiten over varianten waardoor een budgetaanvraag nu niet mogelijk is. Huidige begroting van 239.000 aanhouden. Voorbereidingskrediet is € 30.000. Besluit: Krediet overzetten naar 2023.
65	1	2020	54.001	52.000	2.001	Nee	20 Promotie schippersverleden G'berg	Project Timmersteekade is afgerond. Verrekening van subsidie met de Provincie moet nog plaatsvinden. Besluit: Krediet overzetten naar 2023.
66	1	2022	31.631	2.612	29.019	Nee	22 Aanschaf ICT tbv omgevingswet 2022	Door herhaalde uitstel van de omgevingswet en het in 5 jaar afschrijven van de software is in 2021 besloten om te gaan starten met het afschrijven van de reeds aangeschafte software. Het restantbedrag blijft beschikbaar voor uitgaven in 2022 en verder. Besluit: Krediet overzetten naar 2023.
67	1	2022	25.070	25.152	-82	Ja	22 Ipads nieuwe raad 2022	In het investeringsplan van begroting 2022 was € 12.000 begroot voor Ipads gemeenteraad. Door nieuwe specificaties werd het krediet met € 18.000 verhoogd bij de 3e tussenrapportage. Project afgesloten. Besluit TURAP 2022-3

P2 Economie, Recreatie & Toerisme

Overzicht lasten per taakveld van Programma 2

In de onderstaande tabel zijn de lasten per taakveld opgenomen.

Programma 2 Economie, Recreatie en Toerisme (bedragen x € 1.000)

TV	Omschrijving	Begroting 2022 Na wijziging	Jaarrekening 2022	Verschil
0.10	Mutaties reserves	351	351	0
0.5	Treasury	1	1	0
2.3	Recreatieve havens	8	2	6
3.1	Economische ontwikkeling	192	189	3
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	37	39	-2
3.4	Economische promotie	192	191	1
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	245	255	-10
5.6	Media	13	13	0
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	110	110	0
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	12	16	-4
	Programma 2 Economie, Recreatie en Toerisme	**1.161**	**1.167**	**-6**

Toelichting op het overzicht lasten per taakveld van Programma 2

In de onderstaande tabellen is per taakveld een toelichting opgenomen van de afwijkingen van de begrote lasten > € 25.000 of van politiek bestuurlijke importantie.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 0	-	**0.10 Mutatie reserves**
€ 0	-	Tussen begroting en rekening zijn geen te verklaren afwijkingen.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 0	-	**0.5 Treasury**
€ 0	-	Tussen begroting en rekening zijn geen te verklaren afwijkingen.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 6.000	V	**2.3 Recreatieve havens**
€ 6.000	V	Diverse afwijkingen geven een voordelig verschil van € 6.000

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 3.000	V	**3.1 Economische ontwikkeling**
€ 3.000	V	Diverse afwijkingen geven een voordelig verschil van € 3.000

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 2.000	**N**	**3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen**
€ 2.000	N	Diverse afwijkingen geven een nadelig verschil van € 2.000

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 1.000	V	**3.4 Economische Promotie**
€ 1.000	V	Diverse afwijkingen geven een voordelig verschil van € 1.000

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 10.000	N	**5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie**
€ 10.000	N	Diverse afwijkingen geven een nadelig verschil van € 10.000

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 0	-	**5.6 Media**
€ 0	-	Tussen begroting en rekening zijn geen te verklaren afwijkingen.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 0	-	**5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie**
€ 0	-	Tussen begroting en rekening zijn geen te verklaren afwijkingen.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 4.000	N	**6.1 Samenkracht en burgerparticipatie**
€ 4.000	N	Diverse afwijkingen geven een nadelig verschil van € 4.000

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 0	-	**0.10 Mutaties en reserves**
€ 0	-	Tussen begroting en rekening zijn geen te verklaren afwijkingen.

Overzicht baten per taakveld van Programma 2

In onderstaande tabel zijn de baten per taakveld opgenomen.

Programma 2 Economie, Recreatie en Toerisme (bedragen x € 1.000)

TV	Omschrijving	Begroting 2022 Na wijziging	Jaarrekening 2022	Verschil
0.10	Mutaties reserves	20	20	0
0.5	Treasury	0	0	0
2.3	Recreatieve havens	17	15	2
3.1	Economische ontwikkeling	3	2	1
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	12	7	5
3.4	Economische promotie	0	0	0
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	418	441	-23
5.6	Media	0	0	0
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	13	17	-4
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	0	0	0
	Programma 2 Economie, Recreatie en Toerisme	**483**	**502**	**-19**

Toelichting op het overzicht baten per taakveld van Programma 2

In de onderstaande tabellen is per taakveld een toelichting opgenomen van de afwijkingen van de begrote baten > € 25.000 of van politiek bestuurlijke importantie.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 0	-	**0.10 Mutaties reserves**
€ 0	-	Tussen begroting en rekening zijn geen te verklaren afwijkingen.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 0	-	**0.5 Treasury**
€ 0	-	Tussen begroting en rekening zijn geen te verklaren afwijkingen.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 2.000	N	**2.3 Recreatieve havens**
€ 2.000	N	Diverse afwijkingen geven een nadelig verschil van € 2.000

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 1.000	N	**3.1 Economische ontwikkeling**
€ 1.000	N	Diverse afwijkingen geven een nadelig verschil van € 1.000

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 5.000	N	**3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen**
€ 5.000	N	Diverse afwijkingen geven een nadelig verschil van € 5.000

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 0	-	**3.4 Economische Promotie**
€ 0	-	Tussen begroting en rekening zijn geen te verklaren afwijkingen.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 23.000	V	**5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie**
€ 23.000	V	Diverse afwijkingen geven een voordelig verschil van € 24.000

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 0	-	**5.6 Media**
€ 0	-	Tussen begroting en rekening zijn geen te verklaren afwijkingen.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 4.000	V	**5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie**
€ 4.000	V	Diverse afwijkingen geven een voordelig verschil van € 4.000

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 0	-	**6.1 Samenkracht en burgerparticipatie**
€ 0	-	Tussen begroting en rekening zijn geen te verklaren afwijkingen.

Verkort overzicht afwijkingen lasten en baten van Programma 2

In het onderstaande overzicht zijn de afwijkingen van de lasten en baten van Programma 2 verkort weergegeven en onderverdeeld in incidenteel en structureel

Programma 2		Lasten				Baten			
TV	Taakvelden	Incidenteel		Structureel		Incidenteel		Structureel	
0.10	**Mutaties en reserves**								
	Algemeen	0	-			0	-		
0.5	**Treasury**								
	Algemeen	0	-			0	-		
2.3	**Recreatieve havens**								
	Algemeen	6.000	V			2.000	N		
3.1	**Economische ontwikkeling**								
	Algemeen	3.000	V			1.000	N		
3.3	**Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen**								
	Algemeen	2.000	N			5.000	N		
3.4	**Economisch promotie**								

	Algemeen	1.000	V			0	N		
5.3	**Cultuurpresentatie, Cultuurproductie en cultuurparticipatie**								
	Algemeen	10.000	N			23.000	V		
5.6	**Media**								
	Algemeen	0	-			0	-		
5.7	**Openbaar groen en (openlucht) recreatie**								
	Algemeen	0	-			4.000	V		
6.1	**Samenkracht en burgerparticipatie**								
	Algemeen	4.000	N			0	-		
	Totalen	6.000	N			19.000	V		

Overzicht Investeringen van Programma 2

In programma 2 zijn geen investeringen begrepen.

P3 Sportvoorzieningen

Overzicht lasten per taakveld van Programma 3

In de onderstaande tabel zijn de lasten per taakveld opgenomen.

Programma 3 Sportvoorzieningen (bedragen x € 1.000)

TV	Omschrijving	Begroting 2022 Na wijziging	Jaarrekening 2022	Verschil
0.10	Mutaties reserves	42	42	0
5.1	Sportbeleid en activering	594	472	122
5.2	Sportaccommodaties	1.694	2.135	-441
	Programma 3 Sportvoorzieningen	**2.330**	**2.649**	**-319**

Toelichting op het overzicht lasten per taakveld van Programma 3

In de onderstaande tabellen is per taakveld een toelichting opgenomen van de afwijkingen van de begrote lasten > € 25.000 of van politiek bestuurlijke importantie.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 0	-	**0.10 Mutaties reserves**
€ 0	-	Tussen begroting en rekening zijn geen te verklaren afwijkingen.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 122.000	V	**5.1 Sportbeleid en activering**
€ 24.000	V	Sportbeleid: Het uitvoeringsbudget van het Lokaal Sportakkoord mag ook in 2023 gebruikt worden. In 2023 zal via de Voorjaarsnota het noodzakelijk geacht budget worden opgevoerd.
€ 103.000	V	Sportbeleid: Dit betreffen de zogenaamde NPO gelden, die ingezet moeten worden om de effecten van de coronacrisis op het gebied van (onderwijs)achterstanden aan te pakken. Aangezien deze mogen worden ingezet in de periode 2022-2025, worden deze middelen via de balans overgeheveld naar 2023.
€ 5.000	N	Diverse afwijkingen geven een nadelig verschil van € 5.000

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving

€ 440.000	N	**5.2 Sportaccommodaties**
€ 38.000	N	Zwembaden: Dit betreft onderhoudswerkzaamheden aan de zwembaden.
€ 266.000	V	Zwembaden: Dit betreft een openstaande factuur die door de exploitant nog betaald moet worden.
€ 696.000	N	Zwembaden: Dit betreft de afrekening van de exploitatiebijdrage voor sportfondsen over de afgelopen jaren.
€ 28.000	V	Diverse afwijkingen geven een voordelig verschil van € 28.000

Overzicht baten per taakveld van Programma 3

In onderstaande tabel zijn de baten per taakveld opgenomen.

Programma 3 Sportvoorzieningen (bedragen x € 1.000)

TV	Omschrijving	Begroting 2022 Na wijziging	Jaarrekening 2022	Verschil
0.10	Mutaties reserves	127	127	0
5.1	Sportbeleid en activering	98	106	-8
5.2	Sportaccommodaties	388	781	-393
	Programma 3 Sportvoorzieningen	**613**	**1.014**	**-401**

Toelichting op het overzicht baten per taakveld van Programma 3

In de onderstaande tabellen is per taakveld een toelichting opgenomen van de afwijkingen van de begrote baten > € 25.000 of van politiek bestuurlijke importantie.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 0	-	**0.10 Mutaties reserves**
€ 0	-	Tussen begroting en rekening zijn geen te verklaren afwijkingen.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 8.000	V	**5.1 Sportbeleid en activering**
€ 8.000	V	Diverse afwijkingen geven een voordelig verschil van € 8.000

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 393.000	V	**5.2 Sportaccommodaties**
€ 31.000	N	Sportterreinen voor voetbal: Uitkering SPUK btw sport is voor een hoger bedrag begroot dan de voorlopige beschikking.
€ 397.000	V	Zwembaden: Nog te ontvangen huur zwembaden 2022.
€ 27.000	V	Diverse afwijkingen geven een voordelig verschil van € 27.000

Verkort overzicht afwijkingen lasten en baten van Programma 3

Programma 3		Lasten		Baten	
TV	Taakvelden	Incidenteel	Structureel	Incidenteel	Structureel
0.10	Mutaties reserves				

	Algemeen	0	-			0	-		
5.1	Sportbeleid en activering								
	Sportbeleid	127.000	V						
	Algemeen	5.000	N			8.000	V		
5.2	Sportaccommodaties								
	Zwembaden	468.000	N			397.000	V		
	Sportterreinen voor voetbal					31.000	N		
	Algemeen	27.000	V			27.000	V		
	Totalen	319.000	N			401.000	V		

Overzicht Investeringen van Programma 3

In het onderstaande overzicht is de voortgang van de lopende investeringen 2022 opgenomen voorzien van een beslispunt.

Programma 3 Sportvoorzieningen

Nr.	Pr.	Jaar	Totaal	Werkelijk	Saldo	Project afgerond	Krediet omschrijving	Toelichting - Besluit
4	3	2018	1.551.572	1.587.269	-35.697	Ja	18 Nieuwbouw kleedaccommodatie RFC	Dit project is afgerond. Er volgt nog een administratieve afboeking. De SPUKverantwoording over 2022 wordt in 2023 gedaan. De definitieve beschikking verwachten we eind 2023 te ontvangen. Daarna kan gehele investeringskrediet afgesloten worden en kan de balans daadwerkelijk opgemaakt worden. Besluit: Krediet verhogen met € 36.000 en het Project afsluiten met uitzondering van afrekening SPUK.
5	3	2022	46.456	53.812	-7.356	Ja	22 Extra werkzaamheden RFC	Dit project is afgerond. Besluit: Krediet verhogen met € 7.400 en het Project afsluiten
6	3	2022	41.055	3.920	37.135	Nee	22 Kunstgras met SBR infill	Op basis van de ambtelijke capaciteit en prioritering binnen sport is uitvoering van deze werkzaamheden doorgeschoven naar 2023 Besluit: Krediet overzetten naar 2023.
15	3	2021	4.786.140	101.713	4.684.427	Nee	21 Nieuwbouw sporthal Parkzicht	In 2022 is de aanbesteding gestart voor het ontwerp en de bouw van een nieuwe sporthal. Besluit: Krediet overzetten naar 2023.

P4 Onderwijs

Overzicht lasten per taakveld van Programma 4

In de onderstaande tabel zijn de lasten per taakveld opgenomen.

Programma 4 Onderwijs (bedragen x € 1.000)

TV	Omschrijving	Begroting 2022 Na wijziging	Jaarrekening 2022	Verschil
0.10	Mutaties reserves	180	180	0
4.1	Openbaar basisonderwijs	66	15	51
4.2	Onderwijshuisvesting	1.247	1.196	51
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	1.230	1.261	-31
	Programma 4 Onderwijs	**2.723**	**2.652**	**71**

Toelichting op het overzicht lasten per taakveld van Programma 4

107oIn de onderstaande tabellen is per taakveld een toelichting opgenomen van de afwijkingen van de begrote lasten > € 25.000 of van politiek bestuurlijke importantie.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 0	-	**0.10 Mutaties reserves**
€ 0	-	Tussen begroting en rekening zijn geen te verklaren afwijkingen.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 51.000	V	**4.1 Openbaar basisonderwijs**
€ 51.000	V	Basisonderwijs: NPO gelden zijn voor de periode 2022-2025. Via een balansmutatie (vooruit ontvangen bedragen) worden de voor de komende jaren via de Turaps beschikbaar gesteld.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 51.000	V	**4.2 Onderwijshuisvesting**
€ 26.000	V	Huisvesting basisonderwijs: We waren nog in afwachting van een factuur voor schade en vernielingen. Deze is inmiddels afgehandeld, er is dus geen overschot meer.
€ 25.000	V	Diverse afwijkingen geven een voordelig verschil van € 25.000

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 31.000	N	**4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken**
€ 107.000	N	Onderwijsachterstandenbestrijding: Verbruik van het ontvangen budget mag over meerdere jaren worden uitgesmeerd. Hier is in 2022 dan ook een bedrag op open blijven staan waarbij het verzoek is gedaan om het restant over te hevelen. Dit bedrag zal via de balans worden overgeheveld naar 2023.
€ 39.000	V	Leerlingenvervoer: De kosten van het leerlingen vervoer vielen hoger uit dan verwacht. Dit had te maken met een nieuwe aanbesteding, hogere brandstofkosten, en het feit dat er een substantiële verhoging is geweest in het aantal leerlingen dat gebruik maakte van individueel vervoer wat duurder is dan bijvoorbeeld vervoer middels een touringcar met meerdere leerlingen tegelijk.
€ 37.000	V	Diverse afwijkingen geven een voordelig verschil van € 37.000 (saldo van 11 afwijkingen < € 25.000)

Overzicht baten per taakveld van Programma 4

In onderstaande tabel zijn de baten per taakveld opgenomen.

Programma 4 Onderwijs (bedragen x € 1.000)

TV	Omschrijving	Begroting 2022 Na wijziging	Jaarrekening 2022	Verschil
0.10	Mutaties reserves	1	0	1
4.1	Openbaar basisonderwijs	314	21	293
4.2	Onderwijshuisvesting	86	63	23
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	443	491	-48
	Programma 4 Onderwijs	**844**	**575**	**269**

Toelichting op het overzicht baten per taakveld van Programma 4

In de onderstaande tabellen is per taakveld een toelichting opgenomen van de afwijkingen van de begrote baten > € 25.000 of van politiek bestuurlijke importantie.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 1.000	**N**	**0.10 Mutaties reserves**
€ 1.000	N	Diverse afwijkingen geven een nadelig verschil van € 1.000

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 293.000	**N**	**4.1 Openbaar basisonderwijs**
€ 293.000	N	Basisonderwijs: De NPO subsidie is op deze post weggezet. Over 2022 waren hiervoor nog geen / weinig facturen binnen gekomen, waardoor het verzoek is gedaan het restant over te hevelen. Deze middelen mogen van het Rijk voor meerdere jaren worden gebruikt.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 23.000	N	**4.2 Onderwijshuisvesting**
€ 30.000	N	Huisvesting basisonderwijs: We waren nog in afwachting van een factuur voor schade en vernielingen. Deze is inmiddels afgehandeld. Er is geen overschot meer.
€ 7.000	V	Diverse afwijkingen geven een voordelig verschil van € 7.000

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 48.000	**V**	**4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken**
€ 68.000	V	Onderwijsachterstandenbestrijding: Verbruik van het ontvangen budget mag over meerdere jaren worden uitgesmeerd. Hier is in 2022 dan ook een bedrag op open blijven staan waarbij het verzoek is gedaan om het restant over te hevelen. Dit bedrag zal via de balans worden overgeheveld naar 2023.
€ 20.000	N	Diverse afwijkingen geven een nadelig verschil van € 20.000

Verkort overzicht afwijkingen lasten en baten van Programma 4

Programma 4		Lasten				Baten			
TV	**Taakvelden**	**Incidenteel**		**Structureel**		**Incidenteel**		**Structureel**	
0.10	Mutatie reserves								
	Algemeen	0	-			1.000	N		
4.1	Openbaar basisonderwijs								
	Basisonderwijs	51.000	V			293.000	N		
4.2	Onderwijshuisvesting								
	Huisvesting basisonderwijs	26.000	V			30.000	N		
	Algemeen	25.000	V			7.000	V		
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken								
	Onderwijsachterstandenbestrijding	107.000	N			68.000	V		
	Leerlingenvervoer	39.000	V						
	Algemeen	37.000	V			20.000	N		
	Totalen	71.000	V			269.000	N		

Overzicht Investeringen van Programma 4

In het onderstaande overzicht is de voortgang van de lopende investeringen 2022 opgenomen voorzien van een beslispunt.

Programma 4 Onderwijs

Nr.	Pr.	Jaar	Totaal	Werkelijk	Saldo	Project afgerond	Krediet omschrijving	Toelichting - Besluit
7	4	2021	13.100	13.100	0	Ja	21 1e inrichting, olp 17e lokaal Biekorf	Deze aanschaf is volledig afgerond. Besluit: Project afsluiten.
8	4	2021	50.000	0	50.000	Nee	21 Renovatie Scholeneiland Hooipolder	Het krediet is eerder al verstrekt, in 2023 worden de eerste facturen verwacht. Besluit: Krediet overzetten naar 2023.
9	4	2021	169.000	13.006	155.994	Nee	21 Voorbereiding school locatie Parkzicht	Dit project bevindt zich in de opstartfase, er wordt gewerkt aan het ontwerp. Besluit: Krediet overzetten naar 2023.
10	4	2022	54.500	4.500	50.000	Nee	22 Gymzaal Hoge Waai R.donk	Project start in 2023. Besluit: Krediet overzetten naar 2023.
11	4	2022	105.000	104.471	529	Ja	22 Suvis gelden basis onderwijs	Dit project is afgerond. Besluit: Project afsluiten.
12	4	2022	694.000	354.068	339.932	Nee	22 Suvis gelden voortgezet onderwijs	De suvisgelden voor de basisscholen zijn verstrekt en het project afgerond. We zijn in afwachting van de oplevering van het laatste deel van Dongemond in de zomer 2023. Daarna kan alles afgesloten worden. Bedragen lopen via overlopende Passiva. Besluit: Krediet overzetten naar 2023.
17	4	2022	59.950	22.184	37.766	Nee	22 Inrichting openb.ruimte Parkzicht	De voorbereidingen van de inrichting van de openbare ruimte van Project Parkzicht lopen door in 2023. Besluit: Krediet overzetten naar 2023.

P5 Mens, Zorg en Inkomen

Overzicht lasten per taakveld van Programma 5

In de onderstaande tabel zijn de lasten per taakveld opgenomen.

Programma 5 Mens, Zorg en Inkomen (bedragen x € 1.000)

TV	Omschrijving	Begroting 2022 Na wijziging	Jaarrekening 2022	Verschil
0.10	Mutaties reserves	765	0	765
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	4.675	4.129	546
6.2	Wijkteams	1.770	1.645	125
6.3	Inkomensregelingen	7.202	7.699	-497
6.4	Begeleide participatie	2.348	2.317	31
6.5	Arbeidsparticipatie	721	682	39
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	1.407	1.366	41
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	5.274	5.130	144
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	4.416	4.421	-5
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	22	17	5
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	1.603	1.552	51
7.1	Volksgezondheid	907	897	10
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	99	56	43
	Programma 5 Mens, Zorg en Inkomen	**31.209**	**29.911**	**1.298**

Toelichting op het overzicht lasten per taakveld van Programma 5

In de onderstaande tabellen is per taakveld een toelichting opgenomen van de afwijkingen van de begrote lasten > € 25.000 of van politiek bestuurlijke importantie.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 765.000	V	**0.10 Mutaties reserve**
€ 765.000	V	Mutaties reserve Oekraïne In de begroting is medio 2022 via een begrotingswijziging de financiële verantwoording van de Oekraineregeling van het Rijk verwerkt. Aangenomen werd dat het op dat moment berekende overschot gereserveerd moest worden in een bestemmingsreserve omdat niet duidelijk was wat er met een overschot moest gebeuren (zelf houden of terugbetalen). Bij opstelling van de jaarrekening is duidelijk geworden dat de Oekraineregeling een Specifieke Uitkering (SPUK) is geworden waarvan de teveel ontvangen gelden gereserveerd moeten worden op de balans in plaats van via een reserve. Omdat de reserve niet is gevormd is dit voor het exploitatiesaldo een voordeel. Voor de ambtelijke inzet in 2022 wordt een bedrag van € 498.000 toegerekend aan de inzet voor de Oekraineregelingen. Voor een deel van de uren/werkzaamheden is ingehuurd. Een deel is doorgeschoven en daardoor kunnen in 2023 achterstanden worden geconstateerd. Voorgesteld wordt om (50%) oftewel € 250.000 via een resultaatbestemming te reserveren om in 2023 extra in te kunnen zetten om eventuele achterstanden in te lopen.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 546.000	V	**6.1 Samenkracht en burgerparticipatie**
€ 85.000	V	Jeugd en jongerenwerk De NPO-gelden zijn inzetbaar tot en met het schooljaar 2024-2025. De projecten die gefinancierd worden uit de NPO-gelden worden in 2023 en 2024 uitgevoerd. Het budget is daarom nog niet in 2022 besteed, maar dat zal in 2023 en 2024 gebeuren.
€ 26.000	V	Kinderopvang De VVE subsidies over 2022 moesten nog worden uitbetaald. Dit is inmiddels verwerkt.
€ 19.000	V	Maatschappelijk werk Dit budget betreft inhuur van een projectleider voor de subsidietender welzijn. Dit project loopt nog tot 1 juli 2023 en budget is daarvoor nog benodigd. Voorgesteld wordt om € 20.000 over te hevelen naar 2023.
€ 113.000	V	Inburgering en statushouders Per jaar ontvangen wij vanuit het Rijk een bijdrage voor de inburgeringsvoorzieningen. Deze is gebaseerd op het verwachte aantal inburgeraars wat onder de nieuwe wetgeving valt, en wordt achteraf bijgesteld aan de hand van het daadwerkelijke aantal. Halverwege 2022 hebben we de eerste statushouders die onder deze wetgeving vallen kunnen verwelkomen in onze gemeente. De meeste kosten die wij maken voor de inburgering vinden nog niet plaats in de eerste maanden dat zij hier komen wonen maar zijn verspreid over de inburgeringstermijn van 3 jaar. De middelen die wij overhouden betalen wij terug aan het Rijk.
€ 25.000	V	Inburgering en statushouders Het regionale budget voor de pilot ontzorgen wordt ook in 2023 om voor de regio (Oosterhout, Drimmelen, Altena, Geertruidenberg) een contractmanager in te zetten om de kwaliteit van het inburgeringsaanbod te waarborgen. Voorgesteld wordt om € 25.000 over te hevelen naar 2023.

€ 164.000	V	Noodopvang Vluchtelingen Oekraïne Diverse onderdelen In 2022 is uitvoering gegeven aan de Specifieke Uitkering Opvang Oekraïners. Omdat dit een incidentele regeling betrof zonder enige onderbouwing van de ramingen is een begrotingswijziging opgenomen gebaseerd op inschattingen die in beginsel leiden tot een storting van een overschot in de reserve Oekraïners. De diverse uitgaven die geraamd waren zijn per saldo € 51.000 gunstiger uitgevallen. Diverse kleinere uitgaven (<€ 25.000) vielen ook lager uit voor een totaal bedrag van € 113.000. Tezamen met de afwijking aan de inkomstenkant (€ 929.000 N) ontstaat een nadeel van € 765.000 wat wordt gecompenseerd met de lagere storting in de reserve zoals eerder aangegeven zodat de uitvoering van de Oekraineregeling voor onze rekening budgettair neutraal verloopt.
€ 114.000	V	Diverse afwijkingen geven een voordelig verschil van € 114.000 (saldo van 37 afwijkingen < € 25.000)

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 125.000	V	**6.2 Wijkteams**
€ 81.000	V	Centrum Jeugd en Gezin Drimmelen - Geertruidenberg De begroting CJG kent een gemeentelijke bijdrage van € 1.967.500 (983.750 per gemeente). Deze middelen zijn niet geheel besteed. Door een laag ziekteverzuim zijn de begrote middelen voor vervanging niet besteed (ca. € 133.000) en is door de krapte op de arbeidsmarkt een vacature lange tijd onvervuld gebleven (ca €26. 000) Hierdoor is er een positief resultaat van € 160.720,-- wat terug zal vloeien naar de gemeentes (gemeente Geertruidenberg 50%). Naast de middelen uit de begroting heeft het CJG van beide gemeentes in totaal €381.000 ontvangen voor tijdelijke uitbreiding van de formatie met in totaal 2 Fte (1Fte per gemeente) voor een extra CJG-professional bij het onderwijs en een uitbreiding van 1,5 Fte (0,75 per gemeente) om de wachttijden in de keten op te kunnen vangen zonder dat de eigen wachtlijst verder oploopt en preventieve en laagdrempelige opvoedondersteuning in de knel komt. Deze middelen zijn besteed conform doelstellingen.
€ 44.000	V	Diverse afwijkingen geven een voordelig verschil van € 44.000

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 497.000	N	**6.3 Inkomensregelingen**
€ 246.000	N	PW inkomen De totale uitgave aan bijstandsuitkeringen is vergelijkbaar met het jaar ervoor. Het klantenbestand is qua grootte vrijwel gelijk gebleven. Omdat een groot deel van de 'makkelijk' te bemiddelen klanten inmiddels is uitgestroomd blijft een bestand over van klanten die minder makkelijk uitstromen.
€ 172.000	N	PW inkomen Als gevolg van o.a. Corona heeft de plaatsing van personen met loonkostensubsidie vrijwel stil gelegen. Inmiddels komt deze plaatsing weer goed op gang, wat met zich meebrengt dat hier extra uitgaven voor zijn gedaan. Er zijn 10 personen meer gebruik gaan maken van de loonkostensubsidie dan vorig jaar (59 vs 69).
€ 32.000	V	PW Inkomen Door het afboeken van een aantal oude posten en het opvoeren van minder vorderingen met een lange looptijd is de dotatie aan de voorziening lager dan verwacht.
€ 122.000	N	Inkomensvoorzieningen (IOAW/IOAZ) Aantallen personen dat gebruik maakt van IOAW of IOAZ is gelijk gebleven, echter voor langere duur en met minder eigen inkomsten, waardoor de uitgaven zijn toegenomen.
€ 50.000	V	Bijstand Binnenvaart Er waren geen aanvragen of uitkering Binnenvaart in 2022. Het is niet te voorspellen of er een aanvraag gaat binnen komen in een jaar.
€ 48.000	V	Bijzondere bijstand Wisselend succes bij (prestaties van) inhuurkrachten, waardoor er is ingehouden op facturen en/of vroegtijdig afscheid is genomen. Hierdoor is er ongebruikt budget voor inhuur overgebleven.
€ 57.000	N	Bijzondere bijstand Er zijn diverse uitgaven dit jaar toegenomen, waaronder m.n. tandartskosten (veel aanvragen, hoge bedragen per aanvraag), kinderopvang ivm sociaal medische indicatie, verhuiskosten (eerste huren Lievenshove, deze worden ook weer teruggevorderd). Tevens meer nieuwe bewoners vanuit crisis die aanspraak kunnen maken op verhuiskosten, reiskosten (voor schoolbezoek ISK, meer statushouders met meer kinderen die hier gebruik van moeten maken), aanvullende bijstand < 21 jaar (oa Lievenshove, beschermd wonen).
€ 126.000	N	Bijzondere bijstand Het Rijk ging uit van 70% bereik van de doelgroep voor de energietoeslag. In de praktijk ligt dit percentage (zowel landelijk als in Geertruidenberg) hoger. Staatssecretaris heeft toegezegd dat de meerkosten (naar rato) gecompenseerd zullen worden.
€ 96.000	V	Diverse afwijkingen geven een voordelig verschil van € 96.000 (saldo van 23 afwijkingen < € 25.000)

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 31.000	V	**6.4 Begeleide participatie**

€ 31.000	V	Diverse afwijkingen geven een voordelig verschil van € 31.000

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 39.000	V	**6.5 Arbeidsparticipatie**
€ 87.000	N	Participatiebudget De kosten voor begeleiding door MidZuid van de klanten die gebruik maken van loonskostensubsidie vallen onder deze uitvoeringskosten. De tarieven van MidZuid zijn in 2022 weer verhoogd, in lijn met de nieuwe CAO, wat heeft geleid tot een overschrijding op deze post. Per saldo wordt de overschrijding ruimschoots gecompenseerd me voordelen op andere specifieke begrote posten
€ 126.000	V	Diverse afwijkingen geven een voordelig verschil van € 126.000 (saldo van 16 afwijkingen < € 25.000)

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 41.000	V	**6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)**
€ 54.000	V	WMO Hulpmiddelen Het overschot op de post Wmo Hulpmiddelen is te verklaren door een terugloop in het aantal uitstaande rolstoelen en scootmobielen en de daarmee samenhangende kosten.
€ 32.000	N	WMO Vervoersvoorzieningen Sinds Corona hanteren we een andere berekeningssystematiek, met zogenaamde staffelprijzen. Het vervoersvolume is hierdoor nog van grotere invloed op de uiteindelijke kostprijs. En daarmee, met name door de grote schommelingen in het gebruik van de Deeltaxi tijdens Corona, lastiger voorspelbaar.
€ 19.000	V	Diverse afwijkingen geven een voordelig verschil van € 19.000

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 144.000	V	**6.71 Maatwerkdienstverlening 18+**
€ 43.000	V	WMO, huishoudelijke verzorging in natura De verklaring voor het overschot op de post huishoudelijke ondersteuning ligt deels in het personeelstekort in de huishoudelijke ondersteuning. Hierdoor blijft de omzet van de zorgaanbieders achter ten opzichte van de afgegeven indicaties.
€ 45.000	V	WMO, huishoudelijke verzorging, PGB De uitgaven op de post huishoudelijke ondersteuning PGB is lager uitgevallen dan vooraf ingeschat.
€ 153.000	V	WMO Begeleiding groep Feitelijk is er geen overschot op Wmo Begeleiding groep, omdat dit bedrag wegvalt tegen het bedrag op de volgende regel. Vanaf 2023 zijn beiden kostensoorten samengevoegd onder de naam WMO Begeleiding.
€ 150.000	N	WMO Begeleiding individueel Feitelijk is er geen tekort op Wmo Begeleiding individueel, omdat dit bedrag wegvalt tegen het bedrag op de vorige regel. Vanaf 2023 zijn beiden kostensoorten samengevoegd onder de naam WMO Begeleiding.
€ 35.000	V	Schuldhulpverlening In 2022 zijn meerdere werkzaamheden intern opgepakt waardoor men minder heeft ingehuurd in 2022.
€ 18.000	V	Diverse afwijkingen geven een voordelig verschil van € 18.000

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 5.000	N	**6.72 Maatwerkvoorziening 18-**
€ 80.000	V	Individuele voorzieningen Natura Jeugd Betreft een nabetaling verrekening woonplaatsbeginsel. Uit navraag bij de gemeente Breda blijkt dat deze verrekening is meegenomen in de financiële afrekening niet vrij toegankelijke zorg en terugkomt in de Q4 rapportage.
€ 64.000	V	Individuele voorzieningen Natura Jeugd Op basis van de 4e Q-rapportage heeft er een afrekening plaatsgevonden van de niet vrij toegankelijke zorg. Op het niveau per jeugdhulpvorm zijn er afwijkingen ten opzichte van de bevoorschotte bedragen. De afrekening heeft plaatsgevonden op basis van de daadwerkelijke gedeclareerde zorg van het gebruik in 2022.
€ 74.000	N	Individuele voorzieningen Natura Jeugd Individuele voorzieningen Natura Jeugd Op basis van de 4e Q-rapportage heeft er een afrekening plaatsgevonden van de niet vrij toegankelijke zorg. Op het niveau per jeugdhulpvorm zijn er afwijkingen ten opzichte van de bevoorschotte bedragen. De afrekening heeft plaatsgevonden op basis van de daadwerkelijke gedeclareerde zorg van het gebruik in 2022.
€ 38.000	N	Individuele voorzieningen Natura Jeugd Op basis van de 4e Q-rapportage heeft er een afrekening plaatsgevonden van de niet vrij toegankelijke zorg. Op het niveau

		per jeugdhulpvorm zijn er afwijkingen ten opzichte van de bevoorschotte bedragen. De afrekening heeft plaatsgevonden op basis van de daadwerkelijke gedeclareerde zorg van het gebruik in 2022.
€ 37.000	N	Diverse afwijkingen geven een nadelig verschil van € 37.000

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 5.000	V	**6.81 Geëscaleerde zorg 18+**
€ 5.000	V	Diverse afwijkingen geven een voordelig verschil van € 5.000

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 51.000	V	**6.82 Geëscaleerde zorg 18-**
€ 29.000	N	Veiligheid, jeugdreclassering en opvang jeugd In 2022 zijn er gelden beschikbaar gesteld voor de doorontwikkeling Jeugdbescherming Brabant. Een deel van deze middelen was bestemd voor tariefaanpassingen. Deze tariefaanpassing is meegenomen in de afrekening niet vrij toegankelijke zorg waardoor deze middelen in deze post resteert.
€ 158.000	V	Veiligheid, jeugdreclassering en opvang jeugd Op basis van de 4e Q-rapportage heeft er een afrekening plaatsgevonden van de niet vrij toegankelijke zorg. Op het niveau per jeugdhulpvorm zijn er afwijkingen ten opzichte van de bevoorschotte bedragen. De afrekening heeft plaatsgevonden op basis van de daadwerkelijke gedeclareerde zorg van het gebruik in 2022.
€ 90.000	N	Veiligheid, jeugdreclassering en opvang jeugd Op basis van de 4e Q-rapportage heeft er een afrekening plaatsgevonden van de niet vrij toegankelijke zorg. Op het niveau per jeugdhulpvorm zijn er afwijkingen ten opzichte van de bevoorschotte bedragen. De afrekening heeft plaatsgevonden op basis van de daadwerkelijke gedeclareerde zorg van het gebruik in 2022.
€ 12.000	V	Diverse afwijkingen geven een voordelig verschil van € 12.000

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 10.000	V	**7.1 Volksgezondheid**
€ 10.000	V	Diverse afwijkingen geven een voordelig verschil van € 10.000

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 43.000	V	**7.5 Begraafplaatsen en crematoria**
€ 33.000	V	Algemene begraafplaatsen In het laatste kwartaal 2022 is de offerte getekend voor het ruimen van graven. Aannemer kon voor de jaarwisseling de werkzaamheden niet meer uitvoeren. De werkzaamheden worden binnenkort uitgevoerd. Voorgesteld wordt om € 33.000 over te hevelen naar 2023.
€ 10.000	V	Diverse afwijkingen geven een voordelig verschil van € 10.000

Overzicht baten per taakveld van Programma 5

In onderstaande tabel zijn de baten per taakveld opgenomen.

Programma 5 Mens, Zorg en Inkomen (bedragen x € 1.000)

TV	Omschrijving	Begroting 2022 Na wijziging	Jaarrekening 2022	Verschil
0.10	Mutaties reserves	113	113	0
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	3.190	2.143	1.047
6.2	Wijkteams	13	15	-2
6.3	Inkomensregelingen	5.095	4.959	136
6.4	Begeleide participatie	0	0	0
6.5	Arbeidsparticipatie	0	0	0
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	6	7	-1
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	98	83	15
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	0	0	0
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	0	0	0
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	0	0	0
7.1	Volksgezondheid	12	10	2
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	48	33	15
	Programma 5 Mens, Zorg en Inkomen	**8.575**	**7.363**	**1.212**

Toelichting op het overzicht baten per taakveld van Programma 5

In de onderstaande tabellen is per taakveld een toelichting opgenomen van de afwijkingen van de begrote baten > € 25.000 of van politiek bestuurlijke importantie.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 0	-	**0.10 Mutaties reserves**
€ 0	-	Tussen begroting en rekening zijn geen te verklaren afwijkingen.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 1.047.000	N	**6.1 Samenkracht en burgerparticipatie**
€ 108.000	N	Inburgering en statushouders Per jaar ontvangen wij vanuit het Rijk een bijdrage voor de inburgeringsvoorzieningen. Deze is gebaseerd op het verwachte aantal inburgeraars wat onder de nieuwe wetgeving valt, en wordt achteraf bijgesteld aan de hand van het daadwerkelijke aantal. Halverwege 2022 hebben we de eerste statushouders die onder deze wetgeving vallen kunnen verwelkomen in onze gemeente. De meeste kosten die wij maken voor de inburgering vinden nog niet plaats in de eerste maanden dat zij hier komen wonen maar zijn verspreid over de inburgeringstermijn van 3 jaar. De middelen die wij overhouden betalen wij terug aan het Rijk.
€ 927.000	N	Noodopvang Vluchtelingen Oekraïne Hoge Veer expl. De normvergoeding van de Oekraineregeling is hoger uitgevallen dan verwacht en dit bedrag dient als vooruitontvangen bedrag via de balans te worden gereserveerd. Administratief is er dan sprake van een nadeel voor de exploitatie. De verantwoording moet bezien worden in samenhang met de lasten en de mutatie in de reserves en dan is het effect voor het saldo van de jaarrekening budgettair neutraal.
€ 12.000	N	Diverse afwijkingen geven een nadelig verschil van € 12.000

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 2.000	V	**6.2 Wijkteams**
€ 2.000	V	Diverse afwijkingen geven een voordelig verschil van € 2.000

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 136.000	N	**6.3 Inkomensregelingen**
€ 51.000	N	PW Inkomen BBZ terugvordering is niet te voorspellen en te begroten. Er zit een grote correctiepost in, die vanuit het Jaarwerk is opgevoerd. De terugbetalingsverplichting 2022 moet nog worden vastgesteld en zal mogelijk deze afwijking nog veranderen.

€ 48.000	N	Bijstand Binnenvaart Er waren geen aanvragen of uitkering Binnenvaart in 2022, dus ook geen terugvordering daarvan. Het is niet te voorspellen of er een terugvordering komt in een jaar.
€ 43.000	V	Besluit bijstandverlening Zelfstandigen Terugvorderingen zijn niet te voorspellen en te begroten omdat ze casusafhankelijk zijn.
€ 37.000	N	Besluit bijstandverlening Zelfstandigen Terugvorderingen zijn niet te voorspellen en te begroten omdat ze casusafhankelijk zijn.
€ 31.000	N	Tozoregeling (Steunregeling Corona) In 2022 zijn een aantal vorderingen gecorrigeerd naar aanleiding van bezwaarschriften. Dit was niet begroot.
€ 12.000	N	Diverse afwijkingen geven een nadelig verschil van € 12.000

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 0	-	**6.4 Begeleide participatie**
€ 0	-	Tussen begroting en rekening zijn geen te verklaren afwijkingen

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 0	-	**6.5 Arbeidsparticipatie**
€ 0	-	Tussen begroting en rekening zijn geen te verklaren afwijkingen

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 1.000	V	**6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)**
€ 1.000	V	Diverse afwijkingen geven een voordelig verschil van € 1.000

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 15.000	N	**6.71 Maatwerkdienstverlening 18+**
€ 15.000	N	Diverse afwijkingen geven een nadelig verschil van € 15.000

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 0	-	**6.72 Maatwerkvoorziening 18-**
€ 0	-	Tussen begroting en rekening zijn geen te verklaren afwijkingen

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 0	-	**6.81 Geëscaleerde zorg 18+**
€ 0	-	Tussen begroting en rekening zijn geen te verklaren afwijkingen

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 0	-	**6.82 Geëscaleerde zorg 18-**
€ 0	-	Tussen begroting en rekening zijn geen te verklaren afwijkingen

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 2.000	N	**7.1 Volksgezondheid**
€ 2.000	N	Diverse afwijkingen geven een nadelig verschil van € 2.000

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving

€ 15.000	N	**7.5 Begraafplaatsen en crematoria**
€ 15.000	N	Diverse afwijkingen geven een nadelig verschil van € 15.000

Verkort overzicht afwijkingen lasten en baten van Programma 5

Programma 5		**Lasten**				**Baten**			
TV	**Taakvelden**	**Incidenteel**		**Structureel**		**Incidenteel**		**Structureel**	
0.10	Mutatie reserve								
	Algemeen	765.000	V			0	-		
6.1	Samenkracht en Burgerparticipatie								
	Jeugd en jongerenwerk	85.000	V						
	Kinderopvang	26.000	V						
	Maatschappelijk werk	19.000	V						
	Noodopvang Oekraine diverse onderdelen	164.000	V			927.000	N		
	Inburgering en statushouders	138.000	V			108.000	N		
	Algemeen	114.000	V			12.000	N		
6.2	Wijkteams								
	Centrum Jeugd en Gezin	81.000	V						
	Algemeen	44.000	V			2.000	V		
6.3	Inkomensregelingen								
	PW Inkomen	386.000	N			51.000	N		
	Inkomensvoorzieningen inclusief zelfstandigen	122.000	N			6.000	V		
	Bijstand binnenvaart	50.000	V			48.000	N		
	Tozoregeling (steunregeling Corona)					31.000	N		
	Bijzondere bijstand	135.000	N						
	Algemeen	96.000	V			12.000	N		
6.4	Begeleide participatie								
	Algemeen	31.000	V						
6.5	Arbeidsparticipatie								
	Participatiebudget	87.000	N						
	Algemeen	126.000	V						
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)								
	WMO Hulpmiddelen en vervoersvoorzieningen	22.000	V						
	Algemeen	19.000	V			1.000	V		
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+								
	WMO, huishoudelijke verzorging in natura en PGB	88.000	V						
	WMO, begeleiding groep en individueel	3.000	V						
	Schuldhulpverlening	35.000	V						
	Algemeen	18.000	V			15.000	N		
6.72	Maatwerkvoorziening 18-								
	Individuele voorzieningen Natura Jeugd	32.000	V						
	Algemeen	37.000	N			0	-		
6.81	Geëscaleerde zorg 18+								
	Algemeen	5.000	V			0	-		

6.82	Geëscaleerde zorg 18_								
	Veiligheid, jeugdreclassering en opvang jeugd	39.000	V						
	Algemeen	12.000	V			0	-		
7.1	Volksgezondheid								
	Algemeen	10.000	V			2.000	N		
7.5	Begraafplaatsen en crematoria								
	Algemene begraafplaatsen	33.000	V						
	Algemeen	10.000	V			15.000	N		
	Totalen	1.298.000	V			1.212.000	N		

Overzicht Investeringen van Programma 5

In programma 5 zijn geen investeringen begrepen.

P6 Gemeentelijke gebouwen, Monumenten, Kunst en Cultuur

Overzicht lasten per taakveld van Programma 6

In de onderstaande tabel zijn de lasten per taakveld opgenomen.

Progr. 6 Gem. gebouwen,Monumenten,Kunst en Cultuur (bedragen x € 1.000)

TV	Omschrijving	Begroting 2022 Na wijziging	Jaarrekening 2022	Verschil
0.10	Mutaties reserves	66	66	0
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	379	345	34
5.4	Musea	25	26	-1
5.5	Cultureel erfgoed	218	208	10
5.6	Media	601	602	-1
8.3	Wonen en bouwen	1.058	1.036	22
	Programma 6 Gem. geb., Mon., Kunst en Cultuur	**2.347**	**2.283**	**64**

Toelichting op het overzicht lasten per taakveld van Programma 6

Tussen begroting en rekening zijn geen te verklaren afwijkingenIn de onderstaande tabellen is per taakveld een toelichting opgenomen van de afwijkingen van de begrote lasten > € 25.000 of van politiek bestuurlijke importantie.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 0	**-**	**0.10 Mutaties reserves**
€ 0	-	Tussen begroting en rekening zijn geen te verklaren afwijkingen

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 34.000	V	**5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie**
€ 34.000	V	Diverse afwijkingen geven een voordelig verschil van € 34.000

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving

€ 1.000	N	**5.4 Musea**
€ 1.000	N	Diverse afwijkingen geven een nadelig verschil van € 1.000

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 10.000	V	**5.5 Cultureel erfgoed**
€ 12.000	V	Gemeentelijke gebouwen / Historische gebouwen (incl vishal): Covid heeft ervoor gezorgd dat in 2022 niet veel projecten zijn opgepakt. Gezien de ambitie op het gebied van erfgoed i.c.m. toerisme en recreatie, afgezet tegen het beperkte jaarlijkse budget stelt de portefeuillehouder voor om het restant van 2022 over te hevelen. Op deze manier ontstaat er meer slagkracht om de ambities al in 2023 waar te maken.
€ 2.000	V	Diverse afwijkingen geven een nadelig verschil van € 2.000

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 1.000	N	**5.6 Media**
€ 1.000	N	Diverse afwijkingen geven een nadelig verschil van € 1.000

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 22.000	**V**	**8.3 Wonen en bouwen**
€ 58.000	V	Gemeentelijke gebouwen Markt 32-38 Oude Raadhuis: De BRIM subsidie van Markt 32-38 is terugbetaald in verband met verkoop locatie. Aangezien de BRIM gelden worden gestort in een voorziening heeft een verlaging geen effect op de exploitatie en is budgettair neutraal.
€ 36.000	N	Diverse afwijkingen geven een nadelig verschil van € 36.000

Overzicht baten per taakveld van Programma 6

In onderstaande tabel zijn de baten per taakveld opgenomen.

Progr. 6 Gem. gebouwen,Monumenten,Kunst en Cultuur (bedragen x € 1.000)

TV	Omschrijving	Begroting 2022 Na wijziging	Jaarrekening 2022	Verschil
0.10	Mutaties reserves	77	77	0
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	59	63	-4
5.4	Musea	10	10	0
5.5	Cultureel erfgoed	50	51	-1
5.6	Media	0	0	0
8.3	Wonen en bouwen	964	933	31
	Programma 6 Gem. geb., Mon., Kunst en Cultuur	**1.160**	**1.134**	**26**

Toelichting op het overzicht baten per taakveld van Programma 6

1In de onderstaande tabellen is per taakveld een toelichting opgenomen van de afwijkingen van de begrote baten > € 25.000 of van politiek bestuurlijke importantie.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 0	-	**0.10 Mutaties en reserves**
€ 0	-	Tussen begroting en rekening zijn geen te verklaren afwijkingen

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 4.000	V	**5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie**
€ 4.000	V	Diverse afwijkingen geven een voordelig verschil van € 4.000

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 0	**-**	**5.4 Musea**
€ 0	-	Tussen begroting en rekening zijn geen te verklaren afwijkingen

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 1.000	V/N	**5.5 Cultureel erfgoed**
€ 1.000	V	Diverse afwijkingen geven een voordelig verschil van € 1.000

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 0	-	**5.6 Media**
€ 0	-	Tussen begroting en rekening zijn geen te verklaren afwijkingen

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 31.000	N	**8.3 Wonen en Bouwen**
€ 58.000	N	Gemeentelijke gebouwen Markt 32-38 Oude Raadhuis De BRIM subsidie van Markt 32-38 is terugbetaald in verband met verkoop locatie. Aangezien de BRIM gelden worden gestort in een voorziening heeft een verlaging geen effect op de exploitatie en is budgettairneutraal.
€ 27.000	V	Diverse afwijkingen geven een voordelig verschil van € 27.000

Verkort overzicht afwijkingen lasten en baten van Programma 6

Programma 6		Lasten				Baten			
TV	**Taakvelden**	**Incidenteel**		**Structureel**		**Incidenteel**		**Structureel**	
0.10	Mutatie reserves								
	Mutaties reserves	0	-			0	-		
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie								
	Algemeen	34.000	V			4.000	V		
5.4	Musea								
	Oudheidkunde en kunstvoorwerpen								
	Algemeen	1.000	N			0	-		
5.5	Cultureel erfgoed								
	G.geb. Historische gebouwen (incl vishal)	12.000	V						
	Algemeen	2.000	N			1.000	V		
5.6	Media								
	Algemeen	1.000	N			0	-		
8.3	Wonen en bouwen								
	G.geb. Markt 32-38 oude raadhuis	58.000	V			58.000	N		
	Algemeen	36.000	N			27.000	V		
	Totalen	64.000	V			26.000	N		

Overzicht Investeringen van Programma 6

In het onderstaande overzicht is de voortgang van de lopende investeringen 2022 opgenomen voorzien van een beslispunt.

Progr. 6 Gem. gebouwen,Monumenten,Kunst en Cultuur

Nr.	Pr.	Jaar	Totaal	Werkelijk	Saldo	Project afgerond	Krediet omschrijving	Toelichting - Besluit
2	6	2019	35.989	35.989	0	Ja	19 Leefbaar maken kasteel muur	Project afgesloten. Besluit TURAP 2022-2

P7 Dienstverlening en Bedrijfsvoering

Overzicht lasten per taakveld van Programma 7

In de onderstaande tabel zijn de lasten per taakveld opgenomen.

Programma 7 Dienstverlening en bedrijfsvoering (bedragen x € 1.000)

TV	Omschrijving	Begroting 2022 Na wijziging	Jaarrekening 2022	Verschil
0.1	Bestuur	1.365	1.384	-19
0.10	Mutaties reserves	0	0	0
0.2	Burgerzaken	640	626	14
0.61	OZB woningen	473	460	13
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	0	0	0
8.3	Wonen en bouwen	63	63	0
	Programma 7 Dienstverlening en bedrijfsvoering	**2.541**	**2.533**	**8**

Toelichting op het overzicht lasten per taakveld van Programma 7

In de onderstaande tabellen is per taakveld een toelichting opgenomen van de afwijkingen van de begrote lasten > € 25.000 of van politiek bestuurlijke importantie.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 19.000	N	**0.1 Bestuur**
€ 19.000	N	Diverse afwijkingen geven een nadelig verschil van € 19.000

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 0	-	**0.10 Mutaties reserves**
€ 0	-	Tussen begroting en rekening zijn geen te verklaren afwijkingen

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 14.000	V	**0.2 Burgerzaken**
€ 14.000	V	Diverse afwijkingen geven een voordelig verschil van € 14.000

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 13.000	V	**0.61 OZB Woningen**

€ 31.000	V	Uitvoering Wet WOZ en OZB Voor de uitvoering van de wet Waardering Onroerende zaken is een externe partij ingehuurd. Het budget voor de inhuur op dit taakveld is meegevallen (administratief verantwoording op post taakveld overhead)
€ 27.000	N	Uitvoering Wet WOZ en OZB: Als iemand het niet eens is met de WOZ waarde dan kan deze een bezwaarschrift indienen. Praktijk is dat voor het indienen van een bezwaarschrift steeds meer zogenaamde "no cure no pay" bureau's worden ingeschakeld. Als de waarde inderdaad te hoog is vastgesteld moet de gemeente proceskosten vergoeden. De proceskostenvergoeding voor de "no cure no pay" bureaus zijn aanzienlijk hoger dan begroot.
€ 9.000	V	Diverse afwijkingen geven een voordelig verschil van € 9.000

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 0	-	**8.3 Wonen en bouwen**
€ 0	-	Tussen begroting en rekening zijn geen te verklaren afwijkingen

Overzicht baten per taakveld van Programma 7

In onderstaande tabel zijn de baten per taakveld opgenomen.

Programma 7 Dienstverlening en bedrijfsvoering (bedragen x € 1.000)

TV	Omschrijving	Begroting 2022 Na wijziging	Jaarrekening 2022	Verschil
0.1	Bestuur	299	420	-121
0.10	Mutaties reserves	40	40	0
0.2	Burgerzaken	250	286	-36
0.61	OZB woningen	0	0	0
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	0	0	0
8.3	Wonen en bouwen	0	0	0
	Programma 7 Dienstverlening en bedrijfsvoering	**589**	**746**	**-157**

Toelichting op het overzicht baten per taakveld van Programma 7

In de onderstaande tabellen is per taakveld een toelichting opgenomen van de afwijkingen van de begrote baten > € 25.000 of van politiek bestuurlijke importantie.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 121.000	V	**0.1 Bestuur**
€ 121.000	V	College van Burgemeester en wethouders Bij de Tussenrapportage was een voordeel op de Voorziening APPA ingeschat op een voordeel van € 288.000. De effecten van de 12% stijging van de wethouderspensioenen, de actualisatie van de aanspraken en de hogere rekenrente waarmee gerekend moet worden geeft nog een voordeel van € 121000.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 0	-	**0.10 Mutaties reserves**
€ 0	-	Tussen begroting en rekening zijn geen te verklaren afwijkingen

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 36.000	V	**0.2 Burgerzaken**
€ 36.000	V	Diverse afwijkingen geven een voordelig verschil van € 36.000

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 0	**-**	**0.61 OZB Woningen**
€ 0	-	Tussen begroting en rekening zijn geen te verklaren afwijkingen

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 0	**-**	**8.3 Wonen en bouwen**
€ 0	-	Tussen begroting en rekening zijn geen te verklaren afwijkingen

Verkort overzicht afwijkingen lasten en baten van Programma 7

Programma 7		Lasten				Baten			
TV	**Taakvelden**	**Incidenteel**		**Structureel**		**Incidenteel**		**Structureel**	
0.1	Bestuur								
	College van Burgemeester en wethouders					121.000	V		
	Algemeen	19.000	N						
0.10	Mutaties reserves								
	Algemeen					0	-		
0.2	Burgerzaken								
	Algemeen	14.000	V			36.000	V		
0.61	OZB Woningen								
	Uitvoering Wet Waardering Onroerende zaken	4.000	V						
	Algemeen	9.000	V						
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie								
	Algemeen	0	-			0	-		
8.3	Wonen en bouwen								
	Algemeen	0	-						
	Totalen	8.000	V			157.000	V		

Overzicht Investeringen van Programma 7

In het onderstaande overzicht is de voortgang van de lopende investeringen 2022 opgenomen voorzien van een beslispunt.

Programma 7 Dienstverlening en bedrijfsvoering

Nr.	Pr.	Jaar	Totaal	Werkelijk	Saldo	Project afgerond	Krediet omschrijving	Toelichting - Besluit
24	7	2022	1	0	1	Nee	22 Verduurzaming gemeentehuis 1e fase label c	Project start in 2023. Besluit: Krediet overzetten naar 2023.
25	7	2022	1	14.961	-14.960	Ja	22 Tijdelijke airco's KCC en kamer 0.02	Project is afgerond in 2022. Besluit: Project afsluiten en krediet met 15.000 verhogen.
53	7	2019	169.969	148.081	21.888	Ja	19 Gem. digitaal plan 1-jaar	Vanaf 2023 worden de kosten direct ten lasten van de exploitatie gebracht in plaats van dit via deze rekening in een keer af te schrijven en daarna alsnog volledig op de exploitatie te boeken. Besluit : Project afsluiten en krediet met € 21.888 te verlagen en dit bedrag niet uit de reserve I& A te halen.
54	7	2019	166.000	155.225	10.775	Ja	19 Gem. digitaal plan 5 jr	Vanaf 2023 en 2024 worden de investeringen die nieuw zijn niet meer via dit plan geboekt maar als aparte investeringsnummers. Na aanschaf en implementatie gaan zij over naar de reguliere onderhoudslasten in de exploitatie. De kapitaalslasten blijven wel onder I&A. Besluit : Project afsluiten en krediet met € 10.775 te verlagen en dit bedrag niet uit de reserve I& A te halen.
55	7	2021	188.000	77.965	110.035	Ja	21 Gem. digitaal plan 1-jaar	Vanaf 2023 worden de kosten direct ten lasten van de exploitatie gebracht in plaats van dit via deze rekening in een keer af te schrijven en dan alsnog volledig op de exploitatie te boeken. Besluit : Project afsluiten en krediet met € 110.035 te verlagen en dit bedrag niet uit de reserve I& A te halen.
56	7	2022	54.500	26.483	28.017	Nee	22 Kantoorconcept en meubilair (werken na corona)	Project Heyday toekomstige werkplek start in 2023. Besluit: Krediet overzetten naar 2023.
57	7	2018	177.000	144.398	32.602	Nee	18 Vervanging telefooncentrale/switches	Switches besteld in 2021 maar ivm tekort onderdelen nog niet geleverd Besluit: Krediet overzetten naar 2023.
58	7	2021	27.250	26.848	402	Ja	21 Investeringen hard- en software	Software en bijbehorende diensten worden steeds vaker als abonnement aangeboden waarmee wordt ingelogd bij de dienstverlener. Deze dienstverlener heeft die activa zowel juridisch als economisch in bezit. Dit betekent dat ook de implementatiekosten behorende bij de implementatie van een SaaS-oplossing niet geactiveerd mogen worden. Er is geen sprake van een verkrijgingsprijs en daarom zijn de kosten ook niet als bijkomende kosten te kwalificeren. Beslispunt is om de bijbehorende budgetten in de exploitatie op te nemen en de gelieerde kredieten te laten vervallen en de stortingen in de Reserve I&A aan te passen. Project afgesloten. Besluit TURAP 2022-1
59	7	2022	43.600	39.877	3.723	Nee	22 Mobile devices	Het betreft een continue investering in mobiele apparatuur. Investering in 2022 was uitgesteld ivm aanbesteden van meerdere apparaten en het opstellen en aangaan van een raamovereenkomst. Besluit: Krediet overzetten naar 2023.
60	7	2022	79.570	34.017	45.553	Nee	22 Werkplek hardware	Investeringen zijn volgend op visie hybride werken. Besluit: Krediet overzetten naar 2023.
61	7	2022	40.000	0	40.000	Ja	22 Licenties Nvidia	Kosten zijn opgenomen in de exploitatie omdat het jaarlijkse gebruikerskosten zijn geworden. Krediet afgesloten bij de 3e tussenrapportage. Project afgesloten. Besluit TURAP 2022-3
62	7	2022	40.000	0	40.000	Nee	22 ESX hosts tbv servers	In 2022 was er mede gelet op de werkdruk en beperkte personele bezetting geen mogelijkheid om deze te vervangen.

								Daarom wordt dit in 2023 alsnog opgepakt. Besluit : geen

WNT - verantwoording 2022 Gemeente Geertruidenberg

De WNT is van toepassing op gemeente Geertruidenberg. Het voor de gemeente Geertruidenberg toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2022 € 216.000 Algemeen bezoldigingsmaximum).

Gegevens 2022		
bedragen x € 1	**K.M.C. Millenaar-Rammelaere**	**R.J.C. Nagtzaam**
Functiegegevens	**Griffier**	**Secretaris**
Aanvang en einde functievervulling in 2022	01/01 – 31/12	01/01 – 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	1,0
Dienstbetrekking?	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	87.415	111.200
Beloningen betaalbaar op termijn	14.890	20.288
Subtotaal	**102.305**	**131.487**
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	216.000	216.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.
Bezoldiging	**102.305**	**131.487**
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2021		
bedragen x € 1	**K.M.C. Millenaar-Rammelaere**	**R.J.C. Nagtzaam**
Functiegegevens	**Griffier**	**Secretaris**
Aanvang en einde functievervulling in 2021	01/01 – 31/12	01/01 – 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	1,0
Dienstbetrekking?	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	82.795	104.853
Beloningen betaalbaar op termijn	14.985	20.405
Subtotaal	**97.780**	**125.258**
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	209.000	209.000
Bezoldiging	**97.780**	**125.258**

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2022 een bezoldiging boven het individueel toepasselijk drempelbedrag hebben ontvangen.

- Overzicht algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien

Overzicht lasten per taakveld van Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien

In de onderstaande tabel zijn de lasten per taakveld opgenomen.

Overzicht Algemene dekkingsmiddelen				(bedragen x € 1.000)
TV	**Omschrijving**	**Begroting 2022 Na wijziging**	**Jaarrekening 2022**	**Verschil**
0.10	Mutaties reserves	2.479	2.023	456
0.5	Treasury	40	24	16
0.61	OZB woningen	104	104	0
0.62	OZB niet-woningen	0	0	0
0.64	Belastingen overig	21	21	0
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	0	0	0
0.8	Overige baten en lasten	296	20	276
3.4	Economische promotie	0	0	0
	Overzicht Algemene dekkingsmiddelen	**2.940**	**2.192**	**748**

Toelichting op het overzicht lasten per taakveld van Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien

In de onderstaande tabellen is per taakveld een toelichting opgenomen van de afwijkingen van de begrote lasten > € 25.000 of van politiek bestuurlijke importantie.

Bedrag	**V/N**	**Taakveld en/of omschrijving**
€ 456.000	V	**0.10 Mutaties reserves**
€ 456.000	V	De voortgang van het saldo van de begroting / rekening wordt gedurende het jaar weergegeven in toevoegingen en onttrekking uit de Vrij Algemene Reserve. Het saldo tekort zoals in de Turap 2022-3 is berekend zijnde € 30.000 komt administratief tot uitdrukking in dit onderdeel. In de werkelijkheid komt ook de verschuiving tussen de Vrije Algemene Reserve en de Algemene Weerstandsreserve tot uiting. De Algemene Weerstandsreserve kan verlaagd worden met € 508.000. De Vrije Algemene reserve wordt met hetzelfde bedrag verhoogd en is daarmee budgettair neutraal. Voor de beoordeling dient dit voordeel te worden beoordeeld in samenhang met het nadeel bij inkomsten van € 544.000. Per saldo derhalve € 88.000 nadelig

Bedrag	**V/N**	**Taakveld en/of omschrijving**
€ 16.000	V	**0.5 Treasury**
€ 16.000	V	Binnen het taakveld Treasury is een voordeel behaald op de rentelasten van de kortlopende leningen van € 30.000. Begroot was dat de rentelasten van de kortlopende leningen € 15.000 op jaarbasis zouden bedragen, maar als gevolg van o.a. negatieve rente op kasgeld is een voordeel behaald van € 15.000. Dit maakt samen een afwijking van € 30.000. De overige kosten binnen treasury (bankkosten en rente langlopende leningen waren € 7.000 hoger dan begroot. Tot slot bleken de beheerskosten van de SVN geldleningen € 7.000 tegen te vallen.

Bedrag	**V/N**	**Taakveld en/of omschrijving**
€ 0	-	**0.61 OZB Woningen**
€ 0	-	Tussen begroting en rekening zijn geen te verklaren afwijkingen

Bedrag	**V/N**	**Taakveld en/of omschrijving**
€ 0	-	**0.62 OZB niet woningen**
€ 0	-	Tussen begroting en rekening zijn geen te verklaren afwijkingen

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 0	-	**0.64 Belastingen overig**
€ 0	-	Tussen begroting en rekening zijn geen te verklaren afwijkingen

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 0	-	**0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds**
€ 0	-	Tussen begroting en rekening zijn geen te verklaren afwijkingen

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 276.000	V	**0.8 Overige baten en lasten**
€ 50.000	V	Algemene uitgaven en inkomsten/ vergoedingen Verwacht werd dat de nadeelcompensaties € 50.000 verschuldigd zou zijn. Is niet doorgegaan, derhalve blijft budget over.
€ 44.000	N	Algemene uitgaven en inkomsten/Toe te rekenen uren aan investeringen In de begroting wordt jaarlijks een bedrag toegerekend aan de voorgenomen investeringen voor dat begrotingsjaar. Deze toerekening is een administratieve compensatie voor Voorbereiding, Administratie en Toezicht (VAT). Afhankelijk van de realisatie van de voorgenomen investeringen wordt in de jaarrekening een afgeleide doorberekend. In de jaarrekening blijkt dat € 44.000 minder aan de gerealiseerde investeringen kan worden toegerekend dan begroot.
€ 301.000	V	Algemene uitgaven en inkomsten/ stelpost: In de septembercirculaire van de algemene uitkering 2022 zijn een aantal vergoedingen opgenomen waarvoor nog geen beleid was geformuleerd/vastgesteld. Deze vergoedingen zijn in de Turap 2022-3 vooralsnog gereserveerd. Naar thans blijkt zijn voor een deel van de vergoeding geen extra kosten in 2022 gemaakt en valt de vergoeding vrij. Voor een bedrag van € 215.000 zijn de uitgaven in 29023 voorzien. Vandaar dat wordt voorgesteld om € 215.000 over te hevelen. Het bedrag van € 215.000 is opgebouwd uit: € 6.000 Gezond in de Stad, € 100.000 voor het opstellen van het Omgevingsplan en € 109.000 voor de uitvoering van alle betrokken vakgebieden van de Omgevingswet.
€ 38.000	N	Algemene uitgaven en inkomsten/Voorziening Dubieuze debiteuren algemeen en belastingen Jaarlijks wordt de omvang de voorziening dubieuze debiteuren berekend voor zowel de algemene debiteuren als de belastingdebiteuren. In grote lijnen is de berekening gebaseerd op de inschatting van het risico dat een vordering niet kan worden geïnd. Op basis van de berekening per 31-12-2022 dient de voorziening met € 38.000 te worden opgehoogd.
€ 7.000	V	Diverse afwijkingen geven een voordelig verschil van € 7.000

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 0	-	**3.4 Economische promotie**
€ 0	-	Tussen begroting en rekening zijn geen te verklaren afwijkingen.

Overzicht baten per taakveld van Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien

In onderstaande tabel zijn de baten per taakveld opgenomen.

Overzicht Algemene dekkingsmiddelen (bedragen x € 1.000)

TV	Omschrijving	Begroting 2022 Na wijziging	Jaarrekening 2022	Verschil
0.10	Mutaties reserves	2.001	1.456	545
0.5	Treasury	321	323	-2
0.61	OZB woningen	3.008	3.060	-52
0.62	OZB niet-woningen	3.900	3.744	156
0.64	Belastingen overig	104	85	19
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	39.663	40.302	-639
0.8	Overige baten en lasten	76	119	-43
3.4	Economische promotie	38	31	7
	Overzicht Algemene dekkingsmiddelen	**49.111**	**49.120**	**-9**

Toelichting op het overzicht baten per taakveld van Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien

In de onderstaande tabellen is per taakveld een toelichting opgenomen van de afwijkingen van de begrote baten > € 25.000 of van politiek bestuurlijke importantie.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 545.000	N	**0.10 Mutaties reserves**
€ 58.000	N	Reserve I&A: Een deel van de kosten die betrekking hebben op I&A worden gedekt door een onttrekking uit de bestemmingsreserve I&A. In 2022 zijn de kosten lager dan verwacht. De onttrekking uit de reserve is daardoor ook lager.
€ 487.000	N	De voortgang van het saldo van de begroting / rekening wordt gedurende het jaar weergegeven in toevoegingen en onttrekking uit de Vrij Algemene Reserve. Het saldo tekort vanuit de Turap 2022-3 zijnde € 30.000 komt administratief tot uitdrukking in dit onderdeel. Ook de verrekening van Vrije Algemene Reserve en Algemene Weerstandsreserve komt hier tot uiting. Voor de beoordeling dient dit nadeel te worden beoordeeld in samenhang met het voordeel bij inkomsten van € 456.000.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 2.000	V	**0.5 Treasury**
€ 2.000	V	Diverse afwijkingen geven een voordelig verschil van € 2.000

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 52.000	V	0.61 OZB Woningen
€ 52.000	V	Onroerende Zaakbelastingen eigenaren woningen: De opbrengst van de Onroerende zaakbelasting is € 52.000 hoger uitgevallen. Deze hogere opbrengst wordt veroorzaakt door een combinatie van waarde-ontwikkeling als gevolg van ontwikkeling WOZ waarde en (ver)nieuwbouw van woningen. Omdat nog niet alle bezwaren tegen de WOZ waarde over 2022 zijn afgehandeld kan het voorkomen dat er in de komende jaren nog een verrekening van de opbrengst over 2022 moet plaatsvinden.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 156.000	N	0.62 OZB niet woningen
€ 156.000	N	Onroerende Zaakbelastingen gebruikers en eigenaren Niet woningen De opbrengst van de OZB niet woningen is lager dan begroot. De lagere opbrengst was verwacht omdat in 2022 de afwikkeling van een jarenlange bezwaarprocedure is afgerond. Door de verlaging van de WOZ waarde van de niet-woning is zowel de opbrengst van de gebruikers als eigenarenheffing lager.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 19.000	N	0.64 Belastingen overig
€ 19.000	N	Hondenbelasting en Precariorechten: Diverse afwijkingen geven een nadelig verschil van € 19.000

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 639.000	V	**0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds**
€ 639.000	V	Uitkering gemeentefonds De afwijkingen op de algemene uitkering zijn toegelicht in het jaarverslag onder algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien. In de onderstaande tabel zijn de afwijkingen per hoofdonderdeel opgenomen.

Omschrijving (bedragen in €)	Werkelijk ontvangen	Verschil	V/N
Algemene uitkering	37.497.000	674.000	V
Algemene uitkering, afrekening voorgaande jaren	46.000	46.000	N
Algemene uitkering participatie uitkering	2.104.000	11.000	V
Totaal		639.000	V

		In 2022 is als onderdeel van de algemene uitkering een bedrag vooruitontvangen van € 432.000 voor de uitvoering van de energieregeling (bijzondere bijstand € 500,00 per gezin) en € 10.000 voor de uitvoering van de regeling Gezond in de Stad. De uitgaven voor beide regelingen zijn voorzien in begin 2023. Voorgesteld wordt om € 442.000 over te hevelen.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 43.000	V	**0.8 Overige baten en lasten**
€ 46.000	N	Algemene uitgaven en inkomsten De gemeente heeft (alsnog) een Coronavergoeding 2021 ontvangen vanwege de gemiste inkomsten over 2021 als gevolg van de Coronapandemie. Deze opbrengst was als algemene inkomst geraamd, maar is als ontvangen algemene uitkering ontvangen. Vandaar binnen dit taakveld een (administratief) nadeel omdat het voordeel onderdeel is van de algemeen uitkering.
€ 28.000	N	Algemene uitgaven en inkomsten/Aanmaningen en dwangbevelen Door vertrek van een medewerker is er een achterstand ontstaan in de bijwerking van de belastingadministratie. Het gaat dan om de juistheid van de adresgegevens van belastingschuldigen en gecorrigeerde aanslagen. Het betreft dan overlijden, vertrekken en verhuizingen en overige mutatiesoorten. Om die reden is er besloten om de achterstanden eerst bij te werken alvorens het dwanginvorderingsproces te hervatten.
€ 101.000	V	Algemene uitgaven en inkomsten: Afwikkelingsverschillen voorgaande boekjaren BTW/BCF/SUP Jaarlijks wordt er door team financiën met ondersteuning van een externe partij een herberekening gemaakt van de door de gemeente verschuldigde of te ontvangen BTW over de diverse taakvelden. Op basis van deze herberekening heeft de gemeente alsnog een verzoek tot terugbetaling teveel betaalde BTW ingediend bij de belastingdienst.
€ 16.000	V	Diverse afwijkingen geven een voordelig verschil van € 16.000

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 7.000	N	**3.4 Economische promotie**
€ 7.000	N	Diverse afwijkingen geven een nadelig verschil van € 7.000

Verkort overzicht afwijkingen lasten en baten van Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien

Programma 8		Lasten				Baten			
TV	**Taakvelden**	**Incidenteel**		**Structureel**		**Incidenteel**		**Structureel**	
0.10	**Mutaties reserves**								
	Algemene reserve	456.000	V			487.000	N		
	Reserve I&A					58.000	N		
0.5	**Treasury**								
	Algemeen	16.000	V			2.000	V		
0.61	**OZB Woningen**								
	Onroerende Zaakbelastingen eigenaren woningen					52.000	V		
0.62	**OZB niet woningen**								
	Onroerende Zaakbelastingen gebruikers en eigenaren niet woningen					156.000	N		
0.64	**Belastingen overig**								
	Precariobelasting en hondenbelasting					19.000	N		
0.7	**Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds**								
	Uitkering gemeentefonds					442.000	V	186.000	V
	Uitkering deelfonds sociaal domein					11.000	V		
0.8	**Overige baten en lasten**								
	Diverse lasten en baten	269.000	V			27.000	V		
	Algemeen	7.000	V			16.000	V		

3.4	**Economische promotie**								
	Algemeen					7.000	N		
	Totalen	748.000	V			177.000	N	186.000	V

Overzicht Investeringen van Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien

In programma Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien zijn geen investeringen begrepen.

- Overzicht Overhead

Overzicht lasten per taakveld van Overhead

In de onderstaande tabel zijn de lasten per taakveld opgenomen.

Overzicht Overhead (bedragen x € 1.000)

TV	Omschrijving	Begroting 2022 Na wijziging	Jaarrekening 2022	Verschil
0.4	Overhead	8.586	8.153	433
	Overhead	**8.586**	**8.153**	**433**

Toelichting op het overzicht lasten per taakveld van Overhead

In de onderstaande tabellen is per taakveld een toelichting opgenomen van de afwijkingen van de begrote lasten > € 25.000 of van politiek bestuurlijke importantie.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 433.000	V	**0.4 Overhead**
€ 910.000	V	Overhead salarissen ambtelijk apparaat: In de begroting is een bedrag van € 12.361.000 opgenomen voor de salarissen van het ambtelijk apparaat. In de jaarrekening is € 11.451.000 aan werkelijke salariskosten geregistreerd. Het verschil van € 910.000 ontstaat door vrijval vanwege vacatures gedurende het jaar. Dit bedrag is ongeveer gelijk aan voorgaande jaren. De vrijval vanwege vacatures heeft in hoofdzaak te maken met de krapte op de arbeidsmarkt. Dit heeft ook indirect effect op het realiseren van bepaalde doelstellingen. In zijn algemeenheid is de spoeling op de arbeidsmarkt dun waardoor het vaak lang duurt voordat vacatures zijn ingevuld en daardoor taken blijven liggen. Hierdoor neemt de werkdruk bij overige medewerkers toe en hebben we hierdoor soms lastige keuzes te maken. In deze huidige tijd hebben we ook gemerkt dat meerdere medewerkers van de gemeente Geertruidenberg zijn 'gevraagd' om elders te solliciteren waarbij vaak betere arbeidsvoorwaarden waaronder een hoger salaris en beter doorgroeimogelijkheden werden geboden.
€ 849.000	N	Overhead Personeel van derden vanwege ziekte en vacatures: Het niet tijdig invullen van vacatures heeft ook effect gehad op het budget inhuur. Inhuur die rechtstreeks op de taakvelden / projecten kan worden geboekt gaan niet via de overhead. In 2022 is voor € 849.000 aan personeel van derden vanwege ziekte en vacatures ingehuurd. Omdat een bijdrage uit de Oekraïne vergoedingen is toegerekend (zie baten € 498.000) voor de inzet van eigen personeel is het netto saldo van de inhuur € 575.000
€ 28.000	V	Overhead Personeel algemeen: De salariskosten vanwege overwerk, inzet flexibele schil waren in 2022 beperkt.
€ 202.000	V	Overhead Personeel UWV gelden: Van het UWV wordt een vergoeding ontvangen ter compensatie wanneer personeel gebruik maakt van bepaalde regelingen. De zogenaamde zwangerschapsvergoeding is hiervan de belangrijkste. Voor 2022 is € 202.000 vergoedingen ontvangen. In voorkomende gevallen is hiervoor extern ingehuurd. Voor de toekomst wordt het realistisch geacht om € 150.000 van deze inkomsten als structureel te beschouwen.
€ 13.000 N	N	Overhead ICT: De afschrijving van investeringen met een 1 jarige looptijd is € 13.000 hoger dan begroot.
€ 161.000 V	V	Overhead Overig: Onder Overhead Overig zijn een groot aantal ramingen opgenomen die op basis van de BBV voorschriften als Overhead aangemerkt moeten worden. Denk hierbij aan Algemene kosten per cluster, Bestuursondersteuning, Algemene personeelskosten, Archief, Facilitair, Voorlichting, ICT, Representatie, het gemeentehuis en de gemeentewerf. Voor al deze overhead is in de begroting 2022 een bedrag opgenomen van € 2.807.000. In de rekening is hierop € 2.654.000 geboekt. De belangrijkste afwijkingen t.o.v. de ramingen zijn: Invoering Wet Open Overheid € 38.000 V, Algemene

		advieskosten € 52.000 V, Incidenteel HRM budget € 40.000 V, Arbo Uitvoeringsbudget € 24.000 V, Scholing en opleidingen € 26.000 V, Overige personeelskosten € 36.000 N en Representatiekosten 25 jarig bestaan Geertruidenberg € 17.000 V Voorgesteld wordt om een bedrag van € 78.000 over te hevelen naar 2023 t.b.v. de uitvoering WOO (€ 38.000) en het dienstverleningsonderzoek wat van 2022 is doorgeschoven naar 2023 (€ 40.000).
€ 6.000	N	Diverse afwijkingen geven een nadelig verschil van € 6.000 (het verschil bevat 75 afwijkingen < € 25.000)

Overzicht baten per taakveld van Overhead

In onderstaande tabel zijn de baten per taakveld opgenomen.

Overzicht Overhead (bedragen x € 1.000)

TV	Omschrijving	Begroting 2022 Na wijziging	Jaarrekening 2022	Verschil
0.4	Overhead	39	535	-496
	Overhead	**39**	**535**	**-496**

Toelichting op het overzicht baten per taakveld van Overhead

In de onderstaande tabellen is per taakveld een toelichting opgenomen van de afwijkingen van de begrote baten > € 25.000 of van politiek bestuurlijke importantie.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 496.000	V	**0.4 Overhead**
€ 498.000	V	Overhead Personeel: Vanwege de inspanningen rondom de opvang van Oekrainers is het noodzakelijk geweest om personeel in te huren. Zowel ten tijde van de opvang in de Schattelijn als de opvang in het voormalige Hoge Veer. Enerzijds voor de uitvoering van de opvang en anderzijds zodat de eigen bedrijfsvoering doorgang kon blijven vinden. Hiervoor wordt een bedrag van € 498.000 ten laste van de Rijksvergoedingen Oekraine gebracht. Voor de exploitatie is dit een inkomst. Vanwege de inschatting dat door de ambtelijke inzet een aanzienlijk deel van de taken/werkzaamheden zijn doorgeschoven wordt voorgesteld om € 250.000 van het resultaat van 2022 te bestemmen voor de inhuur van personeel in 2023 zodat eventuele achterstanden kunnen worden ingehaald.
€ 2.000	N	Diverse afwijkingen geven een nadelig verschil van € 2.000

Verkort overzicht afwijkingen lasten en baten van Overhead

Programma Overhead		Lasten				Baten			
TV	**Taakvelden**	**Incidenteel**		**Structureel**		**Incidenteel**		**Structureel**	
0.4	**Overhead**								
	Overhead Salarissen	910.000	V						
	Overhead Personeel van derden vanwege ziekte en vacatures	849.000	N						
	Overhead personeel Algemeen	28.000	V			498.000	V		
	Overhead personeel UWV	52.000	V	150.000	V				
	Overhead ICT	13.000	N						
	Overhead Overig	161.000	V						
	Algemeen	6.000	N			2.000	N		
	Totalen	283.000	V	150.000	V	496.000	V		

Overzicht Investeringen van Overhead

In programma Overhead zijn geen investeringen begrepen.

Overzicht Baten en Lasten per Taakveld

		Primitieve begroting			Begroting na wijziging			Jaarrekening			Begroting -/- Jaarrekening		
TV	Taakveld omschrijving	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
0.1	Bestuur	1.297	0	1	1.365	299	1	1.384	420	964	-19	-121	102
0.10	Mutaties reserves	1.286	486	1	4.477	3.900	1	3.338	3.252	86	1.139	648	491
0.11	Resultaat van de rekening van baten en lasten	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
0.2	Burgerzaken	538	178	0	640	250	0	626	286	340	14	-36	50
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	152	353	0	2.666	2.798	0	2.668	2.854	-186	-2	-56	54
0.4	Overhead	8.552	81	8	8.586	39	9	8.153	535	7.618	433	-496	929
0.5	Treasury	-31	321	0	41	321	0	25	323	-298	16	-2	18
0.61	OZB woningen	507	3.008	-3	577	3.008	-2	564	3.060	-2.496	13	-52	65
0.62	OZB niet-woningen	0	3.900	-4	0	3.900	-4	0	3.744	-3.744	0	156	-156
0.64	Belastingen overig	21	104	0	21	104	0	21	85	-64	0	19	-19
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	0	35.627	-36	0	39.663	-40	0	40.302	-40.302	0	-639	639
0.8	Overige baten en lasten	-159	26	0	296	76	0	20	119	-99	276	-43	319
0.9	Vennootschapsbelasting (VpB)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	1.603	18	2	1.570	16	2	1.570	17	1.553	0	-1	1
1.2	Openbare orde en veiligheid	520	19	1	605	43	1	585	47	538	20	-4	24
2.1	Verkeer en vervoer	3.164	317	3	5.235	2.277	3	3.669	733	2.936	1.566	1.544	22
2.2	Parkeren	10	9	0	10	9	0	1	0	1	9	9	0
2.3	Recreatieve havens	8	17	0	8	17	0	2	15	-13	6	2	4
2.4	Economische havens en waterwegen	292	49	0	269	76	0	249	75	174	20	1	19
3.1	Economische ontwikkeling	192	3	0	192	3	0	189	2	187	3	1	2
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	37	12	0	37	12	0	39	7	32	-2	5	-7
3.4	Economische promotie	185	38	0	192	38	0	191	31	160	1	7	-6
4.1	Openbaar basisonderwijs	36	0	0	66	314	0	15	21	-6	51	293	-242
4.2	Onderwijshuisvesting	1.055	60	1	1.247	86	1	1.196	63	1.133	51	23	28
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	1.229	482	1	1.230	443	1	1.261	491	770	-31	-48	17
5.1	Sportbeleid en activering	385	60	0	594	98	0	472	106	366	122	-8	130
5.2	Sportaccommodaties	1.362	131	1	1.694	388	1	2.135	781	1.354	-441	-393	-48
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	437	42	0	624	477	0	600	504	96	24	-27	51
5.4	Musea	25	10	0	25	10	0	26	10	16	-1	0	-1
5.5	Cultureel erfgoed	210	26	0	238	50	0	217	51	166	21	-1	22
5.6	Media	597	0	1	615	0	1	615	0	615	0	0	0
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	1.767	14	2	2.119	27	2	2.137	163	1.974	-18	-136	118
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	2.152	10	2	4.687	3.190	1	4.145	2.143	2.002	542	1.047	-505
6.2	Wijkteams	1.661	0	2	1.770	13	2	1.645	15	1.630	125	-2	127
6.3	Inkomensregelingen	5.913	5.372	1	7.202	5.095	2	7.699	4.959	2.740	-497	136	-633
6.4	Begeleide participatie	2.188	0	2	2.348	0	2	2.317	0	2.317	31	0	31
6.5	Arbeidsparticipatie	639	0	1	721	0	1	682	0	682	39	0	39
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	1.407	6	1	1.407	6	1	1.366	7	1.359	41	-1	42

6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	4.692	98	5	5.274	98	5	5.130	83	5.047	144	15	129
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	3.853	0	4	4.416	0	4	4.421	0	4.421	-5	0	-5
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	19	0	0	22	0	0	17	0	17	5	0	5
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	1.213	0	1	1.603	0	2	1.552	0	1.552	51	0	51
7.1	Volksgezondheid	870	0	1	907	12	1	897	10	887	10	2	8
7.2	Riolering	1.789	2.332	-1	1.764	2.310	-1	1.849	2.358	-509	-85	-48	-37
7.3	Afval	2.378	2.895	-1	2.438	2.982	-1	2.515	3.016	-501	-77	-34	-43
7.4	Milieubeheer	974	5	1	1.686	354	1	1.151	140	1.011	535	214	321
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	77	48	0	99	48	0	56	33	23	43	15	28
8.1	Ruimtelijke ordening	586	1	1	885	233	1	787	396	391	98	-163	261
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	2.810	2.782	0	4.502	4.338	0	3.951	3.781	170	551	557	-6
8.3	Wonen en bouwen	1.026	585	0	1.886	1.439	0	1.709	1.495	214	177	-56	233
	Totaal Saldo's	**59.524**	**59.525**	**-1**	**78.856**	**78.860**	**-2**	**73.857**	**76.533**	**-2.676**	**4.999**	**2.327**	**2.672**

Overzicht baten en lasten per taakveld naar programma

Overzicht Baten en Lasten per Taakveld per Programma

		Bedragen in € afgerond in 1.000	Primitieve begroting			Begroting na wijziging			Jaarrekening			Begroting -/- Jaarrekening		
Pr.	TV	Taakveld omschrijving	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
P1	0.10	Mutaties reserves	-52	166	0	595	1.522	0	677	1.420	0	-82	102	-184
P1	0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	152	353	0	2.666	2.798	0	2.668	2.854	0	-2	-56	54
P1	1.1	Crisisbeheersing en brandweer	1.603	18	0	1.570	16	0	1.570	17	0	0	-1	1
P1	1.2	Openbare orde en veiligheid	520	19	0	605	43	0	585	47	0	20	-4	24
P1	2.1	Verkeer en vervoer	3.164	317	0	5.235	2.277	0	3.669	733	0	1.566	1.544	22
P1	2.2	Parkeren	10	9	0	10	9	0	1	0	0	9	9	0
P1	2.4	Economische havens en waterwegen	292	49	0	269	76	0	249	75	0	20	1	19
P1	5.5	Cultureel erfgoed	20	0	0	20	0	0	10	0	0	10	0	10
P1	5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	1.684	14	0	2.009	14	0	2.027	146	0	-18	-132	114
P1	7.2	Riolering	1.789	2.332	0	1.764	2.310	0	1.849	2.358	0	-85	-48	-37
P1	7.3	Afval	2.378	2.895	0	2.438	2.982	0	2.515	3.016	0	-77	-34	-43
P1	7.4	Milieubeheer	974	5	0	1.686	354	0	1.151	140	0	535	214	321
P1	8.1	Ruimtelijke ordening	586	1	0	885	233	0	787	396	0	98	-163	261
P1	8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	2.810	2.782	0	4.502	4.338	0	3.951	3.781	0	551	557	-6
P1	8.3	Wonen en bouwen	771	475	0	765	475	0	610	561	0	155	-86	241
		Programma 1 Leefbaarheid, Wonen en Duurzaamheid	**16.701**	**9.435**	**0**	**25.019**	**17.447**	**0**	**22.319**	**15.544**	**0**	**2.700**	**1.903**	**797**
P2	0.10	Mutaties reserves	0	0	0	351	20	0	351	20	0	0	0	0
P2	0.5	Treasury	1	0	0	1	0	0	1	0	0	0	0	0
P2	2.3	Recreatieve havens	8	17	0	8	17	0	2	15	0	6	2	4
P2	3.1	Economische ontwikkeling	192	3	0	192	3	0	189	2	0	3	1	2
P2	3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	37	12	0	37	12	0	39	7	0	-2	5	-7
P2	3.4	Economische promotie	185	0	0	192	0	0	191	0	0	1	0	1
P2	5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	165	0	0	245	418	0	255	441	0	-10	-23	13
P2	5.6	Media	13	0	0	13	0	0	13	0	0	0	0	0
P2	5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	83	0	0	110	13	0	110	17	0	0	-4	4
P2	6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	12	0	0	12	0	0	16	0	0	-4	0	-4
		Programma 2 Economie, Recreatie en Toerisme	**696**	**32**	**0**	**1.161**	**483**	**0**	**1.167**	**502**	**0**	**-6**	**-19**	**13**
P3	0.10	Mutaties reserves	35	0	0	42	127	0	42	127	0	0	0	0
P3	5.1	Sportbeleid en activering	385	60	0	594	98	0	472	106	0	122	-8	130
P3	5.2	Sportaccommodaties	1.362	131	0	1.694	388	0	2.135	781	0	-441	-393	-48
		Programma 3 Sportvoorzieningen	**1.782**	**191**	**0**	**2.330**	**613**	**0**	**2.649**	**1.014**	**0**	**-319**	**-401**	**82**
P4	0.10	Mutaties reserves	180	0	0	180	1	0	180	0	0	0	1	-1

P4	4.1	Openbaar basisonderwijs	36	0	0	66	314	0	15	21	0	51	293	-242
P4	4.2	Onderwijshuisvesting	1.055	60	0	1.247	86	0	1.196	63	0	51	23	28
P4	4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	1.229	482	0	1.230	443	0	1.261	491	0	-31	-48	17
		Programma 4 Onderwijs	**2.500**	**542**	**0**	**2.723**	**844**	**0**	**2.652**	**575**	**0**	**71**	**269**	**-198**
P5	0.10	Mutaties reserves	0	13	0	765	113	0	0	113	0	765	0	765
P5	6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	2.140	10	0	4.675	3.190	0	4.129	2.143	0	546	1.047	-501
P5	6.2	Wijkteams	1.661	0	0	1.770	13	0	1.645	15	0	125	-2	127
P5	6.3	Inkomensregelingen	5.913	5.372	0	7.202	5.095	0	7.699	4.959	0	-497	136	-633
P5	6.4	Begeleide participatie	2.188	0	0	2.348	0	0	2.317	0	0	31	0	31
P5	6.5	Arbeidsparticipatie	639	0	0	721	0	0	682	0	0	39	0	39
P5	6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	1.407	6	0	1.407	6	0	1.366	7	0	41	-1	42
P5	6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	4.692	98	0	5.274	98	0	5.130	83	0	144	15	129
P5	6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	3.853	0	0	4.416	0	0	4.421	0	0	-5	0	-5
P5	6.81	Geëscaleerde zorg 18+	19	0	0	22	0	0	17	0	0	5	0	5
P5	6.82	Geëscaleerde zorg 18-	1.213	0	0	1.603	0	0	1.552	0	0	51	0	51
P5	7.1	Volksgezondheid	870	0	0	907	12	0	897	10	0	10	2	8
P5	7.5	Begraafplaatsen en crematoria	77	48	0	99	48	0	56	33	0	43	15	28
		Programma 5 Mens, Zorg en Inkomen	**24.672**	**5.547**	**0**	**31.209**	**8.575**	**0**	**29.911**	**7.363**	**0**	**1.298**	**1.212**	**86**
P6	0.10	Mutaties reserves	0	0	0	66	77	0	66	77	0	0	0	0
P6	2.1	Verkeer en vervoer	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
P6	5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	273	42	0	379	59	0	345	63	0	34	-4	38
P6	5.4	Musea	25	10	0	25	10	0	26	10	0	-1	0	-1
P6	5.5	Cultureel erfgoed	190	26	0	218	50	0	208	51	0	10	-1	11
P6	5.6	Media	584	0	0	601	0	0	602	0	0	-1	0	-1
P6	8.3	Wonen en bouwen	193	110	0	1.058	964	0	1.036	933	0	22	31	-9
		Programma 6 Gem. geb., Mon., Kunst en Cultuur	**1.265**	**188**	**0**	**2.347**	**1.160**	**0**	**2.283**	**1.134**	**0**	**64**	**26**	**38**
P7	0.1	Bestuur	1.297	0	0	1.365	299	0	1.384	420	0	-19	-121	102
P7	0.10	Mutaties reserves	0	0	0	0	40	0	0	40	0	0	0	0
P7	0.2	Burgerzaken	538	178	0	640	250	0	626	286	0	14	-36	50
P7	0.61	OZB woningen	403	0	0	473	0	0	460	0	0	13	0	13
P7	5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
P7	8.3	Wonen en bouwen	63	0	0	63	0	0	63	0	0	0	0	0
		Programma 7 Dienstverlening en bedrijfsvoering	**2.301**	**178**	**0**	**2.541**	**589**	**0**	**2.533**	**746**	**0**	**8**	**-157**	**165**
P8	0.10	Mutaties reserves	1.123	307	0	2.479	2.001	0	2.023	1.456	0	456	545	-89
P8	0.5	Treasury	-32	321	0	40	321	0	24	323	0	16	-2	18
P8	0.61	OZB woningen	104	3.008	0	104	3.008	0	104	3.060	0	0	-52	52
P8	0.62	OZB niet-woningen	0	3.900	0	0	3.900	0	0	3.744	0	0	156	-156
P8	0.64	Belastingen overig	21	104	0	21	104	0	21	85	0	0	19	-19
P8	0.7	Algemene uitkering en	0	35.627	0	0	39.663	0	0	40.302	0	0	-639	639

		overige uitkeringen gemeentefonds												
P8	0.8	Overige baten en lasten	-159	26	0	296	76	0	20	119	0	276	-43	319
P8	3.4	Economische promotie	0	38	0	0	38	0	0	31	0	0	7	-7
		Overzicht Algemene dekkingsmiddelen	**1.057**	**43.331**	**0**	**2.940**	**49.111**	**0**	**2.192**	**49.120**	**0**	**748**	**-9**	**757**
P9	0.4	Overhead	8.552	81	0	8.586	39	0	8.153	535	0	433	-496	929
		Overhead	**8.552**	**81**	**0**	**8.586**	**39**	**0**	**8.153**	**535**	**0**	**433**	**-496**	**929**
		Totaal	**59.526**	**59.525**	**0**	**78.856**	**78.861**	**0**	**73.859**	**76.533**	**0**	**4.997**	**2.328**	**2.669**

Overzicht budgetoverhevelingen naar 2023

In de begroting 2022 is voor een aantal onderwerpen/taken een incidenteel budget beschikbaar gesteld dat wordt gedekt door een éénmalige onttrekking uit de Vrije Algemene Reserve (VAR). Deze budgetten waren afkomstig uit voorgaande begrotingen of nieuw in de begroting 2022 opgenomen. In de jaarrekening wordt beoordeeld of de lasten ook daadwerkelijk zijn gemaakt en of de Vrije Algemene Reserve als dekking moet worden aangewend. Tevens wordt beoordeeld of het noodzakelijk is om bepaalde budgetten over te hevelen naar 2023 omdat de beschikbare budgetten om uiteenlopende redenen nog niet in 2022 besteed zijn.

Bij overheveling/ bestemming rekeningresultaat is het belangrijk om een bestendige financiële gedragslijn te hanteren. De afgelopen jaren zijn hierover diverse afspraken vastgelegd. Deze afspraken zijn o.a.:

Overhevelingen kunnen worden onderverdeeld in 2 groepen:
1. Beleidsmatige overhevelingen: dit betreft budgetten die in 2022 niet zijn besteed en waarvan aan de raad wordt voorgesteld deze budgetten naar 2023 over te hevelen om activiteiten af te kunnen ronden. Het gaat hier om specifieke middelen voor de uitvoering van concrete activiteiten of projecten waar geen structureel budget voor aanwezig is, waarvan de uitvoering vertraagd is en die in het volgend jaar kunnen worden afgerond.

2. Technische overhevelingen: dit betreft enerzijds budgetten waarvoor in 2022 al wel verplichtingen met derde partijen zijn aangegaan maar waarvan de prestatie nog niet is geleverd. Om deze verplichtingen te kunnen nakomen moet in 2023 het budget beschikbaar blijven. Anderzijds gaat het om nog niet gerealiseerde exploitatiebijdragen aan projecten die nodig zijn om projecten te kunnen uitvoeren of afronden.

Een overhevelingsbedrag dient goed gemotiveerd te worden, van materiele omvang te zijn en aan te sluiten bij onze bestendige gedragslijn, te weten:
a. > € 25.000 of van politiek bestuurlijke importantie.
b. De overheveling moet een incidenteel karakter hebben. .
c. Overhevelingen die hun herkomst hebben uit 2018 of 2019 gaan niet over naar 2023 tenzij argumentatie dit vereist.

Van de budgetten die gedekt worden door een onttrekking uit de Vrije Algemene Reserve wordt gevraagd deze mee te nemen naar 2023 omdat de budgetten nog niet volledig zijn benut en de

afronding in 2023 zal plaatsvinden. Voor een toelichting op deze meeneembedragen verwijzen wij u naar de cijfermatige afwijkingen in het jaarrekeninggedeelte.

VAR18 - Omgevingsplan voor Omgevingswet	40.000
Totaal vanuit 2018 meenemen naar 2023	**40.000**

Overzicht mee te nemen exploitatiebudgetten van 2022 naar 2023

In het jaarrekeninggedeelte van de jaarstukken is bij verschillende taakvelden aangegeven dat het gewenst c.q. noodzakelijk is om budgetten mee te nemen naar 2023 en te bestemmen voor de dekking van uitgaven die als gevolg van verschillende oorzaken niet in 2022 hebben plaatsgevonden. In de onderstaande tabel wordt een totaalbeeld geschetst van de mee te nemen bedragen. Het totaalbedrag betreft € 1.208.000.

Volgnr	Verkorte omschrijving	Overhevelen
1	Overhead bestuursondersteuning College van Burgemeester en wethouders	78.000
2	Algemene uitkering gemeentefonds	442.000
3	Algemene uitgaven en inkomsten	215.000
4	Wegen, Straten en Pleinen	- 122.000
5	Verkeerszaken	64.000
6	Plantsoenen en parken	36.000
7	Maatschappelijk werk	20.000
8	Inburgering en statushouders	25.000
9	Algemeen milieu	53.000
10	Middelen klimaatakkoord	190.000
11	Algemene begraafplaatsen	33.000
12	Omgevingsplan voor Omgevingswet	88.000
13	Omgevingswet	86.000
	Totaal	**1.208.000**

Programma Taakveld Baten en Lasten

Programma Baten Lasten Taakveld

Pr.	Programma's / Taakveld	L/B	0.1	0.10	0.11	0.2	0.3	0.4	0.5	0.61	0.62	0.64
P1	Leefbaarheid, Wonen en Duurzaamheid	Lasten					2.668					
P1	Leefbaarheid, Wonen en Duurzaamheid	Baten					2.854					
P2	Economie, Recreatie en Toerisme	Lasten							1			
P2	Economie, Recreatie en Toerisme	Baten										
P3	Sportvoorzieningen	Lasten										
P3	Sportvoorzieningen	Baten										
P4	Onderwijs	Lasten										
P4	Onderwijs	Baten										
P5	Mens, Zorg en Inkomen	Lasten										
P5	Mens, Zorg en Inkomen	Baten										
P6	Gemeentelijke gebouwen, Monumenten, Kunst en Cultuur	Lasten										
P6	Gemeentelijke gebouwen, Monumenten, Kunst en Cultuur	Baten										
P7	Dienstverlening en bedrijfsvoering	Lasten	1.384			626				460		
P7	Dienstverlening en bedrijfsvoering	Baten	420			286						
P8	Algemene dekkingsmiddelen	Lasten							24	104		21
P8	Algemene dekkingsmiddelen	Baten							323	3.060	3.744	85
P9	Overhead	Lasten						8.153				
P9	Overhead	Baten						535				
	Exploitatie gerealiseerd saldo baten en lasten	**Saldo**	964	0	0	340	-186	7.618	-298	-2.496	-3.744	-64
	Mutaties Reserves		**0.1**	**0.10**	**0.11**	**0.2**	**0.3**	**0.4**	**0.5**	**0.61**	**0.62**	**0.64**
P1	Leefbaarheid, Wonen en Duurzaamheid	Lasten		677								
P1	Leefbaarheid, Wonen en Duurzaamheid	Baten		1.420								
P2	Economie, Recreatie en Toerisme	Lasten		351								
P2	Economie, Recreatie en Toerisme	Baten		20								
P3	Sportvoorzieningen	Lasten		42								
P3	Sportvoorzieningen	Baten		127								
P4	Onderwijs	Lasten		180								
P4	Onderwijs	Baten										
P5	Mens, Zorg en Inkomen	Lasten										
P5	Mens, Zorg en Inkomen	Baten		113								
P6	Gemeentelijke gebouwen, Monumenten, Kunst en Cultuur	Lasten		66								
P6	Gemeentelijke gebouwen, Monumenten, Kunst en Cultuur	Baten		77								
P7	Dienstverlening en bedrijfsvoering	Lasten										
P7	Dienstverlening en bedrijfsvoering	Baten		40								
P8	Algemene dekkingsmiddelen	Lasten		2.023								
P8	Algemene dekkingsmiddelen	Baten		1.456								
P9	Overhead	Lasten										
P9	Overhead	Baten										
	Reserves gerealiseerd saldo baten en lasten	**Saldo**	0	86	0	0	0	0	0	0	0	0
	Totaal baten en lasten Bruto		**964**	**86**	**0**	**340**	**-186**	**7.618**	**-298**	**-2.496**	**-3.744**	**-64**

Pr.	Programma's / Taakveld	L/B	0.7	0.8	0.9	1.1	1.2	2.1	2.2	2.3	2.4	3.1
P1	Leefbaarheid, Wonen en Duurzaamheid	Lasten				1.570	585	3.669	1		249	
P1	Leefbaarheid, Wonen en Duurzaamheid	Baten				17	47	733			75	
P2	Economie, Recreatie en Toerisme	Lasten								2		189
P2	Economie, Recreatie en Toerisme	Baten								15		2
P3	Sportvoorzieningen	Lasten										
P3	Sportvoorzieningen	Baten										
P4	Onderwijs	Lasten										
P4	Onderwijs	Baten										
P5	Mens, Zorg en Inkomen	Lasten										
P5	Mens, Zorg en Inkomen	Baten										
P6	Gemeentelijke gebouwen, Monumenten, Kunst en Cultuur	Lasten										
P6	Gemeentelijke gebouwen, Monumenten, Kunst en Cultuur	Baten										
P7	Dienstverlening en bedrijfsvoering	Lasten										
P7	Dienstverlening en bedrijfsvoering	Baten										
P8	Algemene dekkingsmiddelen	Lasten		20								
P8	Algemene dekkingsmiddelen	Baten	40.302	119								
P9	Overhead	Lasten										
P9	Overhead	Baten										
	Exploitatie gerealiseerd saldo baten en lasten	**Saldo**	-40.302	-99	0	1.553	538	2.936	1	-13	174	187
	Mutaties Reserves		**0.7**	**0.8**	**0.9**	**1.1**	**1.2**	**2.1**	**2.2**	**2.3**	**2.4**	**3.1**
P1	Leefbaarheid, Wonen en Duurzaamheid	Lasten										
P1	Leefbaarheid, Wonen en Duurzaamheid	Baten										
P2	Economie, Recreatie en Toerisme	Lasten										
P2	Economie, Recreatie en Toerisme	Baten										
P3	Sportvoorzieningen	Lasten										
P3	Sportvoorzieningen	Baten										
P4	Onderwijs	Lasten										
P4	Onderwijs	Baten										
P5	Mens, Zorg en Inkomen	Lasten										
P5	Mens, Zorg en Inkomen	Baten										
P6	Gemeentelijke gebouwen, Monumenten, Kunst en Cultuur	Lasten										
P6	Gemeentelijke gebouwen, Monumenten, Kunst en Cultuur	Baten										
P7	Dienstverlening en bedrijfsvoering	Lasten										
P7	Dienstverlening en bedrijfsvoering	Baten										
P8	Algemene dekkingsmiddelen	Lasten										
P8	Algemene dekkingsmiddelen	Baten										
P9	Overhead	Lasten										
P9	Overhead	Baten										
	Reserves gerealiseerd saldo baten en lasten	**Saldo**	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Totaal baten en lasten Bruto		**-40.302**	**-99**	**0**	**1.553**	**538**	**2.936**	**1**	**-13**	**174**	**187**

Pr.	Programma's / Taakveld	L/B	3.3	3.4	4.1	4.2	4.3	5.1	5.2	5.3	5.4	5.5
P1	Leefbaarheid, Wonen en Duurzaamheid	Lasten										10
P1	Leefbaarheid, Wonen en Duurzaamheid	Baten										
P2	Economie, Recreatie en Toerisme	Lasten	39	191						255		
P2	Economie, Recreatie en Toerisme	Baten	7							441		
P3	Sportvoorzieningen	Lasten						472	2.135			
P3	Sportvoorzieningen	Baten						106	781			
P4	Onderwijs	Lasten			15	1.196	1.261					
P4	Onderwijs	Baten			21	63	491					
P5	Mens, Zorg en Inkomen	Lasten										
P5	Mens, Zorg en Inkomen	Baten										
P6	Gemeentelijke gebouwen, Monumenten, Kunst en Cultuur	Lasten								345	26	208
P6	Gemeentelijke gebouwen, Monumenten, Kunst en Cultuur	Baten								63	10	51
P7	Dienstverlening en bedrijfsvoering	Lasten										
P7	Dienstverlening en bedrijfsvoering	Baten										
P8	Algemene dekkingsmiddelen	Lasten										
P8	Algemene dekkingsmiddelen	Baten		31								
P9	Overhead	Lasten										
P9	Overhead	Baten										
	Exploitatie gerealiseerd saldo baten en lasten	**Saldo**	32	160	-6	1.133	770	366	1.354	96	16	167
	Mutaties Reserves		**3.3**	**3.4**	**4.1**	**4.2**	**4.3**	**5.1**	**5.2**	**5.3**	**5.4**	**5.5**
P1	Leefbaarheid, Wonen en Duurzaamheid	Lasten										
P1	Leefbaarheid, Wonen en Duurzaamheid	Baten										
P2	Economie, Recreatie en Toerisme	Lasten										
P2	Economie, Recreatie en Toerisme	Baten										
P3	Sportvoorzieningen	Lasten										
P3	Sportvoorzieningen	Baten										
P4	Onderwijs	Lasten										
P4	Onderwijs	Baten										
P5	Mens, Zorg en Inkomen	Lasten										
P5	Mens, Zorg en Inkomen	Baten										
P6	Gemeentelijke gebouwen, Monumenten, Kunst en Cultuur	Lasten										
P6	Gemeentelijke gebouwen, Monumenten, Kunst en Cultuur	Baten										
P7	Dienstverlening en bedrijfsvoering	Lasten										
P7	Dienstverlening en bedrijfsvoering	Baten										
P8	Algemene dekkingsmiddelen	Lasten										
P8	Algemene dekkingsmiddelen	Baten										
P9	Overhead	Lasten										
P9	Overhead	Baten										
	Reserves gerealiseerd saldo baten en lasten	**Saldo**	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Totaal baten en lasten Bruto		**32**	**160**	**-6**	**1.133**	**770**	**366**	**1.354**	**96**	**16**	**167**

Pr.	Programma's / Taakveld	L/B	5.6	5.7	6.1	6.2	6.3	6.4	6.5	6.6	6.71	6.72
P1	Leefbaarheid, Wonen en Duurzaamheid	Lasten		2.027								
P1	Leefbaarheid, Wonen en Duurzaamheid	Baten		146								
P2	Economie, Recreatie en Toerisme	Lasten	13	110	16							
P2	Economie, Recreatie en Toerisme	Baten		17								
P3	Sportvoorzieningen	Lasten										
P3	Sportvoorzieningen	Baten										
P4	Onderwijs	Lasten										
P4	Onderwijs	Baten										
P5	Mens, Zorg en Inkomen	Lasten			4.129	1.645	7.699	2.317	682	1.366	5.130	4.421
P5	Mens, Zorg en Inkomen	Baten			2.143	15	4.959			7	83	
P6	Gemeentelijke gebouwen, Monumenten, Kunst en Cultuur	Lasten	602									
P6	Gemeentelijke gebouwen, Monumenten, Kunst en Cultuur	Baten										
P7	Dienstverlening en bedrijfsvoering	Lasten										
P7	Dienstverlening en bedrijfsvoering	Baten										
P8	Algemene dekkingsmiddelen	Lasten										
P8	Algemene dekkingsmiddelen	Baten										
P9	Overhead	Lasten										
P9	Overhead	Baten										
	Exploitatie gerealiseerd saldo baten en lasten	**Saldo**	615	1.974	2.002	1.630	2.740	2.317	682	1.359	5.047	4.421
	Mutaties Reserves		**5.6**	**5.7**	**6.1**	**6.2**	**6.3**	**6.4**	**6.5**	**6.6**	**6.71**	**6.72**
P1	Leefbaarheid, Wonen en Duurzaamheid	Lasten										
P1	Leefbaarheid, Wonen en Duurzaamheid	Baten										
P2	Economie, Recreatie en Toerisme	Lasten										
P2	Economie, Recreatie en Toerisme	Baten										
P3	Sportvoorzieningen	Lasten										
P3	Sportvoorzieningen	Baten										
P4	Onderwijs	Lasten										
P4	Onderwijs	Baten										
P5	Mens, Zorg en Inkomen	Lasten										
P5	Mens, Zorg en Inkomen	Baten										
P6	Gemeentelijke gebouwen, Monumenten, Kunst en Cultuur	Lasten										
P6	Gemeentelijke gebouwen, Monumenten, Kunst en Cultuur	Baten										
P7	Dienstverlening en bedrijfsvoering	Lasten										
P7	Dienstverlening en bedrijfsvoering	Baten										
P8	Algemene dekkingsmiddelen	Lasten										
P8	Algemene dekkingsmiddelen	Baten										
P9	Overhead	Lasten										
P9	Overhead	Baten										
	Reserves gerealiseerd saldo baten en lasten	**Saldo**	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Totaal baten en lasten Bruto		**615**	**1.974**	**2.002**	**1.630**	**2.740**	**2.317**	**682**	**1.359**	**5.047**	**4.421**

Pr.	Programma's / Taakveld	L/B	6.81	6.82	7.1	7.2	7.3	7.4	7.5	8.1	8.2	8.3	Totaal
P1	Leefbaarheid, Wonen en Duurzaamheid	Lasten				1.849	2.515	1.151		787	3.951	610	21.642
P1	Leefbaarheid, Wonen en Duurzaamheid	Baten				2.358	3.016	140		396	3.781	561	14.124
P2	Economie, Recreatie en Toerisme	Lasten											816
P2	Economie, Recreatie en Toerisme	Baten											482
P3	Sportvoorzieningen	Lasten											2.607
P3	Sportvoorzieningen	Baten											887
P4	Onderwijs	Lasten											2.472
P4	Onderwijs	Baten											575
P5	Mens, Zorg en Inkomen	Lasten	17	1.552	897				56				29.911
P5	Mens, Zorg en Inkomen	Baten			10				33				7.250
P6	Gemeentelijke gebouwen, Monumenten, Kunst en Cultuur	Lasten										1.036	2.217
P6	Gemeentelijke gebouwen, Monumenten, Kunst en Cultuur	Baten										933	1.057
P7	Dienstverlening en bedrijfsvoering	Lasten										63	2.533
P7	Dienstverlening en bedrijfsvoering	Baten											706
P8	Algemene dekkingsmiddelen	Lasten											169
P8	Algemene dekkingsmiddelen	Baten											47.664
P9	Overhead	Lasten											8.153
P9	Overhead	Baten											535
	Exploitatie gerealiseerd saldo baten en lasten	**Saldo**	17	1.552	887	-509	-501	1.011	23	391	170	215	-2.760
	Mutaties Reserves		**6.81**	**6.82**	**7.1**	**7.2**	**7.3**	**7.4**	**7.5**	**8.1**	**8.2**	**8.3**	**Totaal**
P1	Leefbaarheid, Wonen en Duurzaamheid	Lasten											677
P1	Leefbaarheid, Wonen en Duurzaamheid	Baten											1.420
P2	Economie, Recreatie en Toerisme	Lasten											351
P2	Economie, Recreatie en Toerisme	Baten											20
P3	Sportvoorzieningen	Lasten											42
P3	Sportvoorzieningen	Baten											127
P4	Onderwijs	Lasten											180
P4	Onderwijs	Baten											0
P5	Mens, Zorg en Inkomen	Lasten											0
P5	Mens, Zorg en Inkomen	Baten											113
P6	Gemeentelijke gebouwen, Monumenten, Kunst en Cultuur	Lasten											66
P6	Gemeentelijke gebouwen, Monumenten, Kunst en Cultuur	Baten											77
P7	Dienstverlening en bedrijfsvoering	Lasten											0
P7	Dienstverlening en bedrijfsvoering	Baten											40
P8	Algemene dekkingsmiddelen	Lasten											2.023
P8	Algemene dekkingsmiddelen	Baten											1.456
P9	Overhead	Lasten											0
P9	Overhead	Baten											0
	Reserves gerealiseerd saldo baten en lasten	**Saldo**	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	86
	Totaal baten en lasten Bruto		**17**	**1.552**	**887**	**-509**	**-501**	**1.011**	**23**	**391**	**170**	**215**	**-2.674**

SISA verantwoordingsinformatie specifieke uitkeringen

SISA Bijlage

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2022 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 14-2-2023									
Verstrekker	**Uitkeringscode**	**Specifieke uitkering** **Juridische grondslag** **Ontvanger**	**Indicator**	**Indicator**	**Indicator**	**Indicator**	**Indicator**	**Indicator**
JenV	**A13**	**Incidentele bijdrage ondersteuning naleving controle op coronatoegangsbewijzen** Gemeenten	Besteding in (jaar T) (zelfstandige uitvoering inclusief uitvoering door andere partijen, niet zijnde medeoverheden) *Aard controle R* *Indicator: A13/01*	Zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A13/02*	Correctie besteding (jaar T-1) Vanaf SiSa 2023 van toepassing i.v.m. SiSa tussen medeoverheden *Aard controle R* *Indicator: A13/03*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) in inclusief uitvoering door andere medeoverheden vanaf SiSa 2023 *Aard controle R* *Indicator: A13/04*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A13/05*	
			€ 6.482	Ja	€ 0	€ 6.482	Ja	
JenV	**A16**	**Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne** Gemeenten	Vul in totaal cumulatief te ontvangen normbedrag per gerealiseerde plek per dag (GOO) 1 maart tot en met 14 oktober 2022 *Aard controle R* *Indicator: A16/01*	Vul in totaal cumulatief te ontvangen normbedrag per gerealiseerde plek per dag (GOO) met ingang van 15 oktober 2022 (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: A16/02*	Vul in verschil werkelijke bestedingen ten opzichte van de gecombineerde uitkomst van A16/01 en A16/02 (jaar T) - uitzonderingsbepaling (GOO) *Aard controle R* *Indicator: A16/03*	Besteding (jaar T) tbv de transitie - uitgezonderd uitvoeringkosten *Aard controle R* *Indicator: A16/04*	Besteding (jaar T) uitvoeringskosten tbv de transitie *Aard controle R* *Indicator: A16/05*	Besteding (jaar T) uitgekeerde verstrekkingen (POO) *Aard controle R* *Indicator: A16/06*
			€ 2.584.800	€ 1.100.580	-€ 1.919.045	€ 219.481	€ 56.548	€ 33.435
			Totaal bedrag vorderingen uitgekeerde verstrekkingen (jaar T) POO *Aard controle R* *Indicator: A16/07*	Vul in totaal te ontvangen normbedrag uitvoeringskosten per geregistreerde persoon waaraan in een maand een verstrekking is gedaan (POO) in (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: A16/08*	Berekening totale besteding (jaar T) Som indicatoren 01 t/m 08 *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A16/09*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A16/10*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A16/11*	
			€ 0	€ 18.060	€ 2.093.859	€ 2.093.859	Nee	
JenV	**A18B**	**Bekostiging eerste opvang ontheemden**	Naam veiligheidsregio	Naam kostensoort	Besteding per kostensoort			

		Oekraïne door Veiligheidsregio's (SiSa tussen medeoverheden) SiSa tussen medeoverheden			(jaar T) *Aard controle R* *Indicator: A18B/03*			
				Aard controle n.v.t. *Indicator: A18B/01*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: A18B/02*			
			1	050497 Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant	Meerkosten coördinerende gemeente	€ 0		
			2	050497 Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant	Hotels/centra	€ 0		
			3	050497 Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant	Overige specifieke meerkosten	€ 0		
			4	050497 Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant	Overige Meerkosten	€ 0		
				Project afgerond in jaar T? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A18B/04*	Eventuele toelichting als bij de vorige indicator "nee" is ingevuld *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A18B/05*			
FIN	**B2**	**Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek** Gemeenten		Aantal (potentieel) gedupeerden die in aanmerking komt voor ondersteuning (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: B2/01*	Cumulatief aantal (potentieel) gedupeerden die in aanmerking komt voor ondersteuning (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/02*	Aantal uitgewerkte plannen van aanpak in (jaar T) *Aard controle D2* *Indicator: B2/03*	Cumulatief aantal uitgewerkte plannen van aanpak (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/04*	Normbedragen voor a, b, d en f (ja/nee)(vanaf 2021) Nee: reeks 1 / Ja: reeks 2 *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/05*	Normbedragen voor e (ja/nee) (vanaf 2021) Nee: reeks 1/ Ja: reeks 2 *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/06*
				3	37	0	€ 0	Ja	Ja
				Eindverantwoording (Ja/Nee)	**Reeks 1** Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel a, b, d en f (artikel 3) **Keuze werkelijke**	**Reeks 1** Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen a, b, d en f (artikel 3) **Keuze werkelijke**			

			kosten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/07*	**kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/08*	**kosten** *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/09*			
			Nee					
			Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3) **Werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/10*	**Reeks 1** Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3) **Werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/11*	**Reeks 1** Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/12*	**Reeks 1** Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/13*	**Reeks 1** Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3) **Werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/14*	**Reeks 1** Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3) **Werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/15*
			€ 0	€ 0			€ 0	€ 0
			Reeks 2 Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerden (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/16*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerde cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/17*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/18*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/19*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/20*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/21*
			€ 1.140	€ 14.060	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			Reeks 2 Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/22*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/23*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/24*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/25*	**Totaal** Totale verantwoording (jaar T) voor de SPUK B2 regeling *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/26*	
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 1.140	
BZK	**C32**	**Regeling specifieke uitkering ventilatie in scholen** Gemeenten	Beschikkingsnummer /naam *Aard controle n.v.t.*	Besteding (jaar T) *Aard controle R*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.*	Start bouwactiviteiten uiterlijk 31 augustus 2022 (Ja/Nee) *Aard controle D2*	Toelichting (verplicht als bij start bouwactiviteiten (indicator 04) 'Nee' is ingevuld) *Aard controle n.v.t.*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.*

				Indicator: C32/01	*Indicator: C32/02*	*Indicator: C32/03*	*Indicator: C32/04*	*Indicator: C32/05*	*Indicator: C32/06*
			1	SUVIS21-00744008	€ 16.552	€ 16.552	Ja		Ja
			2	SUVIS21-00890320	€ 77.319	€ 77.319	Ja		Ja
			3	SUVIS21-00890340	€ 10.599	€ 10.599	Ja		Ja
			4	SUVIS21-00743561	€ 354.068	€ 354.068	Ja		Nee
				Kopie Beschikkingsnummer/Naam	Zijn de begrotingsposten waarvoor een uitkering is aangevraagd uitgevoerd? (Ja/Nee/N.v.t.)	Toelichting (verplicht als bij indicator 08 nee is ingevuld)			
				Aard controle n.v.t.	*Aard controle D2*	*Aard controle n.v.t.*			
				Indicator: C32/07	*Indicator: C32/08*	*Indicator: C32/09*			
			1	SUVIS21-00744008	Ja				
			2	SUVIS21-00890320	Ja				
			3	SUVIS21-00890340	Ja				
			4	SUVIS21-00743561	Nee	project pas 20-03-2023 opgeleverd			
BZK	**C43**	**Regeling reductie energiegebruik woningen** Gemeenten		Beschikkingsnummer/naam	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Aantal bereikte woningen	Toelichting	Eindverantwoording (Ja/Nee)
				Aard controle n.v.t.	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle D1*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*
				Indicator: C43/01	*Indicator: C43/02*	*Indicator: C43/03*	*Indicator: C43/04*	*Indicator: C43/05*	*Indicator: C43/06*
				RREW2020-00448971	€ 14.039	€ 14.239	2.381	Het bereiken van meer dan 500 woningen 'te veel' ten opzichte van het projectplan kan uitgelegd worden door een combinatie van factoren. Enerzijds groeit de maatschappelijke bewustwording rondom duurzaamheid en zuinig omgaan met energie. Dit is nog eens extra versterkt door de stijgende energieprijzen de afgelopen perioden. Anderzijds merken we dat we als gemeente beter inwoners weten te	Ja

							bereiken. We hebben een eigen duurzaamheidsplatform, duurzaamgeertruidenberg.nl, waar we alle acties nog eens extra mee onder de aandacht kunnen brengen. Tevens groeit de bekendheid van het Regionaal Energieloket als partner van de te gemeente en merken we dat deze online aandacht in combinatie met de traditionele 'ondertekende uitnodigingsbrief van de wethouder' en berichten in de lokale bladen een succesformule is binnen onze gemeente.	
			Totaal aantal bereikte huurwoningen *Aard controle D1* *Indicator: C43/07*	Is minstens 70% van de uitgekeerde specifieke uitkering bestemd voor activiteiten als bedoeld in artikel 4, eerste lid, onder a, b of c van de regeling (Ja/Nee)? *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C43/08*				
			1.001	Ja				
BZK	**C55**	**Aanpak energiearmoede**	Het aantal huishoudens in huurwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/ de energierekening *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/01*	Besteding (jaar T) van de onder indicator 01 gemoeide kosten *Aard controle R* *Indicator: C55/02*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 01 gemoeide kosten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/03*	Het aantal huishoudens in koopwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/ de energierekening *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/04*	Besteding (jaar T) van de onder indicator 04 gemoeide kosten *Aard controle R* *Indicator: C55/05*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 04 gemoeide kosten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/06*

			330	€ 79.638	€ 79.638	79	€ 13.969	€ 13.969
			Het aantal huishoudens dat ondersteuning –bijvoorbeeld via advies aan huis- heeft gekregen in de vorm van advies over vermindering van het energiegebruik voor zijn specifieke woningen waar de bewoner direct zijn/haar energieverbruik mee heeft kunnen verminderen. *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/07*	Besteding (jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten *Aard controle R* *Indicator: C55/08*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/09*			
			0	€ 0	€ 0			
			Het aantal kleine gasbesparende maatregelen (w.o. radiatorfolie en tochtstrips) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/10*	Het aantal kleine elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. LED-lampen) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/11*	Het aantal grote(re) gasbesparende maatregelen (w.o. dakisolatie, vloerisolatie, spouwmuurisolatie etc.) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/12*	Het aantal grote(re) elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. vervangen koelkasten, wasmachines etc.) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/13*	Het aantal gegeven adviezen met directe verlaging energieverbruik/energierekening tot gevolg. *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/14*	Het aantal overige energierekening verlagende maatregelen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/15*
			267	328	0	68	0	0
BZK	**C62**	**Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagenaffaire**	Gederfde opbrengsten (jaar T) die voortvloeien uit het kwijtschelden van gemeentelijke belastingen *Aard controle R* *Indicator: C62/03*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C62/04*				
			€ 351	Nee				
BZK	**C209**	**Meerjarige regeling voor huisvesting aandachtsgroepen**	Beschikkingsnummer	Projectnaam	Besteding (jaar T) per project	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) - per project	Cumulatieve opbrengsten (t/m jaar T) - per project	Aantal woonruimten waarvan de werkzaamheden zijn gestart in (jaar T)

						Inclusief uitvoering door derde vanaf SiSa 2023		
			Aard controle n.v.t. *Indicator: C209/01*	*Aard controle n.v.t* *Indicator: C209/02*	*Aard controle R* *Indicator: C209/03*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: C209/04*	*Aard controle D2* *Indicator: C209/05*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: C209/06*
			1 *RHA2022 - 03360274*	*Flexwonen Omschoorweg Geertruidenberg*	€ 0	€ 0	€ 0	0
			Kopie Projectnaam *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C209/07*	Aantal volledig gerealiseerde woonruimten (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C209/08*	De uitvoering loopt volgens de planning (ja/nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C209/09*	Zelfstandige uitvoering (ja/nee) *Aard controle R.* *Indicator: C209/10*		
			1 *Flexwonen Omschoorweg Geertruidenberg*	0	Ja	Ja		
			Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C209/11*					
			Nee					
OCW	**D8**	**Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022 (OAB)** Gemeenten	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 159, eerste lid WPO) *Aard controle R* *Indicator: D8/01*	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 158 WPO) *Aard controle R* *Indicator: D8/02*	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 160 WPO) *Aard controle R* *Indicator: D8/03*	Correctie besteding (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D8/04*	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D8/05*	
			€ 282.868	€ 87.124	€ 36.995	€ 0	€ 313.928	
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordinginformatie voor die gemeente	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid	In 2022 opgebouwde reserve om mee te nemen naar volgende vierjarige periode	

			invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D8/06*	**Bedrag** *Aard controle R* *Indicator: D8/07*	invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D8/08*	**Bedrag** *Aard controle R* *Indicator: D8/09*	**Bedrag** *Aard controle R* *Indicator: D8/10*	
		1						
OCW	**D14**	**Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen**	Besteding (jaar T) maatregelen artikel 3, lid 2, a t/m e samen opgeteld *Aard controle R* *Indicator: D14/01*	Besteding (jaar T) voor tijdelijke extra huur van bestaande huisvesting indien deze extra huisvesting nodig is voor de uitvoering van maatregelen die scholen of gemeenten in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs nemen *Aard controle R* *Indicator: D14/02*	Besteding (jaar T) voor ambtelijke capaciteit van de gemeente of inkoop van expertise voor de uitvoering van het Nationaal Programma Onderwijs *Aard controle R* *Indicator: D14/03*	Correctie besteding (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D14/04*	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D14/05*	
			€ 75.265	€ 0	€ 0	€ 0	€ 81.670	
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D14/06*	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs *Aard controle R* *Indicator: D14/07*	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D14/08*	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs *Aard controle R* *Indicator: D14/09*		
		1						
SZW	**G2**	**Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2022** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Besteding (jaar T) algemene bijstand Gemeente I.1 Participatiewet (PW)	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente I.1 Participatiewet (PW)	Besteding (jaar T) IOAW Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk) Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	Besteding (jaar T) IOAZ Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk) Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)

			Aard controle R *Indicator: G2/01*	*Aard controle R* *Indicator: G2/02*	*Aard controle R* *Indicator: G2/03*	*Aard controle R* *Indicator: G2/04*	*Aard controle R* *Indicator: G2/05*	*Aard controle R* *Indicator: G2/06*
			€ 3.971.324	€ 123.099	€ 421.866	€ 1.518	€ 0	€ 0
			Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk)	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in (jaar T) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
			I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004)	I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004)	I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK)	I.7 Participatiewet (PW)	I.7 Participatiewet (PW)	Participatiewet (PW)
			Aard controle R *Indicator: G2/07*	*Aard controle R* *Indicator: G2/08*	*Aard controle R* *Indicator: G2/09*	*Aard controle R* *Indicator: G2/10*	*Aard controle R* *Indicator: G2/11*	*Aard controle R* *Indicator: G2/12*
			€ 53.191	€ 22.195	€ 0	€ 529.046	€ 7.504	€ 10.004
			Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren als gevolg van kwijt te schelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet (jaar T) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Participatiewet (PW)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)				
			Aard controle D2 *Indicator: G2/13*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: G2/14*				
			-€ 5.001	Ja				
SZW	**G3**	**Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking) _gemeentedeel 2022** **Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Gemeente	Baten (jaar T) vanwege vanaf 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) Gemeente	Baten vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) Gemeente	Besteding (jaar T) Bob Gemeente	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk) Gemeente	Besteding (jaar T) onderzoekskosten artikel 52, eerste lid, onderdeel b, Bbz 2004 (Bob) Gemeente

		gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.		*Aard controle R* *Indicator: G3/01*	*Aard controle R* *Indicator: G3/02*	*Aard controle R* *Indicator: G3/03*	*Aard controle R* *Indicator: G3/04*	*Aard controle R* *Indicator: G3/05*	*Aard controle R* *Indicator: G3/06*
				€ 0	€ 0	€ 550	€ 0	€ 0	€ 0
				BBZ vóór 2020 – levensonderhoud (exclusief BOB)	BBZ vóór 2020 – kapitaalverstrekking (exclusief BOB)	BBZ vóór 2020 – levensonderhoud en kapitaalverstrekkingen (BOB)	BBZ vanaf 2020 – kapitaalverstrekking	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	
				Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BOB in (jaar T) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire		
				Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente		
				Aard controle R *Indicator: G3/07*	*Aard controle R* *Indicator: G3/08*	*Aard controle R* *Indicator: G3/09*	*Aard controle R* *Indicator: G3/10*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: G3/11*	
				€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Ja	
SZW	**G4**	**Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_gemeentedeel 2022**	Welke regeling betreft het?	Besteding (jaar T) levensonderhoud	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking	Baten (jaar T) levensonderhoud	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (aflossing)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (overig)	
				Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	
		Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Tozo (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/01*	*Aard controle R* *Indicator: G4/02*	*Aard controle R* *Indicator: G4/03*	*Aard controle R* *Indicator: G4/04*	*Aard controle R* *Indicator: G4/05*	*Aard controle R* *Indicator: G4/06*	
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	-€ 1.520	€ 0	-€ 17.494	€ 22.234	€ 1.314	
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	-€ 76	€ 0	-€ 17.758	€ 988	€ 40	
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 2.131	€ 0	-€ 4.163	€ 6.975	€ 325	

			4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 2.637	€ 0	-€ 2.089	€ 2.200	€ 11
			5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			6	Totaal	€ 3.172	€ 0	-€ 41.504	€ 32.397	€ 1.690
				Kopie regeling	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/08*	Aantal besluiten kapitaalverstrekking (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/09*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/10*		
			1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	0	0	Ja		
			2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	0	0	Ja		
			3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	0	0	Ja		
			4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	0	0	Ja		
			5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	0	0	Ja		
			6	Totaal	0	0			
				Kopie regeling	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht) *Aard controle R* *Indicator: G4/12*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), aflossing *Aard controle R* *Indicator: G4/13*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), overig *Aard controle R* *Indicator: G4/14*	Uitvoeringskosten (jaar T) uitvoering Tozo buitenland (gemeente Maastricht) *Aard controle R* *Indicator: G4/15*	
			1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)					
			2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)					
			3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)					
			4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)					
			5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)					
			6	Totaal	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
				Kopie regeling	Levensonderhoud - Gederfde baten die voortvloeien uit	Levensonderhoud- Mutaties (dotaties en vrijval)	Kapitaalverstrekkingen - Gederfde baten die voortvloeien		

				kwijtschelden schulden levensonderhoud Tozo in jaar T i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire	voorziening dubieuze debiteuren (jaar T) als gevolg van kwijt te schelden schulden levensonderhoud Tozo i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire	uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekkingen Tozo in jaar T i.v.m. kinderopvantoeslagaffaire	
				Gemeente	Gemeente	Gemeente	
				Aard controle n.v.t.	*Aard controle R*	*Aard controle D2*	*Aard controle R*
				Indicator: G4/16	*Indicator: G4/17*	*Indicator: G4/18*	*Indicator: G4/19*
			1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 3.958	€ 0	€ 0
			2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 5.309	€ 0	€ 0
			3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0
			4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0
			5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0
			6	Totaal	9.267	0	0
SZW	**G10**	**Wet inburgering 2021_ gemeentedeel 2022** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Wet inburgering 2021 (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr		Besteding (jaar T) Gemeente	Baten (jaar T) Gemeente	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente	
				Aard controle R	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*	
				Indicator: G10/01	*Indicator: G10/02*	*Indicator: G10/03*	
				€ 70.339	€ 70.339	Ja	
SZW	**G12**	**Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_ gemeentedeel** Alle gemeenten verantwoorden hier		Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in (jaar T) Gemeente	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in (jaar T) Gemeente	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente	

		het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	*Aard controle R* *Indicator: G12/01*	*Aard controle R* *Indicator: G12/02*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: G12/04*				
			€ 246	€ 0	Ja				
SZW	**G13**	**Onderwijsroute 2022_ deel gemeente** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T),ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Bestedingen onderwijsroute (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G13/01*	Baten onderwijsroute (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G13/02*	Bestedingen overige voorzieningen (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G13/03*	Baten overige voorzieningen (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G13/04*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: G13/05		
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Ja		
VWS	**H4**	**Regeling specifieke uitkering stimulering sport** Gemeenten	Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: H4/01*	Totale werkelijke berekende subsidie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/02*					
			€ 65.888	€ 79.061					
			Activiteiten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/03*	Totale werkelijke berekende subsidie per project (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: H4/04*	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) Onroerende zaken *Aard controle R* *Indicator: H4/05*	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) roerende zaken *Aard controle R* *Indicator: H4/06*	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) overige kosten *Aard controle R* *Indicator: H4/07*	Toelichting - Verplicht als het een activiteit betreft welke NIET in de toekenning meegenomen is *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/08*	
		1	Onroerende zaken nieuwbouw	€ 16.502	€ 16.502	€ 0	€ 0		
		2	Onroerende zaken renovatie	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0		
		3	Onroerende zaken	€ 43.536	€ 43.536	€ 0	€ 0	Extra krediet RFC voor	

			onderhoud					herstellen straat- en leunhekwerk. Met afronden nieuwbouw bleek dit niet in het bestek te zijn opgenomen, maar uit veiligheidsoverweging diende dit wel te gebeuren.
		4	Roerende zaken beheer en exploitatie	€ 6.020	€ 0	€ 6.020	€ 0	
		5	Overige kosten	€ 13.003	€ 0	€ 0	€ 13.003	
VWS	**H8**	**Regeling Sportakkoord 2020-2022**	Beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/01*	Totaal bedrag volgens beschikking *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/02*	Besteding aanstellen sportformateur (jaar T) **Gerealiseerd** *Aard controle R* *Indicator: H8/03*	Besteding uitvoering sportakkoord (jaar T) **Gerealiseerd** *Aard controle R* *Indicator: H8/04*	Cumulatieve besteding aanstellen sportformateur (t/m jaar T) **Gerealiseerd** *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/05*	Cumulatieve besteding uitvoering sportakkoord (t/m jaar T) **Gerealiseerd** *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/06*
		1	1036547	€ 85.142	€ 0	€ 72.582	€ 0	€ 85.142
		2	1042444	€ 37.716	€ 0	€ 21.735	€ 0	€ 21.735
		3						
		4						
			Kopie beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/07*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/08*				
		1	1036547	Ja				
		2	1042444	Nee				
		3						
		4						